כ' אלול תשמ"ב, 8.9.1982 מספר 2349 84 עמודים שנה 46 המחיר: 35 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

התוצאה
של
מלחמת
לבנון:

רגן תפטר את בגין

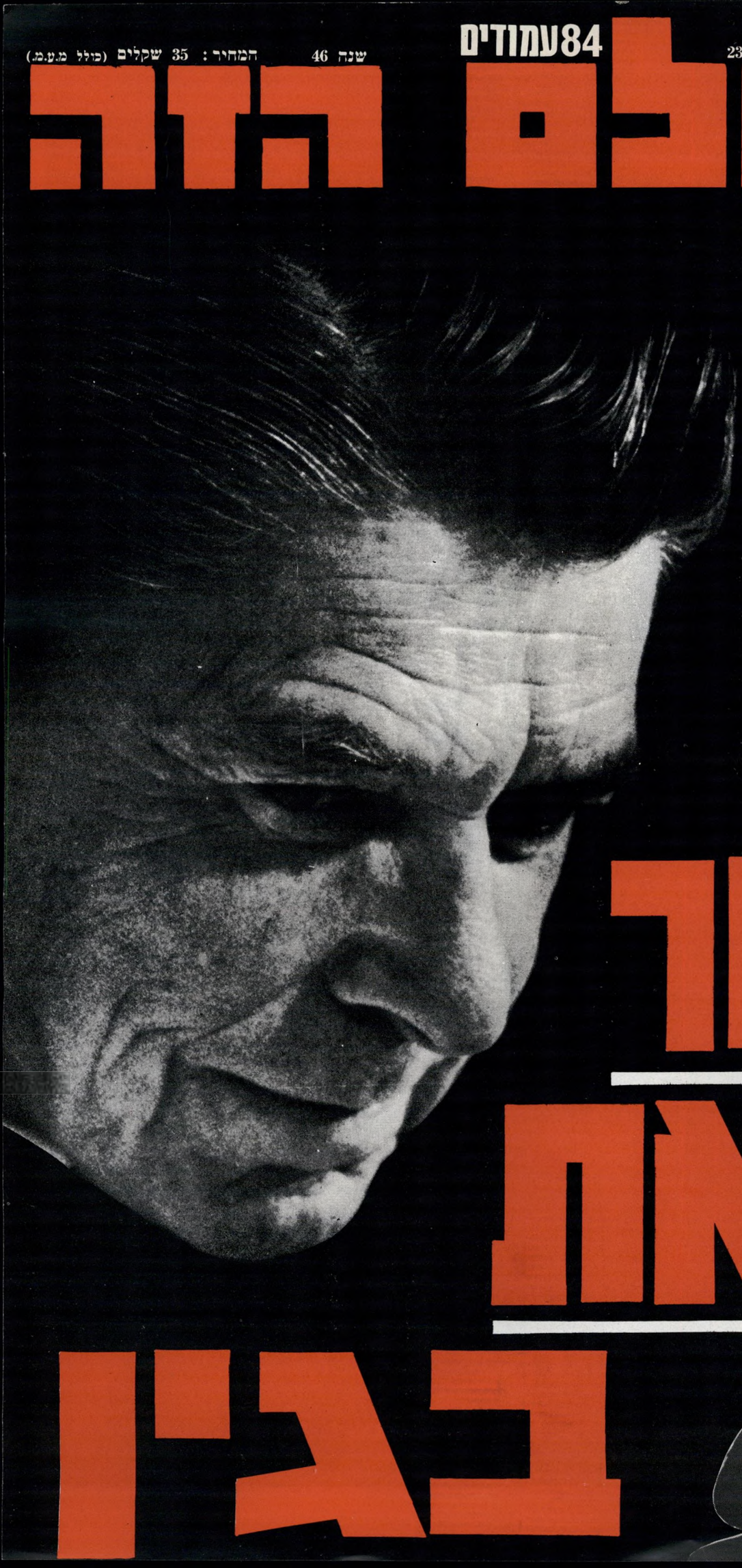

JORDACHE®
ג'ורדאש
הצלחה דוהרת
היבואנים והמפיצים
אחים נקש בע"מ
סופר ג'ינס
ת"א, יהודה המכבי 57
טלפון 456351
רחובות, רח' הרצל 181
רמת־גן, רח' ד"ר כהן 2
ירושלים, רח' יפו 50 בנין העמודים
ירושלים, בית הכרם ככר דניה
ובחנויות המובחרות

כתבת השער הקידמי:

השליפה המהירה של רגן

כדיוק כאשר חשבו ראש־הממשלה, מנחם בגין, ושר־הביטחון, אריאל שרון, שהחימור הלבנוני הצליח — הפתיע אותם הנשיא האמריקאי רונלד רגן ושקף תוכנית שסיכוייה להפיל את ממשלת בגין טובים מסיכוייה להביא שלום. העולם הזה מנתח את התוכנית האמריקאית.

8

כתבת השער האחורי:

ההורים שלה הרגו אותה!

הנערה בת ה־17, אמאל חארב מכית־ג'אן, התאבדה, מפני שאביה סירב להתיר לה להינשא לאהובה, סמיר והבה בן ה־25. סמיר, המשותק בחלקו־גופו התחתון, והמרותק לכיסא־גלגלים, מאשים את החברה הדרוזית ואת הוריה של אהובתו במותה הטראגי.

80

מינכן - מי מעלים את האמת?

האם אפשר היה למנוע את מותם של 11 הספורטאים הישראלים במינכן? העולם הזה שב 10 שנים לאחור, ובוחן את הפרשה הנוראה. עד היום מנסה מישהו למנוע את פירסום האמת. האם אלה הגרמנים? הישראלים? מדוע?

76

פוליטיקה של דם וכסף

כתבה שלישית בסידרה על מרוויחי המילחמה. שר־החוץ האמריקאי קיבל מיליון דולר מיצרני־הנשק. ארצות־הברית לא מנעה את מילחמת־הלבנון. איזה תפקיד מילאו בכך החברות האמריקאיות הענקיות שהן הספקים העיקריים של צה"ל?

34

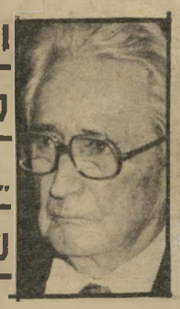

ואנס אמר לגולדמן: „לך להיפגש עם ערפאת!"

בשיחה אישית עם אורי אבנרי הציע נחום גולדמן שישראל תצטרף לליגה הערבית. 29 שנים מאוחר יותר, ב־מיכתב שלא לפירסום, גילה שהאמריקאים הפצירו בו להיפגש עם ערפאת.

13

הגליון הבא של

העולם הזה

גליון ראש־השנה תשמ"ג יופיע הפעם כרגיל — מכיוון שהחג חל השנה בשבת. הגליון יהיה מצוי ברחבי הארץ ביום הרביעי בבוקר, ואצל מוכרי־העיתונים בתל־אביב ביום השלישי בערב.

על שער גליון־הענק יופיע דיוקנו של

איש השנה תשמ"ב

המשמש מוקד לכתבה השנתית המצמה של אורי אבנרי, שבה יגבש את תמונת תשמ"ב על כל היבטיה, ינתח את האירועים שהעניקו לשנה זו את דמותה המיוחדת, יקבע מי לא זכה בתואר ומדוע, ויביא את הנימוקים לבחירת אנשי־תשמ"ב בעולם, במרחב, במדיניות, ביחדות, בכנסת, בדת, במישפט, בכלכלה, בביטחון, בעיתונות, בטלוויזיה, ברפואה, בתיאטרון, בספרות, באמנות, בספורט, במוסיקה, וכן לבחירת האשה והצעיר של השנה.

זוהי הפעם ה־32

שבה בוחר „העולם הזה" באיש־השנה — בחירה שנתית הזוכה בתשומת־לב לא רק בארץ, אלא גם בעולם.

רכוש את הגליון בהקדם!

האשה היא שותפה של אלוהים

בראיון מפתיע פותח הרב האורתודוכסי עמי כץ צוהר אל עולמם של אנשים דתיים. הוא יוצא בחריפות נגד הכפייה הדתית ונגד סגירת „אל־על" ומספר על חייהם של יהודים דתיים, על יחס ההלכה אל האשה ואל תפקידה כ־חיי הזוג.

65

מילחמת הרבנים: בני־ברק נגד ירושלים

רואה־החשבון הדתי משה סלומון היכה את אשתו מירה — אך היא אינה מצליחה להשיג גט כגלל ריב הרבנים: בית־הדין האזורי מסרב לקבל את פסיקתו של הראשון־לציון הרב עובדיה יוסף!

56

גניש יקנה את הפועל?

עסקני הליכוד בשכונת כפר־שלם שליד תל־אביב הביאו הצעה מעניינת לאנשי קבוצת הכדורגל הפועל כפר־שלם. עליהם לשנות את שם האגודה ל־בית"ר — והמיליונר־בצרות שלום גניש יממן אותם!

82

אופנת הזברות והנמרים

הקו החדש מגיע מארצות־הברית: פסים ונקודות. תצוגת־אופנה של מעצב אמריקאי ידוע, ודלקינוח: מה מציעה מעצבת־אופנה רבנונית.

58

„אני גזיה כחולת־עיניים"

אמרה אינגריד ברגמן, כאשר סירבה תחילה לגלם את דמותה של גודדה. בשבוע שעבר, באמצע הקרנת הסידרה, נפטרה.

39

תחתוני צמרת

בין הדוגמניות הישראליות ובין הדוגמניות האנגליות התנהל קרב קשות וחושפני: מי תיטיב לדגמן את המיכחר המרהיב של תחתוני הרשת, המשי והתחרה שנועדו להקנות לאשה הישראלית מראה אחר כשהיא מסירה את בגדיה.

70

מדורים קבועים:

במדינה	6	אנשים בעולם	39
תשקיף	10	קטעים	45
אנשים	17	לילה־לו	47
יומן אישי	20	מה הם אומרים	48
פורום — מוני יקים ודויד איש־שלום	25	קולנוע — רגטיים	50
מיכתבים	26	רחל המרחלת	52
תשבצופן	28	נמר של נייר	54
הורוסקופ — מזל בתולה	32	זה היה העולם הזה שהיה	60
חשבון עובר ושב	33	ליות ישראל	68
עולם קטן — מוזאמביק, צפון אירלנד וארצות־הברית	37	מדריך שידורים	72
		שידור	75
		אתה והשקל	79
		ספורט	82

איש השנה תשי"א
העולה החדש האלמוני

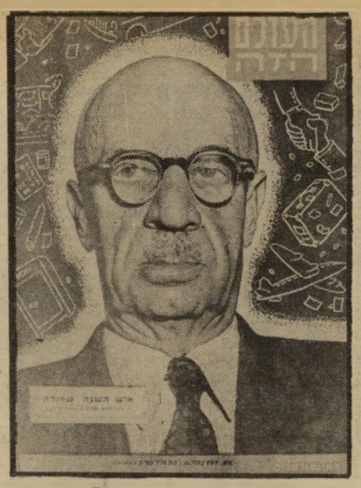

איש השנה תשי"ב
מבקר־הסוכנות שמוראק

איש השנה תשי"ג
יועץ־מישפטי כהן

איש השנה תשי"ד
עסקן־שואה קסטנר

קריא יקר,

על שער הגליון הבא יופיע איש־השנה תשמ"ב — איש־השנה ה־32 שלנו. מבט ב־31 אנשי־השנה שעד כה (למעשה רק 28, כי שלושה מהם, דויד בן־גוריון, משה דיין ואריאל שרון נבחרו פעמיים) מגלה לך את תולדות המדינה. כמה מאנשי־השנה היו בחדשות גם השנה. משה דיין (תשי"ז ותשכ"ז) נפטר, ובנו, אסי (תש"ל) החליף את עורו ה־יוני. חיים כהן (תשי"ג) בלט כלוחם לזכויות הדרוזים ברמת־הגולן, ופרשת ישראל קסטנר (תשי"ד) צצה לפתע ב־מרכז של ויכוח ציבורי סוער. ואילו מנחם בגין (תשל"ז) ואריאל שרון (תשל"ג, תשמ"א) ניהלו מילחמה.

שמעי מרגלי

אשת השנה תשי"ט
טופרת דיין

איש השנה תש"ך
רכז־שואה אייכמן

איש השנה תשכ"א
מודח לבון

איש השנה תשכ"ו
כלכלן ספיר

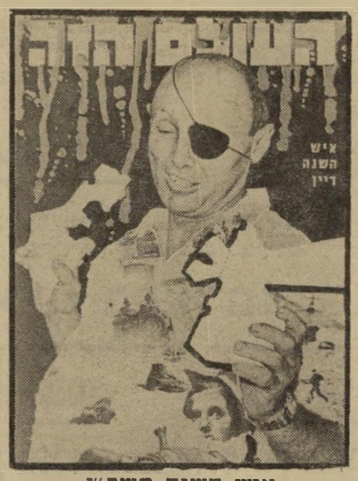

איש השנה תשכ"ז
שר־ביטחון דיין

איש השנה תשכ"ח
לוחם־בפידאיון רגב

איש השנה תשכ"ט
מפקד מיבצר־ישראל בר־לב

איש השנה תשל"ד
מסדיר־ביניים קיסינג'ר

איש השנה תשל"ה
ראש־ממשלה רבין

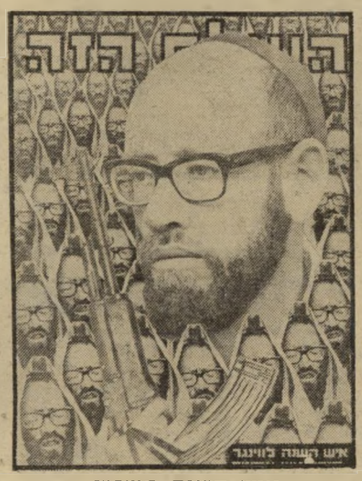

איש השנה תשל"ו
מנהיג „גוש אמונים" לווינגר

איש השנה תשל"ז
ראש־ממשלה בגין

איש השנה תשט"ו
פרקליט תמיר

איש השנה תשט"ז
נשיא־מצריים עבד־אל־נאצר

איש השנה תשי"ז
מצביא־סיני דיין

איש השנה תשי"ח
חתן־תנ"ך חכם

איש השנה תשכ"ב
קורבן סובלן

איש השנה תשכ"ג
מתפטר בן־גוריון

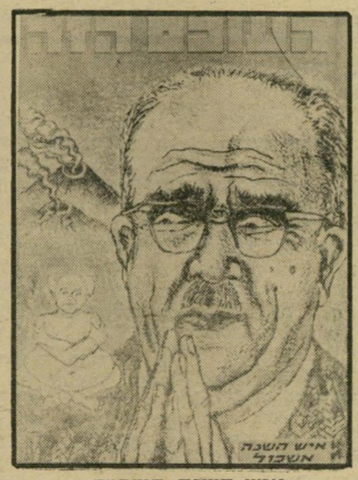

איש השנה תשכ"ד
יורש אשכול

איש השנה תשכ"ה
מפלג־מפא"י בן־גוריון

איש השנה תש"ל
לוחם־שלום דיין

איש השנה תשל"א
מזכיר־ההסתדרות בן־אהרון

אשת השנה תשל"ב
גולדה המלכה

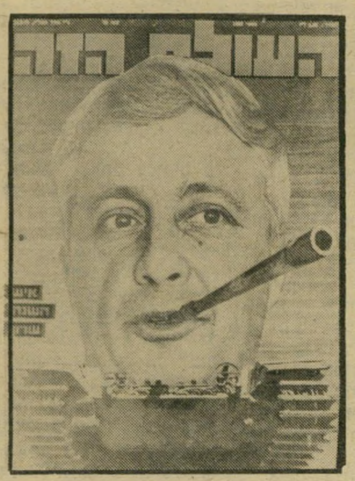

איש השנה תשל"ג
מקים־ליכוד שרון

איש השנה תשל"ח
שר־הביטחון וייצמן

איש השנה תשל"ט
מהפכן חומייני

אשת השנה תש"ם
קנאית כהן

איש השנה תשמ"א
שר־הביטחון שרון

במדינה

העם

סיפור לבטוי

הסיפור יכול היה להצחיק עד דמעות — לולא עורר מחשבות נוגות.

חייל אלמוני סיפר השבוע ב־רדיו סיפור, שיכול היה להיות משעשע ביותר, אלמלא עורר מח־שבות נוגות.

אותו חייל וחברו נסעו בלבנון בג׳יפ, ועברו בעיירה. שם אותתה להם אשה לבנונית לעצור. הם סברו שקרה אסון, ונענו.

כאשר עצר הג׳יפ, אמרה האשה לשני ילדיה, שעמדו לידה: „אתם רואים את החיילים הישראליים ה־אלה? הם לוקחים ילדים לישראל, ושם יש להם חדרים קטנים־קטנים, שבהם הם מחזיקים את הילדים ומרביצים להם. אם לא תהיו יל־דים טובים, יבואו החיילים היש־ראליים ויקחו אתכם!״

האשה אספה את ילדיה וחזרה עימם הביתה. הג׳יפ המשיך.

סיכם החייל בהומור: גם הפעם עשינו את העבודה השחורה בש־ביל הלבנונים.

אפשר היה לסכם את הסיפור גם אחרת. הוא מראה מהי עתה תדמיתו של האדם הישראלי ב־לבנון, ובעולם כולו.

המילחמה

מתחת לעצ׳ התירצה

השלב החדש: ישראל עומדת לגרום למילחמת־אזרחים חדשה בלבנון

בשיא המילחמה הסביר אינגלק־טואל מארוני לאורח ישראלי, על סיפונה של יאכטה בנמל ג׳וניה, מהו טיב היחסים בין ישראל ול־בנון הנוצרית.

האיש צילב שתיים מאצבעותיו, והסביר: „האינטרסים שלנו מצ־טלבים כיום. זה המקום שבו נפ־גשות שתי האצבעות. אחרי זה אתם תלכו לכיוון אחד, ואנחנו לכיוון שני.״

הוסיף האיש: „אתם צריכים ל־הוציא את אש״ף מביירות. אנחנו מעוניינים בזה. זהי עבודה מלוכ־לכת, ואתם עושים אותה למען ה־אינטרס שלכם. אחרי זה נלך ב־דרכנו, ואתם לדרככם.״

השבוע הסתבר כי אותו מארוני ביטא את דעת רוב בני־עדתו. אחרי שישראל הביאה ליציאת אש״ף מ־ביירות, ואחרי שכפתה על לבנון את בחירתו של בשיר אל־ג׳מייל כנשיא, התחילה החבילה להתפרק.

עורך־דין בנשמה. הפער החל מתגלה כאשר הודיע אריאל שרון בארצות־הברית, בביטחון של קו־סם, כי בישראל כבר מכינים את טיוטת חוזה־השלום עם לבנון. משרד־החוץ הישראלי מיהר להכ־חיש זאת, ומביירות הגיעו תגובות זועמות.

אולם מנחם בגין רוצה בחוזה־שלום. כעורך־דין בנשמה, הוא רוצה במיסמך כתוב וחתום, לא ב־סידורים בלתי־רישמיים. המזכירים לו שיר מפורסם של המשורר ה־יהודי־הגרמני היינריך היינה, ש־ביקש מפילגשו: „אל נא תברכי אותי לשלום מתחת לעצי־התירצה״. הרחוב הראשי של ברלין נקרא אז „מתחת לעצי התירצה״.

הדבר כואב לו כפליים מכיוון שגם הנשיא האמריקאי החל מת־נהג כך כלפי ישראל, ומנער מעצמו כל אחריות למיבצע בלבנון.

כשהגיע בגין לנופש לנהריה, הוא ציווה לזמן אליו את ג׳מייל הצעיר. בשיחה שנמשכה ארבע שעות ויותר הפציר בו בגין לח־תום על חוזה־שלום. בשיר הת־חמק. ראשי מיפלגתו, הסביר, ו־גם אביו הזקן, מתנגדים לכך. הם מעדיפים סידורי־שלום בשטח, כ־מו הנורמליזציה עם מצריים, אך בלי אקט פורמלי. כי אקט כזה יעתק את לבנון מן העולם הערבי, יהרוס את עסקיה ויפלג אותה מ־בפנים. בשיר היה רוצה להתקבל עתה כנשיא על־ידי כל הלבנונים, וביכללם המוסלמים, ולא להיות רק דיקטטור נוצרי היושב על הכידו־נים של צה״ל.

את בגין הכעיסו מאוד גם ה־ידיעות על כך שג׳מייל מבקש להעמיד לדין את רב־סרן סעד חדאד בעוון שיתוף־פעולה עם ישראל. בגין החליט לגעור ב־נשיא, ולהבהיר לו שאין להעלות על הדעת שהוא גם יתנהג כנשיא. עכשיו, ככל הנראה תעמוד ישר־אל לצידו של חדאד במילחמת־אזרחים חדשה העלולה לפרוץ ב־לבנון, בין המארונים לבין־עצמם.

„שיגעון חדש.״ כמו כימעט כל דבר בישראל, גם פגישה זו הודלפה מייד. נראה כי הדלפה זו באה הפעם מלישכת ראש־הממ־שלה, ביוזמת בגין עצמו.

הפירסום הקפיץ את בשיר ל־תיקרה מרוב כעס. ההדלפה הציגה אותו כסוכן ישראלי, המתייצב ל־פי פקודת אדוניו. לא רק אנשיו, אלא גם מתחרהו בעבר, כמיל שמעון, שהיה במשך שנים בעל־ברית של ישראל, הודיע שהוא מתנגד לחוזה־שלום עם ישראל.

גם בירושלים נשמעו בסתר קולות נגד „השיגעון החדש של בגין״. אומרים המומחים: ככל שינסו ל־כפות על ג׳מייל חתימה על חוזה־שלום, כן יהיה מעמדו פחות אי־תן, וכן יצטרך להתרחק בגלוי מ־ישראל.

אולם בגין, הזקוק עתה יותר מאשר אי־פעם לאישור כי ההר־פתקה הלבנונית אכן הניבה פרי כלשהו, אינו מוכן לוותר. הוא רוצה בחוזה, ויהי מה.

אריאל שרון, הנושא עמו את המורשת הפרגמאטית של מפא״י ההיסטורית, מוכן „להתפשר״: אם לא יהיה חוזה חתום, אומר שרון, יהיה לדרום לבנון „מעמד מיוחד״ דה־יורה, שאינו אלא סיפוח דה־פקטו.

מי ישלם?

הנזק בלבנון מגיע למיליארדים של דולרים. קודות אמריקאיים תובעים להגיש את החשבון לישראל.

מי ישלם בעד הנזקים העצומים, שנגרמו בלבנון במהלך המילחמה? בעיני רוב הישראלים, זוהי שא־לה ריטורית. משהו ישלם. מישהו זה הוא, כמובן, משלם־המיסים ה־אמריקאי.

'Why, yes, the bill for reconstruction — I'll pass this along to Mr. Begin for you.'

הקאריקטורה של אוליפאנט
„אני אעביר אותו לבגין!״

השבוע ציפתה להם הפתעה לא־נעימה. מדינאי אמריקאי בכיר, סגן־שר־החוץ לשעבר ג׳ורג׳ בול, (ראה עמודים 9—8) תבע להטיל את מלוא המחיר על ישראל עצמה. טענתו: מכיוון שארצות־הברית משלמת כעת לישראל בכל שנה כ־2.7 מיליארד דולאר — צריכים לנכות את הסכום הדרוש מן ה־הקצבה לישראל.

אפשר היה להתעלם מהצעה זו, שבאה מפי מדינאי שלא נודע מ־עולם כאוהד מושבע ממשלת יש־ראל, אלא שהוא לא היה היחידי שהשמיע רעיון זה.

אחד מצעירי־הקאריקטורות הי־דועים ביותר בארצות־הברית, אר־ליפאנט, שמיליונים רואים את ציר־ריו, הראה מישפחה לבנונית ליד ביתה החרוס, המגישה חשבון ל־מדינאי האמריקאי פיליפ חביב. חביב מסתכל בחשבון ואומר: „אה, כן, זהו החשבון עבור השיקום. אני אעביר אותו בשבילם למר בגין.״

הדמות קטנה, העומדת בכל ה־קאריקטורות של אוליפנט בפינה והמשמיעה הערות־אגב, מוסיפה על כך: „זה (בגין) כמובן יחזיר את החשבון מייד (לאמריקאים).״ (ראה גלופה).

לדבר עם האויב

לפי הסקר, כ־ישראלי שלישי מוכן להידבר עם אש״ף.

יש נושא אחד שלגביו יש הס־כמה מלאה בין הליכוד והמערך, שהיו חלוקים השבוע בצורה קי־צונית על רעיונותיו של הנשיא רולנד רגן (ראה עמודים 9—8). שניהם מתנגדים לכל דו־שיח עם אש״ף.

משום־כך היה עניין רב בסקר של דעת־הקהל, שנערך בשבוע שעבר על־ידי הד״ר שרה שמר מטעם המכון מודיעין אזרחי. הסקר נערך בין ה־10 וה־19 באוגוסט. לפני שהחל פינוי הכוחות הפלס־טיניים מביירות.

השאלה: „האם אתה סבור ש־עלינו לנהל משא־ומתן לשלום עם מנהיגות אש״ף?״

מי שמקשיב לדיברי המיפלגות וכלי־התיקשורת, יכול היה לה־סיק כי על שאלה כזאת תהיה תשובה שלילית מפי 99% של ה־אוכלוסיה היהודית.

חצי־חצי במערך. התוצאות של שמר היו מדהימות: 37.7% של הציבור הישראלי, יותר מש־ליש, סברו כי אכן יש לנהל משא־ומתן עם אש״ף. מבין אלה, 17.9% השיבו ב„הן״ פשוט ובלי הסתיי־גות, ואילו 19.8% השיבו ב„הן״ מסוייג, „בתנאים מסויימים״. 60.7% התנגדו. השאר אינם יודעים.

אצל מצביעי המערך הגיע ה־אחוז כימעט למחצית — 48.3% בעד הידברות עם אש״ף — לעומת 48.9% שהתנגדו. כלומר: חלוקה מדוייקת של חצי־חצי.

זה מדהים, מכיוון שבכל סיעת מיפלגת־העבודה בכנסת יש רק ח״כ אחד ויחידי, יוסי שריד, ה־דוגל במגעים עם אש״ף. מסתבר כי ליותר משליש הבוחרים היש־ראליים אין למעשה ייצוג בכנסת בכל הנוגע לשאלה חשובה זו.

תוצאה זו מצטרפת לתוצאה של סקר קודם, מסעם מכון אחר (העו־לם הזה 2345), ששאל: „האם אתה מצדיק את פגישת ערפאת־אבנרי?״ גם אז היתה התוצאה מדהימה. פגישה זו, שכל כלי־התיקשורת בישראל גינו אותה, ושעליה נחקר אורי אבנרי בשבוע שעבר על־ידי המישטרה, זכתה בתמיכתם של 14% מן הנשאלים, מהן 10.8% בלי כל הסתייגות, ו־3.2% שתמכו בהסתייגות („אם זה יעזור״).

לדבר על מה: על מה מוכן כל ישראלי שלישי להידבר עם אש״ף?

בעניין זה מגלה הסקר תופעה מעניינת. בעוד שהמילחמה שיכ־נעה ישראלים כה רבים כי אש״ף קיימת, וכי יש להידבר עימה, היא לא שיכנעה אותם שצריכים ל־התפשר עם העם הפלסטיני על בסיס שיש לו סיכוי סביר להת־קבל על־ידי הצד השני. 64.9% מן הנשאלים התנגדו למדינה פל־סטינית ביכלל. 14.6% מוכנים ל־הסכים למדינה פלסטינית בירדן, ורק 5.2% מן הציבור הישראלי היהודי מוכנים למדינה פלסטינית בגדה המערבית.

מכיוון שהסיעה היחידה בכנסת המוכנה לכך היא רק״ח, שכימעט כל בוחריה הם ערביים, ואילו של״י הציונית, הדוגלת בכך, אי־נה מיוצגת בכנסת הנוכחית, מסתבר כי ל־5% אלה אין ייצוג.

דת

ואף־על־פי־כן -

טום יטוס!

עורך־הדין התל־אביבי הצליח שוב לדחות את רוע הגזירה, המטוסי „אל־על״ ימשיכו בינתיים לטוס גם בשבתות. אך הממשלה מתכוננת לסיבוב הבא.

עורך־הדין דרור חוטר־ישי ניצח את הממשלה בשני סיבובים רצר־פים. בפעם הראשונה הוא הצליח לדחות את סגירת אל־על בחודש מאי השנה, ובפעם השניה עשה זאת ביום החמישי בשבוע שעבר, יום אחד לפני המועד שנקבע להפ־סקת הטיסות.

דרוש מאבק ציבורי. „ידעתי שנזכה בבג״ץ הזה,״ גילה חוטר־ישי לידידים. „בפעם הבאה הם ילמדו איך לא להפסיד. אנחנו הבנו שאי־אפשר לנהל מאבק בעד טיסות אל־על בשבת, רק באמצעות מיש־פטן שהולך לבג״ץ. אנחנו זקוקים למאבק ציבורי ממשי.״

הפרקליט התל־אביבי בן ה־36, שייצג את ועד עובדי אל־על, משוכנע שממשלת בגין תתכונן היטב לקראת הסיבוב הבא של הקרב. לדעתו יעביר בגין תיקון־חוק, שיאפשר לו להוכיח בבג״ץ שהוא רשאי לסגור את החברה בשבתות ובחגים. מסיבות קואליצ־יוניות.

צו מניעה ובג״ץ. את הקרב נגד סגירת אל־על תיכנן חוטר־ישי, המייצג את ועדי אל־על מזה זמן רב, היטב.

ראשית, מייד עם היוודע הכוונה להשבית את מטוסי אל־על בשבתות ובחגים, הוא פנה לבית־הדין ל־עבודה.

הוא טען שהעובדים נלחמים למען האינטרסים של החברה. שהיא חברה ממשלתית, ולכן אינה יכולה להתגונן נגד צעדי הממשלה נגדה. הוא ביקש צו־מניעה נגד חברת אל־על, שיאסור עליה לשנות את סידרי־העבודה. אם לא תבצע החברה שינויים בסידרי־העבודה, היא לא תוכל לבטל את הטיסות לפי דרישת הממשלה.

ב־2 במאי, החליטה הממשלה שיש לסגור את אל־על בשבתות. חוטר־ישי פנה לבג״ץ. הוא טען שמכיוון שהחלטת הממשלה אינה כלכלית, חובה עליה להשיג קודם

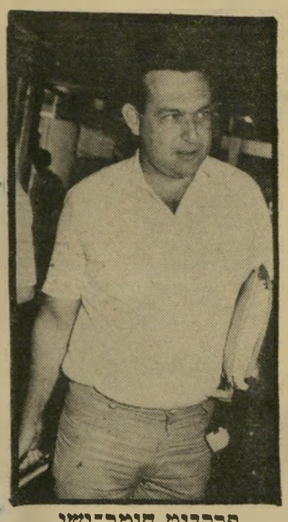

פרקליט חוטר־ישי
נצחון שני

את אישורה של ועדת־הכספים של הכנסת. חוטר־ישי הדגיש שזוהי החלטה פוליטית. בית המישפט העליון קיבל את טענותיו וציווה על הממשלה לקבל את אישורה של ועדת־הכספים.

נוק־אאוט שני. בגין ביקש את אישורה של ועדת־הכספים של הכנסת. הוועדה אישרה ב־11 קולות הקואליציה, נגד 100 של האו־פוזיציה את החלטת הממשלה. אך בעצם, כפי שטען הפרקליט בבית־המישפט העליון, היו רק שיבעה קולות של הקואליציה נגד 10 של האופוזיציה, כי ארבעת הקולות הנוספים היו של ח״כים שלא היו חברים קבועים בוועדה. ההחלטה לא היתה מוסרית, טען חוטר־ישי, ויש לבטל את ההצבעה.

שוב, נוק־אאוט. ממשלת בגין נוצחה שוב.

שלושת השופטים, מאיר שמגר, דב לוין ויהודה כהן, מגעו ברגע האחרון את סגירת אל־על. אך מה יהיה בסיבוב השלישי?

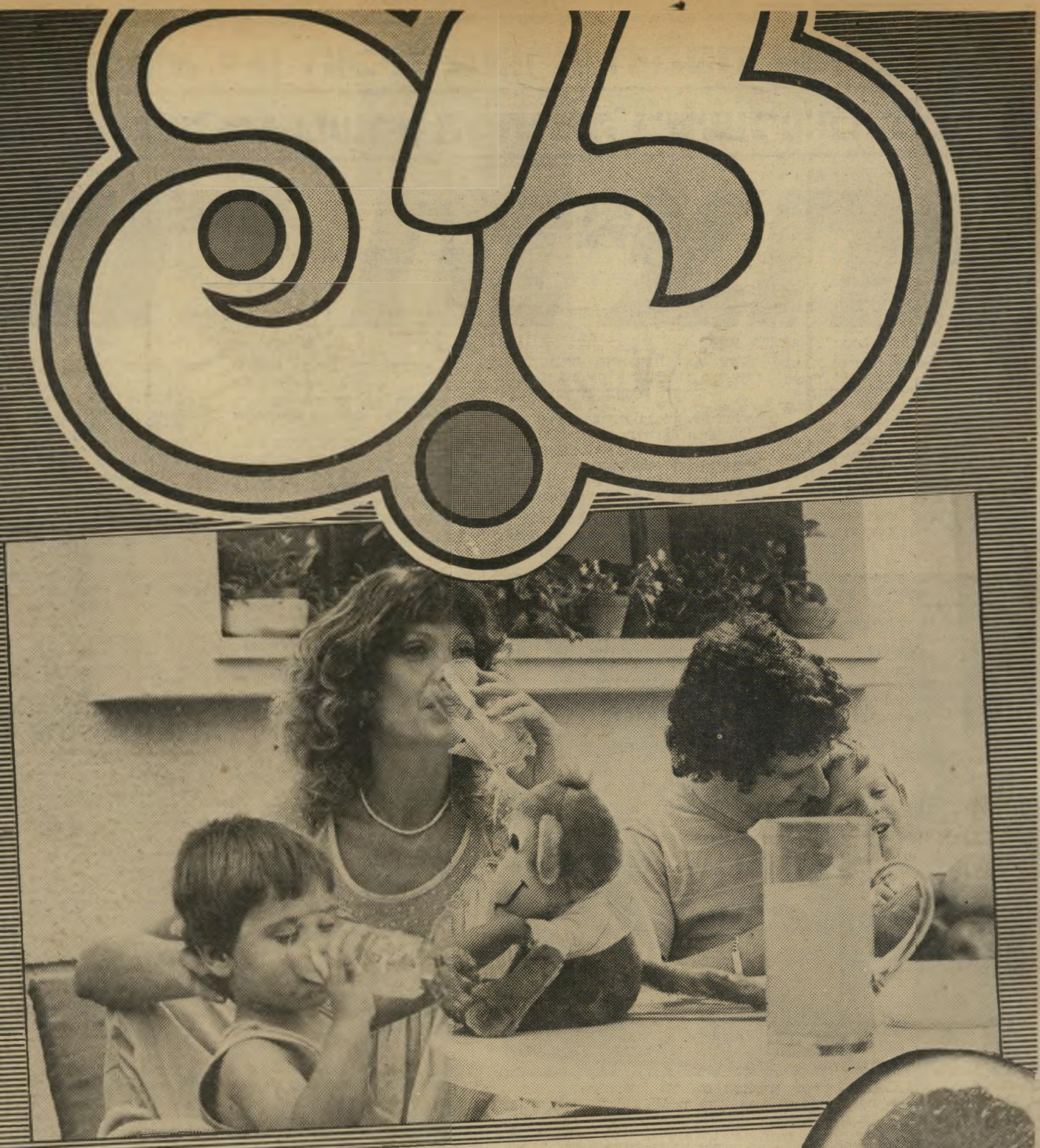

איזה כיף שותים היום?

- תפוזים, לימונדה, אשכוליות או תפוחי עץ.

טוב לי עם עלית

נאום הנשיא רגן הוכיח בצורה חותכת שההרפתקה הצבאית של בגין ושרון הסתיימה בכישלון מדיני מוחץ

פרי הניצחון

מנחם בגין נעלב עד למעמקי נפשו. ובצדק.

בהסכמתם המלאה של האמריקאים — ואולי בשידולם — שלח בגין את צה"ל לכבוש את לבנון. המילחמה, שארכה 11 שבועות ארוכים, הביאה לישראל אבידות רבות — 350 חיילי־צה"ל נהרגו, רבים אחרים נפצעו והיו לנכים, התדמית של ישראל בעולם נהרסה, האנטי־שמיות קמה לתחייה.

כל זה, כפי שאמר בגין עצמו, כדי להגיש לאמריקאים את לבנון „על סס של כסף."

וכל אותו זמן — כך מסתבר עכשיו — עסקו האמריקאים בהכנת מזימה מרושעת, שמטרתה המינימלית היא לגזול מישראל את הפרי העיקרי שהיא רצתה להשיגו במילחמה זו.

ואילו המטרה המכסימלית של המזימה האמריקאית היא להפיל את בגין עצמו, יחד עם שר־ביטחונו.

„לבנון שלנו, הגדה לא!"

המילחמה בלבנון היא מילחמה על ארץ־ישראל, אמר רפאל („רפול") איתן, בשיא המילחמה.

זה לא היה סוד. המטרה העיקרית של בגין ושרון במילחמה זו היתה לשבור את אש"ף, ועימו את כוח־ההתנגדות של הפלסטיני לסיפוח הגדה והרצועה לישראל.

והנה מסתבר כי המילחמה השיגה את ההיפך הגמור.

היא מיקדה את תשומת־הלב העולמית על הבעייה הפלסטינית, והפכה את הפלסטינים גיבורי העולם.

כפי שאמר רגן עצמו, בנאומו הזיקי: „יציאת הפלסטינים מביירות המחישה יותר מאי־פעם את העובדה שלעם הפלסטיני אין בית."

אריאל שרון הכין, למען העולם כולו, חזיון אור־קולי ששודר במיליוני מקלטי־טלוויזיה, ושבו נראו הפלסטינים יוצאים מארץ נוספת, אל המידבר הצחיח.

אמר רגן: „התבוסה הצבאית של אש"ף לא צימצמה את געגועי העם הפלסטיני לפיתרון צודק של תביעותיו."

וכאילו לא די בכך, הרסה המילחמה גם את הטענה העיקרית של ישראל למען סיפוח הגדה: הטענה הביטחונית. ישראל הקטנה והחלשה, המוקפת אויבים, זקוקה למרחב זה להגנתה העצמית. ואילו המילחמה הוכיחה את ההיפך. קבע רגן, אולי בגימה נסתרת של אירוניה: „הצלחותיה הצבאיות של ישראל הוכיחו שכוחותיה המזויינים עולים על כל אלה שבמרחב." ואולם: „ברור כי אין בכוחם להביא שלום צודק וברי־קיימא לישראל ולשכנותיה."

זוהי המסקנה הראשונה של נאום רגן: מבחינה מדינית, לגבי המטרה העיקרית שלה, היתה מילחמת־הלבנון כישלון מונומנטלי.

היא הביאה לישראל את לבנון, שאין היא זקוקה לה, ונופלת ממטה אל הגדה והרצועה, שמסמשלת־ישראל רוצה בה מאוד־מאוד.

אין זה פלא שקבלת השדר של רגן היה היום העצוב ביותר בחייו של בגין, כדברי.

כדאי להרביץ לבגין

מדוע דווקא עכשיו? מדוע מיהר רגן (וליתר דיוק: מעצבי המדיניות האמריקאית המנחים אותו ושכתבו את הנאום) כל־כך?

הקשר ההדוק בין היוזמה ובין המילחמה מתבטא גם בעיתוי.

מילחמת־הלבנון הרסה את תדמית ישראל בעולם. הציבור, שראה מדי ערב על המירקע שלו את תמונות־הזוועה מביירות, את הילדים המרוטשים והנשים הזועקות, התחיל להסתכל בישראל בעיניים חדשות לגמרי. מדינת־הקרבנות הפכה, בעיניו, מדינת־הקלגסים.

אין זה שינוי לשעה קלה, שניתן לתקנו תוך כמה שבועות, על־ידי שליחת אלף עסקנים ישראליים חובבי־טיולים לארצות־הברית, לצורכי „הסברה". זהו שינוי יסודי ביותר.

סיקרי דעת־הקהל, שהרגיעו את ממשלת־ישראל לגבי ממדי האסון, אינם מבטאים את התופעה ואינם מסוגלים לרשום אותה. כי מדובר בשינויים נפשיים עמוקים, בלתי־מוגדרים. אין הם מתמצים בתשובה של „כן" או „לא" במישאל.

אך הפוליטיקאים האמריקאיים מאומנים להבחין בשינויים אלה. הם מהווים סייסמוגרפים עדינים לשינוי דעת־הקהל. כבר באמצע המילחמה החלו חברי־הקונגרס הרגילים להתחנף לישראל, לדבר אליה בשפה חדשה. עכשיו מסתגל למצב זה גם הבית הלבן.

דעת־הקהל שיכנעה את יועצי הנשיא לא רק שאפשר עכשיו להרביץ לממשלת־ישראל, אלא שחייבים לעשות זאת.

כי הזעם האמריקאי על ישראל החל פוגה גם נגד הנשיא רגן, על כי לא עשה דבר בשעה שקרו כל הזוועות. תדמיתו של רגן כאיש חלוש, חסר־דעת וחסר־מעש, פגעה במעמדו בסיקרי דעת־הקהל. יועצי הנשיא החליטו שהנשיא חייב לעשות משהו גדול, חזק ואנטי־ישראלי כדי לשפר את תדמיתו.

זה מכבר השתכנעו מעצבי המדיניות האמריקאית כי מעשיה של ישראל פוגעים באינטרסים הבסיסיים של ארצות־הברית, מכיוון שכל הערבים משוכנעים (בצדק) כי רק התמיכה האמריקאית הקיצונית בישראל מאפשרת לממשלת־בגין להתנהג כפי שהיא מתנהגת בגדה, ברצועה, בגולן ובלבנון, וכי על כן אמריקה אחראית לדבר.

עתה יצרו הנסיבות החדשות אפשרות להרוג את כל הזבובים במכה אחת:

- להציג את הנשיא רגן באור של מדינאי החלטי, בעל כושר־הכרעה, הנוקט יוזמה מדינית נועזת.
- להוכיח לערבים כי אמריקה אינה תומכת במעשיה האנטי־ערביים של ישראל.
- לתת פורקן לזעם של דעת־הקהל האמריקאית על זוועות המילחמה.
- לדפוק את רגן ושרון, שני אנשים המעוררים עתה באמריקה אנטיפאטיה עצומה, הגובלת בחלחלה.

בנאום קצר אחד, עשה רגן את כל אלה.

שלוש מטרות מיידיות

אם ברור אם יש ליוזמת־רגן מטרות מרחיקות־לכת. הדבר יתברר רק בעתיד. אך ברור כי יש לה מטרות מיידיות.

המטרה הראשונה היא לשפר באופן מכריע את מעמדה של ארצות־הברית בעולם הערבי.

המילחמה הארוכה בלבנון, שארצות־הברית העניקה לה בגלוי את חסותה (על־ידי השימוש בווטו באו"ם) פגעה קשה ביחס ההמונים הערביים לאמריקאים. המישטרים הפרו־אמריקאים זעקו חמס ותבעו פעולה אמריקאית מיידית לתיקון המעוות.

ברור עתה מדוע כעס הנשיא רגן לה־שחית על מנחם בגין וראיאל שרון, ביום שבו הנחית שרון את הפצצות־הזוועה על

הנשיא רגן
כעס להשחית

ביירות. באותה השעה פעלו השליחים האמריקאים בבירות הערביות למען תוכניתו הסודית של רגן ואילו הערבים הטילו עליו את האחריות לזוועות אלה. האינטרסים הבסיסיים ביותר של ארצות־הברית בעולם הערבי — שהנשיא רגן טרח לפרסם ולהדגישם בנאומו — נפגעו.

תוכנית רגן, המבטיחה חגיגית כי ארצות־הברית לא תסבול לעולם את סיפוח הגדה והרצועה לישראל, ואף לא את שליטת ישראל בשטחים אלה בלי סיפוח רשמי, משמשת מטרה זו. מה גם שהתוכנית פותחת מחדש גם את בעיית־ירושלים, אם כי בעדינות. („אנו ממשיכים להיות משוכנעים כי ירושלים חייבת להישאר בלתי־מחולקת, אולם יש להחליט על מעמדה הסופי באמצעות משא־ומתן.")

המטרה השניה היא להוציא את מצריים מן הבידוד.

על־ידי הצגת פיתוי למלך חוסיין והרגעת כל המישטרים הפרו־אמריקאיים במרחב, מבקשת ארצות־הברית ליצור אווירה חדשה סביב מצריים. היא גם מנסה לשפר בדיעבד את תדמית הסכמי קמפ־דייוויד ו־להחזיר להם את הזוהר הראשוני, שניטל מהם על־ידי החבלה השיטתית של בגין.

לא במיקרה פורסמה התוכנית, ערב קיום הפיסגה הערבית בעיר פאס במארוקו. היא באה לגבש מחנה פרו־אמריקאי גדול, בעל ביטחון עצמי, ומצריים בתוכו.

המטרה השלישית היא הפלת המישטר של בגין.

על כך לא יכול להיות שום ספק. יוזמת־רגן היא הכרזת־מילחמה על ממשלת־הליכוד לאורך כל החזיתות, האידיאולוגית ו־המעשית. היא פוגעת בצפור־נפשה — ה־התנחלות והשילטון ב„יהודה, שומרון ו־עזה."

לעזמת זאת תפורה התוכנית ממש לפי מידותיה של מיפלגת־העבודה.

היא מחייה את „האופציה הירדנית," שכבר שבקה חיים לכל חי והיא מסייגת את התביעה לנסיגת ישראל מהגדה והרצועה בהצעה לשינוי הגבולות („גבולות בני־הגנה," פשרה טריטוריאלית," בלשון המערך).

750 דולר לכל ישראלי

לעומת זאת מפוקפקים הסיכויים של האמריקאים להגשים את המטרות ארוכות־הטווח של התוכנית, וגם עצם רצונם לעשות כן.

אף מדינאי אמריקאי רציני אינו יכול להאמין ברצינות כי ניתן להזיז את ממשלת־ישראל מן השטחים הכבושים, או אף להקפיא את ההתנחלויות, ללא שימוש מאסיווי בלחצים צבאיים וכלכליים.

כל עוד מממנת ארצות־הברית את הרחיפוש והכלכלה של ישראל בסכום העולה על 2.5 מיליארד דולר לשנה, אין שמץ של סיכוי לשנות את העמדה הקיצונית של הממשלה.

אמנם, יש באמריקה אישים המזכירים לאחרונה לקהל האמריקאים כמה הוא

משלם לישראל. איזכור זה הוא בעל משמעות רבה בשעה שבארצות־הברית משתולל משבר כלכלי, מקצצים את קיצבות הסעד ויש מיליונים רבים של מחוסרי־עבודה.

כך הזכיר ג'ורג' בול, מי שהיה סגן שר־החוץ בימי ג'ון קנדי ולינדון ג'ונסון, במאמר שפורסם בהבלטה רבה בניו־יורק טיימס, כי „הסיוע האמריקאי לישראל מגיע בערך ל־2.7 מיליארד דולאר לשנה — 750 דולאר לנפש בישראל, שיש בה אוכלוסיה של 3.5 מיליון. פירוש הדבר כי כל משפחה אמריקאית בת חמש נפשות מעניקה לישראל 70 דולאר לשנה... וגם מיספר זה אינו מלא."

במושגים ישראליים: כל משפחה בישראל מקבלת כמיליון לירות בשנה מידי האמריקאים.

אולם קברניטי וושינגטון חוזרים ומצהירים כי אין בכוונתם לנקוט עיצומים כלפי ישראל ולצמצם את אספקת הכסף והנשק לממשלת־ישראל.

אם כן, על מה סומכים האמריקאים; על כישרונו של שימעון פרס להפיל את מנחם בגין?

זהו אבסורד. או שהאמריקאים מתכוננים בכל זאת, בסתר ליבם, להפעיל עיצומים אחרי זמן־מה, אחרי שיתברר כי דעת־הקהל האמריקאית, וביכללה גם היהודית, מסכימה לכך — או שהתוכנית כולה תמות מוות טיבעי, כפי שמתו כל התוכניות האמריקאיות הקודמות מסוג זה.

ואכן, זוהי תיקוותם של אנשי בגין. הם יכולים להצביע על כך שכל נשיא אמריקאי חדש מאז מילחמת ששת־הימים פתח את שילטונו בתוכנית או ביוזמה כל־שהי במרחב, ושכל תוכנית כזאת מתה מוות טיבעי מול פני ההתנגדות הנמרצת של ישראל והלוביי היהודי באמריקה.

כך קרה בין השאר —

● **לתוכניתו של ויליאם רוג'רס, בתקופה הראשונה של ממשלת ריצ'ארד ניקסון.** רוג'רס הציע להחזיר לערבים את כל השטחים שנכבשו, תוך „תיקוני־גבול מיזעריים." תמורת שלום מלא. אז אמרה גולדה מאיר, כפי שהזכיר השבוע בגין, כי ממשלת־ישראל, שתתמוך בתוכנית זו, תהיה „בוגדת," וזכתה בתמיכה מקיר־אל־קיר בכנסת*. התוכנית מתה.

● **דיבורים על „הערכה חדשה של המדיניות האמריקאית" בימי שילטונו של ג'רי פורד.** נסיונו של הנרי קיסינג'ר להכריח את ישראל לעשות הסכם־ביניים עם ירדן, תוך החזרת יריחו למלך חוסיין כמעשה סימלי, הוחנק באיבו.

● **ליוזמתו של ג'ימי קארטר, שהחל מדבר על „מולדת לפלסטינים".** סיסמה זו נשכחה מייד. ההצהרה האמריקאית־סובייטית מה־1 באוקטובר 1977, שדיברה על „הזכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני, בוטלה למעשה כעבור כמה ימים בילבד. אחרי שמשה דיין שוגר לוושינגטון ואיים על קארטר.

רגן עוד חדש בעסק. האנשים סביבו הם חובבים. בגין יכול לקוות כי יצליח לטרפד גם את התוכנית החדשה, אם יצליח לגייס את יהודי ארצות־הברית. הוא בוודאי יתעקש מן התוכנית אם לא יופסק הסיוע האמריקאי לישראל.

כהוכחה לכך כבר הודיעה הממשלה הסבוע על התנחלויות חדשות — סטירת־לחי פומבית ומצלצלת לנשיא ארצות־הברית.

מדינה בדרך

ם לגבי הערבים המצב לוטה ערפל סמיך — בניגוד לרושם השיטחי.

כל ערבי יודע שתוכנית, השולחת להלוטין את עיקרון ההגדרה העצמית של הפלסטינים, והמתחייבת להפעיל את מלוא הכוח של ארצות־הברית כדי למנוע את הקמתה של מדינה פלסטינית, אינה יכולה להביא פיתרון של ממש.

ההתעלמות הטוטאלית מעצם קיום אש"ף — מילבד האיזכור שאש"ף נחל „תבוסה צבאית" — מרוקנת את התוכנית מראש מכל ערך מעשי לטווח ארוך.

ברור עתה מדוע פעלה הממשלה האמריקאית בימי המילחמה במרץ כה רב כדי להעלים ולטשטש את הצהרות־השלום של יאסר ערפאת בביירות ושל עיצאם סרטאווי בפאריס. הצהרות אלה היו עלולות להפריע ליוזמה שהתגבשה מאחרי הקלעים — בלי אש"ף ונגדו.

כל ערבי ישמח על ההבטחה האמריקאית שוושינגטון לא תסבול את סיפוח הגדה והרצועה, או את המשך השליטה הישראלית עליהן, וכי היא דורשת את הקפאת ההתנחלויות. הדרישה הנגדית להכרה ערבית בישראל אינה מבהילה את רוב המדינות הערביות ואש"ף, שכבר הביעו את נכונותן להעניק הכרה כזאת במיסגרת של הסדר כללי.

אך ההתעלמות האמריקאית מדרישתם האלמנטרית של הפלסטינים לעצמאות לאומית כימעט ואינה מאפשרת למישטרים ערביים הפרו־אמריקאיים לתת יד לביצוע התוכנית.

בגין בוושינגטון
„היום העצוב ביותר בחיי..."

מעניינת ביותר עמדתו של המלך חוסיין. נראה כי נתן לשליחים האמריקאיים להבין כי יראה בעין טובה תוכנית כזאת — אך מעטים בעולם הערבי מאמינים כי אכן התכוון ברצינות לקבלה. עצם פירסום התוכנית מחזק את מעמדו, אך מכאן ארוכה הדרך לביצוע.

בניגוד לאמריקאים, יודע המלך חוסיין היטב כי אש"ף לא חוסל במילחמת־הלבנון, אלא להיפך. כוחו גדל.

אחרי הנסיון המר שלו בעבר, כאשר נחשב כבוגד וכסוכן אמריקאי־ציוני והיה צפוי בכל עת למהפכה בארצו ולהתנקשות בחייו, למד חוסיין לקח. הוא מקיים כיום יחסים טובים עם אש"ף, מכריז בכל הזדמנות כי אש"ף הוא בעל־הבית בגדה וברצועה, ונהנה משני העולמות גם יחד — הוא גם בעל־ברית לאמריקאים וגם מקובל במישפחה הערבית הלאומית.

יהיה זה טירוף מצד חוסיין לקבל על עצמו את הגדה והרצועה, על מיליון וחצי הפלסטיניים הלאומניים. שבהן, בניגוד לרצונם ולרצון אש"ף, כסוכן אמריקני־ציוני. משום־כך התנגד לקמפ־דייוויד, ומשום כך הוא נאלץ גם עתה לנהוג בזהירות רבה.

לכל היותר יכול חוסיין לבוא עכשיו אל המישפחה הערבית ולומר: תנו לי לפעול כבא־כוח זמני, לקבל בחזרה את השטחים מישראל, ולהעביר אותם לאש"ף.

גישה כזאת עשוייה — אולי! — להתקבל על דעת עמיתיו, ויתכן כי גם באש"ף תימצא תמיכה לכך, אם יתן חוסיין את מלוא הערובות לשיתוף־פעולה הדוק ורצוף עם אש"ף. אך גם זה מוטל בספק. על כל פנים, ברור כי חוסיין ימשיך לנהוג בזהירות מירבית, בפיקחות הרגילה שלו, שאיפשרה לו להישרד חרף כל המשברים.

הוא לא יתאבד לטובת שימעון פרס.

על אחת כמה וכמה נכון הדבר לגבי המישטרים הפרו־אמריקאיים האחרים. הם לא יהפכו לפתע חסידי קמפ־דייוויד, רק מפני שהנשיא רגן החליט לחזור לתוכן המקורי של ההסכם, אשר רוקן מכל תוכן על־ידי בגין. קשה היה לערבים לקבל את הסכם־האוטונומיה גם כשהיה עדיין חדש וטרי, ונראה היה כי אכן יעניק לפלסטינים בגדה וברצועה שילטון עצמי של ממש, כמיסדרון לטרקלין המדינה הפלסטינית העצמאית. עכשיו קשה הרבה יותר לשכנע מישהו שהדבר רציני.

אמנם, רגן משתדל מאוד בנאומו. הוא אמר בפעם הראשונה דברים מפורשים: „אני רוצה לוודא לגמרי כי העמדה האמריקאית תובן בצורה ברורה: המטרה של תקופת־מעבר זו (האוטונומיה) היא העברת מסודרת ובדרכי־שלום של הסמכות מישראל לתושבים הפלסטיניים של הגדה המערבית ועזה."

כלומר: מדינה בדרך.

מאז חתימת ההסכם, לא נאמרו דברים כה מפורשים על מהות ההסכם. אך מי יאמין עתה כי בגין יסכים לכך אי־פעם? ומי אצל הערבים יאמין לשימעון פרס ולמיפלגת־העבודה, שתמכו במילחמת־הלבנון בכל שלב ושלב, תוך הסתייגויות חסרות־ערך המפרסים?

רצועה על הצוואר

ל עבור זמן רב עד שיתברר אם יש סיכוי לכך שהתוכנית תישא פרי של ממש, בצורת הסדר־שלום במרחב. הדבר תלוי בגורמים רבים, ובין השאר:

● הצלחת המערך לחזור לשילטון בישראל.

● יחסם של יהודי ארצות־הברית למשלת־בגין.

● הצלחת חוסיין להגיע להסכם של שיתוף־פעולה עם אש"ף, שיאפשר לו להצטרף למשא־ומתן על האוטונומיה.

● גיבוש הכוחות בתוך אש"ף עצמו.

● יחסי־הכוחות בעולם הערבי.

כל זה יתבהר רק בתהליך ארוך. השבוע היו רק כמה סימנים ראשונים. בין השאר:

● המנהיגים של המימסד היהודי באמריקה סירבו להסתייג חד־משמעית מתוכנית־רגן, כפי שדרש בגין.

● בישיבה רבת־חשיבות של הוועד־הפועל של אש"ף בתוניס, מגע יאסר ערפאת את דחיית התוכנית האמריקאית על הסף.

● כל מלכי המדינות הערביות ונשיאיהן, שבאו לעיר פאס במארוקו, ערכו קבלת־פנים מלכותית ליאסר ערפאת, בבואו לפאס. בכך הדגישו את מעמדו החדש של ראש אש"ף כגיבור העולם הערבי.

אלה הם סימנים לעתיד. מה שקורה בהווה הוא ברור ומיידי:

במכה מוחצת אחת הרס רגן את כל האשליות שנפוצו בישראל — בעזרת מכונה כבירה של שטרפת־מוח — כאילו היתה מילחמת־הלבנון ניצחון מדיני לישראל.

נאומו הוכיח בצורה חד־משמעית כי הרפתקה צבאית זו של מנחם בגין וארי־אל שרון הסתיימה בכישלון מדיני מונומנטלי, ופגעה בצורה החמורה ביותר דווקא במטרות שאותן היא באה לשרת.

רגן נוהג בישראל כפי שאדון נוהג כלפי כלבו, אחרי שנתן לו להשתולל קצת ולהביא לו עצם. הוא שם את הרצועה על צווארו.

השאלה היחידה היא מהו אורך הרצועה, שכו תוביל עכשיו ארצות־הברית את ממשלת־בגין־שרון, שהשניאה את עצמה עליה בצורה שאין לה תיקון.

---

* הסיעה היחידה בכנסת השביעית שתמכה בתוכנית היתה סיעת העולם הזה — כוח חדש.

דת תשקיף

האשמות הדדיות

בצמרת

מחלקת־החקר של מישרד־החוץ, שיריבי שר־החוץ, יצחק שמיר, טוענים שתפקידו היה לעמוד על המתרחש בממשלה האמריקאית.

יש המאשימים גם את השגריר הישראלי בוושינגטון, משה ארנס, שחוסר־נסיונו היה בעוכריו, והוא לא הצלית לעמוד על המתרחש.

בחירות מוקדמות?

הן בצמרת הליכוד והן בצמרת המערך נשמעות תביעות מתחזקות־והולכות לחתור להקדמת הבחירות לכנסת ה־11.

בליכוד סבורים שאפשר יהיה להשיג ניצחון בבחירות בזכות „הניצחון" במילחמת־הלבנון, ותוך האשמת המערך ב„בגידה", ואילו בצמרת המערך סבורים, כי הדימיון שבין תוכנית־רגן ומצע־המערך בשאלה המדינית עשוי להביא לו ניצחון, כאשר קולות רבים מן המרכז יחזרו למערך.

אם לא תושג הסכמה על עריכת בחירות מוקדמות, יבקש ראש־הממשלה מנחם בגין לערוך שינויים בממשלתו, ולצרף אליה שר או שניים מחוץ לליכוד, כדי להציג „קונסנזוס לאומי רחב" כלפי האמריקאים.

השופטת התעייפה

שופטת בית־המישפט המחוזי ב־תל־אביב, ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן, הותשה כנראה בעיקבות מישפטו הקשה של השר־לשעבר אהרון אבו־חצירא.

היא פנתה לנשיא בית־המישפט המחוזי, בנימין כהן, וביקשה ממנו לצרף אותה להרכב של שופטים, כדי שלא תשב עוד לבדה כדן־יחיד. השופט כהן נענה לבקשתה.

רק"ח לעזרת בריה"מ

המיפלגה הקומוניסטית, רק"ח, פתחה במסע־הסברה בין חבריה ואוהדיה הערביים, כדי להבהיר מדוע לא התערבה ברית־המועצות לטובת אש"ף במילחמת־הלבנון.

תחעמלני רק"ח מוגים לכך שלוש סיבות: העובדה שממשלת־לבנון לא ביקשה התערבות סובייטית, עמדתן של המדינות הערביות „הריאקציוניות", ועמדת הממשלה הסורית, שאף היא לא ביקשה התערבות סובייטית ממשית יותר מזו שהיתה בפועל.

מרצים על־תנאי

עבודתם של 40 מרצים, האמורים ללמד בשנת־הלימודים הבאה באוניברסיטת ביר־זית, הותנה בכך שיחתמו אצל שילטונות המימשל הצבאי על מיסמך שבו הם מאשרים שאינם רואים באש"ף את הנציג הבלעדי של העם הפלסטיני.

מדובר במרצים הבאים מחו"ל, או כאלה שאינם מתגוררים בנפת רמאללה, שבה נמצאת האוניברסיטה. לפחות מרצה אחד — אמריקאי במוצאו — יחתם על המיסמך בלי לדעת מה תוכנו.

שינויים במישלחת

הקניות

קרוב לוודאי שבקרוב יחולו שינויים במישלחת הכלכלית של ישראל בניו־יורק.

הסיבה: מחדלים שונים של כמה מאנשי המישלחת, בעיקר במה שנוגע לקניית סחורות חקלאיות בשוק הקומודיטים, שגרמו להוצאות־ענק מיותרות. אנשי המישלחת שנשקלת החלפתם נתנו לברוקרים העובדים בשוק־הסחורות הוראות בלתי־מתאימות.

שרון אכל טריפה

לטענתו של שר־הביטחון אריאל שרון, שאמר לעיתונאית האיטלקית אוריאנה פלאצ'י שאינו אוכל בשר־חזיר, אין שחר.

סועדים קבועים במיסעדה תל־אביבית ירועה, שבה נוהג שרון לאכול, ראו אותו אוכל שם לא־פעם „סטייק לבן" מבשר־חזיר.

משה מני –

מוכ"ל הבריאות?

בראש רשימת המועמדים לתפקיד מנכ"ל מישרד־הבריאות, במקומו של ברוך מודן, שהתפטר עם רוב אנשי מישרדו, עומד עתה הפרופסור משה מני, אורולוג בבית־החולים תל־השומר, שהוזכר גם כמועמד לתפקיד דיקן בית־הספר לרפואה.

מני, בן למישפחה ספרדית מפורסמת, העמיד בשעתו תנאים לקבלת תפקיד המנכ"ל, בצורת תוכנית־עבודה מחייבת. הוא ידוע כמי שלוחם על דעותיו.

ועידת חירום

עיתונאית

בשבוע הבא תיערך ועידת־חירום של עיתונאי ישראל. על סדר־יומה של הוועידה יהיה נושא אחד: הסכנות לחופש־הביטוי, בעיקבות מילחמת־הלבנון.

הופעת שרון בוטלה

בוטלה הופעתו של שר־הביטחון אריאל שרון במועדון־העיתונות, ביום השישי השבוע.

הביטול נומק בסיבות טכניות, אך הסיבה האמיתית היא התערערות היחסים בין אריאל שרון ובין ציבור העיתונאים, בעיקבות פרשת גלי־צה"ל.

„כל העיר" –

עיתון ערב?

במערכת יומון „הארץ" קיימת מגמה להפוך את המקומון הירושלמי „כל־העיר" לעיתון־ערב לכל דבר, שיימכר בכל יום מימי השבוע בירושלים.

בינתיים מופיע מקומון זה פעמיים בשבוע ומחולק חינם בדוכני־המכירה של העיתונים.

כבוד אחרון

לחודשיים

החל באחד בספטמבר יש לשופט הראשי בבית־מישפט השלום בתל־אביב שני סגנים, שזכו בתואר „נשיא־תורן" של בית־המישפט.

שני הנשיאים התורניים הם עתה השופטים שימחה נחמני ואברהם מובשוביץ, שיכהנו בתפקיד בדיוק חודשיים, שכן בסוף חודש אוקטובר הם יוצאים לגימלאות.

התפוצה יורדת

בניגוד לרוח האופטימית, שמנסים להשרות סביבם כמה מעורכי ביטאוך הליכוד „יומן השבוע", התברר בסקרים שנערכו לאחרונה כי תפוצתו הולכת ויורדת כהדרגה, ומגיעה לאלפים מעטים.

בעיקבות זה מתמעטות גם המודעות. ועלולים לחול שינויים בהרכב הבעלות על השבועון.

כמה פלסטינים

בירדן?

בניגוד לדברי שר־הביטחון, שירדן היא מדינה פלסטינית מפני ש־70% מאוכלוסייתה הם פלסטינים, הוצגו נתונים שונים בוועדת־החוץ־והביטחון.

ניתוח

במישפחת ג'מ"ל

בן־אחותו של הנשיא הנכחר של לבנון, בשיר ג'מייל, נותח בבית־החולים על־שם „שיבא" בתל־השומר.

סביב מיטתו של הצעיר מתגודדים אנשי ביטחון רבים.

פיטורין ב„אל־על"

קבוצה של 50 דיילים זמניים תפוטר מעבודתה בחברת „אל־על" ב־15 בספטמבר, למרות שהם היו מתוכננים לעבוד עד להתחלת עונת־החורף.

קבוצה אחרת של 150 דיילים פוטרו כבר ב־1 בספטמבר, למרות שגם חלק מהם היו אמורים לעבוד עד לעונת החורף.

התראה

במיפלגה הליברלית

נשיאות המיפלגה הליברלית הורתה השבוע לפרקליט המיפלגה, עורך־הדין אמנון גולדנברג, להתרות בשלמה ירקוני, ראש החוג הרעיוני במיפלגה הליברלית, שיחדל מלפרסם הודעות נגד ראשי המיפלגה ונגד מדיניותה.

לירקוני יובהר שאם ימשיך בדרכו האופוזיציונית, הוא יועמד לדין המיפלגה ויוסקו מסקנות מרחיקות־לכת נגדו.

מילואימניקים

לימ"חים

מרירות רבה שוררת בקרב חיילי־מילואים בצפון, המשרתים כבר יותר מ־50 יום ברציפות, על כך שהם הובאו למחסני חירום ועסקו בעבודות־מיון שוטפות, להוציא עבודות ביטחון־שוטף בלילות.

המילואימניקים נדרשו למיין כובעים, סכו"ם, קיטבגים וציוד טכני.

שערורייה בעירייה

בקרב הפקידים הבכירים של עיריית תל־אביב יש תסיסה, אחרי שבאירוע מישפחתי של אחד מהם הופיעה „התזמורת הקאמרית" של תל־אביב.

מדובר בפקיד האחראי על „האירועים בעירייה, שהשיא את בתו ב„גנר־התערוכה". בעירייה טוענים כי אין תקדים להופעת התיזמורת באירועים מישפחתיים מסוג זה.

אטלס עורך „פילון"

מחבר סיפורי־הילדים, יהודה אטלס, התמנה כעורך הדו"שבועון לילדים „פילון".

העיתון, המיועד לילדים בגילאים 5 עד 11, נערך עד עתה על־ידי ראובן וימר.

„העסק שלי בחובה? אז תמכרו דולרים מהפת"ם!"

...הלו טלבנק, אתה שומע אותי? מה שמך, אורי? אז יופי, אורי, כמו שאמרתי תמכרו את הדולרים מהפת"מ ותכסו את האוברדרפט בחשבון העסק. אתה אומר שאומרים משיכת־יתר? שיהיה ככה, העיקר שלא תהיה משיכת־יתר. נכון. אם אני כבר מדברת איתך, אפשר להזמין גם כרטיס עיסקי של דיינרס־קלוב? כן?, יש לי כבר אשראית דיינרס משלי, אבל יש יתרון לכרטיס העיסקי. אתם עושים את זה? יופי. תודה. נכנסה לקוחה. אני מסיימת. שלום."

24 שעות ביממה:

גם את יכולה להיות מנויה בטלבנק דיסקונט וליהנות מכל השרותים שטלבנק דיסקונט מגיש, ומהעובדה שהוא נותן שרות 24 שעות ביממה: מ־8 בבוקר עד 10 בלילה שרות אישי, ומ־10 בלילה עד 8 בבוקר באמצעות מזכירה אלקטרנית.

כל מה שאת צריכה לעשות הוא, לבחור לך בנקוד"— צופן פרטי משלך בן ארבע אותיות, או ספרות, או שילוב נחמד של שתיהן, כדי לשמור על סודיות מוחלטת שהיא עקרון חשוב בעבודה עם בנק דיסקונט. את מצלצלת למספר המיוחד של טלבנק־דיסקונט, מוסרת את הבנקוד, מספר החשבון והסניף, ויכולה לבצע בטלפון, מכל מקום שאת רוצה, בשעה הכי נוחה לך, רוב הפעולות הבנקאיות:

ביצוע עסקות

קניה ומכירה של ניירות ערך (מניות*, צמודים וקרנות נאמנות); קניה ומכירה של מטבע חוץ; העברות מחשבון לחשבון.**

מתן הוראות לבנק והזמנת שרותים

מתן הוראות קבע לתשלום חשבונות חשמל, טלפון ואחרים; מתן הוראות קבע לביצוע עסקות, לרכישת מט"ח ולביצוע תשלומים קבועים לתכניות חסכון ולקופות גמל; הזמנת כרטיסי אשראית „דיינרס" ו„ויזה"; הזמנת כרטיסי כספומט ודיסקונטומט; הזמנת פנקסי שיקים; הזמנת תמציות חשבון; הזמנת המחאות נוסעים.

כן נבצע עבורך כל פעולה או בקשה שניתן לבצעה עפ"י הוראה טלפונית.

דיווח מהבנק ואליו

דיווח על היתרות בחשבונותיך השונים (עו"ש, מט"ח, נ"ע); קבלת שערוך תיק ניירות ערך; הודעה לבנק על אבדן או גניבה של כרטיסי אשראית, כספומט, דיסקונטומט או פנקס שיקים.

אם את לקוחה של דיסקונט וגם אם אינך לקוחה של הבנק עד כה, הכנסי לסניפנו הקרוב והצטרפי לחוג מנויי טלבנק דיסקונט.

* הוראות קניה/מכירה שיתקבלו עד שעה 12.00 לשוק א' ועד 12.30 לשוק ב', יבוצעו באותו יום. ** כפוף לסכומים כפי שיקבעו מדי פעם.

טלפן ונשמע בקולך.

טלבנק דיסקונט

סטרימלי מכניס את כל המשקאות הקלים לכיס הקטן!

סטרימלי משקה אמיתי שאין דומה לו
מרענן, מרוה, וטעים
סטרימלי סירופ בששה טעמים!
תפוזים ואשכוליות
עם הדריף* מפרי טבעי
תפוחים ופטל,
ובטעמים הבלעדיים מחו"ל
סטרימלי קולה אמיתי
וסטרימלי ספורט

סטרימלי משקה מצויין
קח סטרימלי בכיס הקטן

אריזת סטרימלי
מכילה סירופ טבעי
להכנת כוס משקה אחת
ולכן כל אחד יכול לשתות
סטרימלי בטעם האהוב עליו
האריזה המיוחדת של סטרימלי
קלה לנשיאה, נוחה לשימוש
בכל מקום וחסכונית.

*** הדריף - תמצית הפרי הטבעי -**

המחיר לרבעיית
סטרימלי **10.80 ש'**
להכנת 4 כוסות –
1 ליטר

הטעמים החדשים של סודהסטרים

אריזה בגודל טבעי להכנת כוס משקה אחת

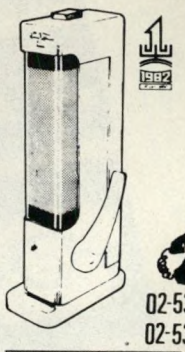

02-535343
02-537724

אורי אבנרי מספר על

גולדמן

„ב הדר מס׳ 329 של מלון המלך דויד המפואר בירושלים ישב השבוע גבר מוצק, בעל עיניים כחולות ושערות אפורות, מסורקות לאחור...״ כך פתחתי לפני 29 שנים כתבה על פגישה עם הד״ר נחום גולדמן, יושב־ראש הנהלת הסוכנות היהודית.

העלמתי אז את עיקר תוכן השיחה.

באתי אל גולדמן כדי לשטח לפניו רעיון מהפכני, ולשכנע אותו לקבלו.

הרעיון היה להפיל את שילטונו של דויד בן־גוריון, ולהקים בארץ ממשלת־שלום.

האסטראטגיה שהצעתי לו היתה כך: תחילה, עליו לאחד את מיפלגות הפרוגרסיבים והציונים־הכלליים. שתי המיפלגות של הימין המתון, היוני (המושגים „יונים״ ו„נצים״ לא היו אז קיימים עדיין. הם נולדו בארצות־הברית כעבור כמה שנים.) אחר־כך עליו להתייצב לבחירות לכנסת השלישית בראש מיפלגה חזקה כזאת, כשבידיו מצע ברור של עשיית שלום עם העולם הערבי. אחרי הבחירות עליו להקים קואליציה עם כל כוחות־השלום, ובראשם מפ״ם, שהיתה אז מיפלגה חזקה. השגת השלום היא משימה כה מכרעת, שמותר להתעלם למענה במשך זמן־מה מניגודים סוציאליים. אפשר להכריע על מעין מורא־טוריום לשנתיים־שלוש במאבק הפנימי בין ימין ושמאל.

השמעתי באוזניו של גולדמן את חששותי הכבדים ביותר לגורל המדינה. אמרתי לו בערך כך: „בשנים אלה נקבעים דמות המדינה וגורלה לדורות. בן־גוריון הופך אותה לחוד־החנית של העולם המערבי נגד התנועה הלאומית הערבית. הדבר יביא למילחמת־נצח, שתשנה בהכרח את דמותה של ישראל עד ללא־הכר. האירועים האחרונים — ובמיו־חד הטבח שערך אריאל שרון כמה ימים לפני כן בכפר קיביא, שבו נרצחו שיבעים ילדים, נשים וגברים חפים־מפשע — מצביעים על הכיוון.

„אתה האדם היחידי המסוגל לעמוד מול בן־גוריון, מבחינת שיעור־קומתך ומעמדך הלאומי והבינלאומי. לאף אדם אחר במדינה אין סיכוי לזכות באמון הציבור הרחב במאבק נגד בן־גוריון. ההצלחה הזהירה שלך בהשגת חוזה־השילומים מעניקה לך יוקרה עצומה. רבים מאמינים כי אדם שהשיג הישג זה מסוגל גם להשיג את השלום עם העולם הערבי.

„קבלת המשימה הזאת על עצמך אינה בגדר זכות, אלא חובה. אתה חייב להתייצב בראש מחנה־השלום, כי גורל המדינה מונח על כף־המאזניים.״

„אני אדם עשיר״

ג ולדמן הקשיב לדברים בתשומת־לב. הוא הביט בי בעיניו הכחולות, ועל שפתיו ריחף החיוך הספקני הניצחי שלו.

ואז השמיע באוזניי דברים, שנחרתו בזיכרוני כמעט מילולית.

היה זה זידוי אישי די מדהים.

„ראה־נא,״ אמר לי, „אתה אדם צעיר. (הוא היה אז בן 52, לדבריו, ולי מלאו זה עתה 30). אתה מוכן להילחם. אתה קמת נגד בן־גוריון. ומה קרה לה? משמיצים אותך, מכפי־שים אותך בכל יום, משליכים בך בוץ, שונאים אותך. אתה לוחם. ואני מעריך אותך על כך.

„אבל אני אדם מסוג אחר. אני אוהב לחיות. אני אוהב כתי־מלון מפוארים, אוכל טוב, יין טוב. אני אוהב נשים. אני אוהב מוסיקה טובה. אני אדם עשיר מאוד. אני יכול להרשות לעצמי לחיות בדיוק כפי שאני רוצה.

„אילו קיבלתי את עצתך והייתי נכנס לפוליטיקה הישראלית, היה קורה לי בדיוק מה שקרה לך. היו משמיצים אותי, זורקים עלי בוץ. הייתי צריך להשיב מילחמה באותן השיטות, שאינן לרוחי.

„למה לי כל זה?״

גולדמן במלון „המלך דויד״, 1953, בשיחה עם אבנרי

„אני אוהב אוכל טוב, יין טוב, נשים יפות ומוסיקה טובה...״

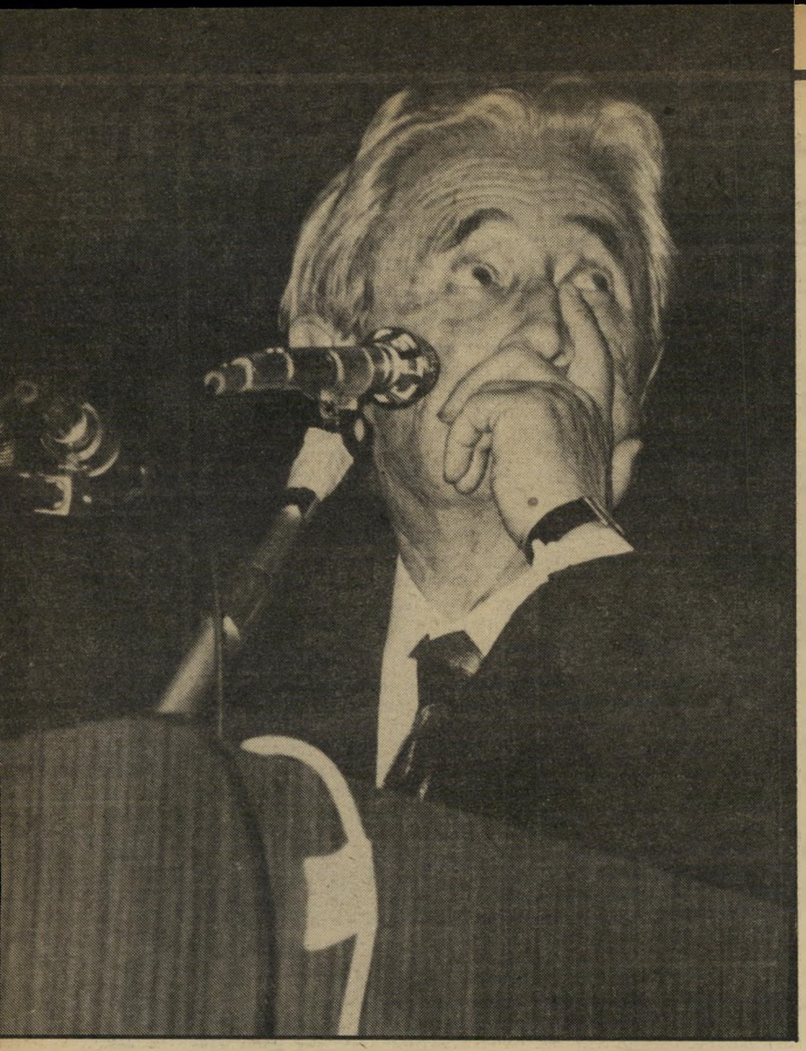

התשובה היתה שלילית. גולדמן לא זז ממנה במשך כל 29 השנים שעברו מאז, עד לפטירתו לפני כמה ימים.

ולא פעם הירהרתי בשנים האחרונות: אילו נענה גולדמן אז להפצרותיי, האם לא היתה כל ההתפתחות בארץ שונה מאז? מנחם בגין לא היה משתלט על הימין הישראלי, הימין היה עולה על דרך יונית, תנועת־החרות היתה נשארת מיפלגה שולית.

אילו גולדמן היה מוכן להילחם.

היהודי הנודד

ב אותו זידוי אישי באו לידי ביטוי כל תכונות אופיו של האיש, מעלותיו ומיגרעותיו. מכיוון שהיה איש גדול, היו לו מעלות גדולות ומיגרעות גדולות.

הוא היה בעל כושר־ניתוח מבריק, אחד האנשים המעטים במדינה ובתנועה הציונית שהיו מסוגלים לחשוב במושגים היסטוריים. הוא היה מסוגל לראות את שני הצדדים של המטבע, ולגבש מחשבה צלולה, המבוססת על ראיית התמונה בשלמותה. הוא שמר על מרחק־מה מן הדברים, וכך היה מסוגל לראותם בבהירות, בלא ערפל רגשני ומסך של מישאלות־לב, אידיאולוגיים.

אבל הוא לא היה לוחם. הוא לא היה מסוגל להשמיע אזהרה חמורה ביותר, הנוגעת לעצם קיומם של העם והמדינה, ולהסתפק בכך. לא עלה על דעתו שזה מחייב אותו אישית לעשות משהו. לא עלה על דעתו, למשל, שעליו להשתקע כרציונות בארץ.

אמרו עליו שהוא „אחרון היהודים.״ הבריות מוכנות יותר מדי להדביק תואר זה לאישים יהודיים, בייחוד למחרת מותם. אך לגבי גולדמן, היה הרבה מן האמת בתואר זה.

הוא היה היהודי הנודד, הציוני של בתי־המלון. היו לו הרבה בתים, אך לא היה לו בית. לא היו לו שורשים בשום מקום. הוא היה, איכשהו, צועני דה־לוכס.

הוא בז מעומק לב לישראלי החדש. הגס והפרימיטיבי. אך הוא גם העריץ אותו בכתר ליבו והתבטל לפניו, כמו היהודי לפני הפריץ הגוי. היתה בו הערצה כמוסה לאיש־הכוח, לאיש האלימות, אף שבז לכוח ולאלימות. וידע כי בהיסטוריה הם מעלים אך חרס. הוא התבטל לפני בן־גוריון, שהשתקע בארץ בנעוריו ונצמד אליה. הוא התבטל לפני גולדה מאיר, שלא הגיעה לקרסוליו. הוא התבטל אף לפני משה דיין, שהשכיל להתחנף אליו. (כאשר שכב גולדמן בבית־חולים בארץ, ואיש מאנשי הצמרת לא בא לבקר אותו, הופתעו הכל לשמוע כי שר־הביטחון דיין הופיע במקום ושוחח ארוכות ובידידות עם המנ־היג המנודה).

הוא היה מרצה כובש־לב, מעורר תמיד למחשבה, מצפצף תמיד על קבילות דבריו על־ידי ההמונים. דבריו היו מתובלים בזיכרונות אישיים על פגישותיו עם פלוני ואלמוני, גדולי העולם, ולעת זיקנה הפריז במיקצת באיזכור שמות של ידידיו, המי־ומי של המאה ה־20. אך הזיכרונות היו אמיתיים, הוא באמת הכיר את כולם.

כחשוואה לנסים המאיישים עכשיו את כל המוסדות היהודיים והציוניים כעוזים, מלחכי־הפינכה העלובים של מנחם בגין אז שימעון פרס; ואף כחשוואה לשניים אלה עצמם — מנחם גולדמן היה ענק רוחני.

מול עסקנים ממדרגה שלישית: ופוליטיקאים ממדרגה שניה, הוא היה מדינאי ממדרגה ראשונה.

האופציה הרביעית

כ אשר קמה המדינה, עמדו לפניה — לפחות בתיאוריה — ארבע אופציות היסטוריות חילופיות.

האופציה הראשונה היתה של דויד בן־גוריון, והיא זו שהתקבלה, כמובן. בן־גוריון צעד בעיקבות בנימין זאב הרצל, שקבע בסיפרו כי מדינת־היהודים תהווה בפלשתינה „חלק מחומת־הביצורים של המערב נגד הברבאריות האסיאתית.״ קרי: הערבית. כמו הרצל, נרדאו, וייצמן וז׳בוטינסקי האמין בן־גוריון שאין אפשרות ואין צורך למדינה היהודית להסתדר עם העולם הערבי, אלא שעליה להדוף את העולם הערבי בכוח, בעזרת מעצמה מערבית גדולה אחת: גרמניה, בריטניה, צרפת, ולבסוף ארות־הברית.

האופציה השנייה היתה זו של מפ״ם (דאז) והקומוניסטית. היא לא היתה שונה

(המשך מעמוד 13)

עקרונית מן האופציה הבן־גוריונית, אלא שהחליפה את המעצמה המערבית במעצמה הסובייטית, שמש העמים, שעמדה — כך האמינו בעלי אופציה זו — לנצח בעולם.

האופציה השלישית היתה זו שמעטים דגלו בה, ואני ביניהם. תפיסה זו אמרה כי אין תקומה לישראל בטווח הרחוק אלא אם כן תשתלב במרחב, תכרות ברית עם התנועה הלאומית הערבית, תעזור לעם הפלסטיני להשתקם ולהקים מדינה משלו לצד ישראל, ולהשתייך למשפחת העולם השלישי המתעורר.

האופציה הרביעית היתה זו של נחום גולדמן. הוא רצה להפוך את ישראל ל„שווייץ של המזרח התיכון," מדינה ניטרלית לחלוטין — כה ניטרלית עד שגם לא תצטרף לאו"ם, כדי שלא תצטרך להכריע בשום עניין בין ארצות־הברית וברית־המועצות. כי ישראל צריכה להיות מדינת היהודים, מרכז היהודים שבעולם כולו, המערבי והמזרחי, למען היהודים, עליה לקיים יחסים ידידותיים גם עם המעצמות המערביות וגם עם המעצמה הקומוניסטית, וכמדינה ניטרלית תוכל להתקבל גם על דעת הערבים.

תפיסותינו נפגשו בהכרת הצורך הזה לעשות שלום עם העולם הערבי, ובאמונה שהדבר אפשרי. על כך נסב החלק השני של אותה שיחה במלון החלל דויד בנובמבר 1953 — ועל חלק זה דיווחתי בשעתו, לפחות ברמז (העולם הזה 838, 839). מיניסטריון מיוחד, שבו ירוכזו כל המומחים הדרושים לניהול מיבצע רצוף ועיקבי להשגת השלום: מומחים לעניינים ערביים, דיפלומטים, פסיכולוגים, מומחים לתעמולה, אנשי־ביטחון, כלכלנים, וכו'.

הצעתי שנחום גולדמן יעמוד בראש המישרד הזה.

הגעתי אל הרעיון הזה בהדרגה. תחילה סברתי כי גולדמן צריך להתמנות פשוט כשר־החוץ. במקומו של משה שרת, שהיה איש נוקשה, חסר־דמיון וחסר אומץ־לב. בניגוד לדיעה שנפוצה בארץ, וגם בעולם הערבי, לא היה שרת בעל אוריינטציה פרו־ערבית. מבחינה מהותית לא היה הבדל בין דיעותיו ובין הקו של בן־גוריון. ההבדל ביניהם היה בסכסיסים ובסמפרמנט. על כך היו ביניהם מריבות אינסופיות, ובכל פעם נכנע שרת לאיש בעל האופי החזק יותר.

היה ברור לי ששרת הוא אסון. אך הנסיבות הפוליטיות לא איפשרו לגולדמן לבוא במקומו, מה גם שגולדמן לא היה מוכן להילחם על כך. כך הגעתי לרעיון שכדאי להעביר את כל ענייני השלום למיניסטריון חדש, מעין מישרד לענייני השלום או המרחב.

בשיחתנו העליתי את הרעיון, והוא הסכים לו בכל לב. אבל הוא אמר שגם רעיון זה אין לו כל סיכוי להתגשם — לא שרת ולא מפא"י יסכימו להוציא עניין זה מידיהם. ואכן, בלי מאבק הדבר לא היה אפשרי, וגולדמן לא התכוון להילחם על כך. הוא רק אמר לי כמה דברים לציטוט ברוח זו (ראה מיסגרת).

הוא לא הירשה לי לפרסם בשמו מהם תנאי־השלום שהוא מציע: הצטרפות ישראל לליגה הערבית, מתן ערבויות מצד ישראל שהא תוסיף עוד להתפשט במרחב, פשרה בעניין הפליטים והרכוש הערבי הנטוש (משמע: החזרת חלק סימלי של הפליטים, תשלום פיצויים לכל האחרים, ברוח התשלומים הגרמניים לישראל), ביטול החרם הערבי על ישראל.

שליחות סודית

באיתם הימים קרה דבר שמעטים ידעו עליו.

פיליפ חיטי, אחד ההיסטוריונים הגדולים של הדור (ההיסטוריה של סוריה, ועוד), אי־שרוח ערבי דגול, שכיהן כפרופסור לספרות שמית באוניברסיטה של פרינסטון, בא אל גולדמן ובפיו ידיעה מרעישה.

הוא נתן לגולדמן להבין כי הוא קיבל על עצמו שליחות מטעם הליגה הערבית. הליגה רצתה להיכנס למגע בלתי־מחייב עם נציג יהודי מוסמך, כדי לברר מה יהיה יחסה של ישראל כלפי שאלות מסויימות הנוגעות לשלום מרחבי. היה לכך תנאי בל־יעבור: נציגי הליגה לא ייפגשו עם אף נציג רישמי של ממשלת־ישראל.

גולדמן נלהב לרעיון, מה גם שהתנאי היה סביר בעיניו. גם הוא עצמו סירב להיפגש עם הקאנצלר הגרמני, קונראד אדנואר, בעניין השילומים, אלא אחרי שמיסגרת הדברים נקבעה במגעים סודיים מוקדמים.

המנהיג הציוני לא במיוחד ארצה, כדי להביא את העניין לידיעת הממשלה. אולם כאן נתקל בסירוב מוחלט מצד משה שרת.

שר־החוץ דרש כי העניין יהיה כפוף לו. וכי על גולדמן לקבל רשמית תואר של שגריר המדינה, לפני שיפתח במגעים כלשהם בשמה. גולדמן הבין שאין טעם להמשיך במאמציו.

פרשה זו שיכנעה אותי (ואני משוכנע בכך עד היום) כי מישרד־החוץ לא יצלח לעולם באף עניין הנוגע לשלום עם הערבים. דרוש לכך מנגנון אחר, נמיץ הרבה יותר, ובעל גישה שונה לחלוטין, שזאת תהיה משימתו הבלעדית.

בדיעבד אפשר רק לנחש מה היה רקע שליחותו של חיטי. הליגה הערבית היתה אז מכשיר בידי מצריים. בארץ־היאור עלה אז לגדולה סגן־אלוף צעיר בשם גמאל עבד־אל־נאצר, שפתח במאבק המדיני לסילוק הצבא הבריטי, שהחזיק אז עדיין בבסיסים לאורך תעלת־סואץ. עמדתה של ישראל והשפעתה בבריטניה ובארצות־הברית יכלו להיות חשובות. ידוע כיום (ואנחנו ידענו זאת גם אז) כי עבד־אל־נאצר היה באותה תקופה מוכן לדון ברצינות בהשגת הסדר עם ישראל.

ליכרלים ארליך, כ"ץ ומודעי בהלוויית גולדמן
אילו נענה גולדמן להפצרות...

ראיון עם גולדמן ב־1953

לעשות שלום בקבלנות

את הראיון הקצר הזה העניק הד"ר נחום גולדמן לאורי אבנרי, במיסגרת שיחה פרטית הרבה יותר גדולה, בנובמבר 1953. הדברים התפרסמו באותו השבוע בגליון „העולם הזה" (838), ומתפרסמים כאן מחדש במלואם.

אבנרי: ד"ר גולדמן, נפוצו שמועות שהיית מוכן לקבל על עצמך יוזמה במאמץ להשיג שלום עם הערבים. מה יחסך לבעייה זו?

גולדמן: ישראל לא תוכל להתקיים לעולם כבמיבצר מוזיין בים הערבי. עליה לבוא לידי הסכם עם העולם הערבי. דרוש הסכם כלכלי, צבאי ופוליטי.

אבנרי: היית אומר שזו הבעייה העיקרית של המדינה?

גולדמן: כן. כל הצרות של ישראל בעולם ובאמריקה נובעות מזה. זוהי בעייה קשה מאוד. אך אין בעייה פוליטית שאי־אפשר לפתור אותה. לדעתי, צריך לפתרה במהירות, כי המצב נעשה יותר ויותר קשה.

אבנרי: אתה מותח ביקורת על הממשלה?

גולדמן: יש לי הרושם שדעת־הקהל בישראל אינה מייחסת לעניין את הערך האמיתי שלו. כאן חיים באי, אין רואים את הבעיות. הממשלה הטובה ביותר אינה יכולה לעשות יותר ממה שדעת־הקהל נותנת לה לעשות. צריך לחנך את דעת־הקהל.

אבנרי: מה יש להסביר?

גולדמן: אנחנו חלק אורגני של המזרח התיכון. מישקלו של האיזור בזירה הבינלאומית גובר והולך. מצבו הגיאופוליטי חשוב מאוד, יש לו אוצרות חיוניים של נפט. מדינה אחרי מדינה מקבלת עצמאות. לא נוכל להתעלם מזה.

אבנרי: במה אתה רואה את הבעייה העיקרית, במשא ומתן על שלום?

גולדמן: אין בעייה עיקרית. חשובים היחסים בכללותם, ולאו דווקא בעייה ספציפית, כגון גבולות ופליטים. כל זמן שהעולם הערבי רואה בנו אויב וגורם זר, אין הוא מוכן לדבר על שלום.

אבנרי: היחס ההדדי הוא החשוב?

גולדמן: כן. צריך לשכנע אותם שאנחנו אומה החיה בחלק זה של העולם, לקשור את גורלנו לגורל האזור.

אבנרי: מהו הצעד הראשון?

גולדמן: דרושה הכנה פוליטית (מצד) דעת־הקהל, למדיניות הפנימית הישראלית ישנה השפעה רבה. למשל, חשוב יחסנו למיעוט הערבי. נחוץ לעניין גם את מעצמות המערב, לגייס בכל העולם את אלה מידידינו שיש להם קשרים בעולם הערבי. זה יהיה מאמץ פוליטי רחב.

אבנרי: ד"ר גולדמן, נניח שממשלת ישראל היתה מציעה לך לקבל עליך את כל העניין בקבלנות. האם היית מסכים?

(ד"ר גולדמן מחייך, נמנע מתשובה).

אבנרי: כמה זמן היה דרוש למאמץ כזה?

גולדמן: דרוש זמן. אפילו אם תהיה מדיניות דינמית, תהיינה דרושות לפחות שנתיים־שלוש. לקחתי על עצמי להשיג את הסכם־השילומים עם גרמניה תוך ששה חודשים, וקיימתי את הבטחתי. הסכם עם הערבים יהיה קשה יותר, ביחוד אחרי מעשה קיביה".

אבנרי: ד"ר גולדמן, מאחר שאלה דעותיך, ואין הן מקובלות בחוגי הממשלה הנוכחית, מה אתה מתכוון לעשות כדי להחדירן?

גולדמן: לא כלום. אני יושב־ראש הסוכנות. המדינה היא ריבונית, והסוכנות אינה מתערבת בענייניה. אילו רציתי להשפיע היה עלי לבוא קודם כל הנה ולהתיישב בארץ. עד שאעשה זאת, עלי להיות זהיר. אני יכול להגיד לממשלה מה דעתי, אך זה הכל.

* הסבה שנערך כמה ימים לפני כן בכפר הערבי בגדה המערבית על־ידי היחידה 101, בפקודתו ובהשתתפותו של אריאל שרון.

מיכתב שלא לפירסום

בראשית פברואר השנה הופתע אורי אבנרי לקבל מיכתב מאת הד"ר נחום גולדמן. הוא נשא את התאריך 30 בינואר 1982, והיה מפתיע גם בתוכנו.

המיכתב, שהיה מנוסח בצורה ידידית, ביטא את היחסוריריבמו של גולדמן למיקרא מאמרו של אורי אבנרי, שפורסם תחת הכותרת „האם ארצות־הברית רוצה בשלום?" בגליון „העולם הזה" (2317), בתאריך 27 בינואר 1982. מס־תבר כי גולדמן כתב את תגובתו יום אחרי שקיבל את הגליון הזה בפאריס.

במאמרו ניתח אבנרי את התנהגותה של ארצות־הברית ב־15 השנים האחרונות כלפי הסיכסוך הישראלי־ערבי, והעלה שאלה נוקבת: האם מעוניינת ארצות־הברית באמת בשלום? אבנרי רמז במאמר כי על סמך העובדות הוא מטיל ספק חמור בכך.

כפי שנאמר במאמר עצמו, היה גולדמן במשך השנים הטוען העיקרי לדיעה שארצות־

ואנס ובז'ז'ינסקי הפצירו ב' להיפגש בפומבי עם ערפאת כדי שיוכלו לעשות זאת

הברית לבדה או בשיתוף עם ברית־המועצות, תכפה שלום על ממשלת־ישראל. מכאן שיש חשיבות מיוחדת לתגובתו של גולדמן על הדברים.

השבוע, לאור יוזמתו החדשה של הנשיא רונלד רגן, יש לדברים עניין כפול ומכופל, ויש ערך רב לפירסומם.

להלן המיכתב במלואו, בתירגום מגרמנית:

מר אבנרי היקר,

אני כותב לך בשפת הגרמנית, מפני שאני עומד לנסוע מכאן בעוד שעה, והכתבת הדברים בעברית תדרוש זמן רב יותר.

הייתי רוצה להגיד לך שאני קורא בשנתיים האח־רונות את העולם הזה בעניין רב, ושאני מעריך ומעריץ שוב ושוב את אומץ־ליבך ואת כישרונך העיתונאי.

הסיבה למיכתב זה הוא מאמרך, שקראתיו אתמול, „האם ארצות־הברית רוצה בשלום?"

כפי שידוע לך, היו לי מזה שנים רבות — עד ל־ממשלת רגן — קשרים די הדוקים בוושינגטון, וקודם כל עם קיסינג'ר, בז'ז'ינסקי, ואנס, ולפני כן עם דין ראסק, שלא לדבר על מיספר פקידים בכירים. לכן הייתי, עד לתקופה הנוכחית, בעל מידע טוב למדי.

העובדה שסימנת את טענתך בסימן־שאלה מעידה על זהירות רבת. אולם טוב מאוד עשית בכך שנתת פומבי לספק ברצון האמריקאים בשלום. גם אני כבר הצגתי לעצמי לפעמים שאלה זו — אף כי אין לזלזל גם בחוסר החוכמה המדינית של מדינאי־החוץ האמ־ריקאיים.

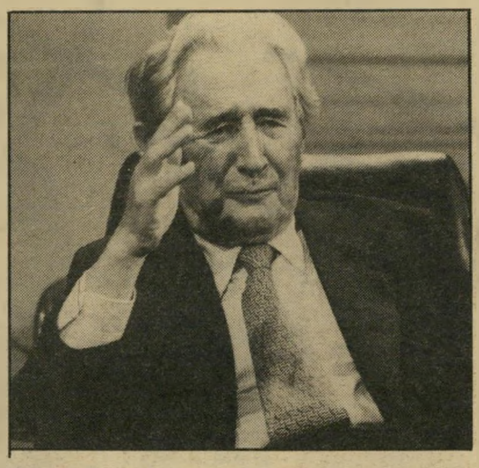

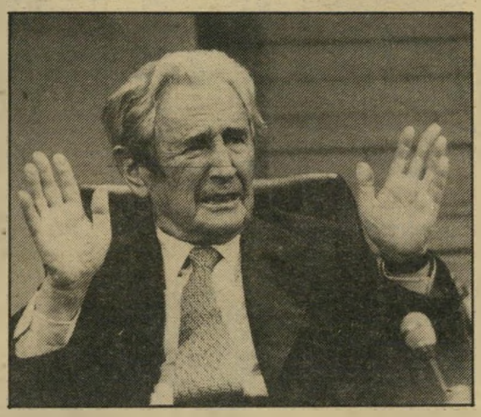

הייתי יכול לכתוב ספר שלם ולצטט את הסימנים המעידים על כך שאמריקה רוצה ברצינות בשלום, ו־הייתי יכול להביא גם דוגמות אחרות, המעידות שאינה רוצה בשלום. כדי להזכיר רק אחת מהן, שהיא אקטו־אלית דווקא עכשיו, לאור מאמרך על סרטאווי* (אגב, ראיתי אותו שילשום וניסיתי לעזור לו בדרכים שונות): בשעתו ביקשתי מוואנס, שעימו הייתי מיודד באופן אישי, לתת לסרטאווי אשרה, כדי שיוכל לבוא לוועידת ניו־אוטלוק בוושינגטון**. ואנס, שהוא אדם חנון ואוהב־

* בשבוע שבו פורסם המאמר על רצון־השלום של האמריקאים, פירסם **העולם הזה** גם דיווח על יוזמת־השלום החדשה של סרטאווי, שהחלה בראיון בעיתון **לה מונד**.

** סרטאווי גורש מארצות־הברית ב־1976, אחרי שבא לשם בשליחות חשובה של אש"ף. כתירוץ לגירוש שימש פרט בלתי־נכון בדרכון הדיפלומטי התוניסי, שבו צוייד למסרה זו. ב־1979 הוזמן סרטאווי לוועידת־שלום בוושינג־טון, ולא ניתנה לו אשרה בגלל התקלה הקודמת. כביכול. הדבר שימש אמתלה לניצים וליונים מתחסדות בישראל לטעון כי „הפלסטינים לא באו לוועידה".

המדיניות האמריקאית הזאת, חסרת־ההבנה וחסרת־התוצאות, עוד תעלה לישראל ביוקר

עילו לחץ על קארטר כדי שיבטל את ההסכם. הסוב־ייטים היו מרוגזים על זה מאוד, כפי שאני יודע על סמך מגעים אישיים.*)

רציתי לשגר לך הערות אלה אישית, ואין הן נוע־דות לפירסום, אם כי אני מודיע פומבית שוב ושוב שאמריקה אשמה בהעדר השלום במיזרח התיכון יותר מאשר ישראל. בכך אני משוכנע כבר מזה 10 שנים.

בסיכום הייתי אומר בשעה זו, מבלי לחיות בטוח לגמרי, שהסיבה למדיניות האמריקאית במיזרח התיכון, שהיא חסרת־הבנה וחסרת־תוצאות לחלוטין, נעוצה ב־שילוב של חוסר־הכישרון הדיפלומטי של האמריקאים מצד אחד, פחדם מפני השתתפות הרוסים בשלום מצד שני, והפחד המדיני־הפנימי מפני הלובי הפרו־ישראלי, לא רק של יהודים אלא גם של אנשים כמו (הסנטור הנרי) ג'קסון, מצד שלישי. מדיניות אמריקאית זו עוד תעלה לישראל ביוקר.

לא הייתי בישראל כבר זמן רב, ואולי אבוא לשם באביב לביקור קצר. אם כן, אודיע לך על כך, וחייתי נפגש איתך ברצון רב שוב.

בברכות ובאיחולים לפעילות רבת־הצלחה,

שלך,

ד"ר נחום גולדמן

* הכוונה היא להצהרה האמריקאית־סובייטית מה־1 באוקטובר 1977, כמה שבועות לפני יוזמת אנוור אל־סאדאת. פרשנים מסויימים — וביניהם יצחק רבין — מאמינים כי יוזמת אל־סאדאת אכן נועדה לטרפד מהלך זה.

אמת, ושהוא בכלל הרבה יותר מוכשר וחכם מאשר בז'ז'ינסקי, הודיע לי שהוא ניסח להשיג זאת, אך ש־מישרד־המישפטים צריך לבטל את האיסור שהטיל על כניסת (סרטאווי), ושזה מצריך כמה זמן. אין אני מאמין שזה היה תירוץ.

מצד שני, ומלבד האינטרס של קארטר בקמפ־דייוויד, יכולתי להזכיר — כאחת הדוגמות — שגם ואנס וגם בז'ז'ינסקי הפצירו בי במשך כל השנים להיפגש פומ־בית עם ערפאת, מפני שזה יקל גם עליהם לעשות זאת.

אולם יש הרבה נימוקים לטובת השאלה שהצגת, וקשה לחוות על כך דיעה ברורה וחד־משמעית. קודם כל, שורר באמריקה הפחד שמא לא יתכן שלום טוטאלי בלי רוסיה. בשיגעון האנטי־סובייטי שלהם, בעיקר ב־תקופת רגן, נעים להם יותר להמשיך במצב הנוכחי, מאשר להגיע להסכם שיהיה אפשרי רק בהשתתפות אמריקאית־סובייטית ובעזרת ערובות משותפות.

(תזכור כי ב־1977 הגיע ואנס לידי הסכם עם גרו־מיקו לכנס בז'נבה ועידה בהשתתפות ישראל ואש"ף. חיה זה דיין שהביא את יהודי אמריקה לידי כך שיפ־

הדברים התפתחו אחרת.

גולדמן הודיע לחיסי כי אינו יכול לפתוח במגעים. ממשלת־ישראל התייצבה בראש המערכה העולמית נ ג ד הוצאת כוחות־הכיבוש הבריטיים מאיזור התעלה. ראשי מערכת־הביטחון הישראלית (פינחס לבון, משה דיין ו/או בנימין גיבלי) הורו לבצע את הפרשה העכורה שנכנסה להיסטוריה בשם „העסק־ביש." עבד־אל־נאצר תלה את נידוני העסק־ביש. ובן־גוריון פקד לבצע את ההתקפה הגדולה של אריאל שרון על מחנה הצבא המצרי בעזה, שהפכה לטבח, ושדחפה את המנהיג המצרי אל זרועות ברית־המועצות.

באותה תקופה היה העולם הזה הקול היחידי בישראל שהציע לנקוט קו הפוך, ולתמוך בדרישת המצרים לסילוק הבריטים מאיזור־התעלה. ידענו כי גולדמן חושב כמונו, אך הוא לא אמר זאת בפומבי.

אחרי שיחתי עם גולדמן קרה עוד משהו, שנראה כאישור הסיבות שהזכיר גולדמן נגד כניסתו לחיים הפוליטיים בישראל: כמה ימים אחריה הותקפתי בלילה על־ידי קבוצה מאורגנת של אלמונים, שניסו לחטוף אותי, ושהצליחו לשבור את אצבעות שתי ידי.

הזמנה לקאהיר

ה שיחות של חיסי והוצאותיה — כלומר, חוסר תוצאותיה — הפכו חיזיון חוזר בחייו של גולדמן. הפרשה חזרה על עצמה שוב ושוב, מאז ועד ערב מותו. כמעט במשך שלושים שנה.

הערבים התייאשו במהרה ממשה שרת. הם העדיפו אותו מפני שנראה כערבי ודיבר כערבי. היה להם קל להשלות את עצמם שזהו הישראלי הטוב, לעומת בן־גוריון הרע. משנוכחו לדעת כי היתה זאת אשליה, הם פנו אל גולדמן.

בכל פעם כשמנהיג ערבי — תחילה גמאל עבד־אל־נאצר. אחר כך אנוור אל־סאדאת, ולבסוף יאסר ערפאת — רצו לבוא במגע עם ישראל בדרך עקיפה. הם פנו אל גולדמן. הוא נראה ככתובת המתאימה ביותר: נשיא ההסתדרות הציונית. נשיא הקונגרס היהודי העולמי, מנהיג המקורב לצמרת־ישראל ובעל גישה ישירה לראש־הממשלה. אך לא יש־ראלי רישמי. במיקרה של דליפת המגעים, ניתן היה תמיד לטעון כי המגע נוצר עם נשיא הקונגרס העולמי, ולא עם ממשלת־ישראל.

באמצע שנות ה־50 פנו שליחים מצריים אל גולדמן, בנסיון נואש להגיע להסדר ישראלי־מצרי אשר ימנע את מילחמת־סיני. אחרי מילחמה זו, נוצר שיב קשר. זה קרה כמה פעמים, עד לפרשה המפורסמת ביותר: הזמנת גולדמן למצריים ב־1970.

לפני כן אירע דבר, שהטיל אור על צד פחות סימפאטי באופיו של גולדמן. הוא קשור בשמו של ג'ו גולן.

אם היה גולדמן מעין קבלן־מישנה בלתי־מוסמך לענייני השלום, הרי היה ג'ו גולן מעין קבלן־מישנה של קבלן־המישנה. הוא פעל מתחת למיטרייה הרחבה של גולדמן והקונגרס היהודי העולמי, וניהל מעין מדיניות־חוץ פרטית. במיסגרת זו קשר קשרים עם כמה מראשי אפריקה השחורה, עם תנועות־המחתרת האנטי־קולוניאליות, עם מלך מארוקו ועם ההנהגה של תנועת־השיחרור האלג'ירית.

גולן אינו אידיאולוג, אלא גאון של קשירת־קשרים. אך כיוון פעולתו היה מהפכני, ותאם בדוק את הדברים שאנחנו השמענו בארץ: שעתידה של ישראל קשור בעולם של מחר, בתנועות־השיחרור העומדות לנצח ברחבי אפריקה והמרחב הערבי, ולא עם המדינות הקולוניאליות השוקעות. אנחנו הקמנו בארץ את הוועד הישראלי למען אלג'יריה החופשית, שקשר קשרים עם מחתרת הפל"ן, ואילו גולן עשה זאת בדרכים משלו. היתה לו הצלחה מסחררת, והוא ניצח על מערכת עניפה מאוד של קשרים, שעזרו — בין השאר — ליציאת היהודים ממארוקו.

פעולתו עוררה, כמובן, את זעמה של גולדה מאיר, שרת־החוץ. היא הורתה להחרים את דרכונו הישראלי של גולן.

נערך עימות — ובמאבק זה נעזב גולן ע"ידי גולדמן, שבשמו ולמענו הוא פעל. לגולדמן לא היה חשק להילחם בממשלת־ישראל —

(המשך בעמוד 76)

■ בין המעטים שבאו ל־הלוויית הד"ר נחום גולדמן היה הפרופסור **ישעיהו ליי־בוביץ**. הוא גיחך למראה ה־כיפות, המיצנפות והמיטפחות ששמו הגברים שהשתתפו ב־הלוויה על ראשם. כשנשאל מה דעתו על גולדמן, אמר: „הוא זכה לכבוד גדול — להיקבר לפני נפילת מדינת־ישראל."

■ ח"כ המערך **שימעון פרס** היה בין הראשונים ש־באו במכוניתו מחצר המוסדות הלאומיים ברחוב המלך ג'ורג', שם הוצב הארון, לטקס הקבו־רה בהר־הרצל. כאשר הסתיים הטקס הוא נאלץ, למורת־רוחו לחפש את נהגו וריכבו בסבי־בה, במשך דקות ארוכות.

■ אשת שגריר ארצות־הברית בישראל, **סאלי דוד־אים**, מיהרה מאוד למקום שבו הונח הארון. הרכב שבו נסעה בכביש תל־אביב־ירוש־לים נע במהירות גדולה מ־120 קילומטר לשעה.

■ בעיקבות נאום **רונלד רגן** על עתיד הגדה והקולות בישראל כאילו ארצות־הברית מתערבת בענייני ישראל, סיפר שימעון פרס על מיקרה דומה בעבר. כאשר היתה **גולדה מאיר** ראש־ממשלה, היא נפ־גשה עם שגריר ארצות־הברית בארץ דאז, **וילוות ברבור**, וטענה באוזניו שישראל אינה גרורה של האמריקאים. ענה ברבור: „אנו אמנם הצבענו בשעתו בעד עצמאותכם. אך השאלה היא אם אתם מכירים בעצמאותה של ארצות־הברית."

■ בקבלת־הפנים שערך שר־הביטחון, **אריק שרון**, לעמיתו האמריקאי, **קספר ויינברגר**, נכחה גם **ורה**, אמו הקשישה של שרון. היא באה לפניו ללובי של מלון הילטון בתל־אביב, וכשהופיע השר עם **לילי**, הוא ניגש ל־אמו נשק לה והכניס אותה לאולם.

■ מי שלא מרוצה מהסבת שמו של פארק הירקון לגנ־יהושע, על־שמו של **יהושע רבינוביץ** ראש עיריית תל־אביב לשעבר, היא ח"כ המע־רך, **אורה נמיר**, אלמנתו של **מרדכי נמיר**, ראש העיריה שקדם לרבינוביץ. היא העירה: „תראו איך הנציחו את רבי־נוביץ ומה נתנו לבעלי!" יו־שבת־ראש ועדת־החינוך של הכנסת היא זו שבחרה בכיכר אתרים כפרוייקט־הנצחה, שנק־רא על־שם בעלה כיכר נמיר.

■ האסטרולוג **הרצל ליפשיץ** יכול לטעון בביטחון שהוא רואה כוכבים בלילות. ב־חודש מרס שעבר הוא התעורר שטוף־זיעה והסביר לאשתו, **לאה**, שהוא רואה שחורות בכוכבים ושעליו לדבר על כך עם מישהו. הוא טילפן למחרת לח"כ העבודה, **יצחק רבין**, שאותו הוא מעריך וביקש להי־פגש איתו בדחיפות. בערב־ראיונות סיפר ליפשיץ שה־שניים נפגשו לשיחה בת עשר דקות. כעבור חמש דקות הו־דיע רבין למזכירתו שתבטל פגישות אחרות שיועדו לו, והקדיש לליפשיץ שעה וחצי. ליפשיץ טען באוזניו שעומדת לפרוץ מילחמה שנכפית על ישראל. אם היא לא תפרוץ בקרוב ותהיה מוגבלת, תפרוץ אחרת באוקטובר, ובה תהיה התערבות סורית ורוסית. „הס־ברתי לו שאם המילחמה תפ־רוץ בקרוב תהיה בה השתת־פות סורית חלקית, ורוסית כלל לא." רבין טען שהוא לא מאמין בהתערבות סורית חל־קית אלא מלאה. כעבור שלו־שה חודשים פרצה מילחמת הלבנון וליפשיץ טוען שניתן

FABERGÉ

Farrah Fawcett

פארה פוסט

הקסם שביופי הנשי!

חדש!

או דה טואלט

FABERGÉ
Farrah Fawcett
EAU DE TOILETTE

סוד הקסם של פארה פוסט כבר מוכר לך בהרכב המיוחד של השמפו והמעצב (קונדישיונר) של פארה פוסט. עכשיו מגישה לך חברת פברז'ה את סוד הקסם המושלם לגופך, בניחוח אוריינטל, טבעי ומשכר של שני מוצרים חדשים:

● **או דה טואלט**
● **קולון דיאודורנט לגוף.**

קחי עכשיו את כל תכשירי פארה היוקרתיים במבצע מיוחד לחגים!

FABERGÉ

מבית פברז'ה

סוכנים בלעדיים בישראל "אשל קוסמטיקס בע"מ".
ה' באייר 72 תל אביב מיקוד 62198 טל' 03-457111, 03-455659

פרסום אלי

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

- שרות ת.ד
- ללא תשלום
- מכבדים
- כרטיסי אשראי

פרסום
אידיאל
אבן גבירול 58
טל:
227117

Max G.
after shave

אנשים

במה זכה הד"ר נחום גולדמן, על מה רגזה הח"כ אורה נמיר

לחזות בעזרת אסטרולוגיה אפילו מי יקח חלק במילחמה.

■ לשנה הבאה מנבא ליפ־שיץ שבחודשים אוקטובר, נו־במבר ודצמבר תהיה מתיחות בגבול המיזרחי. תהיה זו תקו־פה קשה ביותר לראש־הממש־לה ולשר־הביטחון. תקופה קשה תהיה גם לשר־הפנים, **יוסף בורג**, ולשר־האוצר, **יורם ארידור**. הוא צופה נטייה סובייטית לאלימות על רקע מתיחות בפולין. לדעתו יודח שליט עיראק, **סאדם חוסיין**.

■ בערב־ראיונות, שבו הו־פיע עורך־הדין, **אהרון פאפו**, חבר הוועד־המנהל של רשות־השידור, הוא השתמש בשיטה משלו כדי לומר את מה שרצה לומר. בכל פעם שהמראיין, **אריה אבנרי** היפנה אליו שאלה, היה פאפו פותח ועונה: „לו היית שואל אותי..." אבנרי לא הצליח ל־הפסיק את שטף דיבורו. לב־סוף, כשקטע אותו, ביקש לד־עת: „איך זה שאתה גם שואל וגם עונה? ענה פאפו: „זה כדאי לך. זה מקצר לך את הראיון."

■ בהמשך דבריו התייחס פאפו לעורך התוכנית חוקד, בטלוויזיה, **יעקב אחימאיר**, שלטענתו הוא נהג, לא אחת, בהפקרות עיתונאית. תוך שהוא פונה לסגן־השר, **דב שילנסקי**, שישב באולם, אמר פאפו: „מי שמעלה בדעתו לתת לאחימאיר מישרה חשובה ב־עיתונות הליכוד, לא עקב כ־נראה אחרי מעשיו בטלוויזיה."

■ „יש אומרים שאתה ה־קיסר הבלתי־מוכתר של ההס־תדרות, ומועמד למלא תפקיד המזכ"ל אם וכאשר יפרוש (ירוחם) **משה**. מתי זה יקרה לדעתך?" שאל המראיין **אי־תן דנציג** את **ישראל קי־סר**. תשובתו של ממלא מקום המזכ"ל: „זה תשאל אותו. לא אותי. אותי תשאל אם יש לי סבלנות."

■ קיסר, שהוא יושב־ראש הדירקטוריון של הקאנטרי קלאב בחולון וביתו שוכן ב־קירבת מקום, מעדיף בכל בו־קר לשחק טניס במיגרש בצ־פון תל־אביב. הוא הסביר שב־חמש לפנות בוקר יותר נוח לנהוג לכרך הגדול והוסיף: „אני מגיע לעבודה ראשון. ולפי חוקת ההסתדרות ראשון שנכנס הוא אחרון שיוצא."

■ אם ישמע שר־הביטחון את הפרופסור **שלמה לניאדו**, מנהל המחלקה הקרדיו־לוגית בבית החולים איכילוב בתל־אביב, הוא עלול לקבל השראה. לניאדו טוען שאחד המימצאים הסטאטיסטיים המפ־תיעים באחרונה הוא ירידה דראסטית בעקומת התקפי־הלב בחודשי מילחמת הלבנון. הוא עדיין לא מצא לכך הסבר.

■ לניאדו, שבימי המיל־חמה היה במישלחת שיצאה לקונגרס בברית־המועצות עדיין מלא רשמים ממה שראה שם. המישלחת ביקרה בבית־חולים, שלדעתו היה רחוק מ־להיות משוכלל. המיטות היו צרות עד להחריד, וחולה רחב מימדים לא יכול היה לשכב שם. אך ההפתעה הגדולה ביו־תר היתה שבית־החולים היה ריק, כמעט כולו, מחולים.

■ על דרכי שיכנוע שונות שנקטו אנשי אל על במאבק על מניעת הפסקת טיסות ה־חברה בשבת, יודע לספר יו"ר ועדת־העובדים, **גבי זלצמן**. אך יושב־ראש מועצת־המנה־לים של החברה, **נחמן פרל**, נקט, לדברי זלצמן, בדרכים אחרות. כאשר התברר לפרל שיושב־ראש ועדת־הכספים של הכנסת, ח"כ **שלמה לורנץ** מאגודת־ישראל, קנה כרטיס־טיסה למחלקה רגילה אחרי ההצבעה בוועדה שתמכה ב־סגירה, פנה אליו פרל וניסה לשכנעו שיעבור למחלקה ה־ראשונה, ללא תוספת במחיר.

■ **דורית**, אשתו של ח"כ העבודה **יוסי שריד**, הרימה את שפופרת הטלפון. קול אשה מבוגר שאל אם שריד בבית. היא ענתה שלא ואז שאלה האשה: „האם אנסו אותך פעם?" ואחרי רגע הוסיפה: „אני אדאג שיאנסו אותך ב־שורה."

■ על צירוף מיקרים מוזר יכול להעיד הד"ר **בצלאל בלוך**. הפתולוג ישב במטוס בדרכו ללונדון והבחין בשניים שישבו לידו, קראו את העולם הזה והגניבו לעברו כל הזמן מבטים. לבסוף פנה אליו אחד מהשניים, הציג עצמו כתושב רמאללה, הצביע על תמונה בעיתון ושאל: „האם זה לא אתה?" בלוך ראה את תמונתו בכתבה על הסוד הקטלני (העו־לם הזה 2343) ואישר שאכן זה הוא.

■ סגן־שר־החקלאות, **פסח** („פייסי") **גרופר**, שבא להש־תתף בטקס חנוכת הבית של עוזרו **נחום דמתי**, יכול היה לעמוד מקרוב על מצב החק־לאות בארץ. דמתי מתגורר ב־מושב אחיהוד הנמצא בצפון הארץ. והבית הוא מפואר ביו־תר. העיר סגן־השר: „מי ש־מדבר על חקלאות במשבר, ש־יבוא לכאן. ממשכורת של עו־זר־שר הוא לא היה מגיע לבית כזה."

■ שר־החקלאות, **שימחה ארליך**, בא לביקור עבודה בחווה נווה־יער שליד טיבעון. הד"ר **צבי קרחי** עובד במ־קום, הראה לשר קילחי תירס קטנים בצבעים שונים, והסביר שכיום אפשר להזמין גבעול אחד עם תירס בכל צבע ש־הוא. סגן ראש־הממשלה היה מופתע: „תיראו לאיזה ימים הגיעו. אתם לא עוסקים בגי־דול, אלא בייצור."

סעד מורתדא חובש כיפה בהלווייתו של הד"ר נחום גולדמן, שנערכה בירושלים. כשעבר שגריר מצריים ליד הארון, ברחבת המוסדות הלאומיים, הוא נמנע מלחבוש כיפה. רק בטקס ההלווייה עצמו, בהר־הרצל, כשעמד סמוך לקבר, הניח כיפה על ראשו.

יגאל ידין הופיע להלוויית נשיאה לשעבר של ההסתדרות הציונית העולמית, נחום גולדמן, עם כיפה שחורה גדולה, אותה חבש גם כשעבר על־פני הארון. כמעט כל הנוכחים בהלווייה דלת־המשתתפים חבשו כיפות או כובעים, גם ברחבת המוסדות הלאומיים, שם עבר הקהל על פניו. יו"ר הסוכנות היהודית, אריה דולצין, שהה בדרום־אפריקה ולא הגיע להלוויה.

שלמה גורן מביט בפחית משקה כל שהוגשה לו בטקס חנוכת העיר מעלה אדומים. בגדה המערבית. הרב הראשי חיפש על־גבי הפחית את סימן ההכשר, וכאשר לא מצא אותו, לא שתה את המשקה. ח"כ יוסף רום (מימינו) לא היה זקוק להכשר רבני, ומיהר ללגום מהמשקה התוסס. נציג המועצה המקומית, עמוס טרטמן (משמאל), נימנם בעת ההופעה. בין הנוכחים היה מבקר־המדינה, יצחק טוניק (מימין), שלא נרתע מלבוא לאירוע הפוליטי השנוי במחלוקת.

עד מתי יכהן צ'יצ' בתפקידו, מה השאירו הגנבים למנהלת התיאטרון ומי צבע את שערות־ראשו של הבדרן

על כך שהגנבים לא השאירו חמאה, למרוח אותה על התירס.

■ בימאי המחזה מודליאני בתיאטרון הדרומי הוא **תדי תומא**. בכל פעם שהוא מגיע לעבודה בבאר־שבע, הוא מעמיד את כל התיאטרון על הרגליים. תומא, בן לאב יהודי ואם אוסטרית, מחלק את זמנו בין בימוי בישראל והוראה בבית־הספר לאמנות הבימה בהולנד. הוא נוהג לדבר במכוון בשיבושי לשון. כאשר הופיע לפגישה הראשונה שבה קראו את המחזה יונו והטווס, הוא בירך את הצוות והבימאי להצלחת יונה והאווז. את נסיעותיו לבאר־שבע בשירות המוניות יעל דרומה הוא מכנה שושנה מיזרחה, ותחת „קבלת־פנים" הוא מדבר על „קבלת־פרצוף". מי ששמחים לבואו הם עובדי הניקיון בתיאטרון, כשלכל־אחד מהם הוא קורא „נסיך בלונדיני".

■ המחזאי **יהושע סובול** טוען שאלוף־משנה (מיל') **אלי גבע** הוא האשם בתאונות־הדרכים. הכיצד? במדורו תראקירי בעל־המישמר הוא הסביר: „אריק צדק בלי ספק בכך שהטיל על אלי גבע את האשמה לקורבנות שנפלו בלבנון. הוא שכח רק להוסיף, כי אלי גבע אשם גם בכך שאנשים נהרגים בתאונות־דרכים בכבישי הארץ. אילולא סייע אלי גבע למנוע את הפלישה לביירות, היו הרבה פחות אנשים נהרגים בתאונות־דרכים: הם היו נהרגים בביירות."

■ המנכ"ל לשעבר של רשות־השידור, **יצחק ליבני**, עוסק שליש מהיממה בקריאת ספרים. ליבני, שחי מפנסיה אחרי פרישתו מהתפקיד, יהיה מרצה־אורח באוניברסיטת תל־אביב בשנת־הלימודים הקרובה, וירצה על הקשר שבין טלוויזיה ופוליטיקה. ליבני מתכוון להשתמש במיקרים שקרו לו אישית במהלך תפקידו, שבו הוא נאלץ להתמודד יום־יום עם דרישות ולחצים של השילטון, הן של המערך והן של הליכוד.

■ המשורר **יבי**, המוכר בעצמו את ספרי שיריו, ובהצלחה רבה, עומד למכור פריט נוסף: קאסטות של תקליטו של **שמואליק קראוס**, גלגל מסתובב, שחציו הוא שירים פרי עטו של יבי". קראוס צריך למכור חמשת אלפי עו־

יהודה בן־מאיר חוצה את שטח המוזמנים המכובדים ויוצא לריכבו לפני סיום טקס חנוכת העיר מעלה־אדומים בגדה. בן־מאיר היה רדום ברוב חלקי הטקס, גחן קדימה ונימנם. כאשר ראה שלפני הסיום עוזבים חלק מהמכבודים האחרים, מיהר לצאת אף הוא, אך תחת לעבור בפתח, דילג מעל לחבל שהקיף את מיכלאת המוזמנים.

■ פתי מאמין לכל דבר. כלל ישן זה למד הבדרן **שלמה** („ג'ינג'י") **גולדברג**, שהיה בטיול קצר באנגליה. חבריו למסע חמדו לצון והתיזו צבע סגול על שערות ראשו, כמנהג חסידי הפאנק בבירת בריטניה. ג'ינג'י, שמיהר ליישחק כדורגל, שכח להסיר את הצבע מראשו. הוא הצליח להיכנס ליציע העיתונאים במיגרש קבוצת טוטנהם, במישחקי פתיחת הליגה, והתיישב ליד **שבתאי דיי**, שחקן הכדורגל של הפועל תל־אביב, שהיה במקום עם חבריו. לוי התפעל ממראהו של ג'ינג'י וביקש הסבר. הבדרן העדיף שלא לספר את האמת ואמר לכדורגלן: „אתה לא תאמין מה קרה לי. שתי פנקיסטיות תפסו אותי ליד המלון. לקחו אותי אליהן. הפשיטו אותי, צבעו לי את כל הגוף ורק אחרי זה הסכימו ששלושתינו נכנס למיטה. עדיין לא הסיפקתי להסיר את הצבע הסגול מראשי." לוי ההמום פער את פיו, גילגל את עיניו וביקש את כתובת השתיים.

■ גיזבר עיריית תל־אביב, **יצחק אלרון**, יודע כמה זמן יהיה **שלמה** („צ'יצ") **להט** ראש עיריית תל־אביב. בדיון שנערך בלישכת ראש־העיר על פרוייקט־בילוי מתוכנן, אמר אחד מהנוכחים שהמקום יהיה מוכשר לציבור בשנת 1996, העיר אלרון, תת־אלוף (מיל'), שהיה בעבר יועץ כספי לרמטכ"ל: „אין דבר. תחזרו בעוד 14 שנה. צ'יצ' עוד יהיה ראש־עירייה ותוכלו לדבר איתו."

■ חוויה בלתי־נעימה בעיצומו של פסטיבל קיץ בחיפה עברה **ארנה מר**, גרושתו של העיתונאי **סליבה חמיס** מנצרת. מר באה לחגיגות הקיץ עם פיסלי־אבן וסיפרי שירה שלה. הופעתה במידרחוב היתה ברישיון, מאחר שהיא חברה באגודת הפסלים והציירים בעי. כשראה אותה קצין־הביטחון של העיריה, **בני וולכוביץ**, הוא דרש ממנה בתוקף שהיא תעזוב את המקום, בטענה שהיא מחלקת חומר־הסברה של אש"ף. קצין־הביטחון, שראה אותה בהפגנות נגד המילחמה בלבנון שנערכו בחיפה, קרא למישטרה. מר נלקחה לתחנת־המישטרה כשהמון מוסת דורש לעשות בה שפטים. אחרי חמש שעות של המתנה בתחנה, כשהיא מואשמת בהפצת חומר נגד המדינה, הופיע במקום קצין וציווה לשחררה ללא צורך בערבות. סיכמה מר את הפרשה: „עברתי הרבה בחיי ולא חששתי, אך כאן זה היה טירוף של המון אנשים, ופשוט פחדתי מהגרוע ביותר."

■ מנהלת תיאטרון באר־שבע, **ציפי פינס**, לא העלתה על דעתה שגנבים ישבשו את המסיבה שהיא תיכננה לשחקני התיאטרון. כשחזרה פינס מטיול בחו"ל, היא החליטה לערוך מסיבה, ולצורך כך קנתה בחנות השקם בבירת הנגב גבינות, מיני מאפה, יינות ופיצוחים. את כל הפריטים היא הניחה בארגז במרשב האחורי של מכוניתה. ובדרכה הביתה קפצה לתיאטרון כדי לראות מה נשמע. כאשר היא חזרה למקום החנייה, נדהמה לראות שאלמונים שברו את חלון דלתה האחורית של המכונית וגנבו את כל הארגז.

■ המסיבה התקיימה בכל־זאת, וכולם זללו קלחי־תירס, שאותם שכחו הגנבים ברכב. השחקניות **פירה קנטור** ו־**טטיאנה קולים אולייר** אמרו לפינס שהגניבה היתה לטובה, משום ששתיהן בדיאטה. הבימאי **יורם פלאק** רגז

אמנון זכרוני רוקד עם ורד ציבעון, מורה למחול אירובי, במסיבת־חפתעה שערכו ילדיהם לו ולאשתו מירי ליום נישואיהם ה־23. הזוג החוגג פותה על־ידי ילדיהם לבוא לארוחת־ערב, וממנה הם הוזמנו לבקר חבר'ה ב„מועדון". כשנכנסו לשם גילתה מירי, העוסקת ביחסי־ציבור, שהנתיעו אותה עם מסיבה רבת־משתתפים. מירי זכרוני התרגשה מאוד והזילה דימעה.

אנשים

תקים ויבי, שיש לו ניסיון עשיר במכירה בסיגנון אישי, בטוח שהוא יעמוד במשימה.

■ האמן גדול המימדים **מנשה** („מנשק״ה״) **קדישמן** יחזור לתל־אביב רזה. ביום הרביעי האחרון הוא עבר, ב־הצלחה ניתוח לקיצור מעיים בבית־החולים סורוקה בבאר־שבע על־ידי הד״ר **איזן ח־רוזי**. קדישמן, שחכך בדעתו זמן רב אם לעבור את הני־תוח, שיגרום לירידה רבה ב־משקלו, ערך מחקר בנושא ולבגין יש תכונה משותפת — שניכם משכתבים את ההיס־טוריה!״

■ הבימאי **עוזי פרס**, ש־בא לארץ כדי להיות נוכח ב־הקרנת־הבכורה של סידרו אהבה ראשונה נדונה לכיש־לון, ייאלץ לצמצם את מימדי האירוע. סבו של הבימאי, **יצ־חק פרסקי**, נפטר לאחרונה, ובגלל האבל יימנעו שני בניו, **שמעון וגרשון** („גיגי״) פרס מלקחת חלק בהקרנה המיוח־דת. עוזי ניסה לדחות את ה־הקרנה. אך הדבר לא התאפשר.

■ לא תמיד משחק לו ה־מזל. לעורך־הדין **צבי ירדס־קי**. כאשר הוא ביקר באחד המועדונים בתל־אביב. מצאה־חן בעיניו אחת הנשים הצעי־רות שבילו במקום. הוא בחר בדרך חיזור מיוחדת. שלח אל הצעירה את בת־ליוויתו. זו פנתה לצעירה ואמרה לה, ש־מישהו מעוניין להתחיל איתה. הצעירה, שהיא חיילת, ביקשה מהדוברת שתצביע על המת־עניין האלמוני. כאשר הבחינה בלידסקי פלטה: „זה?״ ויית־רה על ההיכרות.

■ לעומת זאת היתה ל־פרקליט התל־אביבי הפתעה נעימה, כאשר צפה בהקרנת הבכורה של הסרט הישראלי החדש, מחתת לאף. באחת ה־סצינות נראה השחקן **מכרם ח׳ורי** מסביר לג׳לקי **אר־קין**, שיהיה צורך למצוא עו־רך־דין לחברו שנעצר. ח׳ורי נקב בשמו של לידסקי, כפרק־ליט הדרוש לטיפול בתיקים רציניים. עורך־הדין שהיה נו־כח באולם לא ידע על ההפתעה שהכינו לו בימאי הסרט **יעקב** („ינקול״) **גולדוויסר** והמפיק **רוני אקרמן**.

אורי דן רוקד עם גרדה, אשתו של דני זיידל, חברו של דן. השלושה בילו במועדון בתל־אביב, ועלו לרחבת הריקודים לריקוד דיסקו סוער. דן, יועצו לענייני־תיקשורת של שר־הביטחון, שאותו הוא מכנה יהודה המכבי, הסביר שזיידל הוא חברו הטוב ביותר, עוד מתקופת שירותם המשותף בצנחנים.

ולבסוף החליט לעלות על שול־חן הניתוחים.

■ השחקן **איל גורליצ־קי** חזר לתיאטרון הקאמרי לשחק שוב במחזמר שלמה ה־מלך ושלמי הסנדלר, על־פי יצירתו של **נתן אלתרמן** השבוע נפגש עם מי שהיה מנ־הל התיאטרון בעת שהועלתה הגירסה הראשונה, **ישעיהו** („שייקה״) **ויינברג**, החליף איתו חוויות. גורליצקי הזכיר לוויינברג את חששותיו מפני כישלון המחזה, עד כדי כך שערב הבכורה, כאשר הבמאי **שמואל כוגים** התעלף באחד מחדרי־האיפור, נכנס ויינברג ואמר בדרמאתיות לשחקנים: „דם התיאטרון על ראשכם!״ אך כבר בהפסקה של ההצגה הראשונה היו הכל בטוחים ש־מדובר בשלאגר. בעוד השחק־נים מחייכים איש אל רעהו, נכנס ויינברג בכעס אל מאחו־רי הקלעים ושאל בקול רם: „מדוע הזקן של **יהודה פוקס** לא מודבק היטב?״ ויינברג לא היה מרוצה ביותר מזיכרונותיו של גורליצקי. מנהל התיאטרון דאז, שהיום הוא מנהל מוסיאון בית התפוצות באוניברסיטת תל־אביב, ענה לשחקן: „לך

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

מנחם בגין עם רונלד רגן

דוב האו־האו ולורד הו־הו

דוב שילנסקי אמר שמישהו דומה ללורד האו־האו. שכחתי מי. אולי אנשי הטלוויזיה. אולי שימעון פרס. אולי אני.

האו־האו הוא כלב, בשפת הילדים. דוב שילנסקי מאמין, כנראה, כי האנגלים הישוו את האיש המדובר להולך־על־ארבע.

מה שמוכיח שדוב שילנסקי מבין בעניין הזה כמו בכל עניין אחר.

מעולם לא היה קיים „לורד האו־האו", וגם לא אדם שנקרא בשם זה.

לעומת זאת היה קיים אדם שהבריטים כינוהו בשם „לורד הו־הו".

וכך נולד הכינוי:

במילחמת־העולם השניה, כאשר מצבה של אנגליה היה בכי־רע. החל לפתע להישמע קול בריטי ברדיו הנאצי, ולא סתם קול בריטי, אלא קולו המעודן של אדם שדיבר בסיגנון המיוחד של שיכבת־העילית הבריטית. ומכיוון שכל אנגלי ניכר על פי ההיגוי שלו — וכדיברי הפרופסור היגינס בגבירתי הנאווה, כל אנגלי בז לרעהו ברגע שזה פוצה את פיו ומדבר — היה ניכר כי האיש מדבר בר בסיגנון של אציל.

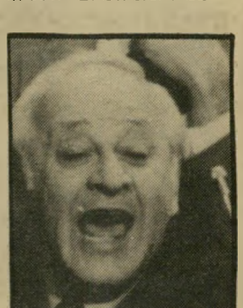

שילנסקי

על כן הוחלט להדביק לו תואר של לורד.

כמו לורד אמיתי, הצטיין האיש בחוש־ההומור הבריטי שלו. בערך כך: „מיסטר צ'רצ'יל אומר שחילי־האוויר הבריטי יכול לנצח את הלופטוואפה הגרמני. הו־הו! אולי בעזרת אקדחי־מים, הו־הו, כי זהו הנשק היחידי שנותר לבריטניה..."

מכאן הכינוי. מיליוני בריטים קראו לו בשם „לורד הו־הו". ואהבו אותו. נכון, היא היה בוגד, והוא אמר דברים מרגיזים. אבל הוא היה משעשע. הוא היה מבדר. ובלונדון של ימי־המילחמה היה מחסור חמור בבידור טוב. המוראל הבריטי היה גבוה, רוח־הקרב של תושבי־האי היתה בשיאה, ואיש לא חשש לרגע שמא לורד הו־הו יוכל לפגוע בנחישות העם הבריטי להילחם עד הסוף. אפשר היה ליהנות ממנו.

כאשר התמוטט הרייך השלישי, נתפס גם לורד הו־הו. הסתבר כי אינו לורד, וכי אינו בריטי כלל. הוא היה אירי, ששנא את הבריטים.

בלהט של למחרת המילחמה נערך לו מישפט, והוא הוצא להורג כבוגד. מישפטנים רבים הגיעו, לאחר מעשה, לידי חרטה, כי המישפט היה בבחינת שערוריה, וההוצאה־להורג היתה רצח מישפטי. ההרשעה התבססה על הטענה המפוקפקת שהאיש היה אי־פעם בעל אזרחות בריטית, ועל כן היה חייב אמונים למלך הבריטי. מישפטנים חשובים טענו, כעבור שנים, שטענה זו היתה מופרכת.

על כל פנים, האיש לא היה כלב. ולא נבח האו־האו, הוא היטיב לדבר אף מסגן־השר דוב שילנסקי, הו־הו!

פגישה בלב ים

כמה גנרלים־בדימוס כותבים מאמרים על הצורך לפתוח במילחמה כדי לגרש את הסורים מלבנון. כמה גנרלים־שלא־בדימוס מדברים על כך בשיחות פרטיות.

וזה מוזר. שהרי לפני שש שנים בילבד הובאו אותם הסורים ללבנון על־ידי ידידיה של ישראל, ובהסכמת ישראל.

אמנם, זה היה בימי המערך, לא בימי הליכוד. מותר לאריאל שרון לחשוב כי יצחק רבין טעה בפרשה זו. אך כדאי לזכור מה היה.

הסורים נענו ב־1976 להפצרותיהם הנואשות של אנשי הפלאנגות, בהנהגת בשיר ג'מייל, להיכנס ללבנון ולחוש לעזרתם. לפני כן תקפו אנשי־ג'מייל את כוחות אש"ף, אך אלה הפכו את הקערה על פיה ועמדו לכבוש את מעוזי הפלאנגות. הסורים באו להציל את הפלאנגות ולשבור את כוחות אש"ף. ואילו ישראל לא רק שהסכימה לכך, אלא אף שיתפה פעולה עם הסורים באופן מעשי, תוך תיאום צבאי מלא.

היה לי ניסיון אישי בעניין זה, שכדאי להזכירו בימים אלה.

בסתיו 1976 זומנה בפארים פגישה סודית בין מישלחת ישראלית, שהיה לי הכבוד להשתייך אליה, ובין מישלחת פלסטינית. אנחנו באנו מירושלים ומתל־אביב, ואילו הפלסטינים היו צריכים לבוא מביירות. כאשר הגיעו, היה בפיהם סיפור נרגש.

בגלל מילחמת־האזרחים היה גמל־התעופה של ביירות סגור. בעלי־שיחנו עמדו לעלות בצידון לספינה שתוביל אותם לקפריסין, אך משום־מה החליטו ברגע האחרון להגיע בטיסה מדמשק. זה היה מזלם, כי אותה ספינה נעצרה בלב־ים על־ידי ספינה של חיל־הים הישראלי, נמסרה על־ידה לספינה של הפלאנגות, ונגררה לנמל ג'וניה. שם נרצחו הפלסטינים שעל סיפונה.

בעלי־שיחנו רתחו מזעם. „לא די שאתם מטילים מצור ימי עלינו," אמרו, „ולא די בזה שאתם עוצרים את ספינותינו וגוררים אותן לחיפה — אלא שאתם גם מוסרים עכשיו את ספינותינו לפלאנגות! זה לא מעשה־מילחמה, זהו סתם מעשה־נבלה!"

בשובנו ארצה פנינו אל ראש־הממשלה, יצחק רבין, וסיפרנו לו סיפור זה. הוא אמר שזה לא יכול להיות, אבל הבטיח לבדוק את הדברים. בתום הבירור קרא לעמיתו־לנשק לשעבר, האלוף (מיל') מתי פלד, ונתן לו לעיין בתוצאות החקירה.

במסמכים נאמר כי ספינה של חיל־הים אכן עצרה באותו מועד ספינה שהיתה בדרכה מצידון לקפריסין. בעודה עורכת בה חיפוש, הוזמנה למקום במיקרה ספינה של הפלאנגות. הספינה הישראלית נסוגה, והמשך הדברים אינו ידוע.

תיאור זה נראה לנו די תמוה. איך זה הוזמנה „במיקרה" למקום ספינה של הפלאנגות? מניין ביכלל יש לפלאנגות ספינות־מילחמה? מדוע נטשה הספינה הישראלית את המקום?

יתכן שבפי שר־הביטחון, שימעון פרס, היו תשובות לכך. אך לא פנינו אליו.

בעוד שחיל־הים שלנו הטיל מצור על דרום לבנון, כדי לנתק את דרך־האספקה של כוחות אש"ף שלחמו בסורים, הטיל חיל־הים הסורי מצור דומה בצפון, לשם אותה המטרה. קשה להעלות על הדעת ששני החילות לא קיימו ביניהם תיאום כלשהו.

אם עזרו רבין ופרס לסורים בפועל, הם ביודעי היו משוכנעים כי נוכחותם בלבנון מועילה לישראל.

מותר לאריאל שרון להיות בעל דיעה אחרת. אך האם יתכן כי מה שהיה אתמול כל־כך טוב הפך לפתע עניין כל־כך רע, עד שצריכים להקריב את חייהם של חיילי־צה"ל כדי לתקן את המעוות?

הסיר והקומקום

האנגלים אומרים שהסיר סוטן שהקומקום שחור. או, בעברית צחה: טול קורה מבין עיניך.

נזכרתי בפיתגמים אלה בשעה שצפיתי במהדורת מבט לחדשות בטלוויזיה, כאשר דיווח הקריין על המאורעות בפולין.

בנימה של ליגלוג סיפר הקריין — דומני שהיה זה יעקב אחימאיר — כי הטלוויזיה הפולנית מתארת את הפגנות הפועלים. אוהדי סולידריות, כאילו היו התקהלויות של פירחחים. ובזעם עצור גילה שכמה מן המפגינים נהרגו על־ידי כוחות־הביטחון.

ואכן, על המירקע נראה קטע ממהדורות־החדשות הפולנית, שתיארה את הדברים ברוח נלעגת זו. הקריין הפולני אמר שהפגנת הפירחחים נערכה רק למען המצלמות הזרות, וכו'.

אני מבין היטב לליבו של אחימאיר — או לליבו של העורך שכתב את הדברים. איך אפשר לסלוף כך את הדברים? איך אפשר לתאר הפגנה תמימה של אזרחים, המוחים על עוולות המימשל הצבאי, כאילו היתה זאת התפרעות של אספסוף מוסת?

אלא מאי — דיברי הקריין הפולני צילצלו באוזני כהעתק נאמן של דיברי הקריינים הישראלים, ואחימאיר ביניהם, כשהם מתארים הפגנה של תלמידים — סליחה, התפרעות של אספסוף מוסת — ברמאללה, שבה נאלצים כוחות־הביטחון לפתוח באש. כעבור יום בילבד דיווחו על הריגת מפגין צעיר בשכם, באותו קול אדיש שבו דיווחו — מיד לאחר מכן — על מזג־האוויר.

הפולנים, לפחות, אינם יורים באוויר. ואולי אין אנשי סולידריות יודעים לעוף.

אין דיין בלי אש

בקשר עם פרשת אלי גבע סיפרנו בעיתון זה כי היו בצה"ל תקדימים לסירוב למלא פקודה. כדוגמה לכך הבאנו פרשה, שבה סירב האלוף ישראל סל, אחד המצביאים המזהירים של צה"ל, למלא פקודה של משה דיין.

שמעתי כמה עירעורים על מהימנות התיאור הזה, וערכתי חקירה קטנה משלי. הנה העובדות הבדוקות:

מיד אחרי מילחמת יום־הכיפורים, כאשר היה טליק מפקד חזית־הדרום, הוא העביר למפקדי היחידות פקודה חמורה ביותר: גם אם יפתחו המצרים באש, אין להשיב באש בשום פנים ואופן, אלא בפקודתו המפורשת של טליק עצמו, בכל מיקרה ומיקרה.

כתוצאה מכך אכן שמר צה"ל על הפסקת־האש, גם כאשר היו פה ושם כמה התגרויות.

באחד הימים הגיע שר־הביטחון, משה דיין, בליוויית הרמטכ"ל, דויד אלעזר, לכנס של מפקדים בכירים. דיין ייסר את המפקדים על כי אינם משיבים אש, ודיבר על „מורך־לב, פיק־ברכיים ועשייה במיכנסיים." הוא סיכם שמעתה יש להשיב אש בכל מיקרה. ולא סתם להשיב, אלא להרביץ בכל הכוח, בכל הכלים שיש.

אחרי שדיין סיים את דבריו, קם טליק ואמר בקולו השקט: „שמעתם את דיברי שר־הביטחון. דבריו על פתיחת־אש היו השקפות אישיות של השר. בתור המפקד שלכם, אני מודיע בזה שאיני משנה את הפקודה."

דממה של תדהמה השתררה במקום. אברהם אדן, הוא ברן, קפץ ממקומו ושאל: „באיזו זכות אתה אומר את זה?"

השיב טליק: „על פי סמכותי החוקתית. כל זמן שאני המפקד, אתם תקבלו פקודות רק ממני."

דיין עזב את המקום בזעם, ודדו אחריו. אך דיין לא עירער על דברי טליק, והפקודה נשמרה.

מיקרה חמור יותר אירע כמה זמן לאחר מכן. באחד הימים, כאשר היה טליק אצל הרמטכ"ל, התקשר עימו אחד מקציניו וסיפר לו, כבדרך אגב, שהכל מוכן להתקפה הגדולה בעוד שעתיים.

טליק המופתע שאל על איזו התקפה הוא מדבר. הקצין השיב כי דיין ביקר במקום ולפי פקודה שלו, תיערך בעוד שעתיים התקפה כללית על ג'בל־עתקה, ההר החולש על כל הסביבה בחזית המצרית של אז. הכוחות וסוללות־התותחים כבר תפסו את מקומם.

זה היה בשעה שהנרי קיסינג'ר נמצא באסואן, בשיחה עם הנשיא אנוור אל־סאדאת, במיסגרת המשא־ומתן להשגת הסכם להפרדת־כוחות.

טליק השיב לקצין: „הקשב היטב. הפקודה מבוטלת. אתה אחראי אישית שלא תיערך שום התקפה." וכדי לוודא זאת, התקשר טליק אישית עם כל אחד ממפקדי הכוחות בשטח, ונתן לו פקודה לחזור כלעומת שבא.

בזעם גדול התקשר דיין עם טליק. „אני נותן לך פקודה להתקיף!" הודיע לו.

„האם הפקודה היא על דעת הממשלה?" שאל טליק.

„גולדה יודעת," השיב דיין.

„מה זאת אומרת, גולדה יודעת?" התעקש טליק. „מה בדיוק היא יודעת? התקפה כזאת פירושה מילחמה עם מצריים. ניתן לעשות זאת רק על פי החלטה רישמית של הממשלה."

טל

דיין שתק. ההתקפה לא בוצעה, וכך נמנע אסון גדול. אילו בוצעה הפקודה, יתכן כי לא היה קיים כיום שלום בין מצריים וישראל.

עימות אחר נערך עוד לפני מילחמת יום־הכיפורים. טליק, שהיה אז ממלא־מקום הרמטכ"ל בהעדרו של דדו, קיבל באחד הימים הוראה מטעם שר־הביטחון להפעיל כוחות של צה"ל כדי לגרש מן המושבים בדרום־הארץ פועלים מחבל־עזה המתגוררים בהם בניגוד לחוק, במגורים שסופקו להם על־ידי מעבידיהם היהודיים.

„מה זאת אומרת?" שאל טליק. „ראשית, ישראל היא מדינת־חוק, ואסור לפרוץ לבתים של אזרחים בלי צו של שופט. שנית, אם הפועלים הערביים מפירים את החוק, זהו עניינה של המישטרה, על כל פנים, זה לא נוגע לצה"ל."

דיין עמד על שלו, והתחיל ויכוח ממושך. לבסוף פסק טליק: „אני לא אבצע את זה. אם זה חשוב לך, חכה עד שיחזור דדו. אולי הוא יעשה את זה."

איני יודע מה קרה בין דיין ודדו, כי שניהם הלכו לעולמם. אך הרעיון לא בוצע, וצה"ל לא הופעל למטרה זו.

בכל המיקרים האלה פעל האלוף סל על פי החוק, ובהתאם למסורת הטובה ביותר של צה"ל.

KEGLEVICH

קגלביץ. כל הכ... וודקה!

חדש מקגלביץ
קולה קוקטייל
עכשיו גם
בישראל

וימר יעקבסון סמיר

הלב הרחב של

ההמצאה החשובה ביותר מאז המצאת הוידאו.

מחירים מיוחדים לרגל המבצע

"הלב הרחב" של וידאוטייפ סניו

מה זה?

הבוכנה הנמצאת בתוך כל וידאוטייפ היא המרכיב החשוב ביותר באמינותו ובאיכותו. זה בעצם הלב של הוידאוטייפ

מה זה עושה?

סרט הוידאו הנמצא בתוך הקסטה "רץ" אל תוך הוידאוטייפ סביב הלב. על גבי הלב נמצאים ראשי ההקלטה והשידור של התמונה. הלב מכתיב את דיוק ההקלטה, יציבות התמונה, ואיכות הצבע ושמירה על תקינותו של סרט הוידאו.

וידאוטייפ סניו

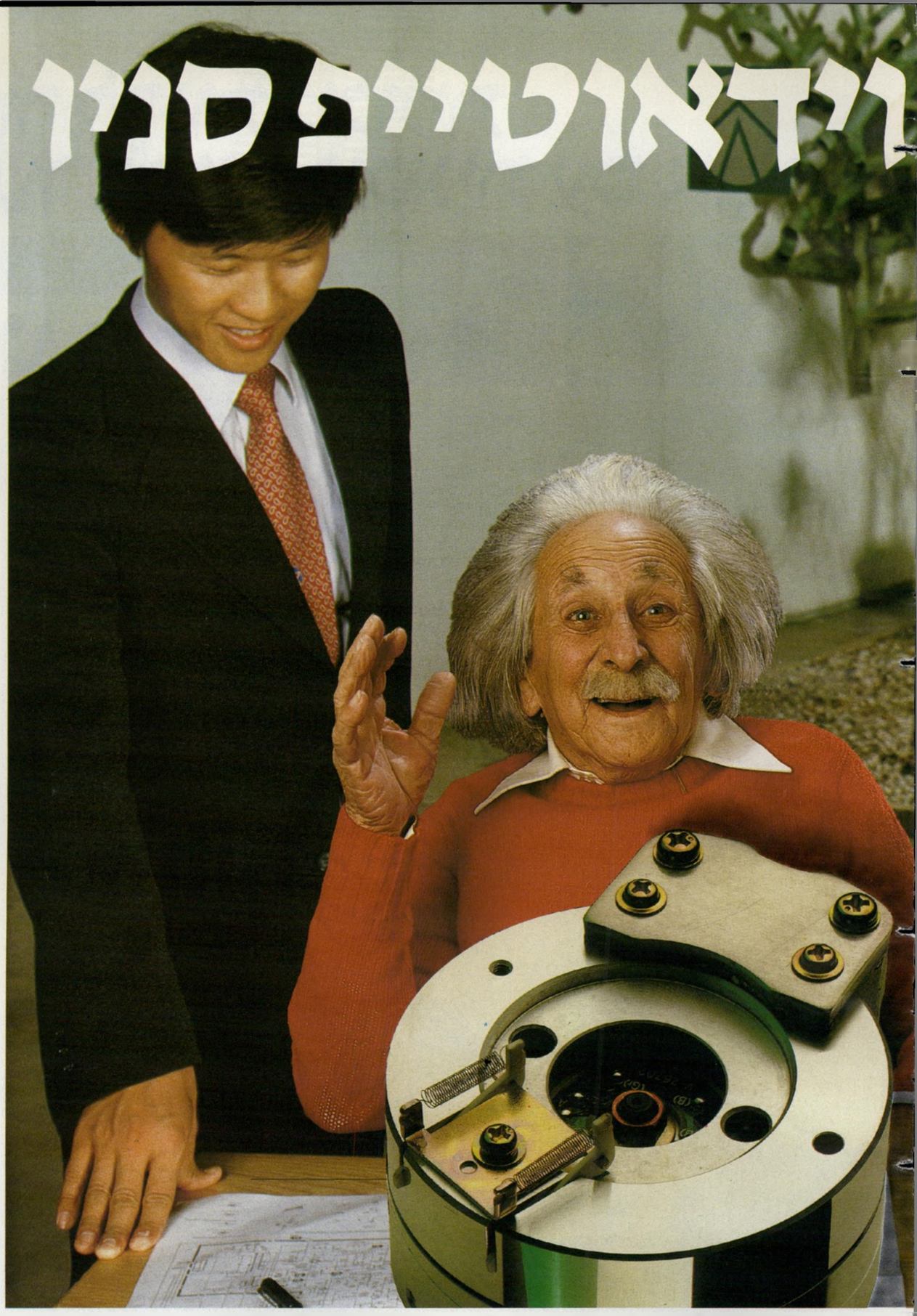

SANYO
BETA VIDEO CLUB

כל הרוכש וידאוטייפ סניו מקבל מינוי חינם בספרית הקסטות של סניו המונה אלפי סרטים

אולמי תצוגה סניו: ירושלים: לונץ 10, **תל אביב:** פרישמן 50, **חיפה:** שד' ההסתדרות 47, (מפרץ חיפה) וכן בחנויות השקם וכלבו שלום.

■ **ירושלים:** גד אלקטרוניקה, פינס 11 • האחים לוי, שלומציון המלכה • טטרון ירושלים אבן ישראל 2 • לני חנוך מרכז כלל רח' יפו • "ליאור" שמאי 23 • מ. אלקטרוניק בע"מ, בן סירא 24 • סלון ירושלים, יפו 33 • צבי שיר, פסג' מגדל הלל • רדיו־קול, לונץ 5 • שריג אלקטרוניקה, אגריפס 72. ■ **תל־אביב:** שרותי פרסום ותחבורה, ריבל 18 • רדיו אורית, אחד העם 19 • אסמור, העליה • וידאו סנטר, ה' באייר 70 • אלקטרוניקה, אבן גבירול 145 • סלון טוקיו, אבן גבירול 20 • סלון טוקיו, אלנבי 53 • רדיו קסטל, אבן גבירול 177 • רמפל, ארלוזורוב 15 • וידיאו טק, אבן גבירול 183. ■ **חיפה:** היי פיי קולור, הרצל 17 • חצרוני אלקטרוניקה, שד' ההסתדרות • חשמל אריה, נטיב 2 • כל אלקטריק, הנביאים 15 • סלון סמי, הרצל 57 • קול אור חיפה, הרצליה 1 • קורק בע"מ. ■ **אור יהודה:** • סלון כוכב, מרכז מסחרי. ■ **באר שבע:** סטריאו סנטר, פסג' אוניקו • סלון אוגל, תחנת אגד 24 • שרות אלקטרוני, העצמאות 49. ■ **אופקים:** טויזר דוד, מרכז מסחרי • עזרן יצחק, מרכז מסחרי. ■ **אילת:** הוכמן ובניו. ■ **אשדוד:** רשת ד, אזור ד ב/6. מרכז הקסטות, מרכז מסחרי. ■ **אשקלון:** צלילי הדר, הרצל 24 • אלקטרו אור גזית, פינת ההסתדרות ■ **בית שמש:** אליקטון, מרכז מסחרי. ■ **בית שאן:** קדוש שלמה, מרכז מסחרי 20. ■ **בת ים** סלון הוד בלפור 48. ■ **גבעתיים:** צלילי המוסיקה, כצנלסון 177. ■ **דימונה:** אדם שמואלביץ, מרכז מסחרי. ■ **הוד השרון:** חמד, דרך השרון 94. ■ **הרצליה:** אמפיסל, סוקולוב 16 • רדיו קול, בן גוריון 17. ■ **חדרה:** מחסן מכירות לסטר, הרברט סמואל 72 • פ.ר. אלקטרוניקה, הנשיא 21. ■ **טבריה:** סטריאו שימי, רח' הגליל. ■ **טירת הכרמל:** גולדנברג את צבי, מרכז מסחרי. ■ **לוד:** גט־אין, הנשיא 2 • פאוזי, הרצל 68. ■ **נהריה:** הטכנאים, שד' הגעתון 12. ■ **נתיבות:** בן־נעים יצחק, א. התעשיה. ■ **נתניה:** מרכז הסטריאו, שד' בנימין 12 • תל אור שמואל הנציב 15. ■ **עכו:** אחים סט, בן עמי 43 • קניני, טרומפלדור 22. ■ **עפולה:** חשמל שושני, ברנר 3 • שטראוכלר, תחנה מרכזית אגד ■ **פתח תקוה:** לירון, ההגנה 17 • רדיו חנוך, מוהליבר 4 • אבי סטור, חובבי ציון 16 • רדיו אלי, ההגנה 12. ■ **ראשל"צ:** ברנפלד אמנון, רוטשילד 39 • סלון בן זקרי, ביאליק 10. ■ **רחובות:** חזי אלקטרוניקה שרות, בית הפועלים 4 • סלון אלקטריק, הרצל 187. ■ **רמלה:** אסתר אוניברסל, ביאליק 2. ■ **רמת גן:** ד.נ. שווק, פרוג 1. ■ **רעננה:** אלקטרו פ.א.מ, חנקין 2 • רזניק אבי, אוסטובסקי 11. ■ **ק. אתא:** סלון אורלי, זבולון 3. ■ **ק. אליעזר:** אדיב, ככר מאירהוף 18. ■ **ק. ביאליק:** אפרי את פלדמן, קרן היסוד 74. ■ **ק. גת:** סלון טוקיו, מרכז מסחרי 72. ■ **ק. חיים:** נפטלברג, שד' ירושלים 3 ■ **ק. מוצקין:** טרקלין הקריה, שד' השופטים 6 • מפגש הטכנאים, שד' השופטים 29 • סלון 89, קדיש לוז 11 • פלדמן שווק מכירות, השופטים 11. ■ **ק. מלאכי:** לוגסי דני, מרכז הוד. ■ **ק. שמונה:** סלון להיט אלפיים מרכז מסחרי ■ **שדרות:** אמויאל ז'ק מרכז מסחרי סעדון יהודה, מרכז מסחרי 12.

במה זה שונה מהאחרים?

את מה שנאמר עד כאן עושה כל בוכנה בכל וידאוטייפ. כאן נכנסו לפעולה הממציאים של סניו. הם הגדילו את קוטר הלב ב־12.5 מ"מ לעומת האחרים ויצרו את "הלב הרחב" של וידאו טייפ סניו. ע"י כך גדלה מהירות העתקת התמונה והחיכוך של סרט הוידאו ש"רץ" סביב הבוכנה הוקטן למינימום. וכך משיג "הלב הרחב" של וידאוטייפ סניו דיוק רב יותר בהקלטה, יציבות מוחלטת של התמונה, הפרדת צבעים מושלמת ושמירה על איכות סרט הוידאו.

שיטת בטא השיטה העדיפה

המצאת "הלב הרחב" של וידאוטייפ סניו מבטיחה עדיפות לשיטת הבטא של סניו על השיטות האחרות.
בבדיקת איכות התמונה שנערכה בגרמניה ע"י עיתון הצרכנות D.M. זכתה שיטת בטא ב־1,130 נקודות לעומת 700 נקודות לשיטה האחרת. בבדיקת איכות ההקלטה זכתה שיטת בטא ב־1,160 נקודות לעומת 956 נקודות לשיטה אחרת. בסיכום כללי זכתה שיטת בטא ב־5,660 נקודות לעומת 4,625 נקודות בלבד לשיטה האחרת.

לכן כדאי לך שהוידאוטייפ שלך יהיה וידאוטייפ סניו עם "הלב הרחב"

דור חדש של וידאוטייפים - בלעדי לסניו

המצאת "הלב הרחב" איפשרה לסניו פיתוח דור חדש של וידאוטייפים בשיטת הבטא.

כל הוידאוטייפים של סניו העומדים לרשותך היום הינם שנת ייצור 82.

רק סניו באולימפיאדת לוס אנגל'ס 1984

מארגני אולימפיאדת לוס אנג'לס 1984 בחרו במכשירי הוידאוטייפ והטלוויזיות של סניו כמכשירים הבלעדיים בהם יצלמו וישדרו את האוליפיאדה!

SANYO
האיינשטיין של יפן

אפשר לקנות מכונית
ואפשר לקנות מכונית עם אופי.

פיאט ריתמו

יש לך אפשרות לקנות מכונית מקורית, עם אישיות משלה: פיאט ריתמו כוללת כל יתרון ותכונת אופי שאתה דורש ממכונית מסוגה - ואף יותר מזה:

- **אופי מעוצב:** לריתמו עיצוב מקורי ומיוחד. מילים אינן מספיקות כדי לתאר אותו. צריך לבוא ולראות.
- **אופי נוח:** קשה להאמין - אך זו עובדה: 82% מנפח הריתמו - מוקדשים לנוסעים ולמטען. יותר מאשר בכל מכונית מסוגה.
- **אופי שקט:** כתוצאה מניסויים וחומרי בידוד מיוחדים, שקטה נסיעתה של ריתמו בהשוואה לכל מכונית בגודלה - בכל מהירות.
- **אופי יציב:** מערכת משוכללת של מתלים ובולמי זעזועים מבטיחה נסיעה "רכה" בכל דרך.
- **אופי חזק:** תא נוסעים מחוזק במסגרת פלדה עם אזורי ספיגה מלפנים ומאחור - מבטיחים הגנה במקרה של תאונה.
- **אופי משפחתי:** שפע מקום ל־5 נוסעים ותא מטען רבגוני עם כושר קיבול גדול יותר מכל מתחרה - עושים את ריתמו למכונית משפחתית אידיאלית.
- **אופי רשמי:** עם עיצוב וגימור קפדניים כאלה - ריתמו מתאימה לשמש כרכב ייצוג למנהלים, ובמיוחד דגם סופר 75.
- **אופי ספורטיבי:** עיצוב אירודינמי ותכנון חכם מביאים לזינוק של 0-100 קמ"ש ב־14.2 שניות בדגם סופר 75.
- **אופי חסכוני:** הילוך קדמי חמישי, מקדם התנגדות נמוך לרוח - מביאים לצריכה של ליטר דלק אחד ל־16.4 ק"מ ב־90 קמ"ש בתנאי ניסוי של ביהח"ר.

בחר לך מכונית עם אופי: ריתמו 1100, 1300 - רגיל או סופר ו־1500 עם הילוכים רגילים או אוטומטיים. קח ריתמו לנסיעת נסיון. לא תרצה אחרת.

Ritmo

ריתמו? - יש לה אופי!

Ritmo Super 75 - 1301cc

פיאט. כך נוהגים בכל העולם. FIAT

תל אביב: סוכנות מכוניות לים התיכון בע"מ - רח' יצחק שדה 30, טל. 03-330971; **חיפה:** מוסמך בע"מ - דרך יפו 146, טל. 04-522258; **ירושלים:** גולדין בע"מ - רח' שלומציון המלכה 7, טל. 02-222231; **באר שבע:** ש.ח.ן. - רח' הדסה 46, טל. 057-74040; **נתניה:** רכב נתניה - רח' הרצל 44, טל. 053-23453; **פתח תקוה:** אלי שולרוף - רח' בר כוכבא 15, טל. 03-919937; **חדרה:** קריצ'מן - איזור התעשיה, טל. 063-32729; **נהריה:** וינסקוביץ' - רח' הרצל 86, טל. 04-925419; **אשקלון:** אוטו אשקלון בע"מ ע"י בנין העיריה, טל. 051-24774; **רחובות:** בוקסר לרנר בע"מ, רח' הרצל 208, טל. 054-76823; **עפולה:** רכב הוד - רח' הרב לוין 17 טל. 065-91480; **קרית שמונה:** מוסך החולה - איזור התעשיה טל. 067-40574; **נצרת:** פריד דאהר - אזור התעשיה, טל. 065-55266; **רמת־גן** רכב רמת גן - רח' ז'בוטינסקי 30, טל. 03-719939; **אילת:** בית הרכב - איזור התעשיה א' טל. 059-73945; **עזה:** מוחמד גזל - רח' עומר אל מוכתר טל. 051-60718.

אדהון

תרבות פוליטית אך לא דמוקרטיה

חוגים פוליטיים ואינטלקטואליים בעלי אינטרס, מחוללים לאחרונה גל של נוסטלגיה לתקופת שילטון תנועת העבודה, כתקופה טובה יותר מבחינת שמירת הדמוקרטיה, לעומת התרבות הפוליטית העכשווית.

הדבר בא לידי ביטוי במאמרו של זאב שטרנהל „תרבות פוליטית אחרת", שנתפרסם ב„הארץ" ב־23 ביולי 1982. הכותב מנתח את תבוסת השמאל הישראלי, שבמרכזו תנועת העבודה, בידי הימין הרדיקלי, תוך שהוא משריש במאמרו זה מיתוסים ודעות קדומות.

לדעתי יש בגישה זו ראיה היסטורית, פוליטית ואידאולוגית מוטעית: תנועת העבודה לא היתה מעולם תנועת שמאל במהותה, בשל סירובה להעביר את המסר הסוציאליסטי ליעדו הטיבעי, ומשום שייצגה את ה־אינטרסים והרצונות של מעמד בינוני־גבוה, שרוב רובו אשכנזי־אירופי.

עובדה זו גרמה למתן העדפות מפליגות לבני המעמד הבינוני־גבוה, ובמקביל להזנחת מעמד העובדים, תושבי עיירות־הפיתוח, שכונות המצוקה ומושבי העולים ה־חדשים, אשר רובם המכריע בני הציבור הספרדי־מיזרחי.

שיכבה זו, שהיא גם הפרולטריון הישראלי והיא גם בעלת זהות אתנית ברורה, לא הכירה בתנועת העבודה כבשמאל סוציאליסטי, הדואג מעצם טיבעו ומהותו לאינטרסים של מעמד העובדים. היה זה רק טיבעי ששיכבה זו העבירה את קולה לאופוזיציה האפקטיבית היחידה שהיתה קיימת.

השמאל הישראלי לא היה קיים. לכן גם לא היה בשילטון, ולא יכול היה להיות מובס.

תנועת העבודה והליכוד הן תנועות תאומות מבחינה אינטרסנטית ואידאולוגית. מה שלמעשה התרחש, היה העברה, מטעמי נוחות, של השילטון מידי תאום אחד למישנהו. השכבות החלשות והמנוצלות, בני מעמד ה־עובדים, היו ונותרו ללא ייצוג פוליטי דמוקרטי הולם.

יש לזכור כי התנועה הציונית, על זרמיה הפסבדו־סוציאליסטיים והבורגניים, נוסדה על אדמת אירופה, בשל נסיבות ותהליכים היסטוריים, שהיו בלבדיים ל־מערכת־היחסים בין יהדות אירופה האשכנזית ובין העמים שבקירבם היא שכנה. במערכת יחסים זו שתי תופעות בולטות:

- העימות חדתי בין היהדות והנצרות, כפי שבא לידי ביטויו הקיצוני ביותר בקיומה של הטראומה הנוצרית של צליבת ישו והטלת האשמה על היהודים.
- המהפכה התעשייתית שעברה אירופה במאתיים השנים האחרונות, אשר שינתה את פני החברה, והח־מירה את משמעותם של הקיטובים המעמדיים־חברתיים, בפרט לגבי המיעוט היהודי בעל ההצלחה יוצאת־הדופן.

מבחינת המיבנה והמהות עוצבה הציונות הפוליטית לפי המודלים הפוליטיים האירופיים, והסטנדרטים ה־מוסריים של התקופה, כתנועה לאומית המושפעת מה־תורות הסוציאליסטיות חרוחות, אך גם מהדוקטורינות הבורגניות, קפיטליסטיות, קולוניאליסטיות.

ההיסטוריה של היהודים בארצות ערב ידעה תקופות של פריחה, כמו גם תקופות של סבל ורדיפות. אך אותם שני גורמים שייחדו את מערכת היחסים של יהודי אירופה האשכנזיים עם העמים שבקירבם הם חיו, לא היו קיימים במערכת היחסים בארצות המיזרח. לכן גם העימותים והרדיפות מעולם לא היו על רקע אידאולוגי קיצוני, כפי שהיה באירופה, אלא על רקע מקומי, כרדיפות שנרדפו גם מיעוטים אחרים.

התמונה השתנתה עם תחילת פעילותה של התנועה הציונית. לאור האספקטים הקולוניאליסטים שהיא אימצה, ולאור היחסים המיוחדים שהיו לציונות עם

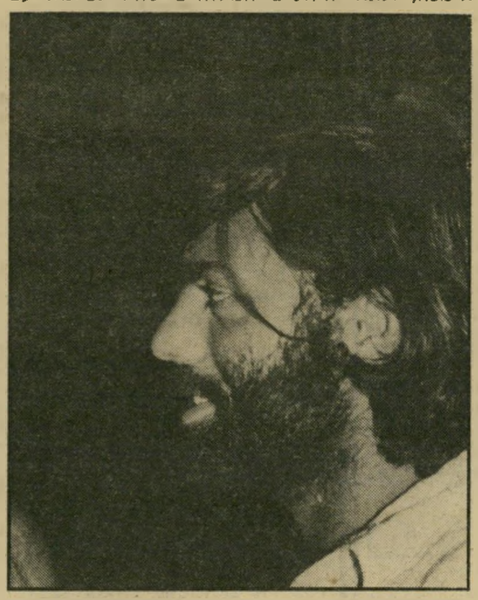

האימפריאליזם הבינלאומי, ראו בה התנועות הערביות הלאומיות סכנה לאפשרות הגשמתן והשמירה על ה־בקהילות היהודיות בארצות־ערב, בניגוד מוחלט לאינ־טרסים המקומיים. היו עימותים שהגיעו אף לשפיכות דמים, אך זה לא קיבל את הגוון הקיצוני של שינאת יהודים עד כדי השמדה טוטאלית, כפי שקרה באירופה.

מכיוון שבישראל הפך הציבור המיזרחי לציבור־חסות, שאינו לוקח את חלקו היחסי בחיים הפוליטיים והחברתיים, הרי שנוצר מצב זמני, שבו הפגנה של רגשות אנטי־ערביים מתקבלת בברכה ואהדה על־ידי הציבור האשכנזי, ומשמשת כמקדם פוליטי חברתי. זוהי נורמה התנהגותית שסיגלו לעצמם רבים מבני הציבור הספרדי־מיזרחי, כאלמנט של שינאה עצמית, שבה לוקים המדוכאים בשלבים הראשונים של תהליך הדיכוי, כל עוד הם נמצאים בשלב של חוסר־מודעות מעמדית פוליטית.

יוצא מכך, כי טיפוחו של מיתוס השינאה המיזרחית לערבים גורם לעירפול ולחוסר הבנת התחליך ההיס־טורי, ומן הראוי להפסיק השימוש במיתוס זה. ובמקום זה צריך להתייחס לעובדה, שמבחינה היסטורית ה־אינטרסים הקבוצתיים של הספרדים־מיזרחיים ושל ה־פלסטינים הם יותר מקבילים מאשר מנוגדים. עובדה זו תשפיע יותר מכל על התהליך ההיסטורי, כאשר תתחסל השפעת המצב הזמני שבו אנו שרויים.

אתייחס לאספקט מסויים של הפיכת הציבור הספ־רדי־מיזרחי לציבור־חסות. המעמד השליט האשכנזי היה זקוק לציבור הספרדי־מיזרחי כאוויר לנשימה, בפונקציה של כוח־עבודה זול. וזה בעיקר בשל סירוב היהדות האשכנזית להשתתף במיפעל הציוני בגופם (רק 8% מהיהדות האשכנזית בישראל ואילו 85% מהיהדות ה־ספרדית־מיזרחית בישראל). ואכן עליה כפוייה זו של יהדות המיזרח פתרה למעמד השליט את הבעיה ה־חריפה של כוח־אדם. הכוונה לא היתה מעולם לרווחתו של ציבור זה, או לשיתופו המלא והשוויוני בחיי המדינה. כיום, כאשר בעיית כוח־האדם נפתרה, רואה המעמד השליט האשכנזי בריבוי הטיבעי הגבוה של ציבור זה סכנה דמוגרפית, ומפתח מדיניות חברתית שמטרתה להביא לאיזון כמותי בין מיזרח למערב.

לכל הדוקטורינות האלה של המעמד השליט היו שותפים גם השמאל וגם הימין, בהבדלי ניואנסים דיאלקטיים. הטענה כי השמאל ניסה לרפא את ה־טראומות היהודיות וביקש לשלוט בחברה לפי כוח התבונה ונורמות אוניברסאליות, אין לה אחיזה במצי־אות. בדיקה מעמיקה תגלה כי מאז ומתמיד נעשה שימוש אינטרסנטי בטראומות אלה, על־ידי השמאל והימין, כאמצעי לצבירת כוח פולטיי.

כיום קם הגולם על יוצרו. השמאל האשכנזי, העומד נבוך ומפורר מול המיפלצת שיצר.

במאמרו מתייחס שטרנהל באופן נוסלגי ורומנטי לתקופה שבה היתה תנועת העבודה בשילטון, וכדבריו: „רק עתה חודרת אל תודעתנו ההכרה עד כמה גדולה היתה ההצלחה." אך תהליכים היסטוריים מגיעים לכלל בשלות לא בחמש שנות שילטון. רוב המיפגעים המדירים שינה מעיינינו, ראשיתם בימי שילטון תנועת העבודה. אין לראות בכך הגנה על שילטון הליכוד, שלגנותו אפשר לומר כי הוא עולה על רבו בכישרון שלו להאיץ ולהחמיר תהליכים ומצבים בסיגנון בוטה ולא אחראי.

בתקופת שילטון תנועת העבודה הגיעה לשיאה שיטת יישום הדוקטורינות שתוצאתן היתה אפליה גזענית כלפי הציבור הספרדי־מיזרחי והנצחת שילטונם של בני המיעוט הרוסי והפולני. ההתפרצויות הרציניות אירעו בתקופה זו. אופייני היה, שהן דוכאו תוך שימוש בשיטות מישטרתיות ברוטליות, תוך רמיסת זכויותיו הדמוקרטיות של ציבור רחב זה.

כך זה נעשה בתקופת שילטון תנועת העבודה, וזה נמשך גם בעת שילטון הליכוד, שהרי בנושא זה, הסיכוי היחידי לשינוי הוא בתחרות האפשרית בין שני מרכיבי המעמד השליט, על חריפותן וקיצוניותן של שיטות הדיכוי.

נכון שהיו שתי תרבויות פוליטיות — זו שבתקבופת שילטון תנועת העבודה והעכשווית, של תקופת שילטון הליכוד. אך מהותית ההבדל ביניהן אינו בעל ערך, מכיוון ששתיהן אינן דמוקרטיות, בעצם שליתן את הייצוג הדמוקרטי, המתבקש לגבי כל סקטור ציבורי על־ידי נציגים בני אותו סקטור.

רצוי להימנע מכל אידאליזציה של שילטון המערך ולהתייחס בביקורתיות ושלילה לכל תקופה או מצב שבו מיעוט, ובפרט מיעוט בעל זהות אתנית־מעמדית, כופה את שילטונו ורצונו על כל הציבור, אף אם זה לכאורה נעשה באורח דמוקרטי. בשל התפקיד השלילי שמילאה תנועת העבודה ובשל חוסר־האפשרות להפכה לתנועה סוציאליסטית של ממש, יש לחדול מלקונן על חורבנה. חורבן זה הוא כורח המציאות, שכן בחורבנה נפתחת אפשרות היסטורית לקימומו של שמאל פופו־ליסטי אותנטי, שבמרכזו נציגי הציבור המיזרחי. רק שיתופו המלא והשוויוני של ציבור זה בחיים הפוליטיים יביא אותנו למצב שבו תיחסך מאיתנו סכנת הפאשיזם.

מוני יקים, רמת־גן

פעיל הפנתרים השחורים לשעבר.

השכנת שלום במחנה השלום

ההתפתחויות המדיניות מובילות בהכרח להפיכת הסיכסוך הישראלי פלסטיני לנושא מס' 1 בסדר־היום של המימשל־האמריקאי. הצורך החיוני להידברות והכרה הדדית בין ישראל ואש"ף, כדרך היחידה לפיתרון הסיכסוך, יוכר ברורות גם בארצות־הברית. יובן בבהי־רות שהסיכסוך הישראלי פלסטיני הוא מוקד־הסיכסוך הישראלי־ערבי, ושרק עם פיתרונו תיפרץ הדרך לפיתרון כולל של הסיכסוך.

מצד אש"ף עצמו תלך ותיגבר מגמת ההתפייסות, ההכרה ההדדית והשלום עם ישראל, ולבסוף אש"ף יצא בהכרזה ברורה על נכונותו להכרה בישראל ובזכותה להתקיים.

בעיקבות זאת יופעל לחץ מאסיבי על ממשלת ישראל מצד ארצות־הברית להידבר עם אש"ף ולהתחיל להתקדם בצורה רצינית ויסודית לקראת פשרה והסכם־שלום. אולם ממשלת הליכוד, בגלל מחוייבותה לארץ ישראל השלמה, אינה מסוגלת לעשות את הצעדים האלה, מכאן שתיקלע בהכרח למבוי סתום מבחינה מדינית, דבר שיביא לתוצאות חמורות ביותר, שהמדינה טרם ידעה כמותם.

יצומצם במידה מרחיקת־לכת הסיוע הצבאי, הכל־כלי והמדיני שמגישה ארצות־הברית לישראל, בידודה המדיני של ישראל יהפוך למחנק ממש. תחול נסיגה כלכלית חמורה, המדיניות הניצית, פושטת־הרגל, תתב־טא גם בצלחתו של העם. חלק ניכר מהציבור, שכיום הוא מדושן עונג כלכלית, יתפכח דווקא בעיקבות הנפילה הכלכלית, ויבין מהו מקור הרע — דרכה המדינית המוטעית של המדינה.

■ ■ ■

במצב זה יהפוך העניין הפלסטיני על כל היבטיו, לנושא בעל החשיבות הרבה ביותר בציבור הישראלי. כל אדם ייקרא לעשות חשבון־נפש נוקב, ולבחור בין דרכו הניצית של הליכוד מחד, ובין דרך הפשרה והשלום.

כבר כיום הפך המערך לצילו של הליכוד ואיבד חלק ניכר מבוחריו. בעתיד, לנוכח ההתפתחויות המ־דיניות הצפויות, תלך מגמה זאת ותיגבר. הציבור יחפש אלטרנטיבה רצינית וחד־משמעית לליכוד, ובמערך לא ימצא אותה.

האלטרנטיבה האמיתית האחת לליכוד יכולה להיות רק תנועת שלום ישראלית, תנועה פוליטית שתתחרה על אמון הבוחר ושתחקוק על דיגלה דבר אחד — פשרה והשלמה היסטורית בין ישראל והתנועה הלאו־מית הפלסטינית, השלמה שרק בעיקבותיה תיפרץ הדרך לשלום עם יתר מדינות ערב.

אם יתלכד מחנה השלום הישראלי לכוח פוליטי מגובש, יהפוך בבוא העת לכוח שיוכל להתמודד על קולו של הבוחר, בהכרעה היסטורית על דרכה של מדינת ישראל. ואם לא, אז לפחות תהווה את לשון־המאזניים, שתכריע את הכף לכיוון הנכון בהתמודדות הרת־גורל זאת.

■ ■ ■

יודע אני שליכודו של מחנה השלום, השכנת שלום במחנה־השלום, זוהי משימה קשה ביותר — יש כאלה שיאמרו משימה בלתי־אפשרית. אולם לנוכח הצורך החיוני של ליכוד כזה יהיה זה חטא בל־יכופר, אם מחנה זה לא ימצא את כוחות־הנפש להתעלות מעל לגורמי הפירוד, המחלוקות, היריבויות האישיות והאינטרסים האישיים הצרים.

על מחנה השלום להוות את כוח ההצלה הלאומי בשעות הרות־הגורל הצפויות לנו, וההיסטוריה תשפוט אותנו על כך, אם לא נשכיל להגשים יעד נעלה זה ונפקיר את המערכה בשעה הקשה.

דויד איש־שלום, הוד־השרון

נופשון 82 בסלע האדום באילת
מפגשובב של צעירים וצעירות

בוא להשתתף בחגיגת הצעירים בנופש אמיתי בתוכנית נופשון 82, במלון הסלע האדום באילת.

במלון הסלע האדום זו כבר מסורת. אתה מקבל יותר, **ובמחיר מוזל במיוחד.**
• בידור, צחוק ושעשועים • ספורט והתעמלות בבריכה • מוסיקה וריקודים במועדון • בינגו וחדר טלוויזיה • קוקטיילים ואפריטיבים במבחר עשיר • ברבקיו על שפת הבריכה

מחיר מבצע מיוחד, לאדם באירוח מלא
עם קפה ועוגה, כולל הסעה הלוך ושוב באוטובוס ממוזג:

4750 שקל למחזור נופש.

המחירים כוללים מע"מ.

הזמנת מקומות:

משרד ראשי להזמנות:
רח' אבן גבירול 140 ת"א
טלפון 450683, 450359

תל־אביב, רח' גורדון 28	טל	03-222042
ת"א, רח' אלנבי 38	טל	03-657906
רמת־גן, רח' הרצל 75 א'	טל	03-723487
ראשל"צ, רח' רוטשילד 37	טל	03-997965
חולון, רח' סוקולוב 86	טל	03-882305
באר־שבע, רח' הרצל 90	טל	057-78108
כרמיאל, מרכז מסחרי	טל	04-987390
נתניה, ככר העצמאות 10	טל	053-38757
ירושלים, רח' פינס 5	טל	02-227943
חיפה, רח' הנביאים 20	טל	04-667779
טבריה, רח' אלחדיף 1	טל	067-21284

טיולי הגליל הסעה והרשמה
ת"א, הירקון 142 טל' 221372 230651
ת"א, מלון אסטוריה טל' 295588 לבקש טיולי הגליל
ירושלים, בן סירא 3 טל' 02-246858
טבריה, הירדן 10 טל' 067-22660
חיפה, המגינים 43 טל' 04-522958

Max G.
after shave

חן טרמפ לחייל

מכתבים

איש השנה

מי זכאי יותר מכל ל־תואר איש השנה תשמ"ב?

איש השנה הוא השר־לשעבר (לצערי), אהרון אבו־חצירא. הוא המייצג יותר מכולם את איש עדות־המיזרח הדפוק, שנשחק במימסד האשכנזי המנוון והמדכא. הוא היה

קורא אליהו
דן ויעקב

השעיר־לעזאזל של כל האשכנזים בשילטון, ושל ממשלת־הליכוד ב־ראשם, שחששו מפני עלייתו של בן עדות־מיזרח מוכשר וכאריזמאתי.

יוסף מיימון, בת־ים

לדעתי, איש השנה הוא דן מרידור: המצאה של דן ברמן ויעקב מרידור.

רפי אליהו, קרית־אתא

... פיליפ חביב. איש־השלום של השנה. ראוי לתואר. במאמצים בלתי נלאים, בסבלנות ובענוה, הוא הצליח להביא לסיומה של מילחמה עקובה מדם. לולא הוא, מי יודע היכן היינו היום!

משה מרקוביץ, פתח־תקווה

● ● ●

„אזרחים נגד כפייה דתית"

אגודה חדשה התחילה לפעול.

אנחנו קבוצת אזרחים, שאחרי אינסוף שיחות סלון החלטנו לצאת ולפעול בנושא הכואב לרוב הציבור הישראלי.

מטרתנו לבטל ולמנוע כל כפייה הקשורה בדת. מטרתנו תהיה להביא את הנושא לדיון מחודש בציבור, ועל־ידי כך תבוא דעת הרוב לידי ביטוי.

בשלב ראשון התחלנו בהחתמה על עצומה, להשגת תמיכה ציבורית, ובמקביל אנו פועלים לריכוז הכוחות הקיימים, הפרלמנטריים ו־החוץ־פרלמנטריים, כדי לרתום אותם למטרתנו.

במיסגרת מאבקנו נצטרך לתמיכתכם הפעילה, הן על־ידי השתתפותכם בפעולות שונות והן על־ידי תרומותיכם. הפעילות יקרה מאוד. ודרכנו ארוכה. המשך הפעילות תלוי במידה רבה בממון.

ברצוננו להדגיש שאנו קבוצה עצמאית ובלתי תלויה, שאינה משתייכת לשום גוף פוליטי או אחר הקיים כיום.

יעל ציזלינג, רוני וינר, גבעתיים

● ● ●

לא כך!

הקורא מסתייג מדרכי הפעולה של עובדי „אל־על".

אף־על־פי שאני תומך במאבקם של עובדי אל־על נגד הכפייה הדתית המתפשטת במדינה, לא אוכל להסכים להפגנה הפרובוקטיבית שהם ערכו בכניסה לבית־הנתיבות בנמל־התעופה בן־גוריון. המעשה שעשו היה לא מוסרי, ופגעו באנשים דתיים שלא השתייכו כלל למחנה אגודת־ישראל. לצורה כזאת של מאבק יש אופי זול ואנארכיסטי.

בטוחני שאנשים רבים, שתמכו בעובדי אל־על כמוני, הרגישו לא בנוח אחרי מה שקרה, והסתייגו מהמעשה בכל תוקף.

הבה נקווה שמעשים כאלה לא יישנו ועובדי אל על ילמדו את הלקח וינקטו בצורות מאבק יעילות ומכובדות יותר.

איכן פלדמן, אשקלון

● ● ●

החילוניים אשמים!

ועוד על כפייה דתית.

ההפגנה בשערי בית הנתיבות
לא מכובד

בכפייה הדתית של אגודת־ישראל והפסקת טיסות אל־על בשבת, אשמות דווקא המיפלגות החילוניות, שהתחילו עם הסחטנות הדתית של המפד"ל, וכמובן המיפלגה הליברלית — שכל דמיון בינה ובין ליברליות סיקרי בהחלט.

אם הציבור החילוני לא יתמרד עתה נגד גזירה זו, יכפו עלינו מדינה חומייניסטית בעתיד הלא רחוק.

מאיר מטרון, רמת־גן

● ● ●

הו, איזה כישלון!

גילוי מסעיר מעברו של הח"כ.

(המשך בעמוד 28)

קנה דירה אצל אברהם גינדי ותקבל דירת נופש לכל החיים-חינם

20 הראשונים אשר ירכשו דירה אצל אברהם גינדי החל ממוצ"ש זו יזכו **ללא הגרלה** בפרס המטרף ביותר שניתן על ידי חברת בנייה בארץ:
דירת נופש בטבריה (לשתי תקופות במשך השנה) לכל החיים חינם!!

דירת הנופש הינה קוטג' מרוהט המשקיף אל הכנרת, אשר יהפוך את הנופש שלכם לחוויה משפחתית בלתי נשכחת. הקוטג' מותאם לנופש מהנה למשפחה שלמה.

20 הראשונים שימהרו וירכשו דירה אצל אברהם גינדי עומדים לשנות את סגנון חייהם.
לגור בדירת פאר בסטנדרט עילית כמקובל אצל אברהם גינדי ולצאת לנופש בטבריה, בחורף ובקיץ לכל החיים,חינם!!
המבצע כפוף לתקנון הנמצא בהנהלת החברה.

דירה ללא מלומנים

אפשרות ל־TRADE-IN ולמשכנתאות עד 1,500,000 ש'
אנו סופגים את עליית מדד הבנייה בגובה 17%.

נקבל את דירתכם הישנה במחיר מלא, ההפרש ישולם באמצעות משכנתא והלוואה עד 1,500,000 שקל בתשלומים נוחים. בטחון מלא לכספי הרוכשים.

תל־אביב

- החלה ההרשמה לבנין יוקרתי במיוחד ברח' לסל 22 בבנין בן 8 דירות בלבד. דירות בנות 3 ו־$3\frac{1}{2}$ חדרים ודירות עם גג.
- **בצפון תל־אביב, אזור ל'.** דירות יוקרה דו-מפלסיות בנות 5 חדרים ו-5 חדרים + גג וחדר על הגג עם שכלולים לרוב.
- **בצפון הסולידי, ברח' חתם סופר 9.** דירות דו-מפלסיות בנות 4 חדרים בבנין בן 8 דירות בלבד.

רמת השרון

- בפרויקט **גני השרון**, בלב רמת-השרון, דירות פאר בנות 3 ו-$3\frac{1}{2}$ חדרים.
- דירות בנות 3 חדרים + גג + חדר על הגג.

נתניה

- **בגני ניצה מול הים**, דירות יוקרה ברמה בינלאומית בנות 2, 3, ו-4 חדרים, בריכת שחיה פרטית, מגרש טניס בחצר, חניון תת-קרקעי ועוד שכלולים רבים.
- **ברח' דיזנגוף 16-18**, בבנין יוקרתי במיוחד, דירות בנות 3 ו-4 חדרים הכוללות שכלולים לרוב.
- **ברח' ראשון לציון מס' 5 — 3**, דירות פאר בנות 3 חדרים עם שכלולים לרוב.

פתח־תקוה

- **ברח' קלישר 11**, בנין מפואר בן 14 דירות בלבד.
דירות מפוארות דו-מפלסיות בנות 4 חדרים.
- **ברח' דגל ראובן**, דירות בנות $4\frac{1}{2}$ חדרים וכן דירות + גג + חדר על הגג עם שכלולים לרוב.
- **ברח' כץ**,החלה ההרשמה ל-2 בנינים בני 9 דירות בלבד. דירות משוכללות דו-מפלסיות בנות 4 חדרים.

ראשון לציון

- דירות בנות $3\frac{1}{2}$חדרים במרכז השקט
- דירות בנות 4 חדרים במערב העיר (גם לכניסה מיידית).
- **פנטהאוז** — לכניסה מיידית במחיר הזדמנותי של 95,000$ כולל מע"מ ופיתוח.
- **ב"גן הברושים"**, פרוייקט יוקרתי במיוחד צמוד ל — 7 דונם גן בשכונת אברמוביץ. דירות דו-מפלסיות בנות 5 חדרים עם כל השכלולים.

אברהם גינדי

תל־אביב	פתח־תקוה	רמת־השרון	נתניה	ראשון־לציון
כבר הסדינה ה' באי"ר 10	חיים עוזר 28	סוקולוב 84	הרצל 18	הרצל 62

1982 העסק החיידתי המובחר

הכניה הטובה ביותר 1982

1982 המשרד הראשון

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

חשבצופן

2349

מאת **נדיב אבידן**

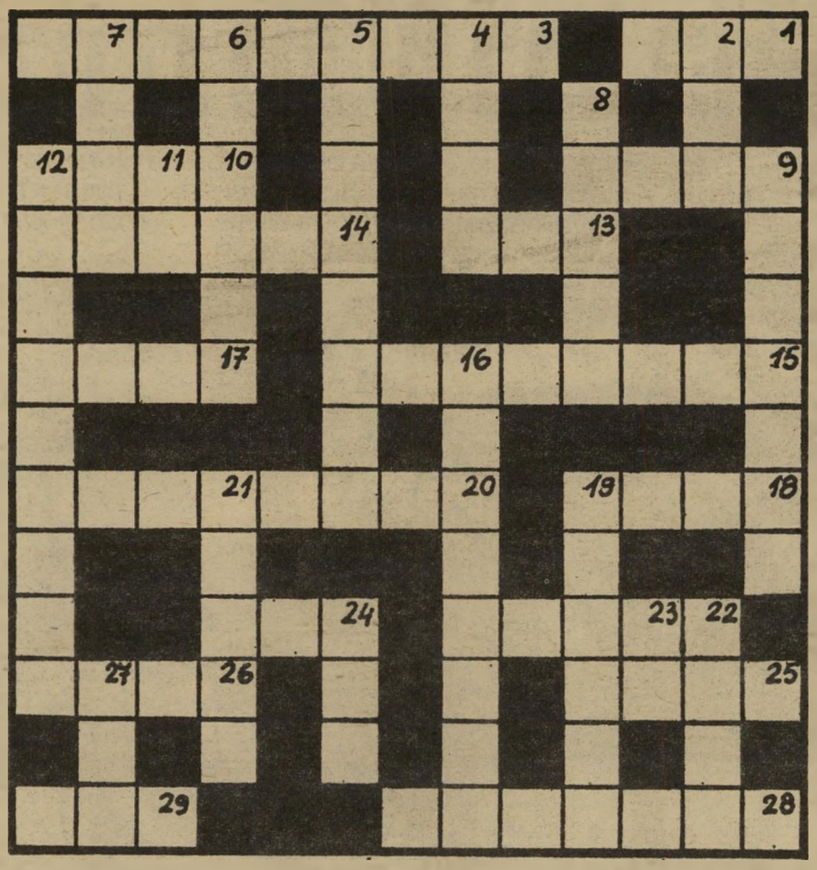

מאוזן:

1. כמו תבלין חריף (3)
3. אם לפעיל יש אח בכור, זה עלול להיות מסוכן (4, 5)
9. זה מצחיק שאוסרים עליה לשכב (4)
10. למרות שהוא מתגורר אצל הטבח הוא לא זקוק ל־דיאטה — להיפך (4)
13. בשובכם המתינו! ואז תראו שאין תמימות דעים (3)
14. מה שסופר עשוי לבקש ממך כשהוא מעוניין למשוך (2, 2, 2)
15. הפכו את עיר הקודש ל־משהו על טבעי — וזו עבירה על החוק (4, 4)
17. אחד הדברים שהשומר לא יעשה כשהוא קצר רוח במים (4)
18. לו הופיעה בפתח ביתי זה היה יכול להחשב לעוון (4)
20. דע לך חביבי! זה לא נכון שלצרות אין סוף (מ) (4, 4)
22. החלקה על סבון (מ) (5)
24. בניגוד למקובל יש אי־סור לרשום נכסים במשרד הממשלתי הזה (3)
25. שנני היטב! הבגד הזה בלירה (4)
26. היא התמוטטה כשהטמפ־רטורה ירדה לפני התוצאה ה־סופית (4)
28. הם כבר אבדו ענין ב־הופעת שבלול בתרגילי שאי־פה ונשיפה (4, 3)
29. התפטר מהסוס (3)

מאונך:

2. הרי שמענו את התשובה בטלפון (3)
4. קשה לומר שהוא צלול כשהוא מופיע בקואליציה בין המפדל וחדש (4)
5. הוא פשוט משגע אבל קטלני (4, 4)
6. לדוגמה: בשאלה של זמן הענין נקבע ע"י השרים (6)
7. יביע את התלהבותו בשי־רי עם (4)
8. אומרים שמצוי פה חומר לציור פרצוף (5)
9. מעשה שזירה המזכה את בעליו בנקודות (5, 2).
11. גר בחיפה ומתפרנס מ־חידונים (2)
12. לא מומלץ להאמין לה, שהרי כל אימת שאתה נתקל בה היא עובדת עליך בעי־ניים (3, 6)
16. גם הרהור שמח יכול לה־פוך לדכאון (מ) (3, 5)
19. איזה פרס היית נותן ל־גשש אויב? (6)
21. איש הרוח שהופיע במ־דור מודעות האבל נחשב ל־טפיל (5)
22. אפילו קיים כאן משהו המסוגל לחזור למצבו הקו־הקודם (4)
23. מספיק שיעלה כדי שנז־כור (2)
24. ה„תפרן" שטיפס על ה־סולם עשה הסבה מקצועית (3)
27. חומר קריאה גבולי (3)

פתרון חשבצופן 2347

מכתבים

(המשך מעמוד 26)

רק היום נודע לי לראשונה, מדוע מתנכל הח"כ שפירא לחב־רת אל־על!

כי לפני כמה עשרות שנים הוא סולק מקורס־דיילים!

איילה גיל, נתיב הל"ה

● ● ●

הצעה לשר־התחבורה

הקורא מציע פיתרון להפ־עלת „אל־על" בשבתות ובחגים היהודיים.

קשה לי, כאזרח ישראלי ויהודי פלסטיני משנת 1936, להבין מה פשר סגירת אל־על בשבתות.

אם באמת חושבים שיהודים ב־ארץ לא צריכים לעבוד בשבת ב־חברה ממשלתית, עלי להזכיר לך

דייל מודח שפירא
קיבוץ מיקצועית

שבמדינה זו חיים כמיליון ערבים ישראלים. אם כך, מי מונע מחברה ממשלתית במדינה שוות־זכויות ל־העסיק טייסים ועובדים מוסלמים, נוצרים ודרוזים בשבתות?

אני חושב שפיתרון זה ימנע סגירת אל על, אם כי הסגירה, ל־דעתי, לא דמוקרטית, אם מיעוט כופה זאת על הרוב.

רקי הלינגר, תל־אביב

● ● ●

מדוע מתנכלים

להומוסכסואלים?

הקורא פונה במיכתב גלוי לראש עיריית תל־אביב, שלמה להט.

כמרצה בכיר באוניברסיטת תל־אביב, נבצר ממני מסיבות מובנות להופיע בשמי.

נודע לי, שבביקורך במועדון קולוסאום, בערב שהוקדש להומו־סכסואלים, שמחת לראות שלאנשים אלה יש מקום מיפגש.

מקום זה ומועדונים אחרים נו־עדו לאנשים החובבים סוג זה של בילוי, ושאינם חוששים להיחשף בפומבי. אך ישנם רבים אחרים, שאינם רוצים, או יכולים, להיחשף בפומבי, ולהם שימש גן־העצמאות כמקום־מיפגש.

לאחרונה, וכפי שנוגע לי, על פי בקשתך, החלו שוטרי מיחלק המוסר להטריד ולעצור אנשים בגן. לצערי, קיימת התופעה החריגה, שאקטים מיניים אכן מתבצעים ב־גן לאור היום. תופעה הראויה ל־כל גינוי ובהחלט לחיסול.

ידוע לי שהעיריה מחזיקה שומר בגן במשך שעות היום. אולי כדאי שהוא יפגין נוכחות בפינות המו־עדות לפורענות. ואולי הפיתרון הפשוט הוא לגזום את צמחיית הגן באופן שלא תאפשר הסתתרות.

(המשך בעמוד 30)

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים: ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מוצאת שער בחשמל (אפילציה)

* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, התלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה

* הנחות כלות *

* מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל-אביב יורפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388

רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

העסק הנבחר 1982

תן טרמפ לחייל

ועתה
שמפו
רויאל
ענק!
באריזה חסכונית של 500 מ"ל
לשיער בריא, רענן ובעל ברק טבעי
להרגשה טובה באמת - "שמפו רויאל".
לבחירתך "שמפו רויאל" ענק
ב-3 סוגים שונים:
כחול - לשיער שמן
אדום - נגד קשקשים
ירוק - לשיער יבש
עץ הזית
Royal Shampoo
רויאל
שמפו

עצירות? נפיחות?

עזרת ביקוניס היא

עזרה טבעית

עצירות — זאת בעיה!
אז מדוע **ביקוניס** ולא משלשל אחר? כי **ביקוניס** הנו משלשל עדין המכיל צמחים רפואיים טבעיים. כי **ביקוניס** מקל על העצירות בעדינות ובטבעיות ואינו גורם לשלשול ולכאבי בטן.
כשאת/ה שותה **תה ביקוניס** טעים וריחני בלילה לפני השינה, הוא מעורר בעדינות תהליכים טבעיים בגופך כדי לגרום להקלה בבוקר שלמחרת.
זה טבעי, כמו הטבע עצמו. **ביקוניס**, השם המפורסם באירופה, מצוי גם בבתי המרקחת בישראל בצורת תה עלים, תה נמס-אינסטנט, או טבליות.

Bekunis
תה בקוניס

להשיג בכל בתי המרקחת
ראה עלון לצרכן שאושר ע"י משרד הבריאות.

...והטבע יעשה את שלו

ספרים

הוצאה לאור מחפשת

יועצים-מרכזים

אם יש לך ההתמצאות והיכולת לייעץ להוצאה, לפנות לכותבים בתחום התמצאותך ולהביא עוד ועוד רעיונות — פנה אלינו להוצאה לאור

אידיאה בע"מ

ת.ד. 180 גבעתיים, טל. 317519

מכתבים

(המשך מעמוד 28)

אני בטוח שנוכחות שוטר מדי פעם בפעם, תמנע מאותם אנשים לעשות זאת בגן. אם עדיין יתרחשו אירועים חריגים, יש לעצור מייד את הלוקחים חלק בדבר.

אך למען השם! מדוע לפגוע בכל אותם רבים שאינם מרעים לאיש וכל מבוקשם הוא לפגוש בן זוג — וכפי שציינתי, המקומות לעשות זאת אינם רבים. מדוע מתייחסים אלינו כאל קרימינלים, עוצרים אותנו, רושמים את שמותינו, ברוב המיקרים כשאנחנו רק מטיילים.

האין זכותנו לטייל בגן, כמו כל אזרח אחר? מדוע אין הגן יכול לשמש למיפגשי לילה? ממילא זורגות הסרוסכסואלים כמעט שאינם פוקדים גנים בלילה, וגם אם כן, הרי ההומוסכסואלים הם האחרונים שירעו להם!

אדוני ראש העיר, עם קהל הנוקקים לגן בלילה, נמנים אנשים מכל שדרות העם. כפי שידוע לך ולאנשי־המישטרה, על פי סטיסטיקות מודרניות, 10% מכלל אוכלוסית הגברים הם בעלי נטיות כאלה. יש לשער, אם כך, שגם ביניכם ישנם אנשים כאלה, שבגלל המנטליות השוררת בחברתנו, נאלצים להתחבא. לנהל לפעמים חיים כפולים או פשוט לדכא אלמנט כל־כך חשוב ולפעמים דומיננטי כמו יצרם המיני. הומוסקסואליות בחברה המודרנית מוגדרת כהעדפה מינית שונה.

אינך צריך לאהוב אותנו, אך לא תוכל שלא להודות שעם אנשים אלה נימנים גדולי היוצרים בכל שסחי החיים ובעיקר באומניות המעניקות לחיינו משמעות כה רבה.

עשו כדי שיופסק המצוד, הפגינו נוכחות אם יש צורך, אך אנא בצורה אנושית והוגנת.

תל־אביב

● ● ●

כתב אישום

„הסיירת הירוקה" ממשיכה ללא מעצורים בטרור ובשוד רכוש הבדואים, בצהרי יום בנגב.

ביום חמישי, 19 באוגוסט 1982, החרימה הסיירת 215 עיזים השייכות לאבו־רויס. ב־26 באוגוסט שוב פעלה הסיירת באזור ביר־אלקטוי בנגב, ולקחה 250 ראשי כבשים, השייכים למישפחות אל־דיידל ואבו גרדוד, שנדרשו לשלם סכום של 95 אלף שקל, עבור שיחרור העדר.

אנחנו מאשימים את ממשלת־ישראל ואת מישרד־החקלאות, שהסיירת פועלת תחת פיקוחו.

אנו דורשים שיופסק הטרור נגד הבדואים ושוד רכושם על־ידי שילטונות המדינה. הפיתרון לבעיות הבדואים ומצוקתם, הוא בסיום הלכי הסדר הקרקעות, הכרה בבעלות הבדואים על אדמותיהם ומתן אפשרות להקמת כפרים חקלאים על אדמות אלה, ולא בבניית עיירות־ריכוז כפי שעושה הממשלה.

אנו דורשים תשלום מלא עבור העדרים שהוחרמו. כמו כן אנו דורשים החזרת כל הכספים שנגבו מהבדואים עבור תפיסת עדריהם ומתן פיצוי מלא על כל הנזקים שגרמו שילטונות המדינה.

האגודה לסיוע והגנה על זכויות הבדואים בישראל,
באר־שבע

● ● ●

טעות פרוידיאנית?

בזכות טעות דפוס חופיעה האמת האכזרית.

תקלה בלתי־צפוייה אירע למאמרו של איש הימין הקיצוני, הד"ר ישראל אלדד. שהתפרסם בידיעות אחרונות, 20 באוגוסט 1982.

במאמרו, שבו הצדיק את המילחמה בלבנון, ניסה אלדד לדבר עליה במונחים פילוסופיים, ותיאר את ישראל, שרצתה לפלוש ללבנון וביצעה את רצונה, ב„הסובייקט הרוצה". אולם בדרך לדפוס השתנתה אות אחת, ולעיתון נכנס תיאור מתאים הרבה יותר למציאות: „הסובייקט הרוצח".

אדם קדר, תל־אביב

„פילוסופית" אפשר, כמיבן, תמיד לאמר: אף פעם בחיים אין משיגים הכל מה שרוצים. זה נכון, מכיוון שרבים מדי המיכשולים האובייקטיביים הצפויים והבלתי־צפויים. הסובייקט הרוצה מתגלה לפעמים כחלש ממה שנדמה היה לו בצאתו לבצע רצונו.

ודאי שהיינו רוצים, למשל, כהודמנות לא־

„ידיעות אחרונות", 20.8.82

● ● ●

קורת־גג לפליטים בלבנון

הממשלה אינה מטפלת

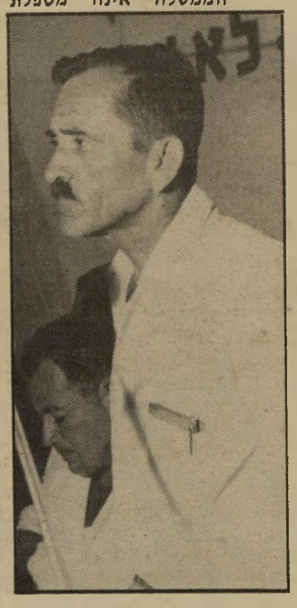

קורא ירמיה
חטא על פשע

במציאת מחסה לפליטי לבנון.

עברו 70 יום מאז נהרסו עד היסוד בתיהן של כ־10000 מישפחות במחנה־הפליטים ראשידייה ואל־בס בצור, ועין־חילווה בצידון.

עד התחלת הגשמים נותרו כ־45 ימים.

ממשלת בגין — שרון, שהצליחה כל־כך במעשה ההרס, עדיין לא עשתה דבר כדי להבטיח למישפחות אלה, המונות כ־50 אלף נפש, רובם תינוקות, ילדים, נשים וקשישים, מחסה ומגורים לימי החורף.

היא גם אינה מאפשרת לסס"ות, המטפלת בפליטים אלה, לעשות זאת.

הממשלה לא החליטה, עדיין כנראה, מה ייעשה בהם, או שהיא מצפה שהם ייעלמו באורח פלא מהשטח. ואולי לא מספיקים לטיפול בבעיה שני השרים שנקבעו על ידה ויש להוסיף עליהם?

הגשמים לא יחכו ויירדו במועדם, ואז יתוסף על מניין זוועת ההפצצות וההפגזות ללא הבחנה מחדל זדוני זה, כתוספת של חטא על נפש.

עד מתי תמשיך הממשלה הזו לחייב אותנו בשטרות כה נוראים, שנצטרך לשלמם במשך דורות!

דב ירמיה, נהריה

● ● ●

חמצות ארכיון

הרופא המופיע בתמונה („טיפול בפצוע בשדה הקרב" „העולם הזה" 2347) נפל במילחמת יום־הכיפורים.

הרופא המופיע בתמונה כשהוא מטפל בפצוע בשדה־הקרב הוא רב־סרן ד"ר יוסף סחר, שנהרג במילחמת יום־הכיפורים, בלילה שבין ה־18 וה־19 באוקטובר 1973, בדור־סואר, ליד איסמעיליה.

י' א', תל־אביב

התמונה שהתפרסמה היא תמונת ארכיון, שהופיעה בטעות. במקום תמונה ממילחמת־הלבנון.

● ● ●

תיאטרון בובות

ישיבת ועדת־הכספים של הכנסת עוררה אצל הקוראי אסוציאציות.

הדרמה הטרגית־קומית שהתרחשה בישיבת ועדת־הכספים של הכנסת, בנושא סגירת אל על ב־שבתות (מבט, באוגוסט 25), יכולה להזכיר תיאטרון־בובות. תיאטרון־בובות חובבני. הצופים יכלו להבחין כי ידיהן של כמה בובות נתקעו להן ולא הצליחו להרימן, החוטים הסתבכו, התוכנית נשתבשה והמבוכה רבתה.

אך ההצגה חייבת, כידוע, להימשך ומושכי־החוטים, מעל ומאחרי הקלעים (לורנץ את מילוא), נחפזו מבוהלים אל המחסן להביא בובות חדשות שידיהן גמישות לציות ולקלות להרמה.

סמי ארגון, רמת־פולג, נתניה

ד"ר סחר ז"ל
טיפול בפצוע במילחמת יום־הכיפורים

משחקי טלויזיה:
2,000 שקל במקום 7,350 שקל
לכל רוכש טלויזיה צבעונית "מץ"
מיוחד
אפשרות למשחק טלויזיה BUILT-IN!

עד גמר המלאי

מץ-
בלי להתאמץ

שיטת הרכישה הקלה של "מץ"
מאפשרת לך לרכוש מכשירי טלויזיה צבעוניים
מן הטובים בעולם - בתשלומים נוחים מאד,
לפי ברירתך: 9,6,3 או 12 תשלומים.
זו ההזדמנות שלך לרכוש מכשיר טלויזיה;
אל תחכה - הזדמנויות כאלה - לא נשארות זמן רב.

גם את זה כדאי לקרוא:
* המחירים בשקלים - לא כולל מע"מ. המע"מ יחושב בזמן עשיית העיסקה.
* אפשרות לאספקה עם גמר התשלומים, אך ניתנת המחיר כולל אחריות של 5 שנים למנורת המסך ולחלקים, אך ניתן לקצר את האחריות לשנה אחת, ולקבל הנחה של 1,000 שקל.

דגם קפרי "26 עם שלט רחוק

מזומן	3 תשלומים	סה"כ*	6 תשלומים	סה"כ *	9 תשלומים	סה"כ *	12 תשלומים	סה"כ
9,350	5,756	26,620	2,878	26,620	1,918	26,620	1,439	26,620
8,800	6,060	26,980	3,030	26,980	2,020	26,980	1,515	26,980
7,700	6,548	27,345	3,274	27,345	2,182	27,345	1,637	27,345

וידאו VHS MITSUBISHI בלעדי במץ
אפשרויות לתשלומים
כמו בטלויזיות.

דגם "22 עם שלט רחוק

מזומן	3 תשלומים	סה"כ *	6 תשלומים	סה"כ *	9 תשלומים	סה"כ *	12 תשלומים	סה"כ
9,350	4,726	23,530	2,363	23,530	1,575	23,530	1,181	23,530
8,250	5,236	23,960	2,618	23,960	1,745	23,960	1,309	23,960
7,150	5,763	24,440	2,881	24,440	1,921	24,440	1,440	24,440

דגם "האיטי" "20 עם שלט רחוק

מזומן	3 תשלומים	סה"כ *	6 תשלומים	סה"כ *	9 תשלומים	סה"כ *	12 תשלומים	סה"כ
7,700	4,290	20,570	2,145	20,570	1,430	20,570	1,072	20,570
6,600	4,816	21,050	2,408	21,050	1,605	21,050	1,204	21,050
5,500	5,346	21,540	2,673	21,540	1,782	21,540	1,336	21,540

ללא שלט רחוק- פחות 1,000 שקל מהתשלומים.

5 משחקי-טלויזיה יוגרלו בין שולחי התלוש
התלוש מיועד למבוגרים בלבד

מכשירים טובים כאלה בתנאים נוחים כאלה - זה בדיוק מה שאתה צריך. בוא כבר היום!

Metz
מץ-בלי להתאמץ
אולם תצוגה ומכירה:
רח' מודיעין 19 בני ברק טל. 799114

לכבוד
מץ, ת.ד. 913
בני-ברק 51108
אני מבקש לקבל פרטים נוספים
על טלויזיות "מץ" ולהשתתף
בהגרלת הפרסים

שם פרטי ____ שם משפחה ____ טלפון ____ כתובת ומיקוד ____ טלפון בעבודה ____

מרים בנימיני

מזל החודש: בתולה

הבריאות מעסיק מאוד את הבתולות

מזל בתולה קשור בין השאר לבריאות. בגלגל המזלות הוא ממוקם בבית השישי, או יותר נכון לומר — הבית השישי קשור למזל בתולה. בית זה מסמל עבודה, שרות ובריאות. הבריאות מאוד מעסיקה את בני המזל. יעידו על כך כל מכריהם של הבתולות, שרגילים להאזין לדאגותיהם ולחרדותיהם בכל הקשור לתחום זה. למה רגישים בני מזל בתולה ומהם האיזורים הפגיעים של שאר המזלות? כאן נתאר את המקומות הפגיעים בגוף, לפי מזל השמש.

בתולה

לבני בתולה נטיה לדאוג. הם חסרי־מנוחה ועצבניים, אך מכיוון שמטיבעם הם טובי־לב ומתחשבים, הם משתדלים לא להכביד על מקורביהם בדאגותיהם. כך יוצא שהם „אוכלים את עצמם" וסובלים בשקט. עצבנות זו גורמת להם לבעיות בדרכי העיכול, ולא פעם הם סובלים מכיב קיבה. אותם שמיבנה הגוף שלהם חזק יותר, סובלים לעתים קרוב מכאבי־בטן. כל התרגשות ומתיחות עלולים לגרום להם לתופעות בלתי נעימות הקשורות בבטן. גם כפות־הרגליים מאוד רגישות. נשים בנות מזל בתולה שמהלכות בנעליים בעלות עקב גבוה, סובלות ושותקות. רק אחרי שנים הן חשות בתוצאות ומתחרטות.

מאזניים

בני מאזניים בנויים בצורה עדינה ורגישה. הם מפונקים מטיבעם, וכשהם נתקלים בבעיות שאינם מוצאים להן פיתרון, הם פשוט נהיים חולים. האיזור היותר רגיש אצלם הוא איזור הכליות ודרכי השתן, ואם אינם משגיחים על עצמם, הם ממש סובלים. קשה להם להתנגד למחלות. הגרון גם הוא מזכיר את עצמו לעתים קרובות. אולם ברגע שטוב להם, הם בריאים למדי ואינם סובלים ממחלות מיוחדות.

עקרב

לעקרבים בריאות טובה. הם חולים לעתים רחוקות, אך הם עלולים להרוס את גופם על־ידי הגזמות, דיכאונות או עבודה אינטנסיבית וקשה מדי. כשהם נופלים למישכב, המחלה היא על פי רוב קשה, אך הם מסוגלים להחלים בכוח הרצון. הם מגייסים את כל כוחות הנפש ומתאוששים. שקט ונימי וגישה מתונה יותר, הם התרועה והסגולה לבריאות. האיזורים הפגיעים הם אברי המין והאף. כמו כן הם עלולים לסבול מווירידים בגרגליים. אצל נשים צפויות מחלות גינקולוגיות והפלות טבעיות. לחלק הגדול של העקרבים משיכה טיבעית להסתכנות, חלקם אף בוחר במיקצועות המסכנים אותם. לכן עליהם להיזהר מכל מה שקשור לחומרי נפץ, אש, כימיקלים וקרינה רדיואקטיבית.

קשת

בני קשת ידועים כבני מזל, אי לכך

לבתולות נטייה לדאוג. הם חסרי־מנוחה ועצבניים, אך טובי־לב ומתחשבים

הם לא עוסקים בדרך־כלל במחלות, ואם קורה והם אכן נחלשים וחולים, הם אינם מסוגלים להבין איך זה קרה להם. הם צריכים לחוש רע מאוד כדי להיכנס למיטה, לשכב ולחכות עד שיחלימו. הם חייבים להימצא בתנועה, ומיטה מגבילה מדי.

מזל קשת שולט על הירכיים — וזהו איזור רגיש ופגיע. לעתים מוצאים קשתים שסובלים מליקויים בדרכי־הנשימה, או מרגישות־יתר בדרכי הנשימה. ברונכיטיס, דלקת־ריאות, אסטמה, או סתם רגישות למקומות סגורים מחשש חנק — אופייניים. אם הם מתלוננים אפשר לשמוע אותם רוטנים על מצב הגב, שגם הוא רגיש במיוחד אצל בני המזל.

גדי

בילדותם הם מוכרים כילדים חלשים, שכל מחלה נדבקת אליהם. הם מאוד רגשים ופגיעים, ומכיוון שבדרך כלל יל־דותם עוברת עליהם בקשיים, הם מפתחים נטיה לדיכאונות מתמשכים, ואלה לא מקלים על גופם להתגבר על המחלות הפוקדות אותם תכופות. הם בולעים בילדותם כמויות לא מבוטלות של כדורי ויטמינים, ברזל ותרופות לחיזוק גופם.

מזל גדי שולט על הבירכיים, העצמות, העור והשיניים. בני גדי יותר מכל מזל אחר נוטים לשבירה של העצמות, לרומטיזם, למחלות עור, ולבעיות עם שיניים. אך ככל שהם מתבגרים, הם נעשים יותר חזקים ויותר בריאים. כשכל שאר המזלות מבלים אצל רופאים ומטפלים למיניהם, בני גדי מגלים בריאות וחוזק, ומתפקדים כאנשים צעירים.

דלי

הם כלל אינם מודעים לנושא הבריאות ואינם מאמינים שהם מסוגלים להיות חולים. ראשם מלא רעיונות ותוכניות, כיצד לארגן את חייהם ואיך לעזור לאנשים סביבם. אך אם קורה והם נחלשים ונהיים חולים, הם לא משלימים עם כך, ועד שלא יפלו מחרגליים, הם לא יודו שהם חולים. וכשהם כבר חולים — הם מגלים כוח־רצון, התמדה ועקשנות, ומבריאים במהירות.

דלי מסמל את מחזור חדם והקרסוי

(המשך בעמוד 47)

טלה

21 במרס – 20 באפריל

בימי רביעי וחמישי של השבוע, צפויות אי־הבנות בינכם ובין עובדים אחרים. רעיונותיכם לא יתקבלו ברצון, תוכנית טובה נרקמת במוחכם וזו יכולה לעזור לקידום כספי של החברה שבה אתם עובדים. לאחר מכן תוכלו להשפיע על מהלך הענייינים. מסירותכם לעבודה תוערך על־ידי הממונים, ותוכלו לזכות בשבחים. נסיעה קצרה תביא לפגישה מעניינת שלא ציפיתם לה כלל.

* * *

בני שור עוברים תקופה של שינויים גדולים. אירוע בעל חשיבות, שהתרחש לא מזמן, מצביע על סיום אורח־חיים מסויים, ו־ התחלה של דרך שונה. העתיד מצריך שיפוט צלול כל העומד להתרחש בעוד כמה חודשים. עליכם לספל בי־מצבים החדשים ביעילות, ולנסות להסתגל לשינויים. חיי הבית והחיים האישיים עומדים גם הם לפני שינוי. הקשרים החדשים אינם יציבים ומועדים לתנודות קלות.

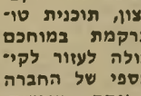

שור

21 באפריל – 20 במאי

* * *

ימים שלישי, רביעי וחמישי לא יהיו קלים. מצב־הרוח יכביד עליכם ועל סביבתכם, וההרגשה הכללית תגרום לתיסכול. רצוי להרבות במנוחה בימים אלה, ולהימנע מלהתחיל תוכניות חדשות. מיום שישי מצב־הרוח ישתנה. תרגישו יותר אופטימיים, ההרגשה הגופנית תשתפר, האכזבות ויחסים שהתערערו יתוקנו, ותוכלו לשוב ולהירגע. במקום העבודה צפויים סיכסוכים עם הממונים.

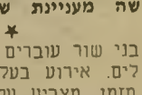

תאומים

21 במאי – 20 ביוני

אי־הבנה בבית גורמת למועקה נפשית. אינכם מבינים מדוע בן־הזוג או בני־המישפחה אינם מעוניינים ללבן עניינים אתכם. אתם חשים שיש כאילו קצר בתיקשורת בבית. כדרכם של הסרטנים תברחו לשינה עמוקה. נחמה תמצאו בנסיעות קצרות לצורך רומנים סודיים שינחמו אתכם בשעה קשה זו. היזהרו מפני פליטות־פה לפני אנשים שאינכם בטוחים בהם עדיין. בני מזל אריה יתאימו לבילוי.

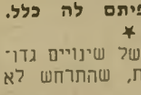

סרטן

21 ביוני – 20 ביולי

* * *

נסיעות קצרות שאתם מבצעים מאכזבות אתכם. אתם מרגישים מבודדים ואין לכם אל מי לפנות. כל זאת כאשר היו לכם ציפיות רבות ממיפגשים חברתיים בעיקבות הנסיעות. מריבות משפחתיות ימשיכו להטריד אתכם, ואתם תחפשו פיתרון דראסטי למצבכם. כדאי להעז ולעשות את הצעד הנדרש, כי באופק מחכות הפתעות. ומצב הכספי משתפר ואתם תוכלו לבזבז כרצונכם.

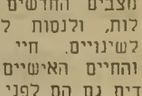

אריה

21 ביולי – 21 באוגוסט

* * *

אהבות סודיות שאיכזבו אתכם לאחרונה, הופכות להיות גלויות וחספקות. בן־הזוג שוב אינו מסתתר מפניכם ומבהיר את כוונותיו, דבר שמוסיף לביטחונכם העצמי. המצב הכספי עדיין קשה, בין היתר בגלל בעלי חוב, שאינם משיבים לכם את כספכם. סיכוסוכים עם אחים ואחיות עדיין מעיבים על התקופה. כדאי להמתין כשבוע, והעניינים יסתדרו מעצמם. קרובים מחו"ל עומדים להגיע לשבוע.

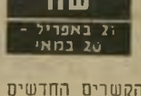

בתולה

22 באוגוסט – 22 בספטמבר

הרגשת בדידות מכבידה עליכם השבוע. אתם מרגישים שלמרות רצונכם להתקרב לאנשים אינכם מצליחים בכך, וכל פסיעה שלכם קדימה רק מרחיקה אותם עוד יותר. הדבר מביא ריח אתכם לשינה, למרות שאין לכם פנאי לכך. מריבות עם ידידים ועם שותפים עלולות להתפתח על רקע בעיות כספיות, או עניינים שקשורים לרכושכם הפרטי. שיחת טלפון מחו"ל תגרום להקלת מה.

מאזניים

23 בספטמבר – 22 באוקטובר

* * *

תקופה פעילה מאוד מבחינה חברתית. אתם יוצאים למסיבות, לאירועים חברתיים ולמופעי־תרבות, ואתם מרגישים שחייכם מלאים וגדושים. בתקופה זו תהיו מקובלים בחברה יותר מתמיד. הסגירות המאפיינת אתכם בדרך־כלל תיעלם, וחוש ההומור שלכם יפתיע את כל מכריכם. נצלו את ההזדמנות לקשור קשרים יותר עמוקים ויותר יציבים. שאיפותיכם הכמוסות מתגשמות, עד כי אתם לא מאמינים.

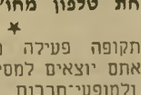

עקרב

22 באוקטובר – 22 בנובמבר

* * *

העבודה גוזלת בתקופה זו את מירב זמנכם, עד כי הדבר פוגע בחיי־המישפחה ובחיי־האהבה שלכם. תפקידים חדשים ואחראים מוטלים עליכם, ואתם עומדים בהם בכבוד. שמכם עומד להתפרסם. היזהרו מדיבורים פוגעים, עדיף לומר כמה שפחות ברגע זה, ולבצע מה שיותר. עצבנות פנימית גורמת לנדודי שינה ואי־שקט, וגם ההרגשה הגופנית אינה חזקה כתמיד. תחושו הקלה.

קשת

23 בנובמבר – 20 בדצמבר

נסיעות קצרות בתקופה זו תביאנה לפגישה מעניינת שלא ציפיתם לה כלל.

* * *

בני שור עוברים תקופה של שינויים גדולים. אירוע בעל חשיבות, שהתרחש לא מזמן, מצביע על סיום אורח־חיים מסויים, ו־ התחלה של דרך שונה. העתיד מצריך שיפוט צלול כל העומד להתרחש בעוד כמה חודשים. עליכם לספל בי־מצבים החדשים ביעילות, ולנסות להסתגל לשינויים. חיי הבית והחיים האישיים עומדים גם הם לפני שינוי. הקשרים החדשים אינם יציבים ומועדים לתנודות קלות.

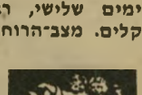

גדי

22 בדצמבר – 19 בינואר

ידיעות משמחות מגיעות אליכם באמצעות מיכתב או שיחת־טלפון. אנשים קרובים חושבים עליכם ומעוניינים בקירבתכם. אהבה חדשה עומדת בפתח. בן הזוג יהיה שונה ממה שהכרתם עד כה. קשר אינטלקטואלי ומעניין עומד להתפתח בקרוב. במקום העבודה תתבקשו למלא תפקיד מיוחד. יטילו עליכם אחריות נוספת, וזו תביא לסיפוק ולהנאה. בני מזל בתולה מעוניינים מאוד בקירבתכם.

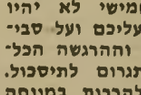

דלי

20 בינואר – 18 בפברואר

* * *

סיכסוכים בעבודה ובבית גורמים לכם להרגשה כבדה. אינכם מסוגלים להבין מה קורה, והעניינים אינם מסתדרים לפי המתווכנן. אהבות סודיות גורמות גם הן לאכזבות, בני־הזוג אינם מבינים אתכם ואינם מוכנים ללכת לקראתכם ברגע זה. בתקופה זו עלולות להתפתח מריבות במקום העבודה, בגלל תגובותיכם הנמהרות. למרות שהצדק עימכם, מוטב להבליג הפעם ולעבור לסדר היום בשקט.

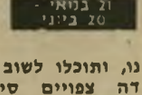

דגים

19 בפברואר – 20 במרס

* * *

השבוע עליכם להיות זהירים. למרות הצהרות האהבה והנאמנות שלכם לבני־הזוג, אתם עלולים להיתפס בקלקלתכם דווקא על־ידי אותו בן־זוג שקודם לכן שמע עד כמה אתם אוהבים אותו. כל נסיונותיכם להסביר את עצמכם ולהצדיק, לא יתקבלו הפעם, ואתם עלולים לאבד את עשתונותיכם. הפיתרון הטוב ביותר למצב מביך זה, הוא לקחת את המסוס הראשון ולנסוע לשבועיים לחוץ־לארץ.

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

ריסון מכסימלי

ביום רביעי בין השעות 8.51 ו־8.56 בבוקר שמעתי ברדיו משהו שבימים כ־תיקונם היה נשמע לי מאוד־מאוד מוזר. „ההיסטוריון" הצבאי אריה חשביה ערך השוואה קצרה בין המחתרות הארץ־ישראליות ובין שאר מחתרות בעולם. ה־מחתרות שלנו, ציין „ההיסטוריון" ב־נימה עובדתית, פעלו תמיד „בריסון מכ־סימלי", ובמילים אחרות, גם הן פעלו, „כשיד אחת קשורה מאחורי הגב." חשביה זה הזכיר את הפריצה של ה־פלמ"ח למחנה־המעצר בעתלית, את רצח הלורד מוין ואת הריסת מלון „המלך דויד" בירושלים. מה שאיפיין את המח־תרות הארץ־ישראליות יפות־הנפש, כך הוא אמר, לעומת שאר המחתרות ב־עולם, היתה הדאגה שלהם לחיי אדם, גם לחיי אדם של האוייב.

הנה, לדוגמה, כך הוא סיפר, כינו אנשי המחתרת את הכובש הבריטי בכינוי „הקלגס הנאצו־בריטי", ואף על־פי־כן דאגו אנשי האצ"ל להזהיר את הבריטים ימ"ש מפני הפצצה שהוטמנה במלון „המלך דויד". ולסיכום: מוסר המח־תרות שלנו היה גבוה יותר מן המוסר שמגלות שאר מחתרות מזויינות (תנחשו למי הכוונה) בעולם.

כאמור, בימים כתיקונם זה היה יכול להישמע מוזר. אבל לא בימינו. לא בימינו אלה, כאשר כלי־התיקשורת ה־ממלכתיים שלנו סבורים שהאמת, כבודה אמנם במקומו מונח, אבל יש עכשיו דברים דחופים ממנה.

וכלפי מה הדברים אמורים! כלפי כך, ש„ההיסטוריון" אריה חשביה לא הזכיר כלל את הפצצה שהטמינו אנשי האצ"ל בשוק־הירקות הערבי ברחוב המלכים ב־חיפה, למשל, בלי שום אזהרה מוקדמת. 18 ערבים נהרגו, ביניהם ילדים, נשים וזקנים, ועוד 38 נפצעו, וגם ביניהם ילדים, נשים וזקנים. הוא גם לא הזכיר את חבית התופת שהתפוצצה בשוק ה־ערבי בירושלים, וקטלה עשרות אנשים. הוא לא הזכיר כלל את „יום השישי השחור" בירושלים, כאשר אנשי האצ"ל ירו בזה אחר זה על ערבים ברחוב וב־אוטובוס, וגם לא דיבר על הפצצה בבית־הקולנוע „רקס" בירושלים, שם נרצחו על־ידי האצ"ל חמישה ערבים, ועוד 18 נפצעו. ומיקרים כאלה יש עוד הרבה, ילד לא יספרם.

אז מה אני צריך לחשוב על מין „היסטוריון" שכזה? האם הוא לא ידע על כל המיקרים האלה? האם הוא שיקר בכוונה תחילה? או מה קרה פה?

לי יש דווקה נימוש. לדעתי, חושב ה„היסטוריון" אריה חשביה בדיוק כמו שחושב „היסטוריון" ידוע לא פחות, ושמו מנחם בגין: שערבים, בניגוד לבריטים, הם בכלל לא בני־אדם. הבריטים, שהם גזע ארוך־רגליים, בלונדי ורוד־לחיים, שלא לדבר על העיניים הכחולות, ראויים לאזהרות למרות שהם „קלגס נאצו־בריטי". אך הערבים? מי אלה, הערבים? מין חיות דו־רגליות כהות, עם שערות על הפנים, אותם אפשר להרוג ולרצוח כמה שרוצים, וגם אין טעם להז־כיר את זה מאוחר יותר, מה גם שזה עלול לקלקל את התיזה המלבבת הזאת, על המוסר הגבוה של המחתרות המקו־מיות לעומת המחתרות בעולם הרחב.

כדי לנסות ולברר מהיכן צמחו רגליו של השקר, התקשרתי לאדון דויד מרג־לית, שהוא עורכה של התוכנית הזאת שבה הושמעו דיברי ההבל של אריה חשביה, ושמה „כל ציבעי הרשת". מר מרגלית שמח מאוד לקחת על עצמו את האחריות לדבר הזה. „אם אתה מרים מישהו, תרים אותי," כך הוא אמר לי. הוא טרח להסביר לי שחשביה לא אשם, ושגם מגיש־התוכנית, השדרן רם תדמור, גם הוא לא אשם. רק הוא בעצמו, דויד מרגלית, הוא האחראי. האם היה נדמה לי שהוא שמח לקחת על עצמו את ה־אחריות, מסיבות השמורות עימו? האם חושב מר מרגלית שאחריותו לדיברי ה־שקר האלה תשפר את מעמדו בקול־ישראל, ותסייע לו לשמור על מישרתו?

מנחם המספיד

אני בטוח שאילו היה עובר ונפטר מן העולם חס־ושלום הנגב הגדול ביותר ב־תולדות המדינה, יהושע בן־ציון (מה שלומו, אגב?) היה ראש ממשלתנו, מנחם בגין, מזדרז לפרסם איזו הודעת־הספד

ראש־ממשלה בגין
מגיע בדיוק —

קטנטונת. גם אילו היה נפטר, למשל, ידידנו החדש באשיר ג'מייל, היה מנחם בגין שולח מילת ניחומים לממשלה ה־לבנונית, ודואג גם ללוות את ההספד בטיסת־הצדעה קטנה של שניים־שלושה כפירים מעל לשמי ביירות, מה שבטוח. אילו היה נפטר — ישמרנו האל — איל־העיתונות אכסל שפרינגר, גם אז היה מנחם המספיד מוצא איזו מילה טובה על חסיד זה של אומות העולם.

אך השבוע נפטר יהודי אחד חשוב, נחום גולדמן שמו. וראש־הממשלה שלי, שכידוע מייצג, לצערי הרב, גם אותי, לא טרח להגיע בפומבי את צערו. האם זה משום שהמאורע המעציב קרה בסמיון מדי ליום־ההולדת העליז, שערך לעצמו מנחם בגין בין הפצצה אחת של ביירות להפצצה שנייה? או אולי משום שלמר־בית הצער נפטר נחום גולדמן מן העולם דווקא כאשר האדון בגין בילה נופש ב־נהריה?

נחום גולדמן, כזכור, היה נשיא ה־קונגרס היהודי העולמי, ויו"ר ההסתד־רות הציונית, ומה לא. הוא עשה למען המדינה שמר בגין עומד עתה בראשה לא פחות ממה שעשה בגין נגדה. אילו היה מר בגין מקדים להיפטר מן העולם, בוודאי היה נחום גולדמן, שהיה בן־אדם, מוצא איזו מילה טובה עליו.

לפי דעתי, מה שקרה הוא, שהקינאה אכלה את בגין. בסתר ליבו יודע האדון הזה מה הוא שווה. אם תשאלו אותי, זה לא יהיה נכון לומר שמר בגין לא מגיע לקרסוליו של נחום גולדמן. הוא בהחלט מגיע לקרסוליו. רק עד לשם.

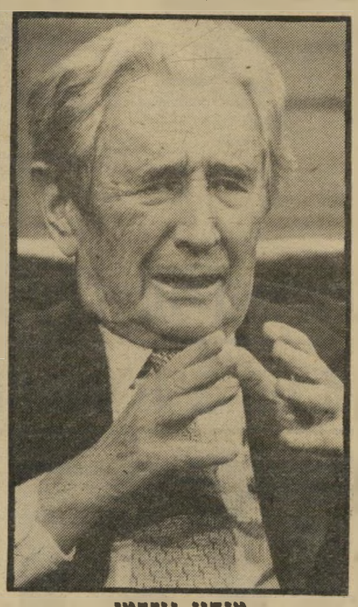

מנהיג גולדמן
— לקרסוליים

עכשיו כבר מותר לגלות

בזה־אחר־זה, אחד אחד ובאין־רואים, מתחילים להיחשף פרטיה של התוכנית האסטרטגית המדהימה ביותר של המאה.

השמאלנים למיניהם — החל מדויד לוי בצפון ועד לפרופסור שחק בדרום — צוחקים עכשיו למישבתו של שר־הביטחון והאסטרטגיה אריאל שרון. הא, הם אומ־רים, הוא חשב לחסל את הבעייה הפלס־טינית בגדה וברצועה על־ידי איגוף אסט־רטגי מצפון, והנה היא שבה וטופחת על פניו בדיוק במקום שהיא נמצאת, בצורת תוכניתו הזדונית של הנשיא האמריקאי.

הוי, טיפשים שכמותם! מי ישים סכר לפיהם? מי יגול עפר מעיניהם?

וכי הם העלו על דעתם הקלה ששר־הביטחון שלנו — אסטרטג שכמוהו — וראש־הממשלה שלנו, שהוא בכלל גאון־הדור, לא ידעו שזו תהיה התגובה האמ־ריקאית על מילחמת־הלבנון?

בסדר יגידו מן הסתם השמאלנים ה־מטופשים. אז נניח שהם ידעו מראש. נניח שלא היתה כאן שום הפתעה. אז מה? זה רק עושה את העניין יותר גרוע, לא? כי אם הם ידעו, אז למה בכל זאת הם יצאו למילחמה הזאת?

והרי זה בדיוק העניין!

חילופין! פשוט חילופין! הגדה המע־רבית ורצועת עזה אומנם יאבדו לנו, אבל לעומת זאת אנחנו נזכה בנתח אחר של ארץ־ישראל, שהוא ארץ־ישראל לא פחות משכם ולא פחות מחברון — כל דרום־לבנון, שהיא כידוע, המשכו הטבעי של הגליל העליון, ובמילים אחרות: הג־ליל העליון ביותר.

וכי מה חשבתם, שזה היה מיקרה, כל החוברות האלה של הרבנות הצבאית שהכריזו על החשיבות הדתית, החיס־טורית, הלאומית והביטחונית של דרום־הלבנון? כמה זמן, לדעתכם, יעבור עד שיקומו שם ההתנחלויות הראשונות?

נכון, נצטרך תקופת הסתגלות מסו־יימת, עד שהפלחים של דרום־לבנון ילמדו לעבוד אצלנו בבניין ובטכסטיל, אבל כדאי להמתין. הסבלנות משתלמת.

ואת ההכרזות שאין לנו עניין בסנ־טימטר אחד מאדמת לבנון, אנחנו הרי מכירים כבר. וכי מה אמרו ראש־הממ־שלה שלנו ושר־הביטחון שלנו, אחרי מיל־חמת ששת־הימים, לגבי הגדה המערבית ורצועת עזה?

תשובה גאה

להלן תשובתה הגאה של ממ־שלת־ישראל לתוכנית האמריקאית החדשה:

זה מה שיקבלו הפלסטינים!

וזה לכל האירופים האנטישמיים!

והאמריקאים יקבלו את שלהם!

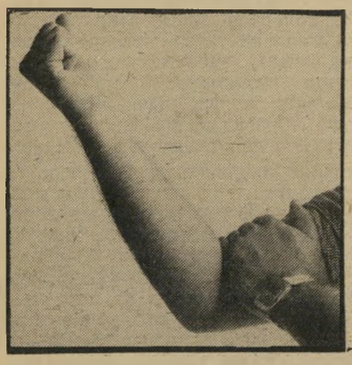

וכולם ביחד שיקפצו לנו!

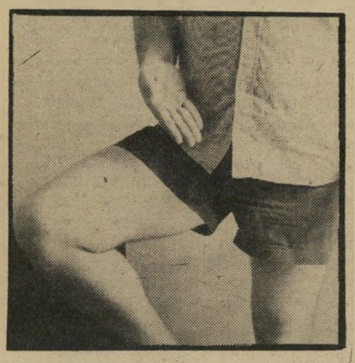

כתבה שלישית בסידרה על האנשים והחברות המתעשרים מן המילחמה.

קונצרנים ובעלי הון מארה"ב הם מן החשובים שבספקי מערכת־הביטחון

הקשר האמריקאי

מאת

שלמה פרוקל

ה עיתונות הישראלית התייחסה אל הד"ר ג'וזף צ'ורבה ברצינות נוראה. הגבר כהה־הפנים והמקריח דיבר בקול מו־נוטוני ונמוך במסיבת־העיתונאים שנערכה באחד האולמות הגדולים של בית סוקולוב בתל־אביב. המסר העיקרי של צ'ורבה, ב־ניסוחו שלו, היה זה: „ניצחונה של ישראל בלבנון לא היה רק ניצחון צבאי אלא גם ניצחון טכנולוגי, אשר הוכיח את עליונותו של הנשק האמריקאי כנגד הנשק הסובייטי. אם וכאשר תעביר ישראל את המידע ה־טכנולוגי אשר הביא לניטרול ולהכחדה של אמצעי הלחימה הסובייטיים לידי חברות ברית נאט"ו, הדבר יערער את כוחה של ברית־המועצות." צ'ורבה לא הותיר מקום לספק: הוא בעד העברת המידע לנאט"ו.

למחרת זכו דבריו של צ'ורבה לכותרות בגות שלושה וארבעה טורים בעיתונות ה־יומית. בכל העיתונים צויין כי צ'ורבה דו־בר בשמו של מוסד המכנה את עצמו המרכז לביטחון בינלאומי, שמרכזו בבירה האמ־ריקאית, והוא עומד להקים סניף בארץ.

העיתונים לא התייחסו כלל לעברו של הד"ר צ'ורבה. כשם שהם לא התייחסו ל־שני החברים האחרים של המרכז לביטחון בינלאומי, שהופיעו עם צ'ורבה במסיבת העיתונאים.

אך סיפורם של צ'ורבה ושני שותפיו חושף חלק מן הקורים העדינים שטווה העכביש של תע־שיית הנשק האמריקאית, כדי שתוכל להמשיך ולהיות הספק העיקרי של הצבא הישראלי, וה־מרוויחה העיקרית מכל המילח־מות שמנהלת ישראל במזרח ה־תיכון.

צ'ורבה היה חברו של הרב־הפאשיסט מ־איר כהנא בתנועת בית"ר, ברובע פלטבוש בניויורק. הפגישה השנייה בין השניים התקיימה שנים רבות אחר־כך, בשנות ה־60'. צ'ורבה היה אז מרצה במיכללת חיל־האוויר האמריקאי באלבמה. באותה תקו־פה היו מוסדות הביון האמריקאים מודי־אגים מאוד מעליית התנועה נגד המילחמה בוויטנאם בקמפוסים של ארצות־הב־רית. השירותים החשאיים הקימו אז מאות ואלפים של אירגוני־חזית, שהתיימרו להיות אגודות סטודנטים או מכוני־מחקר, כדי להילחם בתנועת השלום האמריקאית.

ג'וזף צ'ורבה ומאיר כהנא מצאו את מקומם במערכה הזאת. צ'ורבה הקים מכון־מחקר פיקטיבי, שנשא את השם יועצי מחקר מאוחדים. כתובתו של המכון המדומה היתה: תיבת־דואר בשדירה החמישית בניויורק.

מאוחר יותר הקימו השניים את תנועת ה־4 ביולי (יום העצמאות האמריקאי). צ'ורבה היה היו"ר, ואילו כהנא־קינג היה המנכ"ל. לרשות השניים עמדה גם דירה יקרה באיסט־סייד של ניויורק. הם ויתרו עליה אחרי שנערה שהתאהבה בקינא־כהנא התאבדה. (העולם הזה 1831).

אחרי שהפרשה נחשפה על־ידי ניו־יורק טיימס, נתן מאיר כהנא ראיון לירחון־העי־רום האמריקאי פלייבוי. הראיון הופיע ב־גיליון ספטמבר 1972. כהנא סיפר:

„בתחילת שנות ה־60 הקמנו, חברי (צ'ורבה) ואני, מכון למח־קר. עבדנו הרבה למען המימשל האמריקאי — מישרד־החוץ והפני־טגון. בשנת 1963 ביקשה מאיתנו סוכנות ממשלתית לערוך מחקר בקרב קבוצות קיצוניות, במיוחד בימין." תחילה לא היה כהנא מוכן לומר איזו סוכנות היתה זו, שהזמינה את העבודה. אחר־כך ניאות לספר: „טוב, אז זה היה האף־בי־איי שהתקשר עימנו... בי־צענו עבודה תמורת תשלום."

כהנא סיפר על עבודתו כסוכן חשאי ב־אגודה הימנית־קיצונית על־שם ג'ון בירץ'. הוא טען כי „למד שם הרבה." אך עיקר עבודתם של השניים הופנתה כלפי אירגוני השמאל האמריקאי, שנאבקו נגד המילחמה בוויאט־נאם.

בשנת 1967, כאשר השותללה מילחמת ששת־הימים, היו כהנא וצ'ורבה עסוקים בכתיבת ספר על יחס היהודים למילחמת ויאט־נאם. הם ביקשו להוכיח שעל היהו־דים להילחם נגד הקומוניזם. על הספר חתמו כל „השלושה," ג'וזף צ'ורבה, מייקל קינג ומאיר כהנא.

כשתי הכתבות הראשונות בסידרה נעשה חשבון מחירה הכלכלי של מילחמת־הלבנון. מישרד־הביטחון מנסה להעלים את גובה המחיר. לא פחות משלושה וחצי מיליארד דולר עלתה המילחמה הזאת לישראל — ורובו של סכום זה הגיע אל מרוויחי המילחמה — אלה החברות והאנשים הנקראים בלשון הנקייה „ספקי מערכת־הביטחון". אלה הם יצרני המזון והטכסטיל, חברות־החלק ויצרני־הנשק, סוחריו וסוכניו.

נפט, הון ונשק

כ אשר נשאל צ'ורבה על עברו במ־סיבת־העיתונאים בתל־אביב, הוא אמר תחילה שהכיר את כהנא רק בנערותו, ברובע פלטבוש. אך כאשר ציטט לפניו כתב העולם הזה את הקטע מירחון פלייבוי, הודה צ'ורבה כי אכן הכיר את כהנא ועבד עימו גם מאוחר יותר, אך טען כי הקשר ביניהם נותק ב־1967. לשאלה מי מימן את המכון שלו, ואת תנועת ה־4 ביולי, השיב צ'ורבה כי עשו זאת „אירגוני עובדים" שונים. הוא סירב לזהות אותם.

אחרי שנותק הקשר בין צ'ורבה וכהנא, המשיך צ'ורבה בדרכו. הוא קיבל מישרות הוראה שונות מטעם הצבא האמריקאי, ומ־אירגונים פוליטיים ימניים קיצוניים. כאשר התחיל מושל קליפורניה, רונלד רגן, את מסעו אל הנשיאות, מצא צ'ורבה את דרכו אל חברי־היועצים של רגן. שאסף אז סביב־בו חבורה שלמה של „מומחים" שהקו המ־אחד אותם היה קירבתם לתעשיית הנשק האמריקאית, ושינאתם הלוהטת לברית־המועצות.

מאוחר יותר, כאשר נבחר רגן כנשיא ארצות־הברית, הוא נפטר כמעט מכולם. צ'ורבה טען במסיבת העיתונאים כי הוא התפטר ממישרתו כיועץ לנשיא רגן בענ־ייני המיזרח התיכון בחודש מאי השנה, חו־דש לפני שעשה זאת הגנרל אלכסנדר הייג.

כאשר התפטר שר־החוץ האמ־ריקאי, התגלה כי בשנת כהונתו קיבל לא פחות ממיליון דולר על־חשבון שירותיו לתעשייני נשק אמריקאים.

במכון הנוכחי של צ'ורבה חברים כמה מהמייצגים הבולטים ביותר של הימין ה־קיצוני בארצות־הברית. כולם מייצגים מובהקים של תעשיית־הנשק. מקורבים למ־כון הזה אנשים כמו הגנרל ג'ון קיגן והאדר־מירל אלמד זומוואלט, הידועים בדיעותיהם הקיצוניות.

מנהלו של המכון לביטחון בינלאומי ב־ישראל יהיה מריל סיימון. לפני כמה חו־דשים קיים סיימון מסיבת־עיתונאים באולם המלך שלמה במלון הילטון בתל־אביב. ב־מקום הופיעו עיתונאים בודדים, וכמה בע־לי חנויות־ספרים. מסיבת־העיתונאים התי־

יבוא אמריקאי: טיני הוק
המילחמה הריווחית ביותר

קיימה לרגל יציאת סיפרו של סיימון, על נפט, הון ונשק במיזרח התיכון.

הספר מהווה קובץ מאמרים שפירסם סיימון בעיתונות של הימין האמריקאי על המיזרח התיכון וישראל..

סיימון הוא תומך נלהב של העמדות הקיצוניות ביותר בקשת הפוליטית בישראל. הוא מטיף למילחמת־חורמה נגד הערבים ונגד הסובייטים. את ההקדמה לסיפרו כתב הכומר ג'רי פולוול, מנהיגה של תנועת הרוב המוסרי בארצות־הברית, העומד להגיע לארץ כאורחו של ראש־הממשלה מנחם בגין. התנועה של פולוול היא תנועה דתית גזענית, הנמצאת בקצה הימני של הפוליטיקה האמריקאית.

כמה אישים ישראלים טרחו לכתוב ביקורות נלהבות לסיפרו של סיימון. אלה הם השר יובל נאמן, חברת־הכנסת גאולה כהן והסופר משה שמיר מתנועת התחיה, ומשה ארנס, היום שגריר ישראל בארצות־הברית. ארנס בעצמו הוא בעל קשרים הדוקים לתעשייית הנשק האמריקאית והישראלית, והיתה לו חברה בשם „סי־ברנטיקס" שעסקה בסחר נשק.

מלבד עיסוקיו העיתונאיים, היה מריל סיימון עד לאחרונה סגן־נשיא של חברה

יועץ־לשעבר צ'ורכה
מידע לנאט"ו

רב־לאומית בשם ויקו (VEECO), תפקידו של סיימון היה: מנהל מכירות. חברת ויקו, שבסיסה בארצות־הברית, ויש לה מיפעלים בכמה מדינות, עוסקת בייצור מכשירים אלקטרוניים המשמשים בתעשיית־הנשק. לחברה הזאת יש מיפעל ביפאן. הנושא את השם למבדא. היכרותו של סיימון עם ישראל התהדקה כאשר הוא הגיע לארץ כדי לייסד בעיירה הגלילית כרמיאל מיפעל נוסף של ויקו, שאף הוא נושא את השם למבדא.

כאשר נחנך המיפעל לפני שנתיים, הופיעו לטקס שר־האוצר דאז יגאל הורביץ, ומנכ"ל תישלובת האלקטרוניקה אלרון, עוזיה גליל. גם אלרון קשורה באופן הדוק לתעשייית־הנשק האמריקאית, והיא מהווה את אחד הספקים החשובים של מישרד־הביטחון וצה"ל. בטקס השתתף גם גרשון שפט, מראשי גוש־אמונים.

בביקוריו בארץ נפגש מריל סיימון עם שורה ארוכה של אישים פוליטיים. הוא שוחח עם יגאל אלון המנוח, ודאג להצטלם בחברת ח"כ המערך מיכאל בר־זוהר, הח"כ דאז משה ארנס, האלוף (מיל') עוזי נרקיס, משה שמיר, צבי סלונים מראשי גוש־אמונים, הח"כ אהוד אולמרט, וחברי־הכנסת של התחיה יובל נאמן, גאולה כהן וחנן פורת — כמעט כולם תומכי הקו הניצי ביותר של המדיניות הישראלית.

סיימון פרש לאחרונה ממישרת סגן־נשיא ויקו, אך הוא עדיין חבר מטעם תנועת העבודה הציונית במועצת־המנהלים של אמפל — חברת־בת של בנק־הפועלים. סיימון טוען גם שהוא משמש כחוקר־נלווה במכון ללימודים אסטרטגיים שליד אוניברסיטת תל־אביב. במכון, שמנהלו הוא האלוף במילואים אהרון יריב, טוענים שסיימון אינו חוקר שם, משום שלא הופיע במקום.

סיימון טרוד לאחרונה בהקמת מיפעל משלו בירושלים. במיפעל הזה, לדבריו, הוא ינצל את הידע שרכש בכהונתו כמנהל־המכירות של חברת־הנשק.

המילחמה אינה גרועה כל כך

ה אדם השלישי שהופיע במסיבת־עיתונאים, היה היועץ הכלכלי של המכון, אחד בשם ויליאם מזוקו. מזוקו טען

תעשיין סיימון
מיפעל בכרמיאל

שמילחמת־מלבנון לא הסבה לישראל נזק כלכלי, שכן רוב הוצאות המילחמה הם בטבע מקומי. הוא גם טען כי היו למילחמה יתרונות כלכליים, ובעיקר: תפיסת שלל ששוויו בין מיליארד אחד לשני מיליארד דולר. הוא לא היה מוכן לפרט על מה מתבססת הערכה זאת.

המכון של צ'ורבה וסיימון מבהיר ומדגים את הקשר שבין המערכת הפוליטית והמערכת הכלכלית. לתעשיית־הנשק האמריקאית יש אינספור מכונים כאלה (הידוע שבהם הוא מכון ראנד של חברת הנשק ראנד קורפוריישן). תפקידם העיקרי של מכונים אלה הוא להכשיר מומחים ולהשפיע על דעת־הקהל לכיוון מסויים, המשרת את האינטרסים של תעשיית־הנשק.

הכיוון הוא: המילחמה אינה גרועה כל־כך, היא עשוייה להכיא תוצאות חיוביות.

לתעשיית־הנשק האמריקאית יש עניין מיוחד בישראל, בכמה תחומים.

● **קניות.** ישראל היא אחד הקניינים הגדולים של תעשיית־הנשק האמריקאית. כספים שלכאורה מועברים לישראל כ„מילוות" או „מענקים" מוזרמים למעשה לכיסי תישלובות הנשק האמריקאיות. כסף זה, שמקורו בכספי משלם המיסים האמריקאי, מועבר לכאורה לישראל, אך למעשה מסבה ישראל את ההמחאה לטובת תעשיית־הנשק האמריקאית. ישראל קונה נשק גם מעבר לכספי הסיוע המוענק לה על־ידי ממשלת ארצות־הברית.

● **תעשייה.** יותר ויותר חברות־נשק אמריקאיות מקימות מיפעלים בישראל. לעתים מוקמים המיפעלים האלה כאשר הבעלות עליהם נשמרת כולה על־ידי חברת־האם האמריקאית ולעתים נעשה הדבר בשותפות עם חברות ישראליות. הסיבה: תנאי האשראי המיוחדים, השיחרור ממיסים ושאר ההקלות שמעניקה הממשלה הישראלית למיפעלים כאלה. וחשוב לא פחות: מחירו הזול של כוח־העבודה הישראלי, יחסית לשכר־הגבוה המשולם בארצות־הברית, באירופה וביפאן.

הקמת מיפעל מקומי גם מאפשרת לתישלובות האמריקאיות להשפיע ישירות על המערכה הפוליטית הישראלית, ולזכות בעמדת יתרון במיכרזים של הצבא ושל מישרד־הביטחון.

● **שיווק.** יותר ויותר, בשנים האח־

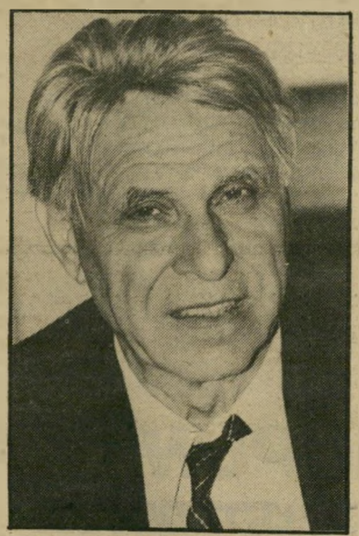

כרכלן מזוקו
שלל ישראלי

רונות, נוטה תעשיית־הנשק האמריקאית להשתמש בישראל כבצינור שיווק למדינות מוחרמות. בארצות־הברית יש הגבלות חמורות ולעתים גם איסור על מכירת נשק אמריקאי לשורה של מדינות מנודות, כמו טייוואן, דרום־אפריקה וכמה מדינות באמריקה הלטינית. אך איסור זה אינו מוטל בישראל.

● **מקדם־מכירות.** למעשה משמשת מדינת־ישראל כמקדם־מכירות של תעשיית־הנשק האמריקאי. בכל פעם שנחתמת עיסקת נשק עם ישראל, ממהרות המדינות הערביות המצויות בתחום ההשפעה האמריקאי לתבוע נשק רב, שיאפשר להן להתמודד עם הנשק שיש בידי ישראל. העובדה שבכל 9 עד 11 שנים פורצת במיזרח התיכון מילחמה בין ישראל ושכנותיה הערביות, הופכת את המיזרח התיכון ללקוח ראשון במעלה של תעשיית־הנשק האמריקאית.

הנשק חלק ממאמצי השלום

א מריקה גילתה את ישראל ב־1973. היום יש שפע של עדויות שהאמריקאים ידעו מראש על המילחמה העומדת לפרוץ, אך הנרי קיסינג'ר, שהיה אז שר־החוץ, לא עשה דבר כדי למנוע אותה. לכך היו כמה וכמה סיבות מדיניות, אך גם סיבה כלכלית מצויינת.

על כך מצביעים המיספרים הבאים: עד לשנת 1973 הסתכמו מכירות הנשק האמריקאיות למיזרח התיכון במיליארד דולר לשנה, בערך. בשנת 1974, היא השנה שאחרי המילחמה, מכרו האמריקאים נשק בשווי שמונה מיליארד דולר למדינות המיזרח התיכון, וכלל מכירות הנשק של המערב למדינות האיזור הסתכם ב־17 מיליארד דולר. בשנת 1975 הצהיר בציניות דובר הבית הלבן, רון נסן, כי „מישלוח נשק לארצות המיזרח התיכון הוא חלק מ־מאמצי השלום של ארצות־הברית" (כותרת ב„ניו־יורק טיימס", מ־25.9.1975).

לא הרבה פחות מכך מרוויחה גם ברית־המועצות מן המילחמות במיזרח התיכון. כל מטוס סורי שהושמד וכל טנק סורי שהושמד או שנשבה במילחמת־הלבנון, הם זריקת־עידוד נוספת לתעשיית־הנשק הסוביטית, שהיא מפותחת לא פחות מתעשיית־הנשק האמריקאית.

ישראל היא קניינית גדולה וחשובה של נשק אמריקאי מכל הסוגים, וקניותיהם מסתכמות בעשרות מיליארדי דולרים. באופן קבוע מוציאה מדינת ישראל בשנים האחרונות כ־30 אחוז מהתוצר הלאומי הגולמי שלה על ביטחון. ישראל מוציאה על ביטחון יותר מכל מדינה אחרת בעולם. פי שניים יותר מסוריה, הנמצאת אחריה ב־

(המשך בעמוד 75)

בלאופונקט
ב-14 תשלומים

עכשיו, אתה כבר לא צריך להתפשר...

... כי בתנאים כאלה, גם טלוויזיה יוקרתית
כמו בלאופונקט לא תגרום ל"חורים"
בתקציבך.
קח לך היום טלוויזיה מהשורה הראשונה
בעולם, טלוויזיה שאינה נותנת פרנסה
לטכנאים ותהנה ממנה עוד הרבה שנים.
קח לך בלאופונקט היום, וגמור לשלם רק
בעוד 14 חודש.
בלאופונקט: טלוויזיות צבעוניות, ווידיאו,
סטריאו — פאר תוצרת גרמניה.

טבלת מחירים
תמצאו אצל הסוכנים.

היבואן הבלעדי:
טרכף יבא בע"מ,
מגרשוב 70 ת"א טל: 293005,

BLAUPUNKT

בלאופונקט-בכל מחיר

תל־אביב: מרכז שיווק ישיר, בן־יהודה 1 ת"א; וידאו קלסיק, אבן גבירול 54; שיווק הוגן, דיזנגוף סנטר, לבל אליהו, שד' ירושלים 29 יפו; אלרד, אלנבי 106; **אורית**, אחד העם 19 ● **נבעתיים**: נתנאלי, כצנלסון 18 ● **נתניה**: רדיו אלחוט, ויצמן 5; טלרן, ויצמן 18; רדיו צליל, שמואל הנציב 3; חשמלית, שמואל הנציב 26 ● **רעננה**: בועז שרותי טלוויזיה, בורוכוב 24 ● **חדרה**: חשמלית, הרברט סמואל 80; שוייצר, הרברט סמואל 68 ● **חיפה**: טרקלין חשמל זילברשטיין, הנביאים 25; צביקה בית הסטריאו, הנביאים 12; יהודה אטיאס, הנביאים 15; סימפוניה חיפה, הרצל 85; אריה מכשירי חשמל, רח' נטיב 2 ● **קרית־אתא**: שפרן העצמאות 38; פטמן, העצמאות 50; ויזגר, יוספטל 55 ● **קרית־ביאליק**: קול־אור סביניה, השקדים 2, סביניה ● **נהריה**: טלסטר ליבוביץ, תחנת אגד, שדרות הגעתון 3 ● **קרית־מוצקין**: פלג, השופטים 13 ● **נצרת**: סלון סביון, רח' סביון 3 ● **אשדוד**: חשמל כהן, מרכז מסחרי ד' ● **רמלה**: אסתר אוניברסל, ביאליק 2 ● **ירושלים**: צדוק שיר, שמאי 23, רדיו מאיר, רח' לונץ 5; סבטיני, צלאח א־דין 32 ● **באר שבע**: א.א. אלקטרוניקה, העצמאות 48; סלון איתני, רח' הפלמ"ח 65 (ליד קולנוע מרכז) ● **חולון**: סלון חולון, סוקולוב 82 ● **רמת השרון**: סנסור, סוקולוב 42 ● **ראשון־לציון**: עלפי, הרצל 103; אמנון ברנפלד, רוטשילד 39 ● **רחובות**: חזי אלקטרוניקה, בית־הפועלים 4; סלון אלקטריק, הרצל 187 ● **נס־ציונה**: פינקלשטיין, רחוב ויצמן ● **בית־שמש**: שטיינברג, מרכז מסחרי.

מוזאמביק: הרצח של רות פירסט

בשבוע שעבר נרצחה במאפוטו, בירת מוזאמביק, אינטלקטואלית לבנה, ידועת־שם ברחבי אפריקה השחורה. רות פירסט ניהלה את המכון ליימודי אפריקה במאפוטו, קיימה קשרים אמיצים עם מנהיגים רבים באפריקה, ב־אסיה ובאמריקה הלאטינית, והצליחה לגייס עזרה רבה מאירגונים בינלאומיים, בכללם אונסק"ו.

על זהותם של הרוצחים אין ויכוח. רות פירסט נרצחה על־ידי סוכנים דרום־אפריקאיים, שפעלו לפי הוראות ממשלת האפארטהייד. ממשלת דרום־אפריקה אינה מכחישה כלל את אחריותה לרצח. האחראים להסברה בפרטוריה טענו, שפירסט סייעה לאירגון ה„מחבלים" הקונגרס האפריקאי הלאומי, שאינו אלא תנועת שיחרור של שחורי דרום־אפריקה.

טענה זו הופרכה עד מהרה דווקא על־ידי הודעה רישמית של ממשלת דרום אפריקה. ניו־סטייטסמאן מדווח, שההודעה מפרטוריה מציינת שממשלת דרום־אפריקה נחושה בדעתה להגיב בהתקפת־מחץ על כל פעולה נגדה. ההודעה מדגישה שמדובר בפעילות „צבאית, כלכלית, פוליטית ואידיאולוגית". בכך הכריזה דרום־אפריקה מילחמה, הכוללת השמדה פיסית ממש, נגד כל אינטלקטואל שילחם למען שילטון הרוב במדינה זו.

קורבן פירסט
יהיו לה ממשיכים

רות נהרגה באמצעות מיכתב־נפץ שלושה ימים אחרי תום ועידה שנערכה במכון שלה, בשיתוף אונסק"ו. הוועידה עסקה בדרכים להגברת תודעתם של השחורים בכל החלק הדרומי של אפריקה, וי־בהתוויית תוכניות חינוך ולימוד לביעור־הבערות בקירבם. אין ספק שפעילות כזו מהווה סכנה לי־המשכו של מישטר אפלייה גיזעני, המבוסס על ניצול כלכלי, והמושתת על דיכוי תודעתם של המופלים לרעה. מישטרי כי־בוש וניצול אינם יכולים לעמוד נגד התנגדות של עם שלם, מגובש, מאוחד ומודע. אינטלקטואלית כמו רות מאיימת על הנאצים בפרטוריה יותר מעשרות מנהיגי גרילה. רציחתה אינה בבחינת תקרית, או סתם מעשה־רשע של סוכן חורש־רע. היא פועל יוצא בלתי־נמנע מעצם השיטה השוררת בדרום־אפריקה.

רות פירסט נמלטה למוזאמביק אחרי 20 שנות פעילות בדרום־אפריקה כעיתונאית וכעורכת. גם את המרכז ללימודים אפריקאיים במאפוטו ראתה כמעין עיתון־חי, העוסק באקטואליה ובנושאים בוערים. עניינים אקדמיים מופשטים לא זכו שם לעדיפות גבוהה במיוחד. הצוות שלה מוגדר על ידי ניו־סטייטסמאן כ„חבורת מארכסיסטים טובים. המונהגים על־ידי עיתונאית־חוקרת מחוננת".

רות ניהלה מחקרים מעשיים באמצעות סטודנטים ו־אנשי־מחקר. שגוייסו משורות הפרילימו. מיפלגת־השילטון במוזאמביק. המטרה המוצהרת היתה סיוע בתהליך המעבר ההדרגתי לסוציאליזם. היא קיוותה לבנות במאפוטו מודל שיהווה דגם לחיקוי למדינות אפריקה האחרות. בעיקר הקדישה תשומת־לב למדינות הדרום באפריקה, בכללן זאמביה זימבאבוה ואנגולה. אבל מדינת־היעד לטווח ארוך היא, כמובן, דרום־אפריקה. אחרי שיחרורה מידי הגיזענים.

עבודתה במוזאמביק לא היתה קלה. המדינה, החסרה כוח־אדם מיומן, שרוייה בקשיים כלכליים חמורים. לכך נוסף גם מצבה הפוליטי המסובך. מישטר הפרילימו רואה עצמו מחוייב מבחינה אידיאולוגית ומוסרית לסייע לתנועות השיחרור בחלקה הדרומי של אפריקה. רוברט מוגבאבה ואנשיו נהנו במשך שנים רבות מאירוח ומסיוע מגוון שהגיש להם נשיא מוזאמביק, סאמורה מאשל. תפקידו בשיחרור זימבאבוה ממישטרו הגיזעני של איאן סמית היה מכריע. עתה מגישה ממשלת מוזאמביק סיוע דומה גם ללוחמי הקונגרס האפריקאי הלאומי. שליטי דרום־אפריקה מגיבים בפשיטות ובמעשי טירור, המזכירים את תחילתה של פרשת לבנון. הם הצליחו לגרום נזקים עצומים למוזאמביק, ועושים כמיטב יכולתם לעכב את התפתחותה.

רות פירסט נאלצה להיאבק גם במורשת האינטלקטואלית שהותירו אחריהם הפאשיסטים הפורטוגליים. הפשטנות והקונפורמיזם ניראו בעיניה מיכשול ליישום מעשי של תיאוריות מארכסיסטיות בשטח. היא לחמה בהם בלי אותו אומץ לב חסר־פשרות, שבו ניהלה מאבק רצוף ועיקבי לאורך כל חייה נגד הגיזענות הלבנה.

דוגמה לכך היא הטיפול במטעי־התה. ענף ייצוא חשוב במוזאמביק. רות הצליחה לשים קץ לניצול עבודה ארעית זולה במטעים, ולהשתית את הענף על עובדים קבועים ומיומנים, שעברו הכשרה מיקצועית מעולה. בכך הכשירה את הקרקע לניהול עצמי במטעים, להעלאת תודעת העובדים, שזכו להוראה מסודרת ולמדו, בין השאר, גם קרוא־וכתוב.

השילוב הזה של אומץ־לב, השכלה, שם עולמי כלוחמת־חופש, ואשה סוציאליסטית המסוגלת להנחיל לא רק תודעה, אלא גם מיומנות פרקטית, הפך את רות פירסט למטרה ראשונה במעלה להסתה. שהיה לה גם גוון סכיזופרני. לבסוף בא מעשה הרצח השפל. אין ספק שיבואו לה ממשיכים. אפשר להרוג אישיות כמו רות פירסט במעטפת־נפץ, אבל לא לערער את מיפעל חייה, שבו הציבה דוגמה מופלאה לשיתוף־פעולה פורה בין שחורים ולבנים.

צפון אירלנד: גם הם יורים בילדים

בבלפסט, בירת צפון־אירלנד, סוערות הרוחות בשל החלטתו של התובע הכללי שלא להעמיד לדין חייל בריטי, שרצח ילד בן 11 בכדור־גומי.

סטיוון מקונומי נורה בראשו ומת מיד. הוריו טוענים שהוא נקלע במיקרה למהומה שפרצה ברובע הקאתולי בוגסייד. עיתוני בלפאסט, כולל כמה עיתונים פרוטסטניים־שמרנים, טוענים שהחייל הפר את ההוראה שלא לירות בכדורי־גומי ממרחק קצר. בהתאם להנחיות הצבא יש לשמור על מרחק של לפחות 20 מטר בירי ישיר של כדורי־גומי.

השילטונות טענו שהחייל ירה „מתוך התגוננות". משקיפים מתייחסים בגיחוך לטענה כזו, בעיקר כשמדובר בירי מכוון היטב לעברו של ילד קטן. הבישוף הקאתולי, הד"ר אדוארד דיילי, מציין שאין לראות בפרשה מיקרה בודד. השנה נהרגו 10 בני־אדם מכדורי־גומי של הצבא. ורבים אחרים נפצעו קשה. בשום מיקרה לא הועמדו היורים לדין. הד"ר דיילי סבור שברוב מיקרי־הירי הופרו תקנות הצבא. הסלחנות כלפי היורים מתפרשת בעידוד ל„תקיפות" שפירושה, כמו בפרשת מקונומי, גם רצח ילדים.

אמו של הילד הכריזה תחילה על שביתת־רעב, אך לבסוף חזרה בה. היא חייבת לדאוג לשאר ילדיה הקטנים. אבל הנימוק העיקרי שלה היה פוליטי: „אין לי כל ספק ששביתת־רעב לא תשפיע כלל על ממשלתה הנוקשה של הגברת תאצ'ר".

הדיפלומטיה העצמאית של ראש־המועצה

קשה להגדיר את העיירה הקטנה גלן־קוב בלונג־איילנד. מדינת ניו־יורק, כישוב „מדליק" במיוחד. אבל יש שם חוף נחמד, כמה מיגרשי־גולף מקסימים ומרכז טניס פופולארי. העיירה זכתה בשבועות האחרונים לפירסום עולמי בעטייה של תקרית דיפלומאטית סוערת, בכיכובם של ראש־המועצה המקומית, אלאן פארנטה, והמישלחת הסובייטית באו"ם, שהשתכנה בגלן־קוב.

הסובייטים עוררו את זעמם של אבות העיר בעיקבות סרט דוקומנטרי של הטלוויזיה הקנאדית, שהוכיח, לכאורה, שהבניין הענקי של המישלחת שורץ מרגלים ואמצעים אלקטרוניים לצורכי האזנה ועיקוב. ממש ליד הסובייטים ממוקם איזור־תעשיה גדול, שבו שוכנת בין השאר חברת גרומן, המייצרת מטוסי־קרב משוכללים.

ראש־המועצה הכריז מעין מילחמה פרטית נגד הסובייטים וניסה אותה בכך שהם אינם משלמים מיסים עירוניים. באמתלה זו אסר פארנטה על הסובייטים להשתמש במיתקנים של המועצה, כולל מיגרשי־הספורט וחוף־הים.

כתב טיימס הלונדוני, המתאר בהרחבה את הפרשה, מוסר שהתנהגות ראש־המועצה עוררה מבוכה עצומה במישרד־החוץ האמריקאי. נוכח מחאות הסובייטים חושש אנשי הסטייט־דפארטמנט מצעדי תגמול נגד דיפלומטים אמריקאיים בברית־המועצות.

מישרד־החוץ פנה במיכתב־מחאה לראש־המועצה. פארנטה הוזהר שהטיפול בדיפלומטים זרים הוא בתחום אחריותה של הממשלה הפדראלית של ארצות־הברית. הוא נתבע לבטל מייד את כל ההגבלות שהוטלו על הסובייטים.

פארנטה לא נבהל מהעובדה שפקעה סבלנותם של אנשי הסטייט־דפארטמנט. הוא ענה במיכתב מנומס, אך תקיף, שבו דרש ממישרד־החוץ לשלם את המיסים עבור הסובייטים. אם המיסים לא ישולמו, יימשכו ההגבלות על השימוש במיתקני המועצה. פארנטה אף התריע נגד העובדה שבניין הנציגות הסובייטית מלא באמצעים אלקטרוניים מתוחכמים.

בינתיים התערב גם הבית הלבן בתקרית. אך ללא תוצאות. קשה להעריך היום את השלכות התקרית הזו, אך דבר אחד ברור כבר עתה: היא לא תפגע בסיכוייו של פארנטה להיבחר שוב לתפקיד ראש־המועצה.

האמריקאים מנסים להכשיל

כפי שצפה מדור זה בשנתיים האחרונות, הפך צינור הגאז ממערב־סיביריה לאירופה למרכז הפוליטיקה האירופית, ולגורם מתח בין אירופה וארצות־הברית.

פרוייקט הצינור, והמימון המערב־גרמני עבורו, היו הסיבה העיקרית להימנעות הסובייטים מפלישה לפולין בשנה שעברה. הגשמת הפרוייקט עשוייה להיות גורם ראשון במעלה להורדת המתיחות באירופה ולהוביל ליתר פתיחות בשיחות לפירוק נשק גרעיני.

בהדחת אלכסנדר הייג סילקה ממשלת רונאלד רגן את המדינאי היחיד אשר גילה הבנה למערב־אירופה.

שר־הגנה ויינברגר*
מסייע למגמה הניטראליסטית

ג'ורג' שולץ וקאספר ויינברגר עושים כמיטב יכולתם להכשיל את הפרוייקט משני טעמים: עמדתם האנטי־סובייטית בנוסח שנות ה־50, ומחוייבותם לסעודיה, המתנגדת לצינור מטעמים מובנים מאליהם.

יש להניח שעמדתה הבלתי־סבירה והמאניפולטיבית של וושינגטון בנושא זה, תצליח לעכב, אך לא למנוע, את השלמת הפרוייקט. אין ספק שהניציות האמריקאית בנושא זה, וכן בנושא הצבת כלי־נשק גרעיניים חדשים על אדמת אירופה, תורמת להגברת המגמות הניטראליסטיות בגרמניה, בהולנד ובצרפת.

* עם פיליפ חביב.

חדש

אין אוכל בבית? ● באים אורחים?

● מתחשק לך כיף אמיתי?

אין בעיות!

טלפן - והזמן
אוכל סיני הביתה

טלפן 03-491873 ותוך דקות
הארוחה הסינית בביתך.

CHINA VILLAGE

מסעדה סינית מיוחדת להזמנות הביתה

איך מזמינים סינית הביתה בלי לשלם?

חייג 491873 (03), הזמן את המנה הקבועה
או בחר ארוחה לפי טעמך, מסור את מספר
כרטיס האשראי שלך — ותוך דקות —
הארוחה הסינית הטעימה מגיעה לביתך.

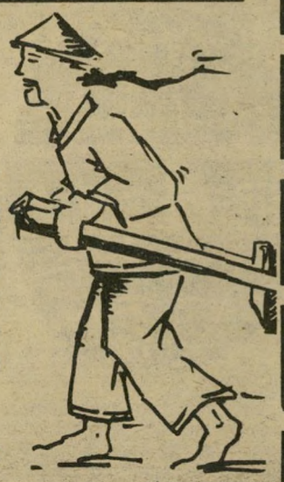

VISA

אנו מכבדים כרטיסי אשראי ויזה.

צ'יינה ווילג' — מסעדה סינית — שרות לבית ● דרך הרצליה 199, רמת-השרון

להשיג שוב

כסא נח "ענג"

עם היתרונות הבלעדיים:

★ ישיבה נוחה למנוחה שלמה
★ ידיות עץ מלוטשות
★ קפיצים חזקים מעולווים
★ מזרונית עבה עם כרית
★ בד ריפוד במבחר דוגמאות
ניתן להסרה לניקוי
★ שרות ענג לשנים רבות

ענג

ביחר ענג, החשמונאים 3 בני ברק. טל. 03-784104

קמרה אובסקורה
לימודי צילום

- לימודי בוקר, אחה"צ וערב בכל הרמות
- מסגרת לימודים גמישה
- הסדר מיוחד לחברי קיבוצים
- תחילת שנה"ל אוק' 82

תל אביב
ביאליק 23, 03-658677

ירושלים
בצלאל 6, 02-233502

חיפה
הנביאים 13, 04-662773

ההרשמה
בימים אלה

Max G.
after shave

איתן עמיחי
הדברת מזיקים

בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75

שמירה על בריאותך ורכושך

איתן עמיחי - הדברת מזיקים בע"מ

כן, אתה יכול להרשות לעצמך Nikon

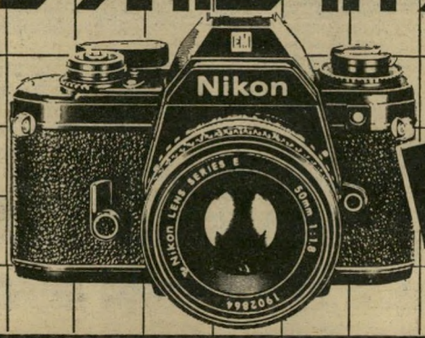

5 דגמים לבחירתך

להשיג גם משקפת "ניקון".

HADAR הדר

יבואן:
"הדר" אחד העם 36 ת"א

הנגבה

אנשים בעולם

ג״רמן וילה: בין מחבט הטניס לעט המשוררים

הזוג שבתמונה, הטניסאי הארגנטיני יפה־התואר, **גיירמו וילה** והגסיכה הסוערת **קארולין** ממונאקו, הוא מקור לא אכזב לעיתונאי אירופה. ידוע כבר שוילה הוא טניסאי מעולה ובעל תפיסה מבריקה. מה שידוע פחות, היא תאוותו של וילה לכתיבת שירים. „לכתוב עבורי זה כמו להרגיש רעב. כשאתה רעב אתה מרגיש כיצד קיבתך מזמרת.״ באשר ליחסו לכסף, עונה וילה כיאה למשורר: „אם אני מרוויח זה נחמד מאוד, וגם אם איני מנצח, זה לא אסון גדול.״

לעומת זאת, על השירה אינו מוכן לוותר, וגם לא על האזנה למוצארט ולברהמס, המלחינים החביבים עליו, ולאחרונה נוספה לרשימת התחביבים גם נסיכה, שתפסה את מקומה של **גבריאלה כלונדו**, ארוסתו הארגנטינית שנשארה בבואנוס־איירס.

ננה מוסקורי: ז׳אן ד׳ארק מזמרת

כדי להשכיח מן החיילים הצרפתיים המוצבים בגרמניה את געגועיהם הביתה, גייס הצבא הצרפתי לשורותיו את הזמרת **ננה מוסקורי**. היא באה לברלין, לבשה מדים של חיל־הרגלים הצרפתי, ו־השמיעה בקולה החם ובכל ההדר הדרוש את ההימנון הצרפתי, ב־מיסדר מיוחד בנוכחות כל המפקדים רמי־המעלה, שכללו לבד מצרפתים גם קולונלים אנגלים, אמריקאים ורוסים.

הזמרת, שהיא ממוצא יווני וחיה בפאריס, טרם איבדה את המיבטא הזר שלה, למרות שהצרפתים כבר אינם רואים בה זרה. אין כל ספק בדבר הזדהותה עם הדגל הצרפתי, ומי יודע אם לא הרגישה כמו ז׳אן ד׳ארק; כשלבשה את מדי־הקרב הירוקים, וקיבלה זר פרחים ענקי מן הלוחמים האמיצים באדמת הגולה.

ג״נה רולנדס ולורן בקול: הזוהר חוגג

במסיבת קוקטייל מפארת לסיום צילומי הסערה, סרטו האחרון של **פול** (אשה לא נשואה) **מזורסקי**, נפגשו שתי נשים זוהרות: **ג׳ינה רולנדס**, כוכבת הסרט ורעייתו של השחקן־בימאי **ג׳ון קאסבאט**, המכבב בסרט, **לורן בקול**, שבנה, **סם רובארדס**, מנישואיה לשחקן **ג׳יסון רובארדס**, חגך את הקאריירה הקולנועית שלו בסרט זה.

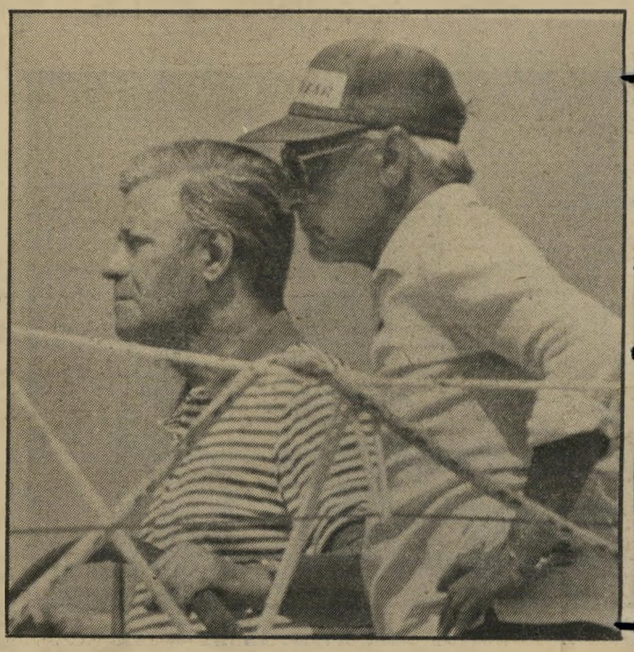

הלמוט שמידט:

מוסיקה על פני המים

מה עושים שני אשפים הנפגשים בחופש? אם זהו **הקאנצלר הלמוט שמידט** והמנצח **הרברט פון־קאראיאן**, והמקום הוא סן־טרופה, עיירת־הנופש שלחוף הים־התיכון, הרי הדבר הטבעי ביותר עבור שניהם אינם מוסיקה או פוליטיקה, כי אם שיט. קאראיאן, שהוא חובב שיט מושבע, הזמין את שמידט לעלות על סירת־המיפרש שלו, הרליסרה 6, וליהנות מקצת שלווה.

אנשים בעולם

1967 — מתאפרת בחדר-ההלבשה בתיאטרון בלוס-אנג'לס לפני הצגת מחזה של יוג'ין או'ניל

1981 — עם הבימאי אלן גיבסון בישראל

1981 — בתפקיד גולדה מאיר בסידרה

אינגריד ברגמן:

תמונות מחיי שחקנית

כשנשאלה פעם **אינגריד ברגמן** כיצד הצליחה לחיות בשלום עם חיים פרטיים ומיקצועיים אינטנסיביים וסוערים כשלה, היתה תשובתה: יש לי הרבה בריאות וזיכרון קצר. באותו הזמן לא ידעה כי הבריאות היא שתיבגוד בה.

בגיל 60, לפני שבע שנים הסתבר לה כי לקתה בסרטן, והיא העדיפה לחיות עם הסוד, לא לגלותו לאיש ולהתמודד עם הבעייה בעצמה. היא המשיכה לעבוד, ובגיל 65 כתבה את סיפרה האוטוביוגרפי, שבו התוודתה בפומבי על מחלתה ולראשונה ניסתה לפצות את ילדיה מנישואיה השונים ולספר את האמת על חייה הפרטיים, „כדי שילדיי לא ישמעו זאת מזרים."

אחרי כשנה, אחרי הפצרות רבות מצד מפיקי הסידרה אשה ושמה גולדה, ואחרי שהכרייה כי אין שום דימיון בין ראש־ממשלת ישראל לשעבר ל„גויה הפרוסטנטית כחולת־עיניים וגבוהת־קומה", החליטה בכל זאת לגלם את דמותה של גולדה.

בראיון מיוחד שהעניקה בשעת צילומי הסידרה להעולם הזה, באוגוסט 1981, כבר היתה חולה מאד. למרות זאת לא ויתרה על אף יום של צילומים, עבדה בפרך למרות החום המתיש.

באותו ראיון התוודתה בין השאר על הסיבות ששיכנעו אותה לגלם את התפקיד: שני דברים היו משותפים לה ולגולדה: יסוריי המצפון שלמען הקאריירה הזניחה את ילדיה, ומחלת הסרטן שעימה נאלצה להתמודד, בדומה לגולדה.

גם אם קשה להתפעל מהסידרה הטלוויזיונית, שעושה עוול ל־היסטוריה ולוקה בשיטחיות, הרי שאי־אפשר שלא להתפעל מברגמן בגלמה את דמותה של גולדה.

1917 — עם הוריה פרידל ויוסטוס ברגמן

1927 — אינגריד בת 12

1943 — עם ג'וזף קוטן (מימין) שירלי טמפל, דייוויד או' סלזניק, ג'ניפר ג'ונס ורוברט ווקר

מה הבעיה?

צרור עצות מבריקות לכמה בעיות מעיקות.

הוא שואל: "מה שלומך?"
את עונה באנחה: "אין לי כוח לנקות את הבית הזה. אולי תעזור קצת?"
"לעזור?" הוא משיב בחיוך.
"מה הבעיה? קחי סנו ונתחיל".

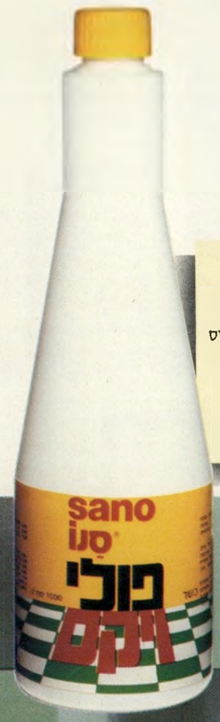

שפשוף נעים

השפשוף נעים לרצפה כאשר עושים לה את זה בסנו פוליוויקס. והעיקר – מי שמנקה לא צריך לעבוד קשה. סנו פוליוויקס עושה בבת אחת מספר פעולות: מנקה את הרצפה, מבריק אותה ומוסיף לה ריח עדין ורענן. שמים 1/4 כוס סנו פוליוויקס בתוך דלי מים, וזה עובד על כל סוגי הרצפות: מרצפות רגילות אריחי שיש, קרמיקה וריצוף P.V.C.
סנו פוליוויקס יסודי מאד ולאחר מספר שטיפות נוצרת שכבת וקס מבריקה המגינה על הרצפה ושומרת אותה בוהקת וריחנית לאורך זמן.
סנו פוליוויקס מצוין לניקוי משטחי המקרר ולהברקת חרסינה, והוא אידיאלי לנקוי המכונית: מנקה, מבריק ומוסיף לצבע שכבת מגן חלקה ונוצצת.

כשאת הולכת לישון הוא ממשיך לעבוד!

לפעמים, אחרי יום עבודה מפרך, את חולמת על גמדים שיבואו וינקו במקומך את האסלה במשך הלילה.
הגמדים לא יבואו. אבל סנו W C יעבוד כל הלילה במקומך. הוא מכיל חומרים פעילים ביותר, ונועד לנקוי תקופתי של אסלות. סנו W C מסיר כתמי אבן וחלודה, מחטא ומונע התרבות חיידקים, ומרחיק ריחות רעים. בערב, לפני השינה, את מפזרת את האבקה על דפנות האסלה והולכת לישון. בבוקר את משפשפת בקלות, שוטפת במים, והתוצאה: האסלה מבריקה כחדשה. נקיה מחיידקים, ממשקעי אבן ומחלודה.

איך הופכים את השרותים לנוחיות?

בינינו, למי יש ראש לדאוג בוקר וערב לניקיון השירותים? לך אין אבל לסנובון יש. סנובון הוא סבון אסלות מהפכני המבצע בשרותים ארבע פעולות בבת אחת:
1. מחטא את האסלה. 2. מנקה אותה. 3. מבריק אותה. 4. מפיץ בחדר הקטן ניחוח עדין ונעים של תות או תפוח.
סנובון תלוי על דופן האסלה, והוא פועל באמצעות קצף ניקוי המשתחרר עם הורדת המים. סנובון פעיל בממוצע כשישה שבועות, והוא חוסך זמן, מאמץ והוצאות רבות.

קחי סנו.

היופי שלה זה התענוג שלך!

אם אתה רואה פתאום שהיא מאובקת מבחמת או חס
שהשידה שלך זקוקה לטיפול יופי בסנו רהיט. רהיטי ע
מבריקים. סנו רהיט מחדש אותם ומגן עליהם לאורך
וטביעות אצבעות. הוא מתאים לכל משטחי העץ בבית
כוניות. ספריה וארונות עץ.
בזה אתה באמת יכול לעזור לאשתך. תן לרהיטים טיפ
תתחדשו!

מה הוא מרים את האף?

הוא מגיע הביתה עייף, מתישב בכורסא שלו, מרים את האף, נושם עמוק ומחייך. "ריח אביב נפלא" הוא אומר. והוא צודק. עם סנומור אפשר להנות מריחות אביב נפלאים כל השנה: ריח רענן של שחלבים, נרקיסים, ורדים, צפורן ותפוח ירוק.
הריחות בלעדיים לסנו. לחצן התזה חדיש מבטיח פעולה חלקה ושוטפת, ועיצוב האריזה עדין ונעים לעין.
לא לחינם הפכו מטהרי האויר של סנו לפופולארים ביותר בארץ, וזכו בתואר "הקניה הטובה ביותר" ו"המוצר הנבחר" לשנת 82.

מכות זה לא הפתרון...

אבק ולכלוך מזיקים לשטיח שלך. והוא זקוק מדי פעם לחפיפה טובה. לגרור אותו למרפסת ולהכות בו לעיני השכנים זה לא יפה וזה לא מספיק. לשלם הון על ניקוי מחוץ לבית – פשוט חבל. עם סנו שמפו לשטיחים את יכולה לעשות זאת בעצמך. זהו קצף ניקוי פעיל המנקה ומרענן שטיחים ובדי ריפוד. ביעילות ובחיסכון ניכר.

הפעולה קלה ופשוטה: ראשית שואבים את האבק, אח"כ מרסיסים ומחדירים את החומר בהברשה קלה. לאחר שהחומר התייבש שואבים שוב.

מיכל אחד מספיק לנקוי 12–10 מ"ר של שטיח או בד ריפוד.

הביטי בתרשים, והראי אותו לבעלך. כשיראה כמה זה קל, הוא ישמח לעזור לך.

מה הבעיה? קחי סנו.

כדאי לשמור!

עזרי לו להגיע לחלונות הגבוהים

איך? פשוט מאוד: תני לו סולם וסנו חלונות.
סנו חלונות זה רעיון מבריק של סנו לניקוי חלונות, מראות, ברזים, משטחי פורמיקה, אמאייל ונירוסטה. סנו חלונות נסיר גם את השומן מרשת קולט האדים, יבריק את המקרר, את החרסינה שליד התנור, את הטלויזיה, את חלונות הרכב ועוד ועוד.
סנו חלונות מכיל תערובת מיוחדת של ממיסים ואלכוהולים המבטיחים ניקוי והברקה ביעילות ובקלות.
בהצלחה!

בעלך סובל מצירים?

אם בעלך סובל מהצירים החורקים של הדלת, ממנעול חלוד או מבורג שמסרב להפתח – תני לו סנו סוב. זהו תרסיס מיוחד הממיס חלודה לעומק, משחרר צירים, מצירים חלודים, ומנגנוני מתכת תפוסים.
סנו סוב יעיל ביותר כפתרון לבעיה קיימת, ומומלץ להשתמש בו כפעולה מונעת.
הוא חיוני בכל בית ובכל מכונית, ומהווה חלק בלתי נפרד מהציוד במוסכים.
בתי מלאכה ובתי חרושת.
קחי סנוסוב ותראי שזה מסתובב... בלי בעיות.

אל תזניח אותה!

אתה אוהב את המכונית שלך ויודע שהשמש הורסת לה את מסגרת לוח השעונים. בעיה. למה לא תיקח סנו פלסט? סנו פלסט מכיל חומרי ניקוי מעולים וסיליקונים ויש לו ריח עדין ונעים. בנוסף קל חודרים החומרים לחריצים הקטנים. מונעים התיבשות והווצרות סדקים, ומשווים לפלסטיק מראה מבריק ובריא.
סנו פלסט מצויין גם לריפוד המושבים, הדלתות וחלקי הגומי במכונית, והוא חיוני ביותר בבית: מחדש ומבריק רהיטי פלסטיק וסקאי בסלון במרפסת ובגן, ומעניק "מראה חי" לתיקים וארנקים.
מרסיסים... מנגבים... והפלסטיק מתעורר לחיים חדשים.

טוב לדעת טוב לזכור

1. ככל שתקפידי על הוראות השימוש תפיקי מן המוצר יותר תועלת.
2. אין לאכסן תרסיסים בארונות בגדים ומזון, במקומות רטובים, בקרבת אש או כל מקור חום. יש להרחיק מהישג ידם של ילדים.
3. במידה ומתעוררת בעיה כלשהי הקשורה בניקיון ובאחזקת הבית כתבי למפעלי ברונוס בע"מ ת.ד. 61211. נשמח לענות לכל שאלה. ולקבל כל הערה ועצה טובה.
4. **כדאי לשמור עלון זה. הוא יסייע לך יום־יום בניקיון ובאחזקה.**

חשוב! לפני השימוש יש לבדוק את יציבות הצבע במקום נסתר.

כדאי לשמור!

מה הבעיה? קחי סנו.

ברונוס-סנו

קטעים כיצד נגזלים פירות הניצחון

ומה מכינה אגודת ישראל ✷ על שטרות

בלי ערך נקוב ומדוע אין כסף לחינוך

הממשלה מקיצה כלבים רדומים

אליהו סלפטר:

אף משקיף פוליטי מפוכח לא היה צריך להיות מופתע מכך כי מילחמת „שלום הגליל" על גילגוליה השונים זירזה גיבוש תוכנית אמריקאית להסדר הבעיה הפלסטינית: לא היה מקום להפתעה, משום שהיה ברור מלכתחילה — כפי שהזהירו אמצעי־התקשורת בעולם ובישראל — כי הרחבת מיבצע „שלום הגליל" מפנה את זרקורי העולם אל הבעיה הפלסטינית, מעוררת אהדה לרבבות פליטים המאבדים בפעם שניה ושלישית את קורת־הגג מעל ראשם, וממקדת מחדש את הסכסוך המזרח תיכוני על הבעיה הפלסטינית.

התהליך ותוצאותיו אינם יוצאי־דופן על רקע מעשיה של ממשלת בגין. יש לממשלה „כישרון" מובהק להקיץ משנתם כלבים רדומים שרוב העולם, ורובו של עם ישראל, היו מעדיפים להשאירם ישנים.

„הארץ" 2.9.1982

הרצל רוזנבלום:

לא ניתן לכך ידנו!

והרי זהו בדיוק הדבר שממנו אנו פחדנו יותר מכל! הוצאת פרי הנצחון הצבאי שלנו מידינו והעברתו לידי האויב שאותו הבסנו כדי שהוא ולא אנחנו נצא המנצח האמיתי מהתמודדות, בדומה למה שאירע לאחר כל ניצחונותינו הצבאיים הקודמים. ואם זהו מה שיקרה לנו גם עתה נצא מובסים גם מהתמודדות הזאת...

אכן, בעיני רגן מכריע רק דבר אחד: כיצד לפצות את אש"ף המוכה ואת העולם הערבי ה„מושפל" כדי להרים את המוראל שלהם. ברם, עם כל הכבוד — זו איננה דאגתו, והפעם לא ניתן לכך את ידינו. ונקווה לשמוע זאת היום מירושלים.

„ידיעות אחרונות", 2.9.82

אריה כינרתי:

התיאבון של האגודה

עם האוכל בא התיאבון. אבל התיאבון של אגודת־ישראל בא כבר לפני האוכל — לפני ההחלטה על הפסקת הטיסות של אל־על בשבת. בטאוני אגודת־ישראל מזכירים, למי שרצה אולי לשכוח, כי האגודה לא תסתפק בהישגיה הקואליציוניים — חוק ההפלות, ניתוחי מתים ועתה אל־על — וכי אחרי החגים הבאים עלינו לטובה, ועם פתיחת מושב החורף של הכנסת, תעלה אגודת־ישראל שוב את התביעה לחוקק את חוק מיהו יהודי, בעניין הגיור כהלכה.

סיעת האגודה בכנסת, המתברכת בהישג אל־על קיבלה כבר רמז עבה מראשי מו־עצת גדולי התורה, שלא להרפות מעניין מיהו יהודי ולהזכיר לראש־הממשלה מנחם בגין את ההבטחה שהבטיח לאגודה בשעתו.

„דבר", 2.9.1982

לוי מזרב:

שקלים בלי ערך נקוב

השבוע נתבשרנו, שמישרד־התקשורת עומד להוציא לשוק בול חדש ללא ערך נקוב. בגלל האינפלציה המהירה, נאמר בדיברי ההסבר, יש צורך מתמיד בהנפקת בולים חדשים, בולי עתודה, כדי לקיים את המחיר הריאלי של הדואר בארץ. חזרתי והסכתי בהסבר ואני מוכרח לציין, שהוא נראה לי יותר ויותר משכנע, עד כדי שאולי כדאי ל־אמץ אותו לא רק לגבי בולים, אלא גם ביחס לשטרות הכסף שבשימוש חלקי בישראל — השקלים.

בין כה וכה אין כל ערך לשקלים בשימוש בחו"ל. שום בית־עסק או נותן שרותים מעבר לים אינו מוכן לקבל שקלים. בלאו הכי, גם בארץ הולך השימוש בשקלים ו־נעשה נדיר יותר ויותר. לרכישת מוצרים של ממש, כמו דירה או מכונית, נקבע הערך בדולרים של ארצות־הברית, או במטבע של הארץ שבה מיוצר כלי־הרכב, הטרקטור או המכונה התעשייתית. כלומר, השקלים הם בעצם מטבע עובר לסוחר רק לגבי שרותים ומוצרים מקומיים. כולנו מכירים את ההרגשה המתסכלת של שינויי המחירים התכופים בכל התחומים בחיינו הכלכליים. יהיה זה בב־חינת הקלה עצומה אם שטרי הכסף לא ישאו כלל ערך נקוב.

„על המישמר", 1.9.82

אהרון גבע:

קיצוצים בחינוך

בישראל יש משאבים בשפע למטרות פו־ליטיות. אין מחסור במיליארדים להרחבת המילחמה בלבנון. אפילו למטרה פוליטית שולית הכרוכה בצירוף „התחיה" לממשלה נמצאו סכומי ענק. אולם כאשר מדברים ברווחה בכלל ובחינוך בפרט, אין כסף. כאשר מדברים על חינוך שואלים לפתע את „הש־אלות האמריקאיות": האם פחתה האלימות והשימוש בסמים? מה הועילו היועצים הפ־סיכולוגיים, רכזי המיקצוע, קציני הביקור הסדיר? ושר־החינוך נדרש לקצץ.

„דבר", 1.9.1982

ישעיהו בן־פורת:

גל"צ שו"ינים לכולנו

גלי־צה"ל אינם ואסור שיהיו רכושו של מישהו, לא של שר־הביטחון, ולא של הר־מטכ"ל. גלי־צה"ל הם נכס לאומי, ובתור שכזה הם שייכים לכולנו, ואנו רשאים ו־חייבים להיאבק על קיומם, בסיגנון וברמה שהיו סימני ההיכר של התחנה ברוב שנותיה. אבל מאבק במובן זה פירושו, כל עוד הדבר ניתן, להמשיך ולערוך, להנחות, לשדר, ורק לא להתקפל.

צה"ל מתגאה ובצדק, בטובי הטייסים, השריונאים, הצנחנים בעולם.. צה"ל יכול וצריך להתגאות גם בעובדה שבמיסגרתו, בסמכותו ותחת מרותו קמה לו תחנת־הרדיו הטובה והפופולרית ביותר בארץ. מה פשר תחנת־רדיו טובה? תחנה בעלת מסורת של תרבות ואמנות, בומר עממי ובפופ, ביומני החדשות ובפרשנות.

„ידיעות אחרונות", 1.9.82

זיוה יריב:

פגישה שכזאת

תבין אותי, חוסיין ידידי, לא הזמנתי אותך לחווה שלי כדי שתיתן את ירדן לפלסטינים חס וחלילה! מדוע שאעשה זאת?! אין צורך בכך! ירדן היא הרי המדינה הפלסטינית וגם אתה, חוסיין ידידי, פלסטיני.

כן, ידידי היקר, אלה הן עובדות החיים ולא תוכל להתכחש להן. ירדן היא מולדתם הטבעית וההיסטורית של הפלסטינים, כשם שיהודה ושומרון היא מולדתם הטבעית וההיסטורית של הישראלים. מוחמד, תגיש קפה לחוסיין!

לא, לא, אל תאמין לדברי הבלע וההשמצות עלי, חוסיין ידידי! שטויות! אני לא טיפוס נו־ראי כל־כך. אני אוהב לעזור. אני שוחר טוב־תך! אני לא רוצה להפיל את מישטרך! וגם לא ביקשתי שתיפגש אתי כדי לפגוע בגאוותך ולאיים עליך! אתה הרי פלסטיני גאה, ואני מ־כבד את גאוותך הלאומית! לא הזמנתי אותך לחווה שלי כדי להכתיב לך תנאי כניעה וגם לא כדי לשכנע אותך לוותר על כס ה־מלכות! אני פשוט פונה אליך כישראלי אל פלסטיני גאה! מה דעתך להיות פועל־בנין בחווה שלי?

„ידיעות אחרונות", 3.9.82

מושיק: מעשה בעז

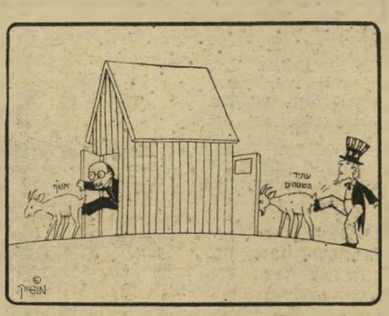

„דבר", 2.9.1982

פסוקי השבוע

● **אריק שרון** בראיון לעיתונאית או־ריאנה פלאצ'י: „אילו הייתי משוכנע שיש ל־היכנס לביירות — איש בעולם לא היה מונע זאת!"

● **הנ"ל**: „דמוקרטיה או לא דמוקרטיה — הייתי נכנס אפילו אם ממשלתי לא היתה רוצה בכך."

● **הנ"ל**: „איני דתי. מעולם לא הייתי, למרות שאני מקיים כללים מסויימים של היהו־דים כמו לא לאכול חזיר. לעולם איני אוכל חזיר."

● **ח"כ שולמית אלוני**: „שכאני מק־שיבה ל(מנחם) בגין ואריק שרון נדמה לי ש־הם מתכוונים לעשות לפלסטינים מה שהתור־כים עשו לארמנים."

● **הרב מנחם הכהן**: „נשיאה החדש של לבנון — מלך בשר ודם."

● **הנ"ל**: „כל תקופה והידיד שלה. כל מנהיג וידידיו. פעם קראנו „הידיד" לצ'רלס אורד ויינגייט, מאמן פלוגות הלילה של ההג־נה. היום הידיד הוא באשיר ג'מייל, מפקד פלו־גות החושך של הפאלאנגות."

● **ח"כ שימעון פרס** לעיתונאית דורית גפן: „התחלנו להדפיס מפות מאפגניסתאן ועד תורכיה. כל העולם משתנה והולך בלשונו של אריק שרון. מה יצא מזה?"

● **רב סרן (מיל.) ישי צימרמן מ־יחידת הצנחנים 101**, שנאשם בנטילת מ־טוס ללא רשות מביירות: „ממוס הסמנה גירה אותי. אז לקחתי אותו לארץ."

● **תת אלוף (מיל') אהרון דיודי**, על הנ"ל: „צימרמן שייך ללוחמים המכסים באומץ ליבם חסרונות קטנים של משמעת בלתי מיבצעית."

● **המשורר יבי**: „ההסברה הישראלית משולה להומורסקה עצובה. היא מטלפנת לק־צות־תבל ומדברת אל עצמה."

● **הנ"ל**: „כדי לאהוב את הארץ אין צורך להיפצע במילחמה אחת ולמות בשישית."

במדינה

דת

המילחמה על בית־הכנסת

השכונה זכתה בבית־כנסת חדש, אך התושבים רבים ביניהם עד הזכות להתפלל בו.

לכאורה הכל נראה כשורה. תו־שבי השכונה התל־אביבית תל־כביר, זכו לבית־כנסת בנו לתפ־ארת, המתנוסס למרחקים, ומבהיק בלובנו וביופיו. אולם, למעשה, ה־יופי והגאווה היו אך למראית עין. כל מי שנכנס פנימה, לתוך המיב־נה גדל־המימדים, נדהם. הליכלדו, חוסר־הסדר והרעש זעקו לעין כל. בית־הכנסת, שבנייתו הושלמה אך לפני שנתיים, מאכלס בשנית בין כתליו חומרי־בניה ופועלים, ה־טורחים לחצות את קומתו הרא־שונה ולהפכה לשני בתי־כנסת, מופרדים על־ידי קיר בטון.

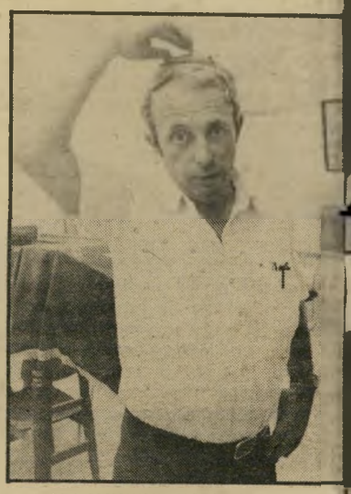

פרקיט לישצ'ינסקי
הבג"צ יפיל את הקיר

ספרדים ואשכנזים בצריף. לפני כ־35 שנים היתה השכונה תל־כביר מעברה, שבה נבנה צריף ששימש כבית־כנסת לאשכנזים. ב־משך הזמן התפרקה המעברה, ב־מיסגרת פרוייקט שיקום־השכונות. נבנו בניינים רבים, התושבים עברו לגור בהם, אולם הצריף ששימש כבית־כנסת נשאר לעמוד על כנו. השכונה התרחבה ונוספו לה תוש־בים רבים, רובם ספרדים, שפנו להתפלל בצוותא עם האשכנזים בצריף.

לפני כשנתיים בנתה המועצה הדתית בית־כנסת חדש בשכונה, ובתמורה קיבלה את השטח שעליו עמד הצריף. בזמן מסירת הבניין קמו שלושה תימנים המתגוררים בשכונה, והחליטו שהם רוצים בית־כנסת משלהם. הם החתימו אנשים רבים על עצומה, והגישו אותה למועצה הדתית.

אחרי שבוע הקימו התימנים ועד משלהם, נכנסו לבית־הכנסת ה־חדש, פרצו את דלת חדר־החשמל, והציבו את התיבה ואת ארון־הקודש שלהם באמצע בית־הכנסת.

ארבעת חברי הוועד של בית־הכנסת, בהם שניים אשכנזים ו־שניים ספרדים, פנו בתדהמה ל־מועצה הדתית, והיא הגיעה איתם לפשרה. התימנים יקבלו את החדר הקטן בבית־הכנסת, שעמד ריק, ואף יקבעו שעות־תפילה כדי ש־התימנים לא יפריעו לשאר המת־פללים. אולם ציבור המתפללים ה־תימני, שרובו אף לא התגורר בשכונה, סירב לעמוד בהסכם־הפשרה. חלק גדול מציבור המת־

(המשך בעמוד 46)

(המשך מעמוד 45)

פללים הקבוע עזב את בית־הכנסת ופנה להתפלל במקומות אחרים ו־חלק אחר הפסיק בכלל להתפלל.

תימנים נגד אשכנזים ו־ספרדים. המתפללים הקבועים נואשו. בצר להם פנו חברי־הוועד אל עורך־הדין אברהם לישצינסקי וביקשו את התערבותו. לישצינסקי הוציא צו זמני מבית־המישפט, ש־קבע שאסור לתימנים להתפלל במקום בערב ראש־השנה. זאת, בהתאם לפשרה שהושגה בישיבה עם המועצה הדתית, שבה סוכם כי התימנים יפנו את בית־הכנסת ב־שעה 8 בבוקר בימי חול, וכן שהכניסה לבית־הכנסת אסורה עלי־הם בחגים.

במישפט שהתקיים בין ראש־השנה ויום־כיפור, פסק השופט חיים אילת, שאסור לתימנים להת־פלל בבית־הכנסת במצב הקיים. עליהם להתפלל עם כלל ציבור המתפללים, או לפנות להתפלל ב־מקום אחר, שכן חל איסור מוחלט על חלוקה עדתית. אחרי פסק־הדין פנו התימנים להתפלל במתנ"ס, וחזרו להתפלל במקום רק אחרי החגים.

בינתיים הוחלף הוועד בבית־הכנסת. בעיקבות התמנותו של דויד פנחס לירושב־ראש הוועד, התחילו האשכנזים והספרדים להתפלל מדי יום בצורה קבועה ומסודרת. מייד שינו גם התימנים את הרגלי ה־תפילה שלהם, והתחילו להתפלל מדי יום ביומו.

המועצה הדתית נגד ה־עיריה. בעיקבות הסיכסוכים ה־מתמידים באה למקום ארכיטקטית, שנשלחה מטעם העיריה כדי לב־דוק אפשרות של חציית המקום. הארכיטקטית קבעה שאין לחצות את בית־הכנסת, וכדי לפתור את הבעייה, עדיף שיבנו מחוצה לו בתים טרומיים שישמשו את התימ־נים.

המועצה הדתית, לעומת זאת, שלחה קבלן שבדק את המקום. התחיל מייד במדידות. ואחרי ימים ספורים התחיל לעבוד במקום. חברי ועד בית־הכנסת מיהרו ל־עיריה, שם התברר להם שאין כל רישיון לחציית בית־הכנסת, אבל עובדי העיריה סירבו להת־ערב בעניין, כל עוד לא התעורר רעש רב סביב הבנייה. „כל מי שניסינו להשיג היה בחופש." סיפר השבוע בכאב רב יושב־ראש ה־וועד, דויד פנחס.

המועצה הדתית המשיכה במע־שיה. והקבלן ששלחה יצר עובדה בשטח. בשבת לפני כשבועיים הזז־דעזעו המתפללים שנכנסו לבית־הכנסת. קיר בטון חדש, שבנייתו הושלמה שעות ספורות קודם לכן, חצה את בית־הכנסת ויצר שני חדרים נפרדים. לדברי ועד בית־הכנסת, החלוקה אינה צודקת, ו־נוסף לכך לא נפתרה הבעיה ה־מרכזית.

העזוכה שולטת. לדברי ה־וועד, הבעיה הגדולה היא שהתימ־נים נוהגים להתפלל בקול רם, ועל־ידי כך מפריעים לשאר המת־פללים במקום. קיר הבטון לא יחסום את הרעש, שכן החלונות נשארים פתוחים וההפרעה תימשך כאילו דבר לא נעשה. המתפללים האשכנזים והספרדים מרגישים מרומים. הם ויתרו על הצריף ועל שיטחו, וקיבלו בתמורה בית־כנסת חדש, שממנו לא הספיקו ליהנות.

המתפללים מלאים בטענות נגד המועצה הדתית, שלא נעתרה ל־פניותיהם החוזרות ונשנות, ולא התייחסה אף לעובדה שהוועד ניסה ליצור בית־כנסת פעיל ופעילות דתית עניפה.

„מעולם לא קיבלנו מהם תמיכה כספית," מציינים המתפללים, „ו־היום הם טוענים שאם היה לנו כסף כדי לשכור שירותי עורך־דין, אז אנחנו צריכים לממן את אחזקת בית־הכנסת בעצמנו."

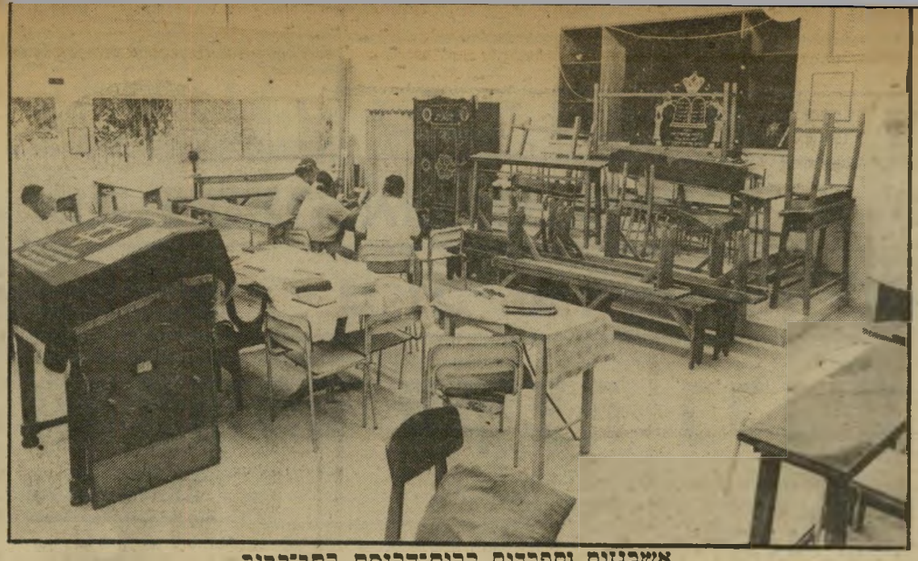

אשכנזים וספרדים בבית־הכנסת בתל־כביר
„לא רוצים תימנים!"

בניית המחיצה בין בתי־הכנסת
„חלוקה לא הוגנת!"

דרכי אדם

תקליט במיליון לירות

זמרת מרומניה טוענת שמלחין ישראלי מפורסם הונה אותה

כמה עולה התחילה? ולנטינה קונו, עולה חדשה מרומניה, התב־קשה לשלם 4300 דולר, שהם יותר ממיליון ומאתיים אלף לירות, על־חשבון הפקת־תקליט בעברית. ל־טענתה רומתה.

לפני שבועיים נעצר מלחין ומע־בד מוסיקלי ידוע ביותר, שלזכו־תו נזקף אחד הלהיטים המפורסמים של השנה האחרונה. האיש, אף הוא ממוצא רומני, תושב בת־ים, נחשד שגבה מקונו סכום־עתק בתמורה ל־הפקת תקליט, ושילשל את הכסף לכיסו. המלחין שוחרר בערבות, ו־שמו נאסר לפירסום. הוא עדיין נח־קר. קונו (27) הדוברת מעט עברית, היא זמרת וציירת שעלתה לארץ ל־פני תישעה חודשים.

סיפרה ולנטינה קונו:

אחרי שבאתי לארץ, רציתי לעבוד במוסיקה. הלכתי לאמרגן פשנל. היה שם גדי אורון, והם רצו לש־מוע אותי. הם אמרו שאני צריכה להוציא תקליט בעברית, כי זה יכול להיות פופולרי. נתנו לי שם של מלחין, ואמרו שהוא יודע רומ־נית. בעלי טילפן אליו ובאנו אליו הביתה. הוא שמע אותי שרה ואמר: „אני רוצה לעזור לך." הוא אמר שהוא מכיר מלחינים. חברים שלו כמו אבי טולדנו, עוזי חיטמן, צבי־קה פיק ומיט צ'ילר. הוא השמיע לנו אותם, ואני הסכמתי שהם יתנו לי שירים. הוא לא רצה כסף, אבל אמר שיעזור לי להוציא תקליט. זה היה ב־23 במאי.

תיזמורת פילהרמונית. ל־מחרת הוא טילפן, ואמר שהוא צריך דחוף כסף בשביל אולפן קולינור להקלטה. 2000 דולר. ב־25 במאי הלכתי לבנק ונתתי לו 2000 דולר, ועוד 1000 דולר במזומן, למלחינים.

אחר־כך הוא לא פנה אלי במשך כמה ימים. ב־1 ביוני הוא אמר לי שהוא מחפש שירים אורגינליים. כעבור שבוע אמרה אשתו שהוא במילואים. אחר־כך הוא בא אלי, אמר שהוא צריך לקבל שירים מ־מלחינים, וביקש עוד 1300 דולר ב־שביל תיזמורת. אמר שהם מהפיל־הרמונית. הוא לא נתן לי קבלות. אמר: „אין לי עכשיו פינקס." לא נתתי לו מזומן, אלא שיק בנקאי. אשתו באה לקחת אותו.

שאלתי מה עם האולפן והשירים. הוא הביא כמה שירים, אבל רק אחד מהם היה טוב. גם הוא אמר כך. זה היה שיר של עוזי חיטמן. ב־1 ביולי היינו צריכים להיות בקולינור, ואז הוא אמר שאי־אפשר לעשות חזרה כי אין תיזמורת. דחו ל־1 באוגוסט. ב־11 ביולי הוא אמר שרק שיר אחד טוב מאוד — זה של חיטמן.

אמרתי לו שאי אפשר לעשות תקליט עם שיר אחד, ואני זקוקה לשירים זמן־מה לפני ההקלטה, כי אני לא יודעת טוב עיברית. רציתי לבטל הכל וביקשתי את הכסף ב־חזרה. הוא לא החזיר את הכסף ו־לא דיבר איתנו יותר.

עורך־דין, חבר של בעלי, שלח לו מיכתב. המלחין ענה שהוא שי־לם לתיזמורת מתחת לשולחן, ו־שהוא שילם גם לקולינור. אבל שם אמרו שהם לא קיבלו ממנו שום כסף.

עד כאן סיפורה של קונו.

הצעירה הרומניה טוענת שהיא היתה זמרת מוכרת בארצה, הופיעה בטלוויזיה המקומית ובקונצרטים. היא שרה מוסיקה קלה וג'אז, וסיימה גם בית־ספר גבוה לציור.

זמרת קונו
כמה עולה התחילה?

השיר שנכתב עבורה על ידי עוזי חיטמן נקרא מחפשת דף חדש. אומרת ולנטינה קונו: „זה בדיוק מה שאני רוצה עכשיו!"

עיתונות

כל מה שרצית לדעת מיספר רוכשי מכשירי הווידיאו הולך וגדל וכעת יש להם גם עיתון.

זו היתה רק שאלה של זמן. היה ברור שעם פלישת הווידיאו לחיים החברתיים בישראל, ימצא מי שימ־הר ויוציא עיתון מיקצועי למת־עניינים במכשיר. העיתון לא איחר לצאת, ושמו בישראל פשוט וידיאו.

זהו ירחון מהודר, המודפס על נייר יקר ומכיל 58 עמודים. מחיר הירחון 40 שקל, והוא נמכר גם בשיטת המנוי החודשי כשמודעות־ענק בעיתונות היומית מבטיחים לחותמים פרסים יקרי־ערך.

בארץ שבה כל דבר אופנתי הופך כמעט מייד לנחלת הכלל, הפך הווידיאו סמל למעמד חברתי. אנשים רוכשים את המכשיר היקר, שמחירו נע בין 1400 ל־3000 דולר, ונצמדים אל הקסטות. ספריות־החלפה לקסטות וידיאו צצות כ־פטריות אחרי גשם. מחיר השכרת קסטת־וידיאו הוא בין שניים ל־ארבעה דולר.

אין תביעות מישפטיות. עודד ג'גין, עורך ירחון הווידיאו הוא במיקצוע כמעט מיום הגעת מכשיר הווידיאו לישראל. בירחון ניתן למצוא חומר מיקצועי רב, המיועד ברובו לקהל החובבים. אם כי גם בעלי מיקצוע יכולים למצוא בו עניין. בירחון גם מדור לקול־נוע, בעריכת דויד גרינברג ומדור העוסק במיקרו־מחשבים. לדיברי הירחון, מקובל כיום בעולם שמיק־רו־מחשבים ומכשירי־וידיאו מסוו־גים יחדיו. סיפריות הווידיאו ב־ישראל התחילו להיכנס לתחום זה בעיקר בכל הנוגע למחשבים ה־ביתיים.

כמו כן ניתן למצוא בירחון מדור העוסק בסטריאו שהפך לאחרונה לדיגיטאלי. במדור זה מביא ה־ירחון חידושים ומידע על דגמי סטריאו חדישים ביותר המופיעים בשוק. מדור פופולרי נוסף עוסק בתחום מישחקי הטלוויזיה. העור־כים טוענים כי מישחק הווידיאו החדיש ביותר הוא Pack Man. מישחק שניתן להשיגו הן בקסטות והן במיקרו־מחשבים.

ירחון הווידיאו עמוס בפירסומים למכשירי־וידיאו וסיפריות של קס־טות־וידיאו. דומה כי עם ישראל מעדיף לשבת בבית מול המסך ה־קטן מאשר לצאת לקולנוע, וכי מגיפת הווידיאו, שפגעה בינתיים רק ב־200 אלף איש בישראל, עומדת להשתלט על האוכלוסיה כולה.

(המשך מעמוד 32)

ליים. בחורף הם מאוד סובלים מרגליים וידיים קרות. בגיל מת־קדם הם עלולים לסבול מבעיות בלב.

דגים

בני דגים אינם חזקים במיוחד, ואם יש משהו שממש מעניין ומעסיק אותם, הרי שזו הברי־אות, או יותר נכון — מחלות. לכל מחלה או מכאוב של מישהו, הם יודעים איזה תרופה יש לתת.

מזל דגים שולט על כפות־הרג־ליים. רגליהם מציקות להם בכל מיני צורות. כמו כן הם נוטים לאגירת מים בתאים. קיימת אצ־לם נטיה לאכילה מרובה מדי או פחותה מדי. בהתקפות של שקיעה בדכאון או הסתגרות מהעולם, הם סובלים מבעיות במערכת העיכול ואי־סדירות בכבד.

טלה

הטלאים חזקים ובריאים ב־דרך־כלל. הם אינם סובלים מ־מחלות מיוחדות, אין להם סב־לנות להתעכב באמצע המירוץ של החיים, כדי לבדוק אם משהו לא בסדר אצלם. כל זמן שהעניינים זזים לפי רצונם, הם מרוצים. ובכל זאת גם להם איזור רגיש ופגיע במיוחד — הראש והפנים. טלאים רבים סובלים ממיגרנות וכאבי ראש מכל המינים והסוגים. כש־הם במתח, הם חשים זאת בראש, אך כשכאב הראש חלף, הם שוכחים שבכלל סבלו ממשהו.

שור

לשורים בריאות טובה. הם חז־קים וחסונים, אך אם הם נופלים למישכב, ההחלמה איטית מאוד. יש להם נטיה למישקל יתר בגלל תאוות האכילה שלהם, בעיקר ל־„דברים האסורים" — דברי מתי־קה, סטייק עם צינס, עוגות קרם, טוגנים, דייסות וכל מיני מעדנים מעוררי דמיון. כתוצאה מאכילה מרובה, והקצב האיטי שבו חיים בני מזל שור, הם עלולים לסבול מעודף שומן, ומכל מיני מחלות הנגרמות מעודף מישקל.

תאומים

תאומים חיים על אנרגיה עיצ־בית. כוכב מרקורי מייצג את מע־רכת העצבים, ולכן הם יכולים להגיע למתח עיצבי גבוה מאוד. ביחוד הנשים, שבאופן טבעי זקו־קות ליותר שקט ריגשי, שאליו אין הן מסוגלות להגיע. כדי להר־גיע את המתח העיצבי הם צרי־כים המון שמש, אוויר צח ושינה רבה. קשה לבני תאומים להירדם בגלל המתח הגבוה ובגלל סקר־נותם הרבה. חבל להם על הזמן.

סרטן

בני סרטן רגישים מאד לברי־אותם, כמו לכל דבר אחר הקשור בהם. הם נוטים להתקררויות, ו־בגלל מצבי־הרוח הקיצוניים של־הם, המתחלפים במהירות, הם סובלים ממחלות פסיכוסומטיות לעתים קרובות. אם הם הופכים את הדאגנות שלהם למצב קבוע, יש סכנה למחלות כרוניות על בסיס נפשי. כיב הקיבה הוא טיפוסי למזל זה.

אריה

לאריה חיוניות, מרץ ובריאות. הם בעלי אומץ רב ולכן נוטים להיפגע מתאונות. הלב הוא ה־איזור הרגיש. או שהלב חזק מאוד, או שיש פגם כלשהו בלב. הגב ועמוד־השידרה גם הם אזו־רים רגישים. הבעיה היא שהם לא מתייחסים מספיק ברצינות למחלה, אם, וכאשר היא מגיעה.

מיהו יהודי

דכי רימון, גבעת ברנר

לי לה לו

מה הולך

* **מחפש עבודה.** בן 18, בוגר תיכון, מחפש עבודה בבית־מלון או מיסעדה, לצלצל לעסאם אבו אלהיג'א, טלפון 912916־04.

מצבנו כיום

שמאל — ימין, שמאל — ימין, שמאל — ימין, שמאל — ימין, לימין שור!

איקן פלדמן, אשקלון

מיד־ל־יד

* **אכזן וחכם.** לפני כחודש נמצא בלבב שחור־לבן, חלק, אכלן וחכם. מי שמתגעגע אליו יוכל למצוא אותו אצל פ' גולדמן, טלפון 02־635061 (לטלפן בימי שלישי בין 7 ו־8).

* **ספר.** „האמנות היהודית", הוצאת מרצה, תמורת שוה־ערך. טלפון 779573.

הצילו את חיי הנישואין שלי!

אני בחור צעיר העומד לפני נישואין. אני פונה לעזרת ה־ציבור ואל הנדיבים בעם — אם יש באפשרותכם לשלוח אלי ספרי־עזר או חוברות בענ־ייני מין, אנא שילחו ותצילו בכך את חיי־הנישואין שלי ה־עומדים בפתח. מועד חתונתי הולך ומתקרב, הזדרזו!

מיקי, ת"ד 16321 ירושלים, מיקוד 91162

צירופים אפשריים

* **קוקה קולה.** 24/174 מעו־ניין להכיר חטובה, חמודה וסכ־סית. היודעת את טעם החיים. ת"ד 419, רמת־גן.

* **מועדונים מיוחדים.** ל־מבקר בניו־יורק, חוברת־הדרכה למועדונים המיוחדים בעיר. המעוניינים ישלחו $10 ל:
INSIDE INFORMATION
P.O.B. 833
NEW YORK, N.Y. 10276
U.S.A.

* **נוצרייה.** גבר משכיל, 42/180, מעוניין בידידת־אמת נוצ־רייה. רק בהצעות רציניות לפנות לת"ד 3662 פתח־תיקווה, מיקוד 49130. רצוי גם לצרף טלפון.

* **ממש מציאה.** צעיר רווק ופנוי מעוניין להכיר גרושה או רווקה, אפשר עם ילדים, בעלת דירה, שתעניק לו קורת־גג. בתמו־רה יתן ידידות כנה, תשומת־לב, תיקונים וסידורים בדירה. אליהו, טלפון 445872.

* **עם תואר.** דוקטורנט נאה (באמת), רווק, בן 30, מעדיף נשואות ת"ד 37529, תל־אביב.

* **שינוי.** זוג חברים, רווק 28/170 ורווקה בת 31, מחפשים שינוי. ת"ד 2227, חיפה.

ביישולים

שתי סטודנטיות בנות 23 מחפשות מיכסה לסיר. ת"ד 33559, מיקוד 61344.

* **בכל מצב.** בחור נאה, 24/166, מעוניין בנשים בכל מצב או גיל ליחסים אינטימיים ת"ד 29208 תל־אביב, מיקוד 61291.

* **עם כסים.** רווק נאה מאוד, 32/170, ממוצא פרסי, מחפש רווקה נאה ומבוססת לנישואין. ת"ד 4333 תל־אביב, מיקוד 61042, עבור 100.

* **אי אהבה או רצינות.** נאה, גברי, רציני, רגיש ומבין בן 29, מעוניין בנשים גרושות בנות 20 עד 30 לאהבה, חום ופי־נוק אפשר גם למטרה רצינית, ו־באות בחשבון גם אלמנות. ארמונד, ת"ד 1833 רמת־גן, מיקוד 52117.

* **בחורה.** סטודנטית נאה מחפשת בחורה לידידות אינטימית. ת"ד 314 קריית־אתא, נא לציין טלפון.

* **שחקן כדורגל.** אני בן 17 וחצי, לומד בכיתה י"ב, ורוצה להתכתב עם בחורות בנות 16 עד 20. אני גם משחק כדורגל. חוסין אבו אלהיג'א, כוכב 20185, דואר־נע כרמיאל.

צער הפרידה

תמיד אני חוסכת את צער הפרידה ממך, מפני שלעולם איננו נפגשות לבד מאשר ב־הזיותיי היכן את?

ת"ד 32468 תל־אביב, מיקוד 61323

* **איוורור.** גבר נאה (לא פנוי) 33/172, מעוניין להתאוורר בידידות אינטימית. סודיות וחוסר־אכזבה מובטחים. ת"ד 548 כפר־סבא.

נוגע ללב

* **היכרות יוצרת.** רווק בן 27, מזל אריה, בלתי שיגרתי, מעניין, חם ורגיש, מחפש נוע־קונפורמיסטית הנוטה מאוד לאמ־נות, אהבת האדם והטבע, להיכ־רות חמה ויוצרת. רוני, טלפון 285519, בערב ובלילה.

* **לא לרווקות!** רווק נאה עם דירה, 34/180, מעוניין בנשו־אות בלבד. טלפון 316528.

* **אל תברחי!** האם את בורחת מאהבה? אם לא, כל מה שעליך לעשות הוא לכתוב אלי ואולי תפגשי אותה. ת"ד 36974, תל־אביב.

חינם אין כסף!

אז אם יש לך מה להודיע, להציע, לבקש, לברך, לספר בדיחה טובה, ואפילו לקלל — קדימה!

- **כל הודעה יכולה לכ־לול עד 20 מילים.**
- **מי שרוצה לצרף תמו־נה — הכלב האבוד, עגלת־הילדים המוצעת, הדירה המו־צעת לחילופין, הרווק המציע את עצמו להיכרות — יכול לעשות זאת. במידת היכולת, תפורסם גם התמונה.**
- **ההודעה תיכתב על גבי גלויית־דואר, למערכת „העולם הזה", ת"ד 136, תל־אביב (אלא אם כן מצורפת לה תמונה. במיקרה זה יש להש־תמש במעטפה). לא תתקבל־נה שום הודעות בעל־פה, ב־טלפון או בביקור אישי.**
- **הגלוייה תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל־ההודעה.**

כבר לא צמאה

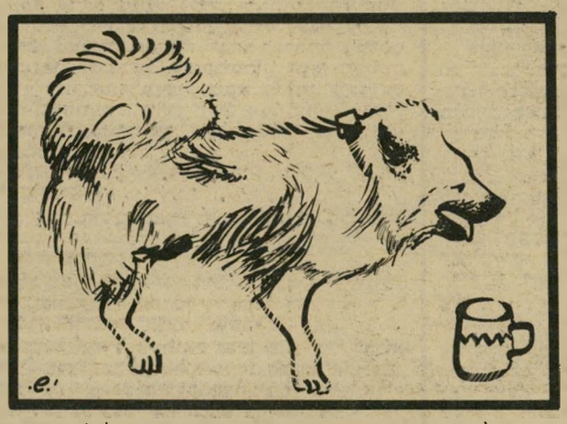

תודה לעובדיה מקפה עטרה, שהציע כוס מים קרים לכלבה צמאה שנכנסה לבית־הקפה. עובדיה, אתה איש נחמד.

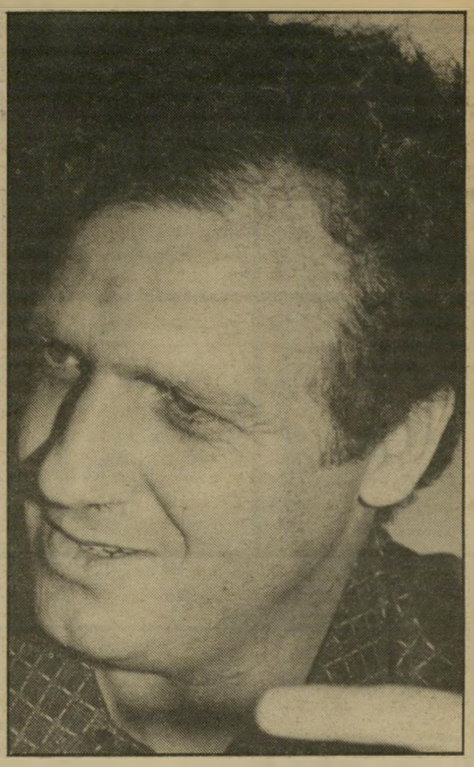

אהרון אחיעז:

„לא נתתי ראיון לכתב של עיתון הליכוד!"

אתם יכולים לתאר לעצמכם שיש לי יחס אישי אל הטייס אהרון אחיעז. כאשר חזר אחיעז מהשבי, הייתי מתוחה כמו כולם. תיארתי לי שעם חזרתו יערכו סביבו פסטיבלים. חיכיתי עד תום הפסטיבלים, ורציתי לטלפן אליו להגיד לו ברוך הבא. לא חשבתי על ראיון עיתונאי, רציתי סתם להגיד שלום למישהו שאני מכירה, שחוויתי איתו חוויה בלתי־רגילה. ואז נפל בידי שבועון הליכוד, „יומן השבוע", ושם קראתי כי אחיעז אמר לשבועון, שאבנרי ניצל את ביקורו אצלו לצרכים פוליטיים. נכון שהיה כתוב אבנרי ולא ישי, אבל גם אני הייתי שם, ונעלבתי. אך עדיין קיוויתי שיתכן מאוד שאחיעז לא אמר את הדברים האלה לאותו כתב שכתב אותם. לשימחתי צילצל אלי אחיעז כמה ימים אחר־כך. שוחחנו ארוכות. הוא ביקש ממני לא לפרסם שום פרט מהשיחה. אך על דבר אחד לא הייתי מוכנה לוותר. שאלתי אותו:

● **האמנם אמרת לשבועון הליכוד כי כי־קרנו אצלך נוצל לצרכים פוליטיים?**

מעולם לא אמרתי דבר כזה. בכלל לא נתתי ראיון לכתב העיתון. הוא חיכה עם כתבים אחרים ליד ביתי. אינני זוכר כלל את האיש ובוודאי שלא אמרתי לו דברים אלה. הערכתי מאוד, ואני מעריך את ביקורכם. איך יכולתי להגיד דבר כזה? פניתי לעורך הראשי של יומן־השבוע, חבר־הכנסת רוני מילוא, וביקשתי שיפרסם שלא אני אמרתי את הדברים האלה לכתב.

אורי דן:

„אריק שרון הוא יהודה המכבי של הדור הזה!"

פגשתי את אורי דן באירוע חברתי, ותאמינו או לא, הדבר הראשון שאמרתי לו היה „אהלאן אריק". לא היה צריך להיות פרויד כדי לפרש את זה. אם מישהו מכם היה חושב שאורי דן נעלב, הרי שטעות בידו. האיש היה מאושר עד השמיים. בכלל, נראה כי העיתונאי המפורסם שבוי כולו בקסמי הבוס שלו. שבוי עד כדי כך, שרבים ממכריו מרימים גבה בתדהמה, כשהם שומעים אותו מדבר על שר־הביטחון. שיא השיאים היה כאשר לפני יותר משבוע ביקש מישהו לדבר עם שר־הביטחון, והיועץ אורי דן השיב מבלי להניד עפעף: „יהודה המכבי עסוק." אני עדיין חשבתי שהוא תת־לוצץ. שאלתי אותו:

● **אתה קראת לאריק שרון בשם יהודה המכבי ברצינות?**

בוודאי, אני חושב שהוא יהודה המכבי של הדור הזה.

● **אתה צוחק?**

נראה לך שאני צוחק? אני אומר לך בשיא הרצינות: אריק שרון הוא יהודה המכבי של הדור הזה.

● **למה דווקא יהודה המכבי?**

מכיוון שהוא מנהיג ששם את נפשו מנגד כדי להביא גאולה לעם ישראל, מכיוון שהוא מנהיג המחרף את נפשו כדי להציל את עם ישראל ולגאלו. מכיוון שרק אריק שרון, יהודה המכבי של הדור הזה, יביא את עם ישראל לידי שיחרור מוחלט. יביא לו כבוד אמיתי. רק הוא.

● **והוא נשבע לי שהוא מדבר בשיא הרצינות.**

יעל ציזלינג:

„הדתיים מאורגנים כמו צבא!"

יעל ציזלינג היא צעירה מגבעתיים, שהחליטה לקחת את העניינים בידיים. נמאס לה מהכפייה הדתית, נמאס לה מהטרור שמשליט מיעוט מבוטל על המדינה כולה. יעל, ביחד עם צעיר בשם רוני וינר, הקימה את תנועת „אזרחים נגד כפייה דתית", והם מחתי־מים כעת על עצומות ברחבי הארץ ומגייסים פעילים.

● **יעל, איך קמה תנועת אזרחים נגד כפייה דתית?**

הקש שבר את גב הגמל היה עניין האוכל הכשר של אל־על. כן כשר, לא כשר. זה מבחינתי היה הסוף. יחד עם בחור נוסף, רוני וינר, שהוא מנהל־מיסעדה במיקצועו, ישבנו ודיברנו, והחלטנו שהגיע הזמן לעשות משהו.

● **מה זה לעשות משהו?**

אנחנו לא נקום ולא נפול בגלל אל־על. אנחנו מתכוו־נים לטפל בדברים הרבה יותר יסודיים, כמו תחבורה ציבורית בשבת, כמו מיהו יהודי וכמו תהליכי גיור. הדתיים מאורגנים כמו צבא. ואיפה אנחנו? איפה רוב הציבור? מדוע דעתו לא באה לידי ביטוי? לכן אנחנו רוצים להפוך לתנועה חוץ־פרלמנטרית, שתשפיע על הכנסת. אנחנו לא שייכים לזרם פוליטי. וההוכחה הבולטת לכך היא שרוני ואני נמצאים ממש משני עברי המיתרס — הוא בימין ואני בשמאל.

● **ככנס שקיימתם ב„צוותא" כיטו אישים פוליטיים מהשמאל, כמו בועז מואב וחייקה גרוסמן. האם אינכם חוששים מתדמית שמאלי־נית?**

תהיה לנו בעיה עם התדמית. אך אנחנו בהחלט לא פוליטיים. הבעיה היא. שקשה לגייס אנשי ימין לנושא הזה. אנחנו ננסה לכן לעניין כמה שיותר אישי־ציבור, לאו דווקא פוליטיים. המצב חמור הרבה יותר ממה שאנשים חושבים. יש לי הרגשה שהמצב הולך ורע. אל־על זו רק ההתחלה. מי שחושב שזה הסוף, משלה את עצמו, ולכן צריך להתארגן ולהשמיע בגלוי את קול הרוב במדינה.

מיה ווב:

„גיאוגרפיה זה הכי קשה, נכון?"

שנת־הלימודים התחילה, בשעה טובה ומוצלחת. אני מכירה כמה חברות שלי, הנושמות לרווחה ומתחילות לחיות מחדש. אני דווקא נהניתי מהחופש הגדול. קודם־כל, מהעובדה שלא הייתי צריכה לקום מוקדם בבוקר ולעבור את השיגרה של להעיר את הילדה — להכין שוקו וסנדוויץ' — לשלוח אותה לבית־הספר — ולחזור למיטה. הילדה שלי, מיה, נהנתה לא פחות, למרות שבימיו האחרונים של החופש קצת נמאס לה, והיא נכסה להתלהבות עצומה למסע הקניות של ילקוט חדש, קלמר חדש, מעטפות „הולי הובי", תיק־אוכל „סנופי" ומחק „סטרוברי שורטקייק".

החלטתי לתפוס את הקטנה לשיחה ולשאול אותה כמה שאלות לכבוד תחילת שנת־הלימודים. לא שזה היה קל. כבר מזמן לא נתקלתי במרואיין קשה כל־כך. קודם־כל, היא רצתה לדעת מראש את השאלות. אחר־כך היא דרשה לקרוא את מה שכתבתי, ורק אחרי שקראה ומחקה כמה דברים שלא מצאו־חן בעיניה, אישרה את הכתוב. אחר־כך לא הסכימה שתמונתה תתפרסם בעיתון. אחרי שהסכימה אמרה שהיא מוכנה שיצלמו אותה רק כשהיא מכינה שיעורים, כי היא מתראיינת כתלמידה, לא? מה אגיד לכם, צרות צרורות. אבל הסכמתי לכל התנאים. אחרי הכל, יש לה אצלי פרוטקציה.

● **מיה, את שמחה לחזור ללימודים?**

אני יודעת? ככה.

● **למה ככה?**

מצד אחד אני שמחה, כי נמאס לי מהחופש, ואני כבר מרגישה שהגיע הזמן ללמוד. וגם שמחתי לראות את החברות שלי ואת המורה שלי נאווה. ומצד שני אני קצת עצובה, כי אני רוצה עוד קצת לבלות. וגם אני לא אוהבת את כיתה דל"ת.

● **למה את לא אוהבת את כיתה דל"ת?**

כי זאת התחלה של כל הדברים הקשים. למשל, גיאוגרפיה אני מאוד אוהבת, אבל זה קשה, ולא בא לי על כל ההתחלות האלה של המיקצועות החדשים.

● **איזה מיקצוע הכי מפחיד אותך?**

לא מפחיד, זה רק קשה. גיאוגרפיה זה הכי קשה, נכון?

● **תלמדו השנה ערבית?**

לא. המורה אמרה שאין תקציב.

● **את רוצה ללמוד ערבית?**

אני חושבת שזה חשוב, כי נתקלים בבעיות.

● **איזו בעיות?**

הערבים גרים בארץ איתנו, נכון?

● **נכון.**

אז למשל אני פוגשת ערבי, והוא שואל משהו. צריך לדעת לספר לו בשפה שלו.

● **מה את מאחלת לעצמך לשנה החדשה?**

שהשנה תיגמר מהר, ויגיע כבר החופש הגדול.

ירדנה ארזי:

„לא מצטערת על שום דבר שעשיתי בחיים!"

ירדנה ארזי יוצאת סוף־סוף עם תקליט סולו. ירדנה היפהפיה מתרגשת. לא בכל יום היא חוגגת חג שכזה. לצידה ניצב חזק כסלע ידידה מזה שנים, המהנדס נתן תומר, שאף הפיק את התקליט והשקיע בו את מחצית הכסף. פגשתי את ירדנה בבית־קפה תל־אביבי. היא השתנתה. חוסר־הביטחון המפורסם שלה פינה את מקומו לסיגנון אחר. היא יותר נשיית, יותר בוגרת, נראית יותר איתנה על הקרקע.

● **ירדנה, איזה שיר את הכי אוהבת ב־תקליט?**

לא אגיד.

● **למה?**

האמת — אני לא יודעת. השקעתי כל־כך הרבה נשמה בכל שיר, וכל־כך הרבה כסף, שאני אוהבת כל אחד מהם. בעצם, נתן השקיע את הכסף. הוא השקיע חצי־חצי עם חברת־התקליטים.

● **למה לקח לך כל־כך הרבה זמן עד שהוצאת תקליט?**

כל דבר לוקח לי שנים. זה בא יחד עם ההתבגרות שלי. כל תהליך העשייה אצלי הוא איטי.

● **כמה זמן עבדת על התקליט?**

שנה. הכל הולך אצלי לאט וקשה. שום דבר לא בא לי בקלות. זה הגורל שלי, התרגלתי כבר.

● **קשה להגיד ששום דבר לא בא לך בקלות. כמה נשים הינחו את האירוויזיון?**

אם מישהו היה יודע מה עבר עלי! ירדו לי עשר שנים מהחיים. שלושה חודשים שכבתי במיטה והתפללתי לאלוהים שיקחו ממני את העונש הזה. אלכס גילעדי הודיע לי שאני אנחה את האירוויזיון. צרחתי וצעקתי ואמרתי לו: מעולם לא דיברתי על בימה, לא בעברית ולא בשום שפה אחרת, בטח ובטח לא בשידור חי, בטח ובטח לא לפני 500 מיליון איש! הוא צרח עלי בחזרה: „את תעשי את זה ותעשי את זה טוב!" כשזה נגמר, כתבתי לו מיכתב, שהוא שומר עד היום, ובו אמרתי לו שכעת אני שפוטה שלו לכל החיים.

● **מדוע לא הצליחת בגרמניה?**

שאלות מתחת לחגורה, מה? בסדר, אני אסביר לך: קיבלתי צ'אנס גדול. חוזה תקליטים עם הרבה כסף. יגאל בשן סידר לי את זה. יצאתי לניחות הקלטה של שבוע־שבועיים וחזרתי הביתה. הגיע שלב שאמרו לי: „בובהל'ה, בהתכתבות לא עושים תקליט. רוצה קאריירה? את צריכה לגור פה." אני זוכרת שיום אחד נסעתי לגרמניה. היה יום שחור. האיזור היה מסחרי, אפור, תפסתי דיכאון ושאלתי את עצמי: מה אני עושה פה? והיה אם אצליח, נגיד שאשחק אותה, אז מהיום והלאה זה יהיה המקום שלי? ואז הבנתי שאני לא יכולה ללכת עם זה עד הסוף, וחזרתי הביתה.

● **את מצטערת?**

אני לא מצטערת על שום דבר שעשיתי בחיים שלי.

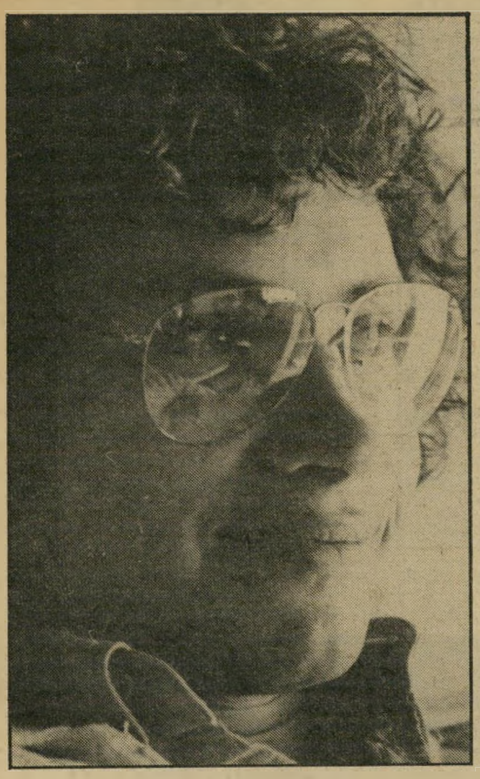

רוני אקרמן:

„אנשים לא מאמינים שקולנוע זה ביזנס!"

הלא יאומן קורה לנגד עינינו. סרט ישראלי חדש המקבל ביקורות טובות. הלא יאומן מתרחש. הקהל הישראלי רץ לראות את הסרט „מתחת לאף". ואולי, מי יודע, אולי הסרט הזה יהווה פתח לסרטים אחרים, ויהיה העגלה שתוציא את הקולנוע הישראלי מהבוץ.

ובכל זאת, בסיפור החצלחה הזה יש צד עצוב אחד. הסרט כמעט ולא יצא אל הפועל. בדקה התישעים הוא טורפד על־ידי איש־עסקים ישראלי, ששיחק בריגשותיהם של הבימאי, ינקול גולדוואסר, ושל המפיק רוני אקרמן. כעת, כשהסרט מצליח, ביקשתי מרוני אקרמן לספר את הסיפור.

● **רוני, מדוע כמעט טורפדו צילומי „מ־תחת לאף"?**

חזי שלח, המישנה למנכ"ל של קונצרן ענק, היה אמור להיות המשקיע העיקרי בסרט. יצרנו איתו קשר כדי לעניין אותו בהשקעה, כי שמענו שיש לו זיקה לקולנוע ושהשקיע כבר בסירטו של דויד אבידן. בתחילה הוא התלהב, ואחרי כמה פגישות הגענו לתחל"ס. יזמנו פגישה עם רואה־חשבון ועם עורכת־הדין שלנו. סוכם שהקונצרן, שאותו הוא מייצג, ישקיע 150 אלף דולר. סיכמנו את התנאים. הנכונות שלו להיות המשקיע היתה ברורה. בין היתר סוכם שנעמיד לו ביטחונות לגבי החזר של חלק מההשקעה.

● **הישגתם ביטחונות?**

הישגנו ביטחונות, ובינתיים נוצר לחץ של זמן, והת־חלנו במה שנקרא פרה־פרודוקצייה. אחרי שלושה חודשים של השתהויות, שבהם הוצאנו סכומים ניכרים ביותר, הוא בא לנו במין „חרטה" כזאת, והודיע שמכל מיני סיבות הוא לא שם כסף. אחר־כך נודע לנו שהשקיע בסרט של ריקי שלח. בכך הוא בעצם גזר־דין מוות על הסרט. הפעילות נפסקה והחובות הצטברו בלי שיהיה לנו מקור מימון לסרט. כתוצאה מהמצב החדש פרש אחד השותפים, וכל הסרט כמעט נפל.

● **איך יצאתם מזה?**

קודם־כל, לפני שאספר לך איך יצאנו מזה, אני רוצה להגיד לך שחזי שלח הוא דוגמה לכך, שאיש־עסקים מכובד אינו מתייחס בכבוד לענף הקולנוע. הוא מתייחס לענף וליוצרים שלו בצורה כל־כך מבטלת, עד שהוא מרשה לעצמו לא לעמוד בדיבורו ובהתחייבויותיו.

● **האם זה טיפוסי לאנשי־עסקים המשקי־עים בקולנוע?**

אנשי־עסקים לא מאמינים שקולנוע הוא ביזנס. יש בהם המתייחסים ליוצרים בקולנוע כמו אל ילדים.

קולנוע

סרטים

רגטיים

מהי אמריקה? לשאלה הזאת יש תשו־בות כמיספר המשיבים. זאת ארץ כל ההו־דמנויות וזהו גיהינום אלים, זה המקום שבו אפשר למצוא הכל, לקנות את הכל (התיי־רים הישראליים ימהרו להעיד על כך) ולמ־כור הכל, זה המקום שבו חיי אדם אינם שווים יותר מקליפת השום, ושבו זכויות האדם ופרטיותו הם הערך המקודש ביותר, זו ממלכת הבורות האינטלקטואלית־והמדי־נה בעלת מיספר מוסדות־לימוד גבוה הג־דול בעולם, ועוד ועוד. הגדרות אינן חס־רות, חלקן נכונות, חלקן מעוותות, אבל כולן מושמעות בביטחון גמור, כי הרי אין איש שאינו יודע מהי אמריקה. יש מי ש־ביקר שם שבועיים, ולכן הוא יודע, ויש מי שחי שם כל חייו, ויש מי שראה אותם ב־סרטים, וכולם חושבים את עצמם מומחים באותה מידה.

גם למקורות המוסמכים אין תשובה אחידה יותר. אמריקה של פוקנר אינה דו־מה לזו של ג'ון או'הרה, וזו של סטיינבק שונה מזו של אפדייק. זאת יבשת גדולה, מורכבת ומגוונת, ונדמה כאילו אין אפ־שרות לסכם אותה במישפט אחד, בספר אחד או ביצירה אחת.

מירוש פורמן (ממושקף) משחזר את תחילת המאה במנהטן (על המכונית — הצלם מירוסלאב אונדריצ'ק)
מי אומר שמהגרים מבינים פחות?

טבח של נקמה במכבי־האש המתנדבים
גיהנום אלים

התכצרות ומצור בבניין המוסיאון הלאומי
ממלכת הבורות האינטלקטואלית

מי זאת אמריקה? האם המישפחה הבורגנית בעיר־השדה, המקדשת בשמר־נות על האוכל לפני כל ארוחה, היא היא אמריקה? או אולי הכושים הזועמים העו־מדים על זכויותיהם? ושמא המהגרים ה־מגיעים מחוסרי־כל מן הארץ הישנה ופור־צים לעצמם דרך בעולם זר להם? ואולי השחיתות, גסות־הרוח, הגיזענות, הם חלק בלתי ניפרד מאמריקה? וגם המליונרים ה־מתחילים להתנוון כמו האצולה האירו־פית שייכים לתמונה, והאידיאליסטים ה־מנפנפים בחומרי־נפץ למען הצדק, ונערות־המקהלה המכורות לזוהר האופף אותן — כולם שייכים לתמונה.

אמנם כל הרשימה הזאת נראית מספיקה לתריסר סופרים, שיכתבו שני תריסרי רו־מנים. אבל יש ספר אחד שבו נמצא הכל. ספר, התפור במומחיות רבה, כדי שלכל אחד מן המרכיבים השונים יהיה משקל שווה. תחילה נדמה שלכל אחד מן המר־כיבים יש חיים משל עצמו, בעולם שלו, ואין שום סיבה שיפגוש את האחרים. אולם הספר מתאר כיצד כל אחד מהם מצטלב בסופו של דבר עם האחרים, ובהתרחשות דרמאתית אחת נקלעים כולם יחדיו, כדי שאחר־כך תיפרד החבילה שוב, וכל אחד יפנה לכיוון אחר.

שמו של הספר המופלא הזה הוא רגטיים. הוא נכתב על־ידי סופר יהודי־אמריקאי ב־שם אדגר לורנס דוקטורוב, והיה לרב־מכר בארצות־הברית לפני כשבע שנים.

לכתוב מחדש. מאז הופיע הספר, היו הכל סבורים שמן הראוי לעשות ממנו סרט. הדמויות היו משורטטות בצורה מושלמת כל־כך, שהן ממש קרמו עור וגידים מול העיניים, וכאילו ביקשו להיות יותר מאו־תיות כתובות. הבעיה היתה שאיש לא ידע כיצד הופכים ספר כזה לסרט. יש בו דמו־יות רבות כל־כך, ופרטים חשובים כל־כך קשורים בכל אחת מהן, עד אשר אף סרט

מכונות־הסרטה מתחילת המאה בסירטו של פורמן — „רגטיים"
הוליוד בתוך הוליוד

שחקנית אליזבת מקגאברן
נערות המקהלה

שחקנית מרי סטינברגן
הפלדה החזקה

יוניברסיטאלי לא יוכל להתגבר על המשי־מה.

דוקטורוב עצמו, שבנעוריו נהג לעבוד בחברת־הסרטים קולומביה בקריאת ספרים שהוצעו להסרטה ובחירת המתאימים ביני־הם, הכין תסריט. אולם אלה שקראו אותו טוענים שהוא פשוט כתב את הספר מחדש. אחרים ניסו להתמודד עם הרומן, ניסו לקצר פה ולקצץ שם, אבל השנים חלפו, וגירסה משביעת רצון טרם נמצאה.

הבימאי רוברט אלטמן, אחרי הצלחת נאשוויל, החליט שזהו בדיוק החמר המת־אים לו. סידרה של סיפורים מתפתחים ב־מקביל, ללא קשר ביניהם, הנפגשים בסו־פו של דבר באירוע דרמאתי — זה הרי

שחקן הווארד רולינס
המוגדרים

שחקן מנדי פטנקין עם ג'ני ניקולס
המהגרים

בדיוק מה שהוא עשה בנאשוויל! חוזה נח־תם עם המפיק דינו דה־לורנטיס, אלא שעוד לפני כן עשה עבורו אלטמן סרט אחר, באפלו ביל והאינדיאנים וזה נחל כישלון קופתי חרוץ כל־כך, שדה־לורנטיס לא רצה יותר לשמוע על הבימאי הזה.

ארץ של מהגרים. האיש שנבחר כדי להחליף אותו היה בימאי מפורסם לא פ־חות, מילוש פורמן. „מה פיתאום פורמן?" טענו המומחים. „הוא הרי מהגר, בקושי קיבל אזרחות. מה הוא יודע על אמריקה?" התשובה על כך ברורה: אמריקה היא ארץ של מהגרים לא פחות מכפי שהיא ארצם של בוקרי המערב הפרוע, ומי אומר שמהג־רים מבינים פחות? לראיה, סרטים כמו התרוממות, שיער או קן הקוקיה של פורמן, שדיברו על אמריקה בהבנה ובאהבה שלא תמיד תימצא אצל האמריקאים עצמם.

ועוד טענו המומחים: „מי צריך עכשיו את רגטיים כאשר וורן ביטי מסיים את האדומים, הסרט היקר ביותר בתולדות הו־ליווד, המטפל כמעט באותה התקופה — תחילת המאה ה־20 — הפורש יריה רחבה, ומשאיר מעט מאוד דברים שאינם נאמ־רים?"

סרט
מיקצועי

יהודית מילוא ואורי גבריאל: אותנטיות

מתחת לאף (אורלי, תל־אביב, ישראל) — אין ספק שזהו סרט אותנטי ביותר. הדמויות מתנה־גוגת, נעות ומדברות בצורה אמינה, שאין שום קושי לה־אמין בקיומן. זאת שפת הפרברים, אלה הם הפושעים הקטנים עם החלומות הגדולים שחיים שם, ושום סרט ישראלי לא הצליח עד היום להציג תמונה חיה ואמינה יותר של החברה הזאת.

הסיפור מבוסס על פרשה שהיתה, פריצה לתוך תחנת־משטרה וגניבת כספת מלאה מטבע־זר משם. כאשר זה קרה, טענה המישטרה כי לגיון זרים ביצע זאת, פושעים מומחים מעבר לים. בסופו של דבר, הסתבר שהיתה זאת כנופיה מקומית, שלומיאלית ובלתי מתוחכמת, וההסבר הסביר היחידי להצלחת המיבצע, היתה העובדה שהמיש־טרה היתה עוד יותר שלומיאלית ועוד פחות מתוחכמת.

האיפיון של ארבעת מבצעי הפשע משכנע ביותר. אחד מהם הוא בריון־קשקשים שמוחו נמצא בין רגליו, וחמר־חב שבין אוזניו מלא שרירים; השני הוא מזדנב מיקצועי האוהב להיצמד לחזקים כדי שעוצמתם תשרה גם עליו משהו מהילתה; השלישי הוא פורץ־בדימוס הנוהג מוניות, והרביעי הוא טפיל רברבן המוכר מכוניות משומשות.

הן התסריט והן הבימוי מטפלים בפרשה כולה בצורה מבודחת־למחצה, כאשר לרגע מתייחסים לדמויות ולמע־שיהם ברצינות, וברגע הבא מציגים אותם בראי עקום. השיא הוא הפריצה עצמה, בה מקימים שלושה מן הפור־צים מהומה שהיתה מעירה מתים, אבל לא את השוטר התורן, בזמן שהשותף הרביעי עושה את צרכיו מאחרי פח זבל. גם אם זה קרה כך במציאות (את הבסיס לתס־ריט סיפק איש־המישטרה חיים מרין והוא כנראה יודע על מה הוא מדבר), קשה מאוד לקבל על המסך שוד שכזה.

העניין האנושי בכל מה שקורה בסרט מוגבל ביותר. אין שום נסיון לחדור מתחת לפני השטח, אך מצד שני, הבימאי ינקול גולדוואסר הדריך את שחקניו היטב, ונעזר בעבודת ליהוק מוצלחת ביותר של שרית ישי, כך שהחי־צוניות שלהם ממש תפורה לתפקידים. להבדיל מרוב הסר־טים הישראליים המשרכים רגליהם באיטיות, הפעם הקצב הוא מהיר ועירני, הדיאלוגים צבעוניים מאוד ובוודאי יעוררו תגובות קולניות מן הקהל. המוסיקה של שלמה גרוניך מתלבשת על הסיפור כמו כפפה, כאן מלגלגת ושם מותחת, לפי הצורך. אולי אין זה סרט גדול, אבל זה בהחלט סרט מיקצועי, וזוהי תופעה נדירה בקולנוע ה־ישראלי.

גם על־כך יש כמובן תשובה. אם כי אי־אפשר להתעלם מן הקירבה שבין שני הסר־טים, הגישה שונה לחלוטין, ביטי, חניך האסכולה ההוליוודית, בנה אפוס על אנ־שים גדולים מן החיים, המתמודדים עם משימות שהן מעבר למה שאדם פשוט מ־סוגל לעכל. פורמן, לעומתו, עוסק אך ורק באנשים פשוטים, גם אם המעמד שלהם גדול מן החיים, והוא יוצר מן הפרט אל הכלל. מתוך מה שקורה לאנשים הקטנים, ניתן להסיק מה קורה לאומה שלמה, המור־כבת מאנשים כאלה.

אבל השאלה בעינה נשארת: יהיה פורמן מוכשר ככל שיהיה, מה עושים כדי להת־גבר על הספר? יחד עם תסריטאי בשם מייקל וולר, הוא עבד על התסריט חודשים על גבי חודשים, והתוצאה הסופית היא ללא ספק דבר שרק פורמן עצמו מסוגל לביים:

רוברט גיוי כתפקיד כעל קנאי הרוצח את מאהבה של אשתו
המתנוונים

כל מה שלא היה מקום לדחוס, כל מה שאי־אפשר היה להספיק ולומר, כל האירועים שקצר הזמן או הכסף מלהציג, השלים פור־מן בעבודת הבימוי.

איך להדריך שחקנים. מעטים היום המסוגלים להפיק מפניו של אדם, יהיה הוא שחקן או סתם עובר־אורח. ולו מעט ממה שפורמן מסוגל לסחוט מהם. הוא מכוון את המצלמה אל ג'יימס אולסון, שחקן שמעולם לא הגיע לצמרת הדמות על כל עברה — תע־שיין קטן והגון מעיר־שדה קטנה והגונה, איש שמרני שיודע בדיוק מה תפקידו ו־אחריותו של בעל מישפחה, מה נאה להגיד ומה נאה לעשות, ובכל זאת יש בו שאר־רוח ברגע של משבר, אשר איש לא חשד בו. וכאשר מפנה מירוסלאב אונדריצ'ק (הצלם שעובד עם פורמן מאז סירטו הרא־שון. את המצלמה אל הווארד רולינס. שח־קן כושי אלמוני, מקבלים שימחתו ועקש־נותו, קומתו הזקופה ומבטו הנמרץ, משמ־עות שהיא מעבר למה שהמסך מספיק להר־אות, כפרטים מחיים.

קשה להבין כיצד הצליח פורמן להד־ריך את מרי סטינבורגן כך שללא מילה א־חת שחורגת מן הנעימות המושלמת, וללא תנועה אחת שאינה הולמת בורגנית הגו־נה, מבצבצת הפלדה החזקה שמאחורי ה־משי החיצוני של דמותה.

שלא לדבר על דמויות בעלות נוכחות חזקה כל־כך על המסך. שכדברי פורמן, „לא צריך היה לעשות שום דבר, רק לצלם אותם וזהו."

כך למשל ג'יימס קאגני, מן השחקנים הגדולים ביותר של הוליווד בכל הזמנים, שפרש ממישחק לפני שנים וחזר רק למען פורמן, לתפקיד של מפקד־מישטרה שיש בו הרבה מן הדמות הקלאסית שגילם בז־מנו — קשוח, בעל מושגי צדק פרטיים מ־שלו, ובעל ביטחון עצמי ששום דבר לא יוכל לערער. או הסופר נורמן מיילר, המ־גלם נער־שעשועים מזדקן, ואיש אינו יכול להחליט אם פורמן ליגלג עליו בעדינות או פשוט הזמינו להעתיק את דמותו מן החיים לדמות בסרט.

לומר שהסרט הוא תחליף לספר, או מ־ספק את כל מה שהספר מספק, יהיה מוג־גם. אולי משום שההנאה והמסר של פורמן קצת שונים. השפה שבה הוא מדבר, שפה של תמונות. יש לה פיוט, דמיון ועושר משלה, שהם אולי שונים מזה של דוקטו־רוב, אבל אינם נופלים ממנו.

תדריך
חובה לראות

תל אביב — שומר היערות, האדומים, כלבי הקש, לולה, ממאו ועד מוצארט, נסיך העיר, שודדי התיבה האבודה, פאדרה פא־דרונה, מעשיות קנטרברי.

ירושלים — קבקבי העץ, חוף הפח.

חיפה — צ'יינה טאון, חוף הפח.

תל אביב

****** שומר היערות** (בית לסין, ברית־המועצות־יפאן) — סירטו של הבימ־אי הדגול אקידה קורסאווה על ידידות בין שומרי־יערות חסר־השכלה ובין איש־צבא עירוני.

נערה כושית מנסה להגיע לנשיא
הכושים הזועמים

אברהם חוזר לשרה

לא מזמן סיפרתי לכם על אהבתו החדשה של הזמר אריק סיני עם הרקדנית טלי יאיר. אריק, שנשוי לשושי, עזב את הבית ועבר לגור עם הרקדנית בהירת־ה־שיער במלון מפואר בתל־אביב. ידידיהם של השניים ידעו לספר שאהבתם פרצה את כל גבולות ההיגיון, ושברה שיאים חד־שים. השניים לא נפרדו אף לרגע, ובילו את רוב זמנם האחד בזרועות השניה. טלי זנחה כימעט את כל עיסוקיה והתפנתה לטפל באריק, שעליו מספרים כי הוא מאלה היודעים והאוהבים להתפנק.

בימים אלה משחק אריק בתפקיד הראשי בהצגה אברהם אחד, המתארת את סיפור המשולש אברהם־שרה־הגר, כנראה שהמי־שחק במחזמר עורר מחשבות במוחו של הזמר. הוא זנח את טלי, והתחיל להתקרב מחדש לשושי.

ומעשה שהיה כך היה: לאריק יש חבר טוב בשם משה בכר. השניים הם לא רק חברים טובים, הם אף התגוררו בשכנות בימים שבהם חי אריק יחד עם שושי. אשתו של החבר הטוב נסעה לטייל באמריקה, וכ־שאריק נפרד מטלי הציע לו משה לעבור לגור בינתיים איתו.

אריק התמקם בדירת חברו, ואת אשתו הוא פוגש לעיתים תכופות בינתיים רק ב־חדר־המדרגות. אמנם, אך את מכוניתו הוא חוזר להחנות במקומה הקבוע. ואולי ההרגל יעשה את שלו ואריק יעלה יום אחד במדר־גות, ומכוח ההרגל ימשיך לעלות עד שיגיע לשושי, והכל יגמר בהפי־אנד?

שושי ואריק סיני
כמו בתנ"ך

לו בגין היה יודע

כל אחד והנופש שלו. ראש־הממשלה, מנחם בגין, יצא לצפון כדי לבלות חופ־שה קצרה בנהריה. ואילו שניים מעובדי הרשכתו, שאינם מוכרים בארץ כרווקים, יצאו לטיול קצר בארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות. שם הם נחתו בין השאר בעיר ה־חטאים ניו־יורק. בין פגישה רצינית אחת לשניה, הם נזכרו שבכרך הגדול יושב ישראלי, המוכר גם בארצנו הקטנה, ו־הוא דואג לחברים מישראל המגיעים לנוח מעבר לים.

השניים הרימו טלפון והוא שאל במה הוא יכול לעזור. לפוליטיקה הם לא רצו להכניס אותו, מה גם שאת זה יש להם עד מעל לראש במשך כל השנה. הם רצו משהו שונה. וכאשר נמצאים רחוק מהבית ולא צריכים לתת דין־וחשבון, למה לא לנ־צל את זה?

החבר מניו־יורק הבין מייד מה מחפ־שים בני־עמו התיירים. הוא שאל רק באיזה סיגנון. כאן היתה לשניים בעייה. השיטה הקונבנציונאלית מוכרת להם גם מחוף הים של תל־אביב. בשביל זה לבוא עד ניו־יורק. הם רצו משהו שונה.

החבר הניו־יורקי התעניין כמה זמן יש להם. לא נשאר הרבה. אם כן, צריך להס־פיק את כל האפשרויות השונות והמשונות בלילה אחד. ומסתבר שגם זה אפשרי בעיר הגדולה.

החברים מלישכת ראש־הממשלה היו מאוד מתוחים. הם חששו שמא הם מגזימים במיק־צת. אך החבר הניו־יורקי פרס לפניהם רשימה מכובדת של חברים מישראל, שבאו הציצו ונפגעו, והשניים השתכנעו.

החבר לקח אותם למועדון. רק נכנסו — רצו להימלט. גברים ונשים, חלקם עי־רומים, גברים עם נשים, גברים עם גברים, נשים עם נשים, בזוגות ובקבוצות. אך ה־דלת נסגרה מאחוריהם. והחבר מניו־יורק לחש באוזניהם שתמיד הרגע הראשון הוא הכי קריטי. אחר־כך מתרגלים. „איך אנחנו יכולים, עם המישרה שלנו?" הם שאלו ספק בהיסטריה, ספק בצחוק פרוע. החבר, ה־מכיר את התגובות, סידר להם כוסית מש־קה, ועוד כוסית, והם נכנסו לעניין. אומ־נם קצת באיחור, אבל נכנסו.

וכשהם היו בפנים, אז הם היו עד הסוף. בתחילה הם שמרו על המיסגרת המישפ־חתית המקובלת. אחר־כך כבר לא יכלו לעמוד מול האתגר וניסו בקבוצות. מישהו לחש להם שיש עוד דרכים בטבע והם איבדו את עשתונותיהם. ואפילו סיפרו. פה ושם מי הם. נו, אז כמו שזה הגיע אלי, זה עוד עלול להגיע למעביד שלהם. ועכשיו הם כל־כך מודאגים, שבלישכה פשוט אי־אפשר להכיר אותם.

ניסואי הבזק

רותי אברהם, מזכירתו של בן־ציון שירה, יועץ התיקשורת של שר ה־דתות, הדאיגה מאוד את המעביד שלה. כבר שנתיים היא עובדת אצלו, גברים באים ויוצאים ממישרדו, והיא עדיין לא מצאה חתן. הוא ניסה להתערב, לעצור, לשאול ו־נדחה בשתי ידיים.

אך מסתבר שרותי יכולה להפתיע גם בתחום זה. לפני שבוע שכר יעקב („רזי") רזניק בעל חברת־שמירה, מישרד בסמוך למישרדה של רותי. כמו כל שכן חדש הוא נכנס לשאול כוס, כפית, מעט קפה, ניירות כתיבה. הם התחילו לדבר ונזכרו שהם מכירים מאיפשהו, שאפילו יצאו פעם או פעמיים ביחד.

וכשנוצר קליק, הכל פעל במהירות. ב־תוך שבוע התרחש הכל. הם כבר הספיקו ללכת לרבנות ובעוד שלושה שבועות הם מתחתנים. מי שמודאג מכל העניין הוא הבוס של רותי, שניסה כל הזמן לחתן אר־תה — בעוד כמה ימים הוא יצטרך לחפש לו מזכירה חדשה.

רותי אברהם ויעקב רזניק
מה יאמר השר?

תמיד כדורסלן

לשוש אלוני היפה, אחותה של הזמרת מירי אלוני, יש יחס מיוחד לכדורסל. יש לה פינה מיוחדת בלב לדינו מנגין החתיך, כוכב נבחרת הכדורסל של איטליה.

שוש אלוני
רק לטובת בארי

לפני כשנה עבדה שוש כמזכירתה של קבוצת הכדורסל הפועל תל־אביב, ובמי־סגרת המישחקים שנערכו אז, היא הכי־רה את מנגין. אחר־כך היא נסעה אפילו כמה פעמים לאיטליה כדי להיות במחיצתו. חתונה לא יצאה מזה, אולם אין ספק ש־דינו רכש לעצמו חברה אמיתית. לשוש (28) העובדת בבית־הקפה של משה („מושיק") שווייצר, יש חבר צעיר מ־מנה, בשם מני זוהדן, גם הוא שחקן כדורסל בקבוצת אור־יהודה המשרת עדיין בשירות חובה, אולם הדבר לא מנע את התפתחות אהבתם והם עברו להתגורר ב־יחד בדירה בשיכון בבלי.

אבל לפני כשבועיים הגיעה לארץ קבו־צת הכדורסל האיטלקית בילי מילאנו, ואיתה דינו מנגין, כדי להשתתף במישחק לכבודו של בארי לייבוביץ. הלשונות הרעות ידעו לספר על התלהטות הסיפור הישן בין מנגין ובין שוש הנמרצת. אולם שוש הכ־חישה בכל תוקף: „עבדתי עם הקבוצה ה־איטלקית למען הצלחת המיפעל לבארי ליי־בוביץ. אנשים קישרו זאת לסיפור הישן עם דינו. אולם מני ואני חברים כבר יותר מחצי שנה, ואוהבים מאוד."

התחלה מכפות הרגליים

השם אבי גרשוני אולי אינו אומר לכם הרבה. אבל יש כאלה שחייבים לו את חייהם. אבי גרשוני הוא מרפא בכפות ה־רגליים, ומטופליו מעידים עליו כי הוא ב־על אבחנה מעולה. בתוך דקות ספרות הוא יאתר את מקור הכאב, ואף את דרכי ה־טיפול.

אבל אבי, בן ה־25, אינו רק מרפא טוב. הוא גם חתיך אמיתי.

אבי, שלמד והשתלם בשווייץ, התחיל ל־ערוך ביקורי־בית מיד עם שובו ארצה, ו־כבש לבבות תל־אביביים רבים. תוך כדי כך הוא גם רכש לעצמו שם ומעמד ופתח מירפאה־פרטית.

אך לא על הסגולות הרפואיות של הקי־בוצניק מחולתה אני רוצה לספר לכם, אלא על חולשותיו. וחולשתו הגדולה ב־יותר היא נשים מבוגרות. והוא גם אינו מסתיר זאת. אבל הפעם זה קצת התפסס לו.

לפני כמה חודשים הוא התחיל לטפל ב־כפות רגליה של שחקנית תיאטרון הבימה יעל פרל, המשחקת בימים אלה בהצגה יתוש בראש. יעל נשבתה בקסמי המטפל שלה ודרך כפות־רגליה הגיע אבי אל לי־בה. כשאבי היה במילואים ניצלה יעל את הפגרה מן התיאטרון ונסעה לטייל בחו"ל. וכשחזרה לא יצאה מדירתה והמתינה ל־שובו של המטפל הפרטי שלה.

לפני נסיעתה לחו"ל התנהל בין אבי ו־יעל רומן בעיניים, ובכפות־הרגליים. מאז חזרה יעל לארץ, התהדקו הקשרים בין ה־שניים, וכיום אי־אפשר להפריד ביניהם. קיימת רק בעיה אחת — יעל צעירה מדי לטעמו של אבי. וכעת מטרידה אותה שאלה אחת בלבד — האם ימצא אבי כפות־רג־ליים בוגרות יותר, שיקחו אותו ממנה?

אבי גרשוני (מימין)
העיקר שתהיה מבוגרת

רחל מרחלת על כל העולם

חופשה כפולה

ירדן לווינסון, חברתו מזה כשנתיים של המיסעדן ואיש־העסקים **רפי שאולי**, נסעה לבלות חופשה בת חודש בהודו, שם שוהה אחיה, שהגיע למיזרח־הרחוק כ־ביטניק והפך לחסיד נלהב של גורו כלשהו. אולם אני גיליתי, שבעצם יש כאן חופשה כפולה, שכוללת גם את שאולי.

המיסעדן אמנם נשאר בארץ, אך מאז שחברתו נסעה, הוא נראה מבלה בקצב הרבה יותר מסחרר מהרגיל אצלו, כש־בכל מקום הוא נמצא בחברתן של נשים יפות וזוהרות. מסתבר שהבחור החליט

ירדן לווינסון
החבר השובב

לנצל את המצב כדי להשתולל קצת. ולמה לא?

כשירדן, השתחררה לפני כשנה מצה"ל, נמצאת בארץ, מקדיש לה שאולי חלק נכבד מזמנו החופשי. עתה, כך זה נראה, החליט גם הוא להתאוורר קצת.

אך אין צורך לדאוג. אני בטוחה ש־השובב יחזור להיות ילד טוב כבעבר, מייד כאשר תשוב החברה ארצה.

הבת של לידסקי התגרשה

כל מיני אנשים הופתעו בימים אלה לראות את **גלית לידסקי**, בתו של הפרקליט הפלילי התל־אביבי **צבי לידסקי**, כשהיא מסתובבת להנאתה ברחובות תל־אביב ונהנית מן השמש הקי־צית. כולם יודעים שגלית נישאה בארצות־הברית ושהיא שוהה שם עם בעלה. לכן חשבו שהחתיכה באה סתם כך לבלות חופ־שת־מולדת.

אך כאן מסתתרת ההפתעה האמיתית: גלית התגרשה.

הצעירה בת ה־19 נסעה לפני שנה לטיול בחו"ל, עד למועד גיוסה לצה"ל. אך לגלית קרה מה שקורה לרבים וטובים. היא הגיעה לניו־יורק ולא התחשק לה כלל לחזור. היפהפיה הכירה שם את **עדי ברנשטיין** בן ה־24, שלומד שם מינהל־עסקים. השניים כל־כך התאהבו זה בזו, עד שמיהרו להינשא בטקס אזרחי, ולא מצאו כלל זמן לדווח על המאורע להוריהם בארץ.

באותה עת קפץ אבא לידסקי לבקר את בתו השובבה, וכמעט שהתעלף מרוב תדהמה כשמצא אותה בתוספת חתן. הפרקליט חזר ארצה ועשה כאן היכרות עם מחותניו, האמא **ציפורה** והאבא **אביחיל ברנשטיין**, שהוא מנכ"ל של חברת דלק גדולה. חתן כשר ומישפחה כשרה לכל הדעות.

עתה מתברר ששני התכשיטים, שנישאו במהירות הבזק, החליטו גם להתגרש באופן לא פחות מהיר. עד כמה שהצלחתי לברר הם פשוט לא הסתדרו, והחליטו לפרק את החבילה. גלית החליטה שזהו הזמן המתאים לחזור ארצה, והיא מתגוררת כעת בבית אביה. בעלה־לשעבר נשאר מעבר לים, כדי להשלים את לימודיו.

בגירושיה הלכה גלית בעיקבות אביה, הגרוש מעורכת־הדין **נירה לידסקי**. אולם להבדיל מגירושי הבת היו הליכי הגי־רושין של ההורים, שהסתיימו בשנה שעברה, איטיים ביותר. הסיבה לכך היתה סירובו של הפרקליט לתת גט לאשתו. הוא חזר בו מסירובו רק אחרי חמש וחצי שנים של חיים בנפרד.

צבי לידסקי ידוע מזה שנים כאחד המצליחנים לא רק בבית־המישפט, אלא גם בענייני נשים. רשימת חברותיו היא ארוכה מאוד, ביניהן נשים זוהרות וידועות. כמה מצליחניות בענייני גברים צירפו אותו ללא קושי לרשימת הישגיהן.

הפרקליט מרבה לבלות בכל המקומות הנוצצים, ודמותו, בלוויית המיקטרת הניצחית, מקשטת את כל המסיבות והאירועים.

גלית לידסקי ועדי ברנשטיין
נישואין וגירושין במהירות הבזק

את הקאריירה שלו כאביר נשים וחיי־לילה התחיל לידסקי עוד בהיותו נשוי. מספרים שנירה לא ידעה במשך זמן רב על מעלליו של בעלה השובב. גילתה לה את הסוד, שהיה ידוע לכולם מלבד לה, שכנה שהיא גם ידידה טובה שלה. אז נוצר הקרע בחיי הנישואין של זוג הפרקליטים, והם נפרדו.

אולם לידסקי לא היה מוכן לוותר כל־כך בקלות. בתקופות מסויימות הוא ביקש לחזור לאשתו, וגם כאשר כבר לא רצה בכך, הוא התמהמה בעניין הגט ומשך את הדברים לאורך שנים.

עתה לימדה אותו בתו שיעור בהליכי־הגירושין. גלית הוכיחה שאפשר להתגרש קצר וחלק, בלי שום סיבוכים.

אורנה בנאי בפעם השלישית

נישואיה בשלישית של **אורנה בנאי־כן־אברהם־וולבה** יהיו בקרוב פורים יותר. החוזרת־בתשובה נמצאת בחודש ה־שביעי להריונה. היא התחתנה עם בנו בן ה־24 של הרב **וולבה** רבה הראשי של תתחתן רק עם תלמיד חכם.

חוגים חרדים מספרים, שהאהבה בין ה־צעיר הגדול בתורה ואורנה היא ממש בו־ערת. כשיוולד בנם, היא בוודאי תגבר עוד יותר.

חוזרת בתשובה אורנה וולבה
ליד כשרה למהדרין

זיכרון־יעקב, שהוא בעל ייחוס רבני מכו־בד. אורנה, המבוגרת מבעלה השלישי ב־11 שנים תמימות, סירבה להתחתן עם חוז־רים בתשובה שחיזרו אחריה ואמרה שהיא

סיפור חייה של אורנה מרתק בכל פעם מחדש.

אורנה הגיעה לכותרות עוד לפני שחזרה במפתיע בתשובה. היא היתה נשואה ל־**גברי בנאי** מהגשש החיוור, והתגרשה ממנו במישפט גירושין סנסציוני, כשבנה בכורה, **אוריה**, נשאר אצל אביו.

אחר־כך היא היתה חברתו של בימאי הקולנוע **יקי יושע**, והסתבכה עם המיש־טרה כשנתפסה עם חשיש. נסיעה אחת, שערכו השניים למושב קדמה, שינה את מהלך חייה. בתוך שלושה ימים היא חזרה בתשובה, מכרה את דירת־הגג שלה ברחוב בורוכוב בתל־אביב והיכתה בתדהמה את כל הבוהמה התל־אביבית.

רבים היו בטוחים שזהו שיגעון חולף, אך אורנה העמיקה את קשריה עם הדת. היא התחתנה עם חוזר בתשובה **שמואל כן־אברהם**, בן מיליונרים מברזיל שהגיע לארץ כמתנדב היפי. הוא לא מצא את מקומו בקיבוץ וחזר בתשובה.

אורנה הפכה לאדוקה קיצונית. השניים עברו להתגורר בבני־ברק ואורנה נכנסה להריון וילדה שלוש בנות, שאחת מהן נפ־טרה זמן קצר אחרי הלידה. בעיר החרי־דית היא ניהלה חנות רהיטים והתגלתה כאשת־מיסחר מעולה.

אך חיי הנישואין של השניים עלו על שירטון. הם התגרשו והבנות נשארו אצלה בבני־ברק.

הגרושה הטרייה החלה לעסוק בענייני ציבור. היא אספה כספים בחו"ל למטרות צדקה ולישיבות, עסקה בשידוכים, ואפילו הגיעה עד מישרד־הדתות. אך העבודה הרבה לא הרחיקה אותה מהמטרה הנכספת — חתונה כשרה למהדרין עם חתן שהוא לא חוזר בתשובה, אלא גדול בתורה. ול־מצוא אחד כזה זה כנראה לא כל־כך קל.

לבסוף נמצא השידוך. בני־הזוג המאוש־רים החליטו להרחיב את המישפחה, ובק־רוב מאוד יוולד הילד הראשון.

פעם עוד האמינו שהיא תחזור לרחוב דיזנגוף. היום כבר אין ספק שהיא נשארת בבני־ברק.

הסגן החרמן

שערוריית מין מסעירה בימים אלה את העובדים בבית־העיריה באחת הערים ה־יותר גדולות בארץ. הנושא פשוט לא יורד שם מהפרק, בהתלחשויות במיסדרו־נות המישרדים.

המדובר **בסגן ראש־העיריה**, שנק־לע לעניין בשל תשוקתו העזה לנשים. או במילים אחרות — בשל היותו חרמן בלתי נלאה. האיש, שהוא נשוי, לא חדל במשך זמן רב להתחיל עם כל מזכירה שנקרתה בדרכו. שיטותיו לא היו מן המעודנות ביותר. הוא לא נרתע מלהשתמש בסמ־כותו. הנובעת מתפקידו הבכיר „תראי שיהיה לך טוב, אני אדאג לך". אך מש־הפקידה סירבה להיכנס עימו למיטה, לא בחל גם בשימוש באיומים של „אם אני רוצה, אני יכול לפטר אותך בלי בעיות".

מצב זה נמשך זמן די ממושך. עובדות העיריה, שסבלו בזו אחר זו מחיזוריו הטורדניים של סגן ראש־העיריה, חששו להתלונן עליו. הן גם נמנעו מלשוחח על כך בינן ובין עצמם, מתוך תיקווה שהשתיקה עשויה לחסל את כל העניין ולהשכיחו. וכך פקידה אחת לא ידעה שגם חברתה נפלה קורבן לאותה שיטה.

הסגן המשיך להשתולל עד **שאחת הפקידות** תפסה אומץ והחליטה להת־לונן באוזני ראש־העיריה. היא גם דאגה לפרסם את הענייון בין עובדי העיריה. כאשר נודע הדבר, התחילו גם מזכירות אחרות לספר על חוויותיהן הבלתי־נעימות עם הבוס הבכיר. כך התפתחה בבת־אחת שערוריה גדולה. שמעתי שהפקידות, ש־התאחדו ביניתיים, דורשות עתה לפטר את האיש.

נמר של נייר

עבודתו ופיטוריו של נהג „מרצדס" גרמני ✷ הבורות של מאיר עוזיאל ✷ גור הגורילה של אורית מורן

חרגום

עבודת הנפש

מרטין וזר נחשב כיום לאחד מהבולטים בסיפורת הגרמנית החדשה. בספריו נותן וזר ביטוי לכישרונו לראות את הסובב בעין בוחנת, לצלם את המציאות ולחדור לנבכי־הנבכים של הנפשות הפועלות בסיפוריו. גיבוריו של וזר הינם מפסידנים ומתוסכלים, כ**אנזאלם כריסטליין**, גיבור הטרילוגיה הנושאת את שמו (הרומנים הפוגה וחד־קרן מ־1966 והנפילה מ־1973). כזה הוא **גאליסטאל**, גיבור הרומן מחלת גאליסטאל (1972) ו**פראנץ הורן**, גיבור הרומן מעבר לאהבה משם (1976).

הקורא העברי נתוודע לסיפרו של וזלר סוס בורח שראה־אור בתרגום לעברית בשנה שעברה*. באחרונה ראה־אור רומן נוסף המתורגם לעברית, תחת הכותרת עבודת הנפש**. זהו דיווח של שלושה חודשים מתקופת עבודתו של **קסאור**, כנהג המרצדס הפרטית של התעשיין **גלייצה**. במהלך תקופה זו, חושף וזלר גיאולוגיה נפשית, שבה משתקף עולמו של הנהג המוכס מול אדוניו. עבודת הנפש הוא סיפור של כניעה, המתפשטת על מישפחתו של קסאור.

כבר באחד מקטעי הפתיחה, מוצג עולמם של קסאור ואשתו: „היא לא התנגדה כלל ליצירת הרושם, כי הנסיעה לזלצבורג, או לבאזל, או לשטראסבורג נועדה פחות לאדונים משתועדה לעניניו של קסאור..." בעוד קסאור נוהג, היה אדונו, גלייצה, מעביר זמנו, כשהוא: „מרכיב אוזניות ומאזין, או קורא או ישן." לעתים, כשנילוו לגלייצה אורחים במהלך הנסיעות, היה על קסאור לשמור מרחק בנוסח: „כשהאדונים מספרים בדיחות זה לזה, אין אתה מצטרף לצחוק. כשהם מדסקסים בעיות, אין אתה מסתכל במבט מלא־דאגה..."

קסאור הוא עד אילם לעימותים שבין אדונו, גלייצה, ובין אשתו, כמו: „אגב, הרי זו קבועה מצחיקה בפי אשתו, כי אין הוריה יכולים להתפרנס בכבוד מקיצבתם, כראוי למעמדם. גם היא אתה יכולה לדריש שיקבל אביה פרמיה מיוחדת על כל גזר דין מוות שהעניק למשטר שחלף. כן, אמרה חרש ובארסיות, אביה, לכל הפחות, לא התרוצץ בארץ כמכונן־נוסע של היטלר..."

שני דברים מרכזיים הטרידו את מנוחתו של קסאור. האחד, אחיו שנהרג במילחמה העולמית השנייה ודמותו לא חדלה מלהטרידו, והלחץ המתמיד במעי־הגס שלו, עד כדי כך ש„קסאור זעם תמיד, כשהופיעו בטלוויזיה אנשי־תעשייה כלשהם ושפעו ארס נגד הגירעון ברכבות־המדינה. למען בתי־הכיסא הנקיים תמיד ופתוחים לכל, לא היה צר לו על מיליארדים למען הרכבת במדינה..."

אחת מחוויות־הדרכים אשר זיעזעו את קסאור, היתה תאונה, שבה נותר רוכב־אופנוע פצוע על הכביש, בעוד שעליו היה להוביל את אדונו לבית־האופרה. קסאור אגר את תיסכוליו המעמדיים, עוד מהמורשת שקיבל מאבות אבותיו, ובהיר־הוריו לא שם להם סכר: „ראה את ארמון ואלדברגצייל. נזכר כאחד מאבות אבותיו, שרימה אותו גיאורג פון ואלדבורג. כשהיה קסאור עובר על פני הארמון ששרד בשלמותו של רוצח־האיכרים, הרגיש שמהלך ההיסטוריה הוא מעין מפלה פרטית שלו..."

חייו, ההגה שאחזו ידיו, המרצדס ובה אדונו, אשתו ובנותיו — כל אלה כמו התמזגו להם באותה תחושת מפלה פרטית, העוברת כחוט השני על פני כל עמודי חייו. מעבידו, משמש גם כגיבור הזיות־הלילה שלו ושל רעייתו: „חלמה, כי ד"ר גלייצה ערך משתה לכבוד קסאור. באולם גדול נכנה מזגון ענק, גבוה ועשוי בקפידה..."

לעומת הזיות־הלילה של מישפחת קסאור, העולם שמאחורי תא־הנהג היה שונה: „במושב האחורי דובר תכופות על כך, שבעל־הבית מיטיב לישון לילה־לילה. הוא חשב על בעל־הבית, אך בעל־הבית לא חשב עליו. בעל־הבית נראה לו כמנצח. ואילו הוא המנוצח. ברור לגמרי, המנצח ישן. הוא לא יוכל לחשוב על מנוצח זה ועל מנוצח אחר. ואפילו על־ידי כך ש־המנצח ישן ואינו חושב על המנוצח. הולך המנוצח ומתנגד. המנצח הוא פשוט המרכז. הכל פועל לטובתו. עצם שנתו מקנה לו עדיפות..."

לאובסיסיית הכניעה שלו, מצרף קסאור ספר עתיק שאותו קנה בפראנק צרפתי, ספר שאינו אלא: „מיומנו של נוסע למרחקים. חוויות ותגליות של שווצי כנהג־פרטי בשרותו של תעשיין גרמני, נאציו־נאל־סוציאליסט. רשמי־מסע מברכמסגארן ומגודסברג. המקתבים המיוחדים במינם של 'שווייצים' להנתנו של נאצי עשיר. מאת ג'ון פריי בהוצאת המחבר..." ספר מוזר זה משמש מראה לחייו ולכניעתו של קסאור, ולעולמו מאחרי הגה המרצדס של אדוניו. תיסכוליו של קסאור עולים וגואים לנוכח ילדיו של גלייצה, **יעקוב ויודית**: „הוא איחל להם, שבאחד הימים יצחצחו את נעליהן של מגדלנה ויוליה..." בנותיו.

יחד עם זאת, כמינהג אדונים למשרתים, שולח גלייצה את קסאור אל ידידו, רופא מפורסם, לטיפול ולבדיקת המעי־הגס שלו, וקסאור, מהרהר לעצמו בנימת פיוס: „עמיתי המסכן ג'ון פריי, אשר ארש מישפחת התעשיין לא התעניין בו, כשהוא חולה ארבעה שבועות כדלקת־הריאה. גלייצה מתעניין באדם ופועל כלי לומר על כך מילה..." בפרק המתאר את בדיקתו של קסאור מתעלה ולזר בכתיבתו, תוך שהוא מצלם עד לפרטי פרטים קטנים ביותר את הבדיקה בגופו של קסאור, שדרמה כי היא מסע רפואי קפדני לתחלואים פסיכומטיים, הנובעים מתוך עבדות־מרצון, לתוך עולם כנוע זה נכנסת הבת מגדלנה וחברה **מיק**, וקסאור רואה את כניעתו הקרובה של מיק.

ניסיון המרידה האחרון של קסאור באדונו, נעשה בלקיחת אחת ממשרתות אדונו לפיקניק, המסתיים במגע־מיני: „קסאור הרגיש צורך להתמכר יותר לרוכבת שלו. הרי אין כדעתו לא להיות גבר. והרי הוא רוצה כה. ובכן, באמת. יכולה היתה להראות בטלוויזיה את חיקוי הנכרת גלייצה..." אחרי מישגל זה מתחילה הידרדרותו של קסאור, כאשר הוא שובר את הטאבו של אי־שתיית משקאות חריפים. הידרדרותו המגיעה לשיאה כאשר הד"ר גלייצה יוצא אל השיחים ומתיז את מימיו על עלי השיחים. ברגע זה, מהרהר קסאור, כי זה הרגע להוציא את אחד מהסכינים שהכין, ולחסל את אדוניו. אלא שהוא חלש ומובס מכדי לבצע את זממו.

למחרת מחליט הד"ר גלייצה להיפטר מ**קסאור**, אז לשטראסבורג נועדה פחות לאדונים משתועדה לעניניו של קסאור..." בעוד קסאור נוהג, היה אדונו, גלייצה, מעביר זמנו, כשהוא: „מרכיב אוזניות ומאזין, או קורא או ישן." לעתים, כשנילוו לגלייצה אורחים במהלך הנסיעות, היה על קסאור לשמור מרחק בנוסח: „כשהאדונים מספרים בדיחות זה לזה, אין אתה מצטרף לצחוק. כשהם מדסקסים בעיות, אין אתה מסתכל במבט מלא־דאגה..."

קסאור הוא עד אילם לעימותים שבין אדונו, גלייצה, ובין אשתו, כמו: „אגב, הרי זו קבועה מצחיקה בפי אשתו, כי אין הוריה יכולים להתפרנס בכבוד מקיצבתם, כראוי למעמדם. גם היא אתה יכולה לדרוש שיקבל אביה פרמיה מיוחדת על כל גזר דין מוות שהעניק למשטר שחלף. כן, אמרה חרש ובארסיות, אביה, לכל הפחות, לא התרוצץ בארץ כמכונן־נוסע של היטלר..."

שני דברים מרכזיים הטרידו את מנוחתו של קסאור. האחד, אחיו שנהרג במילחמה העולמית השנייה ודמותו לא חדלה מלהטרידו, והלחץ המתמיד במעי־הגס שלו, עד כדי כך ש„קסאור זעם תמיד, כשהופיעו בטלוויזיה אנשי־תעשייה כלשהם ושפעו ארס נגד הגירעון ברכבות־המדינה. למען בתי־הכיסא הנקיים תמיד ופתוחים לכל, לא היה צר לו על מיליארדים למען הרכבת במדינה..."

אחת מחוויות־הדרכים אשר זיעזעו את קסאור, היתה תאונה, שבה נותר רוכב־אופנוע פצוע על הכביש, בעוד שעליו היה להוביל את אדונו לבית־האופרה. קסאור אגר את תיסכוליו המעמדיים, עוד מהמורשת שקיבל מאבות אבותיו, ובהיר־הוריו לא שם להם סכר: „ראה את ארמון ואלדברגצייל. נזכר כאחד מאבות אבותיו, שרימה אותו גיאורג פון ואלדבורג. כשהיה קסאור עובר על פני הארמון ששרד בשלמותו של רוצח־האיכרים, הרגיש שמהלך ההיסטוריה הוא מעין מפלה פרטית שלו..."

סופר וזלר
עליבות הנפש של גרמניה כולה

---

* מרטין וזלר — סוס בורח, עברית: צבי ארד; הוצאת זמורה ביתן — מו"לים: 99 עמ' (כריכה רכה).

** מרטין וזלר — עבודת־הנפש; עברית: צבי ארד; הוצאת זמורה ביתן — מו"לים; 187 עמ' (כריכה רכה).

החוויה הישראלית

„כי שמיר ושית תהיה כל הארץ..."

תחת הכותרת האם אלכסנדר ינאי היה יהודי מביא האינטלקטואל הבכיר של הליכוד **מאיר עוזיאל** (סאטיריקן־חצר, רשם ובעל דיעות־מקוריות) במעריב (20 באוגוסט 1982), את פרסי חווייתו התרבותית האחרונה, שאותה הוא מנסח כך:

„**במקרה אני קורא עכשיו ספר נפלא שלא הספקתי לקרוא עד היום: מלך בשר ודם של משה שמיר. במאמר מוסגר אומר כאן שכל אדם חייב לשמור לו ספר מופת אחד או שניים לקריאה בגיל מבוגר יותר. במקרה זה הדחייה לא היתה מכוונת. לא חשדתי שזה ספר מופת. קראתי ספרים של משה שמיר מזמן, והיה לי די. אהבתי את פרקי אליק, אבל לא השתגעתי. לא אהבתי את כבשת הרש, שאיננו אלא כתיבה ארוכה של מה שכבר נכתב בקיצור בתנ"ך. על מלך בשר ודם ידעתי, אבל משום מה לא התגלגל לידי, ולא קראתי. עכשיו התגלגל ואני קורא. דבר מדהים. זה ממש ספר אמיתי. לא ידעתי שסופר עברי מסוגל בכלל לכתוב דבר כזה. היתה זו הברקה חד־פעמית. אף אחד, גם לא משה שמיר, לא חזר על ההישג הזה...**

מאיר עוזיאל נכנס בקביעותיו הספרותיות לשדה־מוקשים ספרותי־פוליטי, שעלול לעלות לו במחיר עריכת שבועון הליכוד.

במה אמורים דברים?

לקראת סוף שנות ה־50 ראו־אור שני רומאנים שחוברו בידי **משה שמיר** ו**מ' יזהר**. הראשון הוא מלך בשר ודם והשני ימי ציקלג. שני רומאנים אלה היוו באותה תקופה מעין מניפסטים במאבק אידיאולוגי תרבותי בין מפ"ם ומפא"י בעניין אימוץ רעיון הממלכתיות על־ידי החברה הישראלית ועל־ידי **דויד בן־גוריון**, ראש־הממשלה באותה עת. בעוד שמיר, שהיה באותה עת בעידן המפ"מניקי שלו, יצא בזכות הקולקטיביות הרעיונית הלוחמת, היה זה מ' יזהר שהניף את דגלי אותה ממלכתיות.

סאטיריקן־חצר עוזיאל
מלכודת־פתאים לנושא דגל הימין

את הראיה המשכנעת ביותר, יימצא מאיר עוזיאל, בכתבי קודמיו באגף הימני של התרבות ובעיקר ברשימה תחת הכותרת על ימי ציקלג מאת **י. פוגרבינסקין**, שפורסמה ביומון חרות (1.8.1958) לרגל פירסום ימי ציקלג. פוגרבינסקי טען בר־שימתו, במלוא הרצינות, כי הספר ימי ציקלג הוזמן אצל מ' יזהר על־ידי מפא"י כתגובת־נגד למלך בשר ודם של משה שמיר, ואריכותו נועדה להקנות לו אף יתרון כלשהו על רומן מפ"מי זה של משה שמיר.

אהדת־יתר זו של ערוך שבועון הליכוד לרומן מפ"מי ואנטי־ממלכתי של משה שמיר מן העבר, עשויה להביא על סאטיריקן־החצר עוזיאל את זעמו של הפוליטרוק התורן ח"כ **מק־רייסר**.

לא נותר אלא לצטט לסאטיריקן־החצר את הכתוב בספר **ישעיהו** (ז' 24): „כי שמיר ושית תהיה כל הארץ."

גם ראש־הממשלה מטעם חרות, **מנחם בגין**, השמיע דברים בגנות הממלך של שמיר. בעת הדיון בכנסת על אישור הסכמי קמפ־דייוויד, כששמיר ושותפתו גאולה כהן, ניסו להפריע, הפסיק לפתע בגין את דבריו וציטט באוזני שמיר את ביקורתו של הפרופסור והמבקר הספרותי **בריך קורצווייל** על מלך בשר ודם: „אפשר לכתוב יצירה בלתי־היסטורית אבל כל־כך בלתי־היסטורית?"

מנהגו ולהעבירו לעבודה באחד ממחסני חברתו. תבוסתו של קסאור סופית. עבודת הנפש הוא בבחינת ביקורת נוקבת על רוח הזמן ועל החברה הגרמנית שלאחר המלחמה העולמית השנייה. בספר זה מ־צויה ביקורת עולם החברה התעשייתית הגרמנית, שדבר לא השתנה בה מאז ימי היטלר. עליבות הנפש של קסאור היא ב־בחינת מראה ספרותית לעליבות הנפש של גרמניה כולה, עליבות המוצגת במסע מד־הים לתוככי נפשו ומפלתו. ולזר, בדיוקן שהוא מעלה בדמות הנהג קסאור, תולה באמצעותו את הקולר באשמתה של ה־חברה הגרמנית כולה, וזו עוצמתו של ה־ספר, שאינו מניף דגלים גבוהים, ומביא את עולם הכניעה, של מדוכא אחד, ש־הוא המראה לחברה כולה.

עבודת הנפש הינו מהספרים המתורג־מים המעולים ביותר שראו־אור במהלך ה־שנה האחרונה, והוא מומלץ ביותר לקרי־אה.

מקור

תגלית

ספר צנום שראה־אור לפני כמה חודשים תחת הכותרת מה שגור־הגוריל צריך מאת **אורית מורן*** לא זכה כלל לתגו־בות.

סיפרה של אורית מורן הוא ספר חוש־פני מעולמם של צעירים שאישיותם נוצקת בפרברי־השפע של תל־אביב (עלילת הספר בעיקרה היא ברמת־השרון). מה שגור־הגו־ריל צריך הוא סיפור ניוונה של מישפחה בת המעמד הנכון, והיחלצותו של המספר מניוון זה, כאשר הלשון בספר היא בסיג־נון של „נכון לעכשיו." לשון של תיאורים וניסוחים כמו: „רמת־השרון שהתנכבה מרגע לרגע במהירות מסחררת. רמת־השרון שדלתותיה נעולות כרב־בריח ורגליה כ־קיקרס."

הסיפור נפתח בתיאור עולמו האישי ו־יוצא־הדופן של המספר, החל מסוף לימודי התיכון שלו ועד למשבר־הערכים שלו ב־צבא. כבר בפתיחה מעיד על עצמו המספר: „בכל אופן, כאיתה שנה עליה אני מספר, הייתי קרוע בין מיכלי היפה והמטומטמת, לבין יסמין החכמה והעמוקה לעייפה ב־שרירים לא־רצוניים שבהחלט אינם במקו־מם ומקלקלים כל שימחה אמיתית. להיק־רע ככה בין ה'כשר' וה'רוח' היה עבור נער מתבגר שכמוני קלאסי מחד ומגוחך מאוד מאידך..." בפרקים הראשונים של הסיפור מדלג המספר בין מיטותיהן של **מיכלי ויסמין**, תוך שהוא מתפתח הדר־גתית.

המרידה המתפתחת של המספר, **שחר נוי**, מתחילה באידיליה המזויפת של בית הוריו, אחיו ואשתו. שחר מתאר את ימי השישי המשפחתיים בנוסח של: „בארוחה רנו כעניינים פוליטיים (האם יש להגלות את ערביי הגדה, או רק לשלול מהם עוד כמה זכויות־אנוש — אולי אני מגזים, אבל הקונגזום המשפחתי שלנו כעניינים פו־ליטיים תמיד החליא אותי, ובדרך כלל לא הייתי תורם את דיעותי הדלות אך המגובשות היטב בסיסמא הקצרה: 'הלאה הכיבוש!')..."

למרות השמרנות הפוליטית, הרי שהסבי־בה של שחר נוי היא מתירנית למדי. הו־ריהן של מיכלי ויסמין מאפשרים לבנותי־הן להלין את שחר; „אחרי המישה זיונים טובים ומתשרשים יכולתי להרשות לעצמי ללכת ליסמין..." למשולש זה של שתי נערות ונער מצטרפת **נועם**, אהובת־נעוריו של האח הבוגר, הנשואה **לרוברטו**, המנהל בבית־הספר את הסדנה לתיאטרון.

שחר מנוכר מאביו ומאמו החולה, והאם אף היא מנוכרת מהאב ומבנה: „האמת היא שכשלא היו לה התקפים וניתוחים, היא בקושי ראתה את אבא שלי. האיש הזה היה מכור לעבודה; ממש היה צריך את זה כל יום לוריד, אחרת הוא היה משתגע..." שחר מתחיל לחפש מיפלט בביתם של נועם ורוברטו, למרות ש„תמיד כשהייתי בא אליהם היתה לי הרגשה ש־הפרעתי להם באמצע זיון..." נועם הופכת עד מהרה לאשת־סודו של שחר, תוך שהוא מלגלג באוזניה על אחיו, אהובה לשעבר, ואשתו: „קרן היתה שירוך נפלא כשבי־לם. אבא שלה היה עסקן נכבד של מפלגת העבודה, וזה היה ככוד עצום בשבילם. כמה שלהורים שלו יש דיעות ימניות — אל תראו אותם ככה. הם אנשי מערך. ו־נדמה לי גם שהם במיחים שהם פועלים. כל פעם שמעלים את מחירי החלב, אמא שלי בוכה: 'איך נסתדר עכשיו?' ולמרבה הפלא, החלב ממשיך לזרום לבית, והנקני־קים והמטייקים רצים חופשי... נועם אמרה פעם על הנישואים של תומר וקרן: 'אצולת השלטון התחתנה עם אצולת הממון'..."

בינתיים מגיעה ההכרעה הרגשית בין מיכלי ויסמין לשיאה, ושחר נוי מתאר זאת: „כשסיפרתי למיכלי בליגלוג שיסמין רוצה שאכחר ביניהן, היא דרשה ממני להפתעתי לממש את הבחירה." נועם אינה מצליחה לעזור לשחר, ומוליכה אותו ל־החלטתו הראשונה, שבמהלכה יסמין מסל־קת אותו: „תמיד ידעתי שהשדיים הגדו־לים של מיכלי ירשכרו אותך. יאללה תתח־פף מפה..." ושחר הולך להתנחם בזרועותיה של מיכלי.

באחד ממיפגשי סדנת־התיאטרון נותן שחר סטירת לחי ליסמין, סטירה שמחמי־רה את הקרע בין שניהם, ובמקום להגיע לביתה של מיכלי, מנצל שחר שירות־מי־לואים של רוברטו ומגיע באישון לילה לביתה של נועם („חשבתי על רוברטו ש־מקסימום מחבק עכשיו עוזי וקופא מקור ברמה") ועד מהרה מחליט שחר על יחסיו „עשיתי הערכת־מצב והחלטתי שאם היא רוצה אותי — בבקשה, ואם היא לא רוצה, אז לא איכפת לי לקיים איתה יחסים אמ־היים כאלה. היא היתה חמודה בעיני גם

סופרת מפתיעה מורן
לרסס תלמידי תיכון ברמאללה

בתיר אבא וגם בתור אחות. היא היתה חמודה בעיני איך שלא יהיה. שמתי את הראש שלי בחיקה, ופני אל תוך הבטן שלה..." ואז שואל שחר את נועם מדוע היא נפרדה מאחיו תומר, והיא משיבה לו: „כי עשיתי הפלה. הילד שלנו היה בתוך הרחם שלי. ואני עשיתי הפלה."

לקראת הקיץ מקבלת אמו של שחר התקף חמור, המביא אותו לספר על הקשר שבין הוריו, בין האם הפלמ"חניקית שאהובה נהרג במילחמת תש"ח ובין אביו ניצול ה־שואה („אני לא יודע אם היא אהבה אותי אי־פעם") והוא מגלה את הקופסה, שבה החביאה האם את צמתה, מימי הקוקו ו־הסרפאן. מאוחר יותר מספרת האם את סיפור אהבת־נעוריה. כעבור זמן קצר היא מתה: „כשסיפרתי למיכלי שאני יתום, היא פתחה את הפה ושכחה לסגור אותו." שחר מגלה כי יחסיו עם מיכלי תמו. להל־וייה מגיעה יסמין: „היא הלכה רשר אלי, וכשכבר חשבתי שהיא דורכת על מיכלי שישבה מצונפת באיזו פינה, היא פשוט ריחפה מעליה והגרשה לי פרח לבן. זה היה רגע מכיר. היא גם נתנה לי נשיקה קצת מגושמת על־יד הפה. שמתי את הפרח בכיס ואת הנשיקה קרעתי לפיסות קטנות וכלעתי אותה עם קצת קצ'אפ..."

„את בחיתות הכגרות עברתי בריחוף בינוני. אני לא זוכר על מה הן היו..." מספר שחר ומציין כי נותרו לו חודשיים עד לגיוסו: „היו לי הרבה סיבות למה לא להתגיים. קודם כל: הפחד שאצטרך לרסס אותו אם לא כואב לה להניק ילד עם שיניים, היא תמיד היתה באה במביכה, עד שיום אחד היא לא התאפקה ואמרה: עם השיניים זה די כואב, בגלל זה אני מניקה אותו עם השדיים."

במקביל להידרדרות מצבו המישפטי, חל שיפור ביחסים עם יסמין, עד אשר: „יסמין הציעה לי להתחתן איתה כדי שאילו זה יציל אותי מהגורל המר שצפוי לי..." שחר מגיע לבשר הבשורה לאביו. האב דוחה רעיון זה, ושחר ממשיך עד שהוא אומר לו: „אתה לא שמח אפילו קצת? תהיה לי אשה יפה ויהיו לי שניים־עשר ילדים יפהפיים עם גלביות מפוספסות, ואתה תהיה הסבא הכי עשיר בעולם, וה־מניות שלך יעלו..." בינתיים מביא שחר לתומר במתנה מפתיעה את אהובת־נעוריו, נועם. שחר שומר על דלת חדר־המיטות בווילה של תומר, בעוד ששני הנאהבים־לשעבר מתנים אהבים.

אחרי עדות במישפט נגד שחר, מתנפל עליו צבינג'ר הג'ינג'י. עד מהרה **מתברר** לשחר כי יסמין התעברה: „זה נורא שימח אותי ואמרתי לה שאני אשמח מאוד שיהיה לנו גור־גורילה קטן..." בחתונה הופיעה יסמין בשימלה אפגנית אדומה כמו דם, ואחרי ששחר השחיל לאצבעה את טבעת הנישואין, הוציאה יסמין מקופסה עגול קטן מזהב, אוזנו נוקבה והעגיל חובר לתנוכו.

סיום מה שגור־גורילה צריך הוא בתמונה פאסטורלית של שלוש נשים נשואות ובה־ריון. יסמין ונועם וגם הגיסה קרן, והמספר מסיים בשאלה: „מה אתם אומרים. זה יהיה בן או בת?"

מה שגור־הגורילה צריך הוא בשורה גדולה לסיפורת הישראלית. בשורה, שמ־שום מה, מוספי הספרות ומבקרי־הספרות טרם גילו. אורית מורן היא התגלית הספ־רותית הגדולה של השנה האחרונה, והתי־קווה היא. שספריה הבאים לא יפלו מאי־כותו של ספר זה.

* אורית מורן — מה שגור הגורילה צריך; הוצאת כינרת; 143 עמודים (כריכה קשה).

מופת

„בטריוטיזם: אשפה המתלקחת בקלות"

סאטיריקן קראוס
ציאנקלי כתרופה לנזלת

מעט מאוד סיפרי־ציטוטים רואים־אור בעברית. אל מעט הספרים האלה הצטרף החודש קובץ של 1030 אימרות, תחת ה־כותרת טעם החיים, שאותו ליקט ותירגם **ישראל רינג**.

האימרות מתפרסמות כאן תחת 33 כו־תרות, כמו אהבה, שעליה אומר הסאטי־ריקאן הגרמני **קורט טוכולסקי** „אהבה היא התגשמות, מעמסה ותרופה." על הנישואין אמר **ג'ק צ'סטרטון**: „ילד הוא אהבה שנעשתה מוחשית."

על חינוך והשכלה מובאות שתי אימרות של הסאטיריקן הגרמני הנודע **קארל קראוס**. „הנישואין הם כרית מזויינת נגד העולם החיצון." מישפחה־בנים שם אומר **נובאליס**: **קראוס**:

● „השכלה מקפת היא בית־מרקחת מסידר וממונן, אולם אין ביטחון שלא יגישו לך ציאנקלי כתרופה לנזלת."

● „השכלה היא הדבר, שרובם־ככולם מקבלים אותו, רבים מוסרים אותו הלאה, ומעטים קונים אותו לעצמם."

על מאכל ומשקה אמר **צ'סטרטון**: „לא איכפת לי לאן זורמים המים, כל זמן שלא זורמים לתוך היין." על היופי מצוטט **אוסקר ויילד**, שאמר: „שיטות פילוסופיות מת־פוררות כמיגדלי חול, אמונות ודתות מתחלפות, אולם היופי יפה הוא בכל הזמנים, הוא נחלת הנצח." על המילחמה אמר **קארל קראוס**: „בהתחלה המילחמה היא התוחלת, כי מצבנו יוטב; אח"כ — הציפיה, כי מצב אויבינו יורע; אח"כ — הסיפוק כי גם לאויבינו לא היטב, ואח"כ — ההפתעה, כי גם מצבנו וגם מצבו הורע."

הכותרת לאומיות מביאה אימרות של **פריידריך דירנמאט**, שאמר: „מולדת מתקראת מדינה, תמיד כשהיא מתכוננת לרציחת המוניות," או של **גי דה־מופסאן**: „פטריוטיזם היא מין־דת, מין ביצה, שממנה מדגירים מילחמות," ו**ברוז בירס**: „פט־ריוטיזם: אשפה המתלקחת בקלות, והמוכנה להבעיר את לפיד השאתפנים, הרוצים ששמם יזהיר ברבים." **קארל קראוס**: „לאומנות היא מערבולת, שבה תסבע כל מחש־בה אחרת."

לסיכום טעם החיים הוא ספר שעשוי לסייע בהגנת המציאות על רגל אחת. כמה מה־אימרות שהובאו כאן, יש בכוחן להעניק מימד מיוחד לאירועי שלושת החודשים האחרו־נים בישראל. חבל רק שלתוך הספר השתרבבו כמה אימרות בלתי־מובנות, אשר במקום שמו של מחברן מצויינות האותיות המיסתוריות י"ר.

* **טעם החיים** — ליקט ותירגם: ישראל רינג; הוצאת ספרית פועלים; 176 עמ' (כריכה קשה).

כאני־לא־יודע־מה תלמידי תיכון ברמא־ללה או בשכם. דבר שני: הפחד שאצטרך להרוג אנשים באיזה קרב. ודבר שלישי, הפחד הייתר סביר שאצטרך להיהרג, בעוד שזה כל כך לא היה פראש שלי..."

יומיים לפני גיוסו לצבא קונה שחר עגיל לאוזנו ובא לחדרה של יסמין, שאומרת לו כי היא אוהבת אותו, ומפגישה אותו עם חברה המס"כף מגולני, **צבינג'ר** „מ־ארץ הג'ינגים." כאשר מגלה האב את העגיל, הוא מתחנן לפני שחר שיסיר או־תו: „אבא. אף אחד לא חלם אפילו שיום אחד יתגיים טירון עם עגיל. אז עוד לא המציאו חוק נגד זה. ביקשתי מאבי שיכ־דוק לי כחוקי מטכ"ל." למחרת חיפש שחר בכל דפי־הזהב אחרי „**סלון הדרה**," כדי להיפטר מרעמת השיער שלו, והסתפק במיספרה של **הנרי** ברמת־השרון („ישב־תי שם וביכיתי את נעורי האבודים ואת שערי הנקצץ באכזריות...").

„התגייסתי עם פצע קטן באוזן ועם עוד אלף מושתנים אחרים..." ולמרות שאיפתו של שחר להיות שוין־גימל, הוא נשלח ל־טירונות בגולני, שם המס"כף שלו הוא צבינג'ר („אחרי שלמדנו ושיננו־שהאם־16 מורכב משלושה חלקים (אני מנסה להי־זכר מאיזה: נפש, רוח ונשמה? בחיי אלוהים שאני לא זוכר. נדמה לי, אני לא בטוח, שזה הקנה, הגוף והקת..."). אבל הבלתי־צפוי מתרחש במטווח הראשון ו־האחרון של שחר: „ברגע שירינו בנשק אוטומטי, הבנתי בלי כל צל של ספק ש־אני פציפיסט ללא־תקנה."

עד מהרה הוא נשלח למעצר. עד מהרה האב מגיע עם האולדסמוביל ועורך־דין שהוכיח לרופא הצבאי, כי מוטב להחזיק את שחר בביתו, עד למישפט. בימים של־אחר מכן משטה שחר בפסיכיאטר הצבאי: „ואמרתי לו שקיבלתי כילדותי הרבה חי־בוקים קופיים מאבא שלי. היא הניקה אותי עד גיל שנה, והיא סיפרה לי כשהיו שזא־לים אותה אם לא כואב לה להניק ילד עם שיניים, היא תמיד היתה באה במביכה, עד שיום אחד היא לא התאפקה ואמרה: עם השיניים זה די כואב, בגלל זה אני מניקה אותו עם השדיים."

יומיים לפני גיוסו לצבא קונה שחר עגיל לאוזנו ובא לחדרה של יסמין, שאומרת לו כי היא אוהבת אותו, ומפגישה אותו עם חברה המס"כף מגולני, **צבינג'ר** „מ־ארץ הג'ינגים." כאשר מגלה האב את העגיל, הוא מתחנן לפני שחר שיסיר או־תו: „אבא. אף אחד לא חלם אפילו שיום אחד יתגיים טירון עם עגיל. אז עוד לא המציאו חוק נגד זה. ביקשתי מאבי שיכ־דוק לי כחוקי מטכ"ל." למחרת חיפש שחר בכל דפי־הזהב אחרי „**סלון הדרה**," כדי להיפטר מרעמת השיער שלו, והסתפק במיספרה של **הנרי** ברמת־השרון („ישב־תי שם וביכיתי את נעורי האבודים ואת שערי הנקצץ באכזריות...").

„התגייסתי עם פצע קטן באוזן ועם עוד אלף מושתנים אחרים..." ולמרות שאיפתו של שחר להיות שוין־גימל, הוא נשלח ל־טירונות בגולני, שם המס"כף שלו הוא צבינג'ר („אחרי שלמדנו ושיננו־שהאם־16 מורכב משלושה חלקים (אני מנסה להי־זכר מאיזה: נפש, רוח ונשמה? בחיי אלוהים שאני לא זוכר. נדמה לי, אני לא בטוח, שזה הקנה, הגוף והקת..."). אבל הבלתי־צפוי מתרחש במטווח הראשון ו־האחרון של שחר: „ברגע שירינו בנשק אוטומטי, הבנתי בלי כל צל של ספק ש־אני פציפיסט ללא־תקנה."

עד מהרה הוא נשלח למעצר. עד מהרה האב מגיע עם האולדסמוביל ועורך־דין שהוכיח לרופא הצבאי, כי מוטב להחזיק את שחר בביתו, עד למישפט. בימים של־אחר מכן משטה שחר בפסיכיאטר הצבאי: „ואמרתי לו שקיבלתי כילדותי הרבה חי־בוקים קופיים מאבא שלי. היא הניקה אותי עד גיל שנה, והיא סיפרה לי כשהיו שזא־לים אותה אם לא כואב לה להניק ילד עם שיניים, היא תמיד היתה באה במביכה, עד שיום אחד היא לא התאפקה ואמרה: עם השיניים זה די כואב, בגלל זה אני מניקה אותו עם השדיים."

במקביל להידרדרות מצבו המישפטי, חל שיפור ביחסים עם יסמין, עד אשר: „יסמין הציעה לי להתחתן איתה כדי שאילו זה יציל אותי מהגורל המר שצפוי לי..." שחר מגיע לבשר הבשורה לאביו. האב דוחה רעיון זה, ושחר ממשיך עד שהוא אומר לו: „אתה לא שמח אפילו קצת? תהיה לי אשה יפה ויהיו לי שניים־עשר ילדים יפהפיים עם גלביות מפוספסות, ואתה תהיה הסבא הכי עשיר בעולם, וה־מניות שלך יעלו..." בינתיים מביא שחר לתומר במתנה מפתיעה את אהובת־נעוריו, נועם. שחר שומר על דלת חדר־המיטות בווילה של תומר, בעוד ששני הנאהבים־לשעבר מתנים אהבים.

אחרי עדות במישפט נגד שחר, מתנפל עליו צבינג'ר הג'ינג'י. עד מהרה **מתברר** לשחר כי יסמין התעברה: „זה נורא שימח אותי ואמרתי לה שאני אשמח מאוד שיהיה לנו גור־גורילה קטן..." בחתונה הופיעה יסמין בשימלה אפגנית אדומה כמו דם, ואחרי ששחר השחיל לאצבעה את טבעת הנישואין, הוציאה יסמין מקופסה עגול קטן מזהב, אוזנו נוקבה והעגיל חובר לתנוכו.

סיום מה שגור־גורילה צריך הוא בתמונה פאסטורלית של שלוש נשים נשואות ובה־ריון. יסמין ונועם וגם הגיסה קרן, והמספר מסיים בשאלה: „מה אתם אומרים. זה יהיה בן או בת?"

מה שגור־הגורילה צריך הוא בשורה גדולה לסיפורת הישראלית. בשורה, שמ־שום מה, מוספי הספרות ומבקרי־הספרות טרם גילו. אורית מורן היא התגלית הספ־רותית הגדולה של השנה האחרונה, והתי־קווה היא. שספריה הבאים לא יפלו מאי־כותו של ספר זה.

מאות בן עומר

בית דיבנבו פסק שמצוה על הבעל לתת לאשתו ג"פ.
השאה ערערה לבי"ד הגדול על כך מלא חייבנבו את הבעל בגט.
שרעדה נתקבל ואכן בי"ד הגדול חייב את הבעל בגט אולם • דעתבו לא נשתבתה.

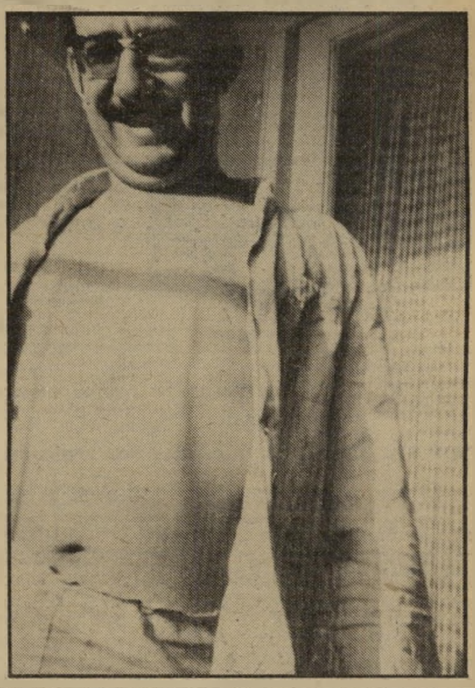

רואה־החשבון משה סלומון מבני־ברק (ימין) הרביץ לאשתו מירה (משמאל) - אך אין היא יכולה להשיג ממנו גט ביגלל ריב הרבנים

רבנים יש בשפע

אבל גט אין

בער בן 16 עמד בכניסה לבניין שעליו שלט משה סלומון רואה־חשבון. בידיו אחז פלקאט שעליו כתב: „אבא שחרר את אמא!" לידו ניצבה נערה צעירה יותר. ובידיה פלקאט נוסף: „אבא! אנו רוצים אמא חופשית!" אשה גבוהת־קומה בסוף שנות השלושים שלה, בעלת שיער בלונדי, תלתה על צווארה שלט: „אני רוצה לצאת לחופשי!"

בפתח לבניין עמדו שני גברתנים, שומרי־ראשו של משה סלומון, ששכר את שרותיהם אחרי שחוגים חרדיים בבני־ברק איימו להכותו בגלל סירובו להישמע ל־החלטות הדיינים הרבנים.

הפגנת הרחוב של מירה סלומון ושל שלושת ילדיה, שנערכה באפריל השנה, לא שיכנע את משה סלומון מבני־ברק, לתת לה גט. הוא השיב שלעולם לא יפרד ממנה.

אך משהו קרה בכל זאת בעיקבות ההפגנה. בירושלים ובבני־ברק הבינו אי־שים חרדיים שיש לסיים את הפרשה ה־אומללה, הנמשכת כבר 10 שנים ואשר פוגעת קשות בשמם של בתי המשפט הרבניים. לפני כמה חודשים אספו אלמו־נים כסף ותרמו אותו למירה סלומון, כדי שתפנה לבית־הדין הרבני הגדול בירו־שלים.

מירה סלומון יצאה לקרב חדש. היא חשבה שהפעם הצדק ינצח סוף סוף, ובית־הדין הרבני הגדול בירושלים יתייצב לימינה וישחרר אותה מהמצוקה הגופנית והנפשית שהיא מנת חלקה ב־10 השנים האחרונות.

אך היא לא הביאה בחשבון את היחסים המורכבים שבין בתי־הדין הרבניים השו־נים.

לפני שנתיים קבעו שלושה דיינים ב־בית־הדין הרבני האזורי בתל־אביב, שב־ראשם ישב הרב חיים צימבליסט, כי „מיצווה על הבעל לתת לאשתו גט פיטו־רין כדת."

שיטפון של צרחות היסטריות

אך משה סלומון צחק. הרבנים רק המליצו לפניו לשחרר את אשתו. סלו־מון הודיע. שאין לו כל כוונה לתת ל־אשתו גט.

מירה סלומון (39), ילידת צ'כיה, בתו של מוהל ידוע בבני־ברק, הכירה את משה סלומון (43) יליד הונגריה לפני 19 שנה. מירה עלתה לארץ בהיותה בת 5, ומשה סלומון הגיע לישראל כשהיה בן 10. מירה הכירה את בעלה באמצעות שדכ־נית, וכעבור חודש ימים התחתנה עימו.

הזוג עבר לגור בחיפה. הצעקות והצר־חות התחילו תוך זמן קצר. המכות התחילו עוד לפני שנולד הבן הבכור. אביה של מירה לא רצה שבתו תתגרש, למרות הסבל שהיא עברה. לא יפה לדבר על גירושין במישפחה חרדית מכובדת, הוא טען.

כעבור זמן קצר נולדו הבת והבן השני. סלומון המשיך להתנכל לאשתו. והודיע לה במפורש כי „הוא ילך וייעשה גרוע יותר ויותר."

„אם שכחתי לשים בבוקר על השולחן מלחייה, קיבלתי מייד שיטפון של צרחות היסטריות, ללא סוף," היא סיפרה לרבנים.

„אפילו ללדת את בני הבכור נסעתי לבד. בעלי לא רצה לנסוע איתי כי זו היתה שבת. כשהייתי בהריון עם הילדה, היכה אותי משה סלומון שוב ושוב. הילדים היו מבוהלים. לשכנים לא היתה מנוחה."

הבן הבכור, בן ה־16, מגלה: „כשהייתי בן 6, אני עדיין זוכר את זה. אבא רצה בכוח להשיג את התיק של אמא והתעצבן שלא מצא אותו מייד. הוא התחיל לצרוח כדי שהשכנים ישמעו ויבואו לראות. באחד המיקרים הדומים ברחנו, אני ואחותי, לחדר אחר. ואז ראינו דרך חור המנעול שאבא מסתיר סכין מאחורי גבו."

איזה שלום־בית!

אחרי ארבע שנים, של גהינום למירה וילדיה, חזרה המישפחה לבני־ברק. ב־1970 נולד הבן השני. „במשך חודשים," מספרת מירה, „סלומון הפסיק לתת לי כסף עבור החזקת הבית, אך דרש שאגיש לו כל טוב בארוחות. הייתי חייבת בכל החנויות. סלומון השיב לי כי לא אקבל ממנו פרוטה, אם לא אבקש מזונות." מירה הגישה בקשה למזונות.

„סלומון סחב אותי לרבנות, הודיע שלא יתן לי גרוש ודרש שלום־בית. אחרי שני־לד הבן השני, סחב אותי סלומון לרבנות בכוח, ואיים עלי בגט. אני ביקשתי מה־רבנים מזונות, הוא דרש שלום־בית, וה־רבנים נענו לו. איזה שלום־בית! סלומון המשיך לצאת בלילות והיה חוזר בשעות מאוחרות עם ריח בושם על הבגדים וגם עם אמצעי־מניעה בכיס."

כשהגיעו מים עד נפש, ביקשה מירה משופט בית־המישפט המחוזי, אלישע שיינבוים, להרשות לה לעזוב את הבית יחד עם ילדיה, מבלי להיקרא מורדת. השופט נענה לבקשתה. מירה עברה לדי־רה שכורה. והמשיכה לבקש גט מבעלה.

הד"ר קלצ'י, מנהל התחנה לבריאות־הנפש בתל־אביב, כתב לבית־המישפט המ־חוזי: „נישואיהם נראים לנו כפרי של מיקריות גורלית. ולא קשר עמוק ובוגר," והמליץ על מתן גט. הרב יהודה אנסבכר כתב גם הוא: „במשך הזמן לא ראיתי כל התקדמות, גם לא אחרי הפנייה לטיפול אצל פסיכולוג. הצעתי להם להגיע לידי הסכם ולהיפרד. רק בדרך זו יכול כל אחד מהם להגיע שוב לחיים ראויים לשמם ולמנוע סבל נוסף מן הילדים."

אך משה סלומון מסרב לתת גט לאשתו.

המיקרה של מירה סלומון היה ברור לדיינים. לא היה להם ספק שאין דרך אחרת, אלא להעניק לאשה גט ולשחרר אותה ואת ילדיה מסבל. אך הרבנים בבית־הדין האזורי בתל־אביב, לא מיהרו לכפות על סלומון לשחרר את אשתו. הם הסתפקו בהמלצה. למרות שקבעו בפסק־הדין: „נתחזקה טענתנו, כי אכן יש כאן מאיסות מוחלטת ואין שום סיכוי ותיקווה שאי פעם ישתנה מצב זה."

הדיינים ידעו שאם לא יכפו על הבעל לתת את הגט לאשתו, המצב לא ישתנה. אך הם לא כפו.

חוגים חרדיים בבני־ברק דנו בחשאי את סלומון על סירובו לקבל את המלצת בית־הדין האזורי, וגזרו עליו עונש של מכות. סלומון שכר לעצמו שומרי־ראש, והמשיך בסירובו.

מת מאהבה

בזמן שמירה התגוררה עם ילדיה בדירה שכורה, השיג סלומון בבית־

הדין הרבני האזורי צו, שניתן במעמד צד אחד בלבד, האוסר על האם וילדיה לשוב לדירה בבני־ברק. אחרי שהצליחה לבטל צו זה, וחזרה לבית שאותו עזבה שש שנים לפני כן, מצאה אותו כמו אחרי פוגרום. רהיטים שבורים, טינופת, ללא זרם חשמל, עם טלפון מנותק, קירות הרוסים. בית־הדין פקד שסלומון זכאי אף הוא להתגורר בדירה. במשך כחצי שנה נעלו עצמם מירה וילדיה בחדריהם, עד שעזב סלומון את הדירה ההרוסה.

משה סלומון יצר לפני הרבנים רושם שהוא ממש מת מאהבה. הוא הדגיש בכתב־ההגנה שהגיש לבית־הדין בנובמבר 1980 שהוא לא התייחס באלימות ובחו־לניות לאשתו. הוא טען בתוקף שהחיים המשותפים לא התערערו ושאין כל מניעה לחיי מישפחה תקינים, אם רק האשה תרצה בכך.

סלומון גם הדגיש שהוא חי בצניעות ודואג לילדיו. כמו כן טען שאשתו מורדת ואינה זכאית למזונות. אך הוא נשמע לצו בית־המישפט ושילם את מזונותיה.

מירה סלומון עייפה מלהמתין לנדיבות ליבו של בעלה, והגישה עירעור לבית־הדין הגדול בירושלים, שבראשו הרב הראשי עובדיה יוסף. העירעור הוגש לפני כשנתיים. מאז משהים הרבנים את תשובתם. הם מכירים היטב את הפרשה, הם לצידה של האשה, אך הם מסרבים להתחייב.

הדיינים בירושלים יודעים, שאם יחליטו בניגוד להחלטתם של הדיינים מתל־אביב, שסירבו לחייב את סלומון לתת גט לאשתו, הם צפויים לבזיון גלוי. אם אב בית־הדין האזורי בתל־אביב, הרב חיים צימב־ליסט, החליט שלא לחייב את סלומון לתת גט לאשתו, הוא גם לא יקבל החלטה אחרת, אפילו אם היא באה מהראשון־לציון הרב עובדיה יוסף. הרב צימבליסט עלול להביע בפומבי את התנגדותו לפסק־הדין של בית־הדין הרבני הגדול, ולהודיע שהוא לא מקבל את החלטותיו.

גיבובי דברים ללא משמעות

הראשון־לציון הבין שלא יוכל להת־חמק עד אין סוף ממתן פסק־דין. הוא הטיל על הרב יוסף קאפח, מבית הדין הגדול בירושלים, לכתוב את המס־קנות.

הרב קאפח כתב פסק־דין מנומק היטב.

כין היתר כתב הרב קאפח:

בינתיים הגישה האשה תביעה למזונות ברשות אחרת, ושם, לפני השופט שיינ־בוים, סודר שלום בין הזוג ביום 10 בנו־במבר 1974. כעבור חודש ימים הוזמנה האשה להמשך הדיון בבית־הדין הרבני, כאילו לא סודר שלום־בית, וכאשר הופיעו הצדדים לפני בית־הדין, תמה בא כוח האשה: „הרי סודר שלום־בית!"

בא כוח הבעל ענה בגיבובי דברים שאין להם משמעות, טען שאין שלום, וכי האשה מסרבת להיות עם בעלה חיי אישות. האשה הכחישה וצירפה לתיק אי־שור מבית־הטבילה, שהיא ביקרה שם ביום ב' בכיסלו, שהוא יום לפני הופעתם בבית־הדין, וטענה שבעלה לא ניגש אליה ולא התעניין בה, לא שאל אם הלכה למיקווה, לא מדבר עימה, לא רצה ללכת לרופא פסיכיאטרי כפי שהוסכם בבית־המישפט, ובבית הוא תובע רק גט.

הבעל הכחיש, כמובן. האשה אף טענה באחד התיקים הרבים שהוא מכה אותה לעיני הילדים ושקרובים באו להצילה.

בתיק מצורפת תעודת רופא מיום ה־5 בנובמבר 1980, המאשרת כי מאז נפרדה האשה מבעלה, לפני כחמש שנים, היא הצליחה לשקם את עצמה ואת הילדים.

אשה זו צודקת בטענתה כי בעל זה מאוס עליה, וכל מה שנכתב על־ידי בעלה או עושה דבריו בכתב־התביעה ובכתב־העירעור, אינם אלא דברים המוסיפים להצדיק מאיסתה בבעלה, כשם שהם מצ־דיקים מאיסת כל אשה בבעל מסוג זה.

לפי כל הנ"ל נראה ברור שיש כאן פירצה לא רק בלתי דחוקה, אלא אף מסילה רחבת־ידיים כרוחב רשות הרבים, לחייב את הבעל הזה לפטור את אשתו בגט פיטורין בהתאם לבקשה. לקבוע כי הבעל חייב לתת גט. ואם יסרב, בית־הדין ידון במתן צו לכפיית מתן גט.

אם הבעל יקשה את עורפו ויסרב להח־לטתינו, זכאית האשה לפנות לבית־הדין הרבני האזורי בכל בקשה שתמצא לנכון.

עד כאן פסק־דינם של דייני בית־הדין הרבני הגדול בירושלים.

על פסק־הדין חתומים הרב הראשי לישראל הרב עובדיה יוסף, הרב יוסף קאפח והרב מרדכי אליהו.

למי שאינו מכיר את יחסי הכוחות בבתי־הדין הרבניים, נראה שסוף סוף, הגיעה הפרשה לקיצה.

אך דייני בית־הדין האזורי בתל־אביב לא נכנעו כל־כך מהר.

בזיון בית־הדין הגדול

דיינים, ובראשם הרב חיים צימ־בליסט, כתבו מייד החלטת־תשובה לבית־הדין הרבני הגדול. כתבו הרבנים תל־אביביים:

האשה עירערה לבית־הדין הגדול על כך שלא חייבנו את בעלה בגט. עירעורה נתקבל, ואכן בית־הדין הגדול חייב את הבעל בגט. אולם דעתנו לא נשתנתה. לדעתנו, אף שמיצוה גדולה היא שהבעל יגרשנה (והאישה יודעת כמה מאמצים השקענו לשכנע את הבעל בקיום מיצוה זו ולשוא), לכלל חיוב לא הגענו. אין איפוא טעם שנדון לכוף את הבעל במתן גט, בשעה שאנו, לעניות דעתנו, עומדים עדיין בשלב שלפני החיוב.

הרבנים של בית־הדין האזורי בתל־אביב, החזירו את הכדור לבית־הדין הג־דול, באומרם: „אנו ממליצים שהאשה תפנה לבית־הדין הגדול גם בבקשה זו של כפיית גט."

זהו מצב מדהים, שלא יתכן בבתי־המישפט האזרחיים. אם שופט בית־מישפט מחוזי יעז לפרסם החלטה שבה יפסול את החלטתו של בית־המישפט העליון, בטענה שדעתו שונה מדעת שופטי בית־המישפט העליון, הוא יואשם בבזיון בית־המישפט, ויהיה צפוי למאסר.

אך לא כך בבתי־הדין הרבניים. הגיב על כך הרב יוסף קאפח: „גם בבתי־הדין הרבניים קיימת היררכיה. חובה לכבד את החלטות בית־הדין הגדול." מדוע לא כיבד, אם כן, בית־הדין האזורי את החו־לטת בית־הדין הגדול? „זה עניין של הרכב הדיינים," השיב הרב קאפח, וסירב להסביר.

מירה סלומון בחתונתה
רוצה לצאת לחופשי

בית־הדין הרבני האיזורי סירב להיענות להחלטת בית־הדין הרבני הגדול - שקבע שיש לחייב את הבעל לתת גט לאשתו - והאשה נשארה תלוייה בין הרבנים

מירה ומשה סלומון
המכות התחילו מייד

האם בכלל יכול בית־הדין הרבני לכפות על בעל לת גט פיטורין לאשתו? לשאלה זו עונה סעיף 6 של חוק שיפוט בענייני נישואין וגירושין, האומר:

כפיה למתן גט ולקבלתו: ציווה בית־הדין הרבני בפסק־דין סופי לכפות איש לתת גט פיטורין לאשתו או לכפות אשה לקבל גט פיטורין מאישה, רשאי בית־מישפט מחוזי, כתום שישה חודשים מיום מתן הצו, לפי בקשת היועץ המיש־פטי לממשלה, לכפות במאסר לציית לצו."

בית־הדין הרבני רשאי לכפות לתת גט, ובית־המישפט המחוזי רשאי לבצע את הצו.

אך מירה סלומון עדיין ממתינה. מרוב רבנים אין היא רואה את הגט.

מרסל זוהר

אופנאית לבנונית ואופנאי אמריקאי מביאים לישראל

את הלהיטים הלוהטים של נשות אמריקה

שרוואל בנוסח אמריקאי של נורמה קמאלי, מעצבת האופנה הלבנונית, המע־דיפה את נשותיה באוברולים רחבים, שהשפעה מזרחית ניכרת בהן. נורמה, היושבת דרך קבע בניו־יורק, התחילה את דרכה בעולם האופנה בעיצוב בגדי־ים.

מאמריקה לישראל פסים ונקודות

מחוך צמוד וחוצאיות מכנסיים הם השילוב האידיאלי לקיץ האמריקאי ולסתיו הישראלי. העיצוב: פרי אלים.

דו שימושית היא חליפה דו־חלקית בשילוב של נקודות ופסים. מה שהיה פעם שיא חוסר־הטעם הפך היום להיט אופנתי באמריקה, כשנותן הטון הוא מעצב־האופנה הידוע פרי אלים. את המכנסיים והחלק העליון אפשר ללבוש ביחד כחליפה מעוררת עניין, או כל אחד לחוד, בצירוף בגד תואם.

מי אינה מכירה את פייר קרדן? מי לא שמעה על איב סאן לורן? כולן אוהבות את פאקו רבאן. אבל בנוגע לפרי אליס ונורמה קמאלי יש לנו חור בהשכלה.

פרי אליס האמריקאי ונורמה קמאלי הלבנונית, הם שני הסטארים התורניים של ארצות־הברית. הם עלו בצורה מטאו־רית לפני כשלוש שנים. לפי המסורת היו פאריס, לונדון ורומא הערים שנתנו את הטון בכל מה שקשור לאופנה. בשנים האחרונות מתחילה אמריקה להתגלות כ־מעצמה גם בתחום האופנה. גם האירופים שואפים להצליח באמריקה, כי זהו שוק ענק, של מיליוני אנשים שקונים וקונים.

בארצות־הברית נחלקים מעצבי־האופנה לסטארים ולסופר־סטארים. סטארים יש הרבה, אבל סופר־סטארים יש מעטים. ההבדל בין השניים נמדד בכמות המכירות בשנה.

ההתחלה — זבן בחנות

מכירותיו של אליס עלו מ־2 מיליון דולר בשנה ל־250 מיליון, תוך זמן קצר. אליס נולד בדרום ארצות־הברית לפני 38 שנה, הוא בלונדי, בעל עיני תכלת, גבוה ויפה. הוא מעצב לנשים אך מעדיף את בני מינו בחייו הפרטיים.

הוא התחיל את דרכו כזבן בחנות לביגדי־נשים. באחד הימים הוא הכיר את פרנק רוקמן נשיאה של חברת־אופנה ידועה. רוקמן הציע לו לעצב קולקציה לנסיון. הקולקציה לא היתה הצלחה גדולה. אך הבגדים היו שונים ומיוחדים, ועוררו תשומת־לב. היחוד של אליס היה בבד. שאותו הוא מעצב במו ידיו. אהבתו היא צבעי אדמה. בחורף הוא מעצב סודרים בצבעי שלכת, נעימים ורכים למגע, ובקיץ הוא משתמש בצבעים פסטליים עדינים, ושילובים של פסים ונקודות בבגד.

נורמה קמאלי, מעצבת האופנה הלבנו־נית היושבת דרך קבע בניו־יורק, התחילה את דרכה בעיצוב ביגדי־ים, ובעזרתם על־

חגית לשם היא בסגנון הדוגמנית שפרי אוהב — גבוהה ודקיקה וגם אלגנטית.

פסים רחבים וצרים הם חידוש אמריקאי מחניף ומרזה. אפילו כשהמכנסיים רחבים־רחבים ונראים כחצאית, הדקט גדול וארוך ומחניף במיוחד לנשים רזות וגבוהות.

זוהי האופנה השונה והמיוחדת של הסופר־סטאר התורן פרי אלים, שלא תיכנן להיות מעצב־אופנה, והיום הוא יושב באולימפוס ומוכר ב־250 מיליון דולר בשנה. צילומים **מירי זכרוני.**

תה במהירות מסחררת לפיסגה. היא משתמשת בבדים פשוטים, בגדיה שימושיים ומחיריה עממיים ומחמיאים לגיזרה גם של נשים עגלגלות.

גאון באופנה

אין צורך לנסוע לניו־יורק כדי לרכוש את בגדיהם של מעצבי־הצמרת. שרה יוגב הישראלית, המחלקת את זמנה בין ניו־יורק ותל־אביב, דאגה להביא

ז'קט סבא מבד פשתן, שאותו יכולות הנועזות ללבוש רק בתוספת מיגבעת ומקל. אולי לא נוח, אך מאוד מקורי.

ארצה חלק מקולקציית הבגדים שהם המילה האחרונה באופנה הבינלאומית.

לשרה יש חוש אופנתי נדיר. „היא גאון," מעיד עליה בעלה. מתוך קולקציה עצומה של מאות דגמים היא מסוגלת לשלוף את שני הדגמים שיהיו להיטים בעונה. נוסף לכך יש לה פטנט — היא קונה את הבגדים סמוך מאוד לעונה, בניגוד לחנויות הגדולות העושות את ההזמנות לפני העונה, וכך היא מצליחה להוזילם ב־30 עד 40 אחוז, וזהו סכום משמעותי ביותר.

גם מי שאינה משתייכת לחוג הסילון, ושאין לה תוכניות לקנות כרטיס־טיסה לניו־יורק כדי להצטייד במלתחה נועזת ומקורית, יכולה לפגוש את פרי אלים ואת נורמה קמאלי אצל שרה יוגב בתל־אביב.

מיני משובץ בשיער רטוב על הדי קנטור הישראלית. כך אוהב אותן פרי אלים — שובבות וגם זרוקות.

שרה יוגב הישראלית שדואגת לנשים שאינן משתייכות לחוג הסילון ומאפשרת להן להתלבש לפי האופנה.

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא כתבת־שער תחת הכותרת „ההשמצות הנוראות ביותר בעולם". הכתבה עסקה בשבועון החשיפות ההוליוודי „קונפידנשל", המפרסם מפורותיהם הכמוסים ביותר של כוכבי־הקולנוע האמריקאיים. במדור הפשע סופר, תחת הכותרת „רצח ברחוב פרישמן", על רציחתה של עליזה ברדר בתל־אביב, כאמצע היום ועל מחדליה של המישטרה בפרשה זו.

תחת הכותרת „עשור — או אפון?" נגוז סיפורו של יו"ר ועדת חגיגות העשור למדינת ישראל, מאיר וייסגל. עמדת מערכת השבועון היתה, כי החגיגות נועדו לכישלון — הנחה שאכן התאמתה. ראש מערכת „העולם הזה", שלום כהן, המשיך בסידרתו, „מבט אחד למסך", שבה תיאר את „האשה הפוביי־טית". מדור הקולנוע סיקר את הסרט „המכשפה", בכיכובה של מרינה ולאדי.

משער הגליון: כמה מהכוכבים מושמצי העיתון ההוליוודי „קונפידנשל".

אטום ומדינה של איינשטיינים ✱ טרגדיה באבו־גוש ✱

שבועונאי להשכיר ✱ על לידת משה דיין

העם

מדינה אטומית

מעולם לא היתה אימתו של האטום רובצת על האנושות כמו החודש. הסוב־ייטים הודיעו כי השלימו את הטיל הבינ־יבשתי הראשון, המסוגל לשייט מיבשת ליבשת — נשק נורא שאין מפניו הגנה.

נשק זה אמנם אינו מצוי עדיין בשלב המאפשר את הפעלתו המיידית. אולם שוב לא נשאר שום ספק, כי בתוך שלוש שנים יהיו בידי שני הגושים העולמיים האמ־צעים להמטיר זה על זה (או על מדינות קטנות) פצצות־מימן, שיירדו מן החלל במהירות כזאת, ששום כלי־הגנה לא יוכל להשמידם בדרך.

השבוע התכנסו בישראל אנשי־המדע של העולם כדי לדון על צד אחר של האטום: הכוח הפורה הטמון בגרעין הזעיר, שיש בו כדי לחולל מהפכה ברמת־המחייה העו־למית, לתת דחיפה עצומה לארצות אשר אין להן נפט או פחם — כמו ישראל.

אזרחי ישראל כבר ראו את עצמם, בגאוותם, ככני מדינה אטומית ראשונה־במעלה, החלו להחיות בליבם חלומות ישנים על מדינה של איינשטיינים. תיקוה זו היתה מוגמת במיקצת. אולם היה בסיס מוצק למציאות צנועה יותר ובטוחה יותר — בישראל גדל דור של מדענים צעירים. שיוכלו בבוא היום לנצל את כוח־האטום לטובת המדינה, ואולי לטובת המרחב.

אין ספק, כי בוא יבוא היום, שבו תחדור הפצצה האטומית גם למרחב — כאשר שני הצדדים יתחילו לחמש את צבאות גרוריהם וידידיהם במרחב בפגזים אטומיים קטנים. אם ישראל תוכל לבסס את אטום־השלום שלה לפני שיגיע יום מר זה, יהיה בידיה להציע לעמי־המרחב תחליף פורה יותר למילחמה אטומית מר־חבית.

מיעוטים

השר אומר: „לא!"

בין חייליו הערביים של לח"י בלט אחמד, איש אבו־גוש. תחת פיקודו של „רומק" גרינבגר, השתתף בפעולה נועזת, שבה שוחררה מכלא בית־לחם קריינית תחנת־השידור של אירגון המחתרת, גאולה כהן *. נשלח לפעולות סודיות וחשובות בגדה המזרחית של הירדן. כשנסתייכה מילחמת העצמאות, חשב אחמד לתומו, כי נכונו לו חיים שקטים ונוחים בכפרו.

עין אחת פחות. ימים אחדים אחרי רצח מתווך האו"ם, הרוזן פולקה ברנדוט, דפקו שוטרים על דלת ביתו של אחמד. הוא היה רגיל כבר לביקוריהם של שוט־רים. אך הפעם, לראשונה, היו אלה שוט־רים ישראליים. אחמד נעצר וגורש כעבור כמה ימים לירדן.

כל תחנוני מישפחתו, אנשי לח"י היהו־דים, ומוכתר הכפר היו לשווא. דברי ההסבר כי אחמד, שהיה איש לח"י, עלול להירצח בירדן, לא הועילו.

בירדן חיכו לאחמד אנשי המישטרה הירדנית. הם עצרו אותו לשנתיים במחנה עבודת־פרך. שם התעללו בו, ניקרו אחת מעיניו.

כשהגיעה ארצה הידיעה על גורלו של אחמד, חלה אביו הזקן ומת מצער. אמו, פטמה הזקנה, נשארה בודדה, ללא כל מישען כלכלי. תושבי הכפר חידשו את בקשותיהם למתן היתר כניסה לאחמד, ששוחרר בינתיים מכיולאו.

מיכתב קצר. הבקשות עשו את דרכן בין מישרדי־הממשלה. האם הזקנה עלתה לירושלים, ניסתה להתקבל אצל שר־הפנים, ישראל בר־יהודה. הוא סירב לקבלה.

בשבוע שעבר הגיע מיכתב רישמי קצר לביתה של פטמה. שכן יודע עברית קרא את תוכנו באוזניה: „נתבקשתי ע"י השר לאשר קבלת מיכתב מיום 5.4.1957 בדבר אשרת כניסה לישראל לבנך, ולהו־דיעך כי בנסיבות הנוכחיות, אין אנו רואים אפשרות להענות לבקשתך."

פטמה נפלה מתה.

* כיום חברת כנסת מטעם התחיה.

עיתונות

שרות בן־דב

דב הוא חיה מאוד נאמנה. דב אחד, מספרת האגדה, היה כל־כך נאמן לבעליו עד שפעם, בראותו זבוב המטריד את אדונו בשנתו, רצה לגרשו, הרים אבן גדולה והטילה על גולגולת אדונו. מאז נכנס ללכסיקון האנושי המושג הנפוץ „שרות דב".

חיים בן־דב לא היה דב אמיתי, כי אם בסך הכל בן דב. הצעיר הזיכרוני (30) רצה מאוד להיות עיתונאי. הוא הצליח לקבל עבודה בהבוקר כעורך־לילה, וב־ג'רוזלם פוסט. אולם בן־דב רצה להיות דב גדול ועצמאי, העומד ברשות עצמו. הוא רק שכח שנייר העיתונים מופק בדרך כלל מעצי יער, ועל הקשר בין בני דובים ועיתונים אמר כבר פעם הביטוי העממי: לא דובים ולא יער.

משום כך נכשל הצעיר, לשעבר מאנשי לח"י, בכל ניסיונותיו העיתונאיים העצמ־איים. כשערך יחד עם מרדכי קשתן את שבועון הנוער אנחנו, רב עם קשתן וכתוצאה מכך חוסל העיתון. לפני יותר משנה בנה את עתידו על עיתון נוער שני — עתיד — יחד עם נפתלי ארבל.

תמונות ופרחים

אנשי השגרירות הסובייטית בתל־אביב, בטקס הפרידה מארונות חבריהם שנהרגו בתאונת־דרכים. הארונות של המזכיר השני, ויקטור סמירנוב, ורעייתו הובאו לנמל חיפה, משם הוסעו באונייה הסובייטית ורושילוב לקבורה במולדתם. בתוך הזרים הקלוטים תלו אנשי השגרירות את תמונותיהם של שני ההרוגים, עטופות בסרטי־משי שחורים ופרחים.

כיום סגן עורך ביטאון צה"ל, העובד בעת ובעונה אחת בחמישה מקומות עבו־דה. בן־דב לא הצליח למצוא עתיד ל־עתיד והפסיד את כל רכושו הפרטי בהו־צאתו של השבועון הפורנוגראפי לנוער.

„עתיד" של עבר. בן־דב נאלץ להש־לים עם האימרה העממית, ונוכח כי איש אינו זקוק לבני־דובים ולא לשירות דובים. הוא הסתגל למציאות הג'ונגל ה־עיתונאי והציע את שירותו לתנועת ה־חרות. זאת הסכימה למען את הוצאתו של שבועונפל תנופה.

השבועון המוסווה, שרוב כתביו היו מתנדבים ללא שכר, נערים תמימים ש־הוקסמו מפירסום שמם בעיתון, לא האריך ימים, למרות שמו התנוסתי, עוד פחות מעתיד שקדם לו. כשהפסיקה תנועת ה־חרות את תמיכתה בעיתון, אחרי שנפוצו שמועות של מעילה בכספיה, והוא הפסיק את הופעתו, מיהר בן־דב להציע את שי־רותיו לאחרים.

תחילה פנה לאריה דיסנצ'יק, עורך מעריב, שהוציא בעת ובעונה אחת עם הופעת תנופה שבועון־ילדים תפל ודל תפוצה. בן־דב הציע לדיסנצ'יק לאחד את שני השבועונים. דיסנצ'יק קפץ על המ־ציאה ועמד להסכים לחיסול מתחרהו. אולם התנגדותו של ראובן בן־יגאי, עורכו של עיתון־הילדים של מעריב חיסלה את ההסכם, עוד לפני שהגיע לשלבים מעשיים.

אנשים

● על נסיבות לידתו של הרמטכ"ל **משה דיין** סיפר השבוע **יוסף כרן**, איש דגניה, לאורח זר. בשעתו היו בדגניה רק 10 בחורים ושלוש בנות, וכדי לא לערער את יחסי החברה, הוחלט חגיגית בין כולם להימנע במשך חמש שנים מנישואין. אולם האהבה גברה על העקרון: חודש אחרי ההחלטה נשא **שמואל דיין** את אחת הבנות **דבורה זאבוטינסקאיה** אמו של משה דיין, שנולד כעבור תשעה חדשים, ב־15 במאי 1915. אמר כרן בחיוך: „למזלו של צה"ל, נולד דיין ארבע שנים ושלושה חודשים לפני זמנו.."

● שר־האוצר **דוי אשכול**, בקומו לנאום אחרי שר־העבודה **מרדכי נמיר**, בכינוס למען המילוה לשיכון־עולים: „חב־רי אמר שידבר קצרות ודיבר ארוכות. אני מודיע, שאדבר בהרחבה, ואולי על־ידי כך יתקצרו הדברים."

● רב־סרן בצה"ל על דברי הפירסומת ההוליוודיים, כאילו היתה **זיווה שפיר** מקלענית בצה"ל: „נדמה לי שלא היתה מקלענית דווקא, אלא הבול."

● רעיון טוב התגלגל השבוע משולחן לשולחן בית־קפה. כשנודע **לאורי דן**, כתב מעריב צעיר, כי יש אפשרות לרכי־שת מטוסים קטנים ישנים, קפץ על המ־ציאה וסיפר כי הציע לעיתונו לקנות את אחד המטוסים, כדי שטייס מיקצועי יקח אותו לסיור מוסס ברחבי אפריקה. אולם לפני שדן הספיק לבצע את תוכניתו, שמע על כך שכנו לשולחן **חיים** („היי דרומה") **חפר** והציע את אותה ההצעה לדבר. העיתון המפא"י קנה מטוס. שכר את אותו הטייס, אשר אורי דן רצה לשוכרו.

„העולם הזה" 1040
תאריך: 11.9.1957

מסדר המסדר את עצמו. בן־דב הציע את שירותו לאדם אחר. היה זה בעל ידיעות אחרונות, נוח מוזס. מוזס הנמרץ, שאין דבר קדוש בעיניו יותר מאשר להכות את עיתון־הערב המתחרה, עזר כבר קודם לכן, בחשאי, להופעת תנופה, כדי לפגוע בעיתון־הילדים של מתחרהו. הוא תרם פעם 200 ל"י מכיסו, הציע בפעם השנייה לפרסם מודעה של תנופה בעיתונו, והחזיר מכיסו את דמי־המודעה, כדי שאיש לא יבחין בדבר.

מוזס העריך את שירות בן־דב. אולם יותר ממנו הוא יודע להעריך את הכסף. מחקר קצר גילה לו, כי תפוצת תנופה היתה קצת יותר מאלף עותקים בשבוע. תפוצת עיתון הילדים של מעריב הגיעה לאלפים מעטים — כמות שאינה מקיימת את העיתון וגורמת לו הפסדים מדי שבוע בשבוע.

אמר מוזס: „למה לי לסדר את מעריב כשהוא מסדר את עצמו?"

הוא דחה את שירות בן־דב בקש.

למרבית התימהון לא נואש בן־דב. אחרי שכמה הצעות שלו למיפלגות שונות נדחו, הציע השבוע למפא"י להוציא מחדש את תנופה. והוא עשה זאת מתוך חישוב הגיוני יותר: סוף־סוף, מיפלגה הרוכשת מועדונים במיליוני לירות, יכולה להר־שות לעצמה להפסיד גם על עיתון.

בשום מקום בארץ לא תוכלי למצוא קולקציה כה מגוונת של שטיחי יבוא חדישים ומרהיבי עין, במבחר כה ענק ובאיכות שכזו.

שטיח בסגנון חדיש ומודרני ביותר, בשילוב נפלא של רוגמאות אבסטרקטיות.

שטיח בסגנון אורינטלי בצבעים חמים וברוגמאות מרהיבות עין.

השטיח שיהפוך את ביתכם לארמון. עיצוב מודרני וארגנטי בצבעי קרם ובז'.

שטיח ברוגמא פרסית במבחר צבעים.

שטיח קיר אומנותי בעבודת יד ברוגמת צמות.

חדש

רשת שטיחי ראובן שטיחים עבודת יד אמנותית במבחר של רוגמאות. ניתן להזמין בכל רוגמא ובכל גודל.

שטיח עבודת יד מרהיב ביופיו.

שיטת קניה חדשנית ובלעדית

שטיח ארינה אנגלי מקיר לקיר – חוויה של צבע ואיכות.

שטיח ב- 0 תשלומים שווים

מכבדים כרטיס ישראכרט ויתר כרטיסי האשראי.

המבחר הגדול בארץ של שטיחים מקיר לקיר בכל הרשת

חדש

תל אביב	ירושלים	באר שבע	נתניה	ראשל"צ	רמת השרון	חנות המציאות
עליה 11	בנין מגדל העיר	ההסתדרות 93	הרצל 53	הרצל 4	סוקולוב 86	תל־אביב דרך יפו 45

שטיחים מקיר לקיר ועבודת יד אומנותית תל־אביב דרך יפו 9

רשת שטיחי ראובן

פתוח במוצ"ש מ- 7.30 עד 10.30

מחלקת פרויקטים אדריכלים וסוחרים־מר מיטל 03-622198

הגיר באאנ&שוחי

מוכנים לחג?
כתר פלסטיק מוכן.

1.סדרנית

עגלת מגירות על גלגלים בעלת 3 או 4 קומות. הסלסלות נשלפות. הסדרנית קלה להרכבה עצמית ושימושיה רבים - לירקות ופירות, לצעצועים, לכלי עבודה, למשרד... הסדרנית נמכרת באריזה חדשנית הנוחה לנשיאה.

2.צידנית בידוד פלוס

סט של 3 צידניות במבחר צבעים. לצידנית בידוד רב שכבתי של פוליאוריטן מוקצף, עמיד בטמפרטורות שבין 40°C- ועד 95°C+. ידית הנשיאה עשויה מחומר קשיח והיא חלק ממנגנון נעילה מיוחד. קיבולת הצידנית 20, 26, 33 ליטרים.

3.טרופיקל

מיכל רב תכליתי לשתיה חמה וקרה. בידוד פוליאוריטן חדשני. בעלת רגליים מתקפלות למזיגה נוחה של המשקה. עיצוב מודרני, כולל סט כוסות בקיבולת של 5 ו־8 ליטר.

4.מייבש צלחות W

מתקן מתקפל לייבוש כלים, בעל תכולה מירבית, בשלל צבעים. נוח לנשיאה, נוח לאכסנה, קומפקטי וקל לניקוי.

5.מיכל שתיה בידוד פלוס

מיכל שתיה נוח ונייד במגוון צבעים, בקיבולת של 4, 5, 6 ליטרים, חומר בידוד רב שכבתי של פוליאוריטן מוקצף. עמיד בטמפרטורות שבין 40°C- ועד 95°C+.

6.חמוצניק

שולף זיתים מבלי להרטיב את הידיים. הקופסא, המשמשת גם לשמירת מזון, הינה בעלת מכסה פטנט אטום לנוזלים.

7.מלחיה ופלפליה

עיצוב חדשני למוצר שימושי. המערכת עשויה מחומר אקרילי בעל גוון מבריק.

8.לוח חיתוך

לוח מפוליאוריטן קשיח, הגייני וקל לניקוי. מיוצר ב־4 גדלים. משמש להגשה ולחיתוך ירקות בשר וכו'. אינו מקהה את הסכין. תחליף איכותי ללוח החיתוך הסטנדרטי.

לרשותכם מוצרים רבים נוספים כולם באיכות הנודעת של כתר פלסטיק.

כתר KETER

החברה המובילה במיגוון מוצרי פלסטיק

ניתם מערכות תדמית

KENT

מפעם לפעם מגיע לי...

KENT
שווה כל מחיר.

קנט. הנאה אמיתית. השילוב
הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך.
הטעם המיוחד של תערובת הטבק
האמריקאית ופילטר המיקרונייט המפורסם.

הקניה הטובה ביותר 1982

דגל לאומי

מקורו בפרי טבעי

מוץ מוץ

- סירופ ממותק בשפופרת.
- מבוסס על חומרים טבעיים.
- כל שפופרת מספיקה להכנת 6 כוסות משקה גדולות (1 1/2 ליטר).
- נוח וקל לשמוש.
- אין צורך להחזיק במקרר.
- פיה מיוחדת מאפשרת מזיגה מדוייקת ללא פתיחת הפקק.
- טעם מעולה במבחר טעמים.
- **וכל זה במחיר מפתיע: מקסימום משקה במינימום מחיר.**

לעבודה ולמשרד

למשפחה ולאורחים

לפיקניק לטיול ולים.

מוץ מוץ

מוזיאו לפרי את המוץ!

ב־5 טעמים: תפוזים, תפוחים, פטל, אשכולית ולימון

הרב עמי כץ יוצא נגד הכפייה הדתית, המשניאה את הדת

על הציבור, פותח צוהר לחיי היום־יום של החרדים, מספר

על חיי המין שלהם ועל יחס ההלכה לאשה ולתפקידה בחיי הזוג

הליכוד בחר כפרסנר באגודת־ישראל, זזה מחליא אותי. המישטר הטוטאלי־טאדי זוחל ונכנס לחוכנו ביגלל האגודה

בהלכה יש שוויון־זכויות - מלא לאשה. כל מיני מטומטמים עיוותו את זה

עזבתי את ימית לפני הבינו, כי לא רציתי שיזהו אותי כאחד המרים יד על חייל. בשביל זה היה טאבו

ראיינה שרית ישי

„אגודת ישראל - אויבת הדת!"

אשה יולדת היא מלכה. היא שותפה של הקדוש־ברוך־הוא ביצירת מעשה־בראשית. לעומת זאת, הבעל הוא כלום

אני מעריך את האשה בכל רמ"ח אברי ושס"ה גידי. הגמרא אומרת שהעולם שייך לאשה. היא הקובעת

אני בעד זה שהבעל יהיה נוכח בחדר־הלידה. הלידה היא יצירה, מעשה־בראשית. לא זיק לבעל להדגיע את אשתו

הרב עמי כץ הוא מסוג האנשים אשר יכולים להחזיר אותך בתשובה בשתיים־שלוש שיחות. עוד שיחה איתו, והוא היה משכנע אותי לעבור אל העבר ההוא, ולהצטרף אל כמה מהטובים שבידידי.

כשאתה מדבר עם הרב עמי כץ על דת ועל חיי היומיום של האדם הדתי, נשמע הכל פשוט, טהור ונכון. אין לי שום דרך לבדוק את הדברים הלכה למעשה. אני מביטה על הרב, שהטריח עצמו מעיר־אובות שבערבה אל מערכת „העולם הזה", ורואה לפני בחור בן 25, כבר בעל בעמיו, כבד־גוף, נשוי פלוס ארבעה ילדים, רבם של בעלי תשובה ובעל תשובה בעצמו.

הרב עמי כץ הפך לחביבם של אמצעי־התיקשורת בעיקבות פרשת „אל־על". היה זה הוא ששלח מיכתב מתריע ל־ראש־הממשלה, מנחם בגין, שבו הזהיר מפני הכפייה הדתית. כשהוקמה התנועה של „אזרחים נגד כפייה דתית", הצטרף כפעיל אל שורותיה, ומאז הוא עושה ימים כלילות בפעילות למען התנועה.

הרב כץ נולד ברחוב הכרם בתל־אביב, ובגיל 14 החליט לחזור בתשובה. אמו, אשתו של רופא, לא השלימה עד היום עם רוע הגזירה, ואינה מתייחסת בארצי־נות לבנה, שהיה לרב הצעיר ביותר בארץ, כאשר הוסמך לרבנות בגיל 18.

הרב עמי כץ הוא מנקודות האור ה־בודדות בעולם החושך של קנאי־הדת בישראל — בראש פתוח ובעיניים צלו־לות הוא משכנע אנשים לחזור בתשובה. הוא עוזר לבעלי תשובה, לגרים, אולם כאשר הדבר נעשה בכפייה, הוא הראשון הקופץ וקורא חמס.

עיר־אובות, מקום מגוריו, התפרסמה כאשר למקום הגיע יהודי אמריקאי בשם שמחה פרלמוטר עם שתי נשותיו, ותקע שם יתד. רק לאחרונה קיבלה עיר־אובות מעמד של ישוב קבע, והפכה לקיבוץ. במקום חיים בעיקר בעלי השובה וגרים אמריקאיים, והרב כץ אומר כי עיר־אובות היא ביתו עד סוף חייו. הוא מודה שיש לו עניין להביא למקום עוד הזדים ב־תשובה והוא מדבר על 120 משפחות.

● איזה מין ישוב הוא עיר־אובות?

(המשך מעמוד 65)

עיר־אובות הוא קיבוץ, שתושביו הם בעלי־תשובה וגרים מכל העולם. לפני שלוש שנים, אחרי אודיסיאה מישפטית בת 13 שנים, הוכר היישוב כיישוב קבע.

● **מדוע אודיסיאה מישפטית?**

שימחה פרלמוטר עלה ארצה עם שתי נשותיו, הגיע לעיר־אובות ורצה להקים יישוב. עשו לו צורעס. הוא זכה בבג"ץ בעזרת עורך־הדין יוסף בן־מנשה. פרלמוטר הוא יהודי בעל תשובה רציני, איש ימין שרוף. כל הקיבוץ הם חברי התחיה, רק אני הכיבשה השחורה.

● **היכן אתה נמצא בקשת הפוליטית?**

לו ידעתי שהמערך יעשה הסכם־שלום, הייתי סומך את ידי על ההסכם. אולם מאחר שהליכוד הוא שערך את ההסכם,

אני לגמרי לא בטוח בתוקפו של ההסכם, מכיוון שאני לא בוטח בליכוד. הליכוד הוכיח שהוא אופוזיציה טובה, אולם כאשר הוא נמצא בשילטון ובוחר לו כפארטנר את אגודת־ישראל, זה מחליא אותי.

● **מדוע?**

מכיוון שבגין רוכב על הגל הדתי.

● **בעבר היית איש המפד"ל. האם אתה עדיין חבר המפד"ל?**

הו, המפד"ל. המפד"ל. אני צופה למפד"ל ירידה של עוד 50% בבחירות הבאות. את מבינה, התחנכתי אצל הרב דרוקמן, אבל כשהצבעתי מפד"ל, לא הצבעתי בשבילו אלא בשביל מלמד. דרוקמן הוא אמנם איש־חינוך מעולה, הבית שלו מאוד מקורין. אשתו היא רופאה נודעת. נולדה להם בת מונגולואידית והתפתחותה של הילדה הזאת היא בלתי־רגילה. זה הכל עניין של חינוך ותשומת־לב. הם אנשים בלתי־רגילים, במיוחד אשתו. אשת־חיל ממש. היא אימצה ילדה נכה, ומתמודדת עם הכל לבד. אך יחד עם זה שאני מעריך אותו כאיש־חינוך וכאדם קורן אור, אני לא מקבל את דעתו בהרבה תחומים.

● **אתה מוסמך רבנות, רב אזורי תודוכסי. מהו הרקע שלך, היכן גדלת, היכן התחנכת?**

אני יליד תל־אביב. גדלתי פה, לא רחוק. ברחוב הכרם 5.

● **זה מסביר את שימך. איני מכירה הרבה רבנים ששמם הפרטי עמי.**

שמי המלא הוא עמי ישראל, ונכון, את צודקת, אני בעל־תשובה. למדתי בבית־ספר גרץ ובגיל 14 נכנס בי הג"ץ והסכתי לאיש דתי. יש לי אח רופא באיכילוב, שהוא חבר שלי. הוא חילוני לחלוטין. אבי שהיה רופא, ואמי עקרת־בית, שניהם חילוניים.

● **בגיל 14 החלטת להפוך לדתי הלכת ללמוד בישיבה. האם בי־קשת רשות מהוריך?**

יש ביטוי ביידיש: „מ'פרעגט א שאלה אויב ס'איז טריף," שפירושו: שאלת שאלה על תרנגולת, תקבל תשובה שהתרנגולת טרפה. אז לא שאלתי.

● **אתה מדבר יידיש מהבית?**

בכלל לא. זה בא לי עם השנים, בעיקבות לימודיי, בעיקבות חבריי. אני מת על השפה הזאת.

● **אמך הסכימה שתלך לישיבה?**

היו ויכוחים והיו צעקות. כלומר, היא צעקה. אני לא. יש דין של כיבוד אם. לבסוף הלכתי בגיל 14 לישיבת מרכז הרב, שהרב דרוקמן עמד בראשה. האישיות שלו השפיעה עלי חזק מאוד. אחר־כך למדתי בישיבת פנוביץ אצל הרב ש"ך. הייתי אז היחידי בישיבה שאמר במפורש שמאגודת־ישראל הרבה טוב לא ייצא לעם ישראל. בישיבה הירבו לתקוף את הרב גורן, שעלי הוא אהוב מאוד. אם יש מישהו שבונה דברים הילכתיים בצורה רציונאלית, זה הוא. הוא מושמץ ומותקף בשופרות העיתונים החרדיים, וזה מתוך קינאה. הוא נחשב היום לפוסק הדור.

נתקלתי בבעייה אם לאשר טבעת תוך־רחמית לאשה. הרב גורן פסק: לא טבעת, לא שום כלום. שתיקח כדורים. זה הכי כשר מבחינת ההלכה. אם היא רגישה לכדורים, נחשוב אחרת. גישתו מאוד מוצאת־חן בעיני. הוא ליבראל. יש ארבעה חלקים לשולחן ערוך ויש עוד חלק שהוא השכל, ולצערי להרבה אנשים אין את זה. לרב גורן יש. יש לו גם אומץ־לב. הוא נכנס לשדות־מוקשים להוציא גופות והוא התיר עגונות.

● **הוא גם חולה פירסומת. עצמות כר־כזכא, הליקופטרים, חיי־**

הרב גורן הוא פוסק גדול. הוא חותך. הוא ליברלי.

ים וצלמי־הטלוויזיה לא בדיוק העלו את קרנו בעיני הציבור?

משום שהוא מושמץ כל־כך בשופרות התעמולה החרדית. הוא מוכרח להביא את דבריו לידיעת הרבים. כוונתו טובה ומעשיו רצויים. אם דרך הפירסומת הוא מביא את דבריו ברבים, הוא עושה את דבריו. זה לא מעניין אותי. הוא הגיע ל־עיר־אובות ואנשים התפעלו — גם החילוניים — איך שהוא התייחס לילד קטן ששאל אותו איך קוראים לו. ובמקום ל־הגיד הרב גורן, השיב בפשטות „שלמה", למצב כזה יכול להגיע רק אדם שהוא גדיל בתורה, והגדולה בתורה מחנכת אותך איך להיות איש כזה. והוא כזה.

זה אולי מפתיע אותך, אבל צריך להכיר אותו כדי לדעת על מה אני מדבר. יותר מזה, אני לא רואה מישהו אחר שיכול למלא את מקומו כרב ראשי בישראל. ראש ישיבת חברון, הרב חברוני, סיפר לי, כי כשהיה הרב גורן צעיר, הוא למד כל־כך הרבה, עד שהיה מותש, ואז היה מכניס את רגליו לתוך קערת מים קרים כקרח כדי לא להירדם וממשיך ללמוד.

את סיפרו הראשון פירסם בגיל 16 ו־כאז כן היום, הוא לומד 20, 22 שעות ביממה. ואלה לא רק לימודים, זו עמקות. אלה בעיות הלכתיות שצריך להעמיק בהם. הרבה פעמים לא מתפרסמות הבעיות שהוא פותר, כי הן עוסקות בעניינים אינטימיים. הוא אדם שחותך דברים ומאמין בדרכי נועם.

● **הרב גורן ישמח לקרוא סוף־סוף דברים טובים עליו.**

הרב גורן בוודאי לא יסכים לכל מילה שאני עוד אגיד בראיון הזה, אבל אנחנו עדיין במדינה דמוקרטית, ואני מדגיש עדיין, כי המישטר הטוטליטארי זוחל ונכנס לתוכנו וזה בגלל סיבה אחת — אגודת־ישראל! אגודת־ישראל בוועידת היסוד שלה בקטוביץ, קבעה שהיא אינה מכירה בציונות. כשאגודת־ישראל הלכה לכנסת, היא התפלגה וקם גוף שנקרא נטורי־קרתא. אני לא מסכים עם נטורי־קרתא. אך הם יותר מקובלים עלי מאשר אגודת־ישראל, שהיא חבורת צבועים. יגאי המלך אמר לשלומציון המלכה: אל תתייראי לא מן הפרושים ולא מן הצדוקים אלא מן הצבועים העושים מעשי זמרי ומבקשים שכר כפנחס.

אגודת ישראל עושה מעשי זמרי ומכניסה את השינאה דרך הכפייה הדתית.

● **כלום אין זה מוזר שאתה, איש דתי, מתנגד לאגודת־ישראל, המגשימה את חלומם של החרדים — סוגרת את „אל־על", אוסרת הפלות, עוד מעט תסגור את הטלוויזיה בלילות שבת...**

שלא תביני אותי לא נכון. אדם הרוצה להיות דתי, אהיה הראשון שיעודד אותו. אילו החליטה מדינת ישראל כולה על שמירת השבת, הייתי המאושר באדם. אבל בדרך של סחטנות וכפייה אני לא מאמין. צריך לצעוק חמס נגד אגודת־ישראל. דווקא הדתיים צריכים לצעוק. אחרת אנחנו נהיה הנפגעים, אותנו ישנאו, עלינו יצביעו. ולכן הצטרפתי לגוף הנקרא אזרחים נגד כפייה דתית, שהוא גוף לא פוליטי.

● **האם אתה היחודי הדתי־יחידי בתנועת „אזרחים נגד כפייה דתית"?**

לא, יש בו עוד דתיים הזועקים חמס. אי־אפשר להגיד לנו שאנחנו אנטי־דתיים. אני הצטרפתי לתנועה בשתי מטרות: להגן על תורת ישראל מפני אלה העוקרים ומשנים אותה על הציבור, ולנסות להרוות את היהדות האמיתית, העמוקה הלא פולחנית, נקעה נפשו של האדם מטקסים.

■ ■ ■

● **מה עשית אחרי שסיימת את לימודיך בישיבת „פנוביץ"?**

קיבלתי הסמכה לרבנות בגי 18, והייתי הרב הכי צעיר בארץ. התגייסתי לצבא ו־שירתי שלוש שנים כמו כולם.

● **שירת ברבנות הצבאית או ביחידה רגילה של צה"ל?**

ביחידה רגילה. מתוך רצון שלא לשרת במיסגרת הרבנות הצבאית. ידעתי שכך אוכל להשפיע יותר.

● **איך התייחסו חיילי היחידה שלך אל הרב עמי כץ?**

מצויין. רק המפקד שלי היה אומר תמיד: אם אתה רב, אני יכול להיות כומר. גם אמא שלי, ביום שבו הוסמכתי לרבנות, אמרה: נו, עכשיו אני יכולה בשקט להתנצר. היא עד היום לא מאמינה שבר בטנה הוא רב.

● **שמעתי שהוריו של הרב אורי זוהר הלכו בעקבותיו והם כעת כעדי תשובה בירושלים. כלום לא יכולת לשכנע את אמך שתיך בעיקבותיך ותחזור גם היא כתשובה?**

לא ניסית, על קרוב קשה להשפיע. יחד עם זאת הקשר בינינו הדוק. היא חיה את חייה ואני חי את חיי.

● **ואין ביניכם חוסר קומוניקציה?**

הסבא והסבתא של ילדיי, משני הצדדים, אינם דתיים. אך כיבוד אב ואם חל גם על ילדיי. הסברתי להם זאת לא אחת שאלה הם הסבים והסבתות שלהם, שהם שונים מאיתנו, ויחד עם זאת יש לכבדם. אמי באה לברית של בני הצעיר בקיבוץ, היא הלכה עם בתי לחדר־האוכל. בתי רגילה לא להכניס שום דבר לפיה בלי לברך קודם. ישבו שתיהן בחדר־האוכל, ואמי התחילה לאכול. הילדה אמרה לה: סבתא,

חתן וכלה מקבלים תידרוך לפני החופה, האמא מסבירה לכלה, וחבר נשוי מסביר לחתן.

שכחת משהו, והביאה לידי כך שתברך על המזון. אחר־כך אמרה לי אמי: מילא שאתה משוגע. אבל מה אתה רוצה ממני? כעת לא רק אתה משגע אותי, אלא גם הילדים. אמי נשבעה שיותר לא תבוא אלי לליל־הסדר, כי אצלנו הסדר, נמשך עד 4 בבוקר, ורק ב־12 בלילה מתחילים לאכול. אבל שימחת־תורה ופורים אצלנו זו שימחה. מאריכים בשימחה. לעומת זאת, בתישעה באב אני בעד הקיצורים. הרי זה יום צום וצריך לנוח.

● **ובאמת, כיצד מסבירים ליר־דים שסבא וסבתא שונים מהם?**

חשוב להסביר להם שיידעו לכבד אדם באשר הוא אדם. אנחנו אומרים כל בוקר בתפילת שחרית „לעולם יהא אדם ירא שמיים בסתר ובגלוי." אז יש ויכוח אם צריך לכתוב ירא שמיים בסתר, ירא שמיים בסתר ובגלוי, או ירא שמיים בסתר כבגלוי. אמר הרבי מקוצק, שהוא גדול בתורה: אותי מעניינות רק שלוש המילים הראשונות בכל מיקרה: לעולם יהא אדם.

● **מה עשית עם עצמך אחרי ששירתת בצבא?**

הייתי רב־מחנך בישיבה מיקצועית. הייתי רב בכפר־הנוער הדתי חסידים.

● **וחיית בימית.**

הייתי בימית. נלחמתי נגד רוע הגזירה שבגין ושותפיו ניסו לגזור, ולצערי הצליחו.

● **נדמה לי שלא נשארת עד הסוף בימית. עזבת לפני שהעיר פונתה, מדוע?**

מכיוון שלא רציתי שיזהו אותי כאחד המרים יד על חייל. זה היה הטאבו — עד הרמת יד.

● **מדוע לדעתך לא היו צריכים להחזיר את ימית ואת דרום־סיני?**

אין לי אמונה בממשלת הליכוד. אני לא מאמין בשלום שהיא חתמה עליו.

● **זוהי סיבה מעניינת מאוד. הרב דרוקמן, מורך ורבך, טען שלא צריך להחזיר מטעמים של ארץ־ישראל השלמה.**

גם אני רוצה ארץ־ישראל שלמה. השאלה היא רק איך. אני מאמין שארץ־ישראל תהיה שלמה על פי גבולות התורה רק כשהגאולה תגיע. אבל התנגדתי להחזרת השטחים. יש לנו שטחים, למה לוותר עליהם כל־כך בקלות תמורת שלום מפוקפק?

● **לא ויתרנו על השטחים אלא החזרנו אותם. הם לא היו שלנו.**

על פי התורה הם היו שלנו. אבל מעבר לכך שאני מאמין שהשטחים שייכים לנו על פי התורה, אני מאמין בדרכים פוליטיות שעל פיהן ניתן למצוא הסדרים. אבל אינני מאמין בממשלת הליכוד. אני לא סומך על ממשלה כושלת שתנהל בשבילי משא־ומתן כושל על שלום.

● **במה עסקת כשהיית בימית, לבד מהעובדה שמחית על הפינוי?**

עסקתי במתן שיעורים לבני הישיבות התיכוניות. אחר־כך, כשהבנתי שכלום לא יעזור והפינוי אכן יתבצע, לא רציתי להיות מעורב בזה ועזבתי.

● **קראו לך פחדן? ירדו עליך?**

לא. היו עוד רבה אחרים שחשבו כמוני ועזבו.

■ ■ ■

● **ספר לי על אשתך. מתי התחתנת איתה? כשהיית בצבא?**

רבקה, אשתי. היתה חיילת כשהכרתי אותה.

● **גם היא בעלת תשובה?**

כן, היא היתה הפקידה של עוזר קצין־

חימוש ראשי. במיסגרת תפקידי בצבא הגעתי גם אל היחידה שלה. היא היתה אז בסוף תהליך של חזרה בתשובה, ועדיין שירתה בצבא.

● **איך היא הגיעה לזה? מה גרם לה לחזור בתשובה?**

הרב הצבאי — רבקה היא מנהריה. אביה הוא עובד מקורות. אנשים חילוניים, לסרות שמוצאו מסאטמר, ממיסדי פתח תקוה. הוא עבר את השואה וסבעי שהפסיק להיות דתי. היום, בהשפעתנו, הוא מנסה לחזור לדת. אני חושב שלנו כדיו יש השפעה עצומה על כך.

בקיצור, הכרתי את אשתי, התחלנו לשוחח, ובהשפעתי היא הגיעה לאורנה בן־אברהם, שהיתה בעבר אורנה בנאי, שהיום היא אורנה וולבה, הנשואה לבן של רב. אורנה השפיעה עליה מאוד חזק, לא עברו שלושה חודשים, ובחתונתנו היו מ־

מועצת גדולי־התורה ועד לאנשי השומר־הצעיר.

● תמיד רציתי לדעת מה קורה כאשר יהודי דתי מאוד פוגש בחור־רה שמוצאת־חן בעיניו. איך הוא מתחיל איתה?

לא יודע מה קורה לאחרים. אני יכול לספר לך מה קרה לי. פשוט לא ישבתי בחיבוק ידיים — או נכון יותר להגיד ישבתי בחיבוק ידיים, ועוד איך! אבל לא ישבתי בחיבוק פה, והתחלתי להחזיר אותה בתשובה אלי.

לאשה מותר להינות ממין. מי שרואה בה כלי, אינו אלא אידיוט

● שלושה חודשים וכבר חתו־נה. זה לא מהר מדי?

המודיעין הבני־ברקי, שהייתי קשור אליו, עובד מהר.

● המודיעין הבני־ברקי?

מה, לא שמעת עליו? אדם הולך להת־חתן וצריך לברר אצל שני הצדדים מיהו מי. המודיעין בודק מה טיבה של מישפחה זו ומה טיבה של מישפחה זו. המודיעין עבד כל־כך טוב עד כדי כך, שבאינפור־מציה שקיבלתי, ידעו להגיד לי מתי הדוד שלה הולך לבית־כנסת ובאיזה מסלול. ביררו עלי. ביררו עליה. אמרו שטוב. אמרתי לאמא שלי אני מתארס עם רבקה והתשובה לא איחרה לבוא: „איזה מהן?" רבקה הודיעה להורים שלה, ונקבע מועד לאירוסין.

● מה עושים באירוסין?

שותים לחיים וקובעים מועד לחתונה. עושים קצת שמח ומניחים את אבן־הפינה לבניין. באירוסין שלי לכל אחד היה מה לומר. כל רב התחיל להספיד, דיברו ש־תתן היה בחור טוב, שהחתן היה בחור יקר. ואחר־כך היתה החתונה. -ובחתונה שני תלמידי־חכמים התחילו להתבדח על חשבון החתן והכלה כנהוג. התחילו להס־פיד את אבי הכלה, לספר בדיחות על חשבון החותנת, בלי זה אי־אפשר. ואצ־לנו, הדתיים, יש הרבה בדיחות על חשבון החותנת, ביחוד כאלה הקשורות בחברה־קדישא.

● ספר לי אחת.

ברחובות בני־ברק הולכת תהלוכה ענ־קית. בראש התהלוכה הולך אחד עם כלב. ניגש אדם אל בעל הכלב ואומר לו: על שום מה התהלוכה, ומה קרה? עונה לו האיש: זוהי הלווייתה של החותנת שלי. הכלב נבח על החותנת והיא חטפה שבץ ומתה. אומר לו האיש: תשאיל לי את הכלב ליומיים־שלושה. עונה לו בעל הכלב: לך לסוף התהלוכה, יש תור.

או שאדם חוזר מהלווייה של החותנת שלו, מגיע הביתה, נופל לו בלוק על הראש, והוא אומר: מה, כבר הגעת למעלה?

● זה לא נוגד דין תורה, להת־כדח על חשבון ההורים? כלום דין כיבוד אב ואם אינו תופס כאן?

להתבדח זה דבר אחד, וכבוד זה דבר אחר. יש דין לשמח חתן וכלה. ראשי ישיבות שהיו בחתונה שלי, עשו מעגל ורקדו בלי סוף.

● גם הנשים רקדו?

הנשים רקדו לחוד.

● לא כא לכם לפעמים לרקוד ביחד?

אז בא. יש הבדל בין מה שבא ומה שעושים. אח, זאת היתה חתונה! כל ה־מאפיה הבני־ברקית היתה בחתונה.

● לפעמים אני חושבת שאתם נוהגים להשיא את בניכם ובנו־תיכם בגיל צעיר מדי. בדרך־כלל אין הם מכירים זה את זו, בוודאי ובוודאי שלא היו מעולם בחדר אחד ללא אנשים אחרים. הנה תם טקס החופה, תמה חגיגת החתונה, ושני ילדים בני 17—18 נשארים לבד. מה הם עושים האחד עם ה־שני? זה בוודאי מפחיד את שני־הם.

הם מקבלים תדריך, כי כמו שאת אר־מרת, הם בסך הכל תינוקות שלא טעמו טעם חטא. האמא מסבירה לכלה, ואחד

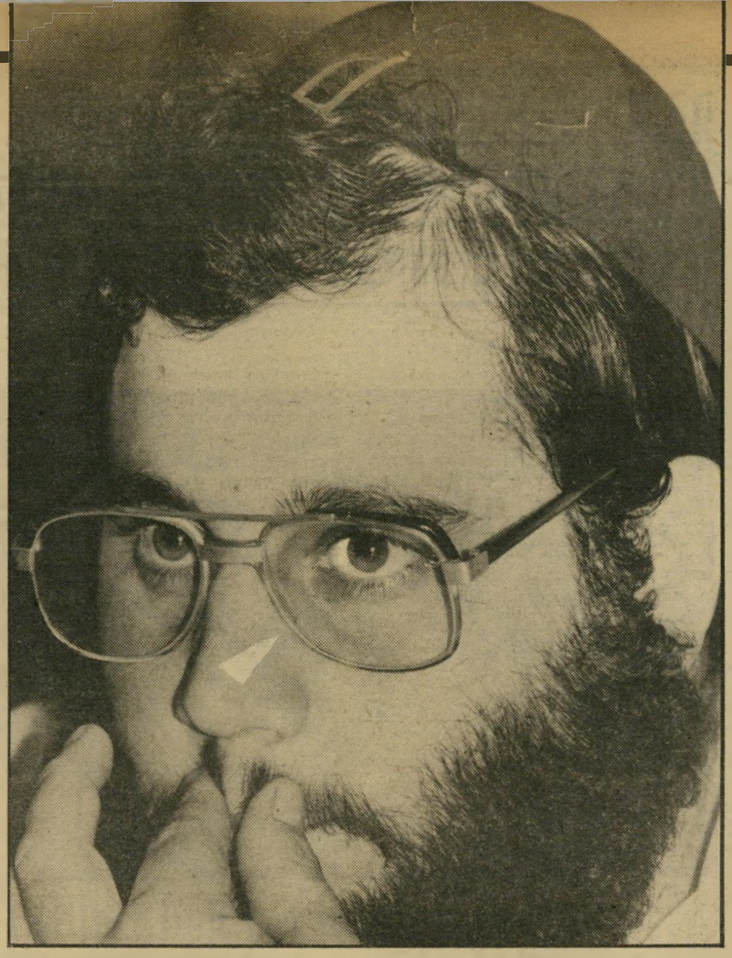

החברים הנשואים של החתן לוקח אותו הצידה.

● מה מסבירים להם?

מה לעשות, איך להתנהג כמו בני־אדם.

● לך הסבירו?

כשבאו להסביר לי עידכנתי אותם ב־כמה פרטים.

● האם יש הוראות להתנהגות בליל החתונה?

יש הוראות בהלכה. צריך לפתוח שולחן

לא חייבים לעשות אהבה בליל־החתונה. צריך לנהוג כבני אדם, ולא כחיה, ולהתחשב ברגשות הכלה.

ערוך ולהתנהג כמו בן־אדם. חוץ מזה שהחתן־כלה צמים במשך כל יום החתונה, כי זה יום כיפורים בשבילם. ביום החתונה הולך החתן בלוויית חבריו, אחרי שנפרד מהרווקות, ובעל מוסר שוטף אותו במשך שלוש שעות איך צריך להתנהג, איך צריך להתייחס לאשה. הוא שוטף אותו בפרטים כמו לא יקרה לך שום דבר אם תרחוץ כלים, אל תזרוק גרבייים. אשתך לא צריכה לרוץ אחרי הבגדים המלוכלכים שלך, לא יזיק לך להוריד את הפח. יש ספר הנקרא סוגה בשושנים, ובו יש תד־ריך לחתן איך לנהוג בכלתו.

● מה קורה אם הכלה מבוהלת עד מוות ואינה רוצה לעשות אה־בה בליל חתונתה?

סבעי שגם החתן וגם הכלה עייפים ומותשים. החתן לוחץ ידיים כמו קיסינג'ר. אז אם היא עייפה? אתה צריך לדעת שאתה לא חיה. אתה צריך לנהוג כבן־אדם ו־להתחשב ברגשות אשתך החדשה.

● יש לי שאלה המעסיקה חי־לוניים רבים. זה נכון שיהודים חרדיים מקיימים יחסי־מין דרך סדין?

אגדה מצוצה מהאצבע. אותי היה מעניין לראות את אותו סדין. הרי זה נוגד את הטבע, ותורה ניתנה לבני־אדם ולא ל־מלאכים. יש דין של מותר ואסור לקיים יחסי־מין לפי ימי המחזור של האשה. אבל אגדת הסדין זה קישקוש.

● האם גם לאשה מותר ליהנות ממין?

אם מישהו רואה את האשה רק ככלי, הוא אידיוט.

● מדוע נהוג לכסות את ספרי התורה כאשר מקיימים יחסי־מין?

בכל דבר אנו מנסים להכניס קדושה, גם בחיי המין יש קדושה. לא רק היצירה שנוצרת, אלא גם האיחוד הנעלה. גבר ואשה לפני החתונה הם רק חצי. השלמות באה כאשר הם מתחתנים. היהדות רואה את חיי־המין בצורה נעלה מאוד. לכן יש בהם קדושה עצומה.

● מה קורה אם הדבק לא טוב?

לוקחים נייר־זכוכית ומורידים את הדבק. גם זה לא המצאה של חילונים, זוהי המ־צאה של התורה. אם שלום־בית לא הולך, למה ששניהם יסבלו?

● אם הדבר כל־כך פשוט, מדוע להיות אשה גרושה כחברה הדתית־חרדית זה סטיגמה לכל ה־חיים?

לצערי יש עדיין בין הדתיים הרבה עמי ארצות, ומעמי ארצות אין מצפים לחוכמה.

■ ■ ■

● חברה שלי שחזרה בתשובה והיתה אשה גרושה אמרה לי ש־אין לה סיכוי להינשא לתלמיד חכם כי דווקא גדולים בתורה מעדיפים להשיא את בניהם לבתו־לה.

כל אבא מעדיף בחולה על פני אחת שהיו לה בעיות. אך אם הבעיות אינן ב־

אגדת הסדין מצוצה מהאצבע. הרי זה נוגד את הטבע, ותורה ניתנה לבני־אדם ולא למלאכים.

אשמתה, ודאי שיימצא לה חתן. יחד עם הדתית.

● כולם חיים טוב או שעושים פשרות?

לא הייתי בחדר־המיטות של אף אחד. אולם חיי נישואין זו פשרה. זוג שלא רב בשנה הראשונה, אין בינו אהבה. הנישואין זה בניין. תלוי איך אתה בונה את היסו־דות. צריך לבנות מוצק, לכן יש את המו־דיעין של בני־ברק.

● מה דעתך על אופנת החזרה בתשובה בבוהמה?

טבעי. טבעי שאדם שהגיע לסוף מחפש משהו, ותורתנו היא תורת חיים. וטבעי שאינטלקטואל חוזר בתשובה, כי בוק לא מסוגל. האינטלקטואל הוא אדם חושב, ואני שמח על זה. אני לא רוצה מטומטמים כבעלי־תשובה.

● בוא נחזור לאגודת־ישראל.

הג'רושין אינם המצאה של החילוניים. זוהי המצאה של החזרה

מדוע אתה שונא אותם כל־כך?

אני נלחם נגד כפייה, הגורמת לאדם לשנוא את הדת. כרגע מסמלת בעיני אגודת־ישראל את השיגאה הזו.

● ומה עם נטורי־קרתא, ועם הטרור שהם משליטים בירושלים?

לו אגודת ישראל היתה באה באותה צו־רה כנה, לשם שמיים, הייתי מתייחס אליה אחרת. לא שאני מזדהה עם נטורי־קרתא. אבל אני מעריך את האמת שלהם.

● אתה מעריך את זה שהם זורקים אבנים בשבת?

יש הבדל בין כוונה ומעשה. אני מודה שמעשיהם מגונים להלכה. אסור לזרוק אבן, בוודאי שלא בשבת. ובכלל, כל אדם המרים יד על חברו נקרא רשע. אני סולד מההתנהגות הזו. מהצד השני, אני מכיר אישית את הפגימיות של האנשים האלה. אני מעריך את מידת החסד שיש להם האחד כלפי השני.

● רק האחד כלפי השני, מעולם לא כלפי מישהו שנמצא מחוץ לקהלם.

לא נכון. יש להם הרבה מאוד פעולות־חסד כלפי חילוניים. לפני כמה שבועות נאספו חמישים אלף דולר להצלת ילד מ־מוסרה, שהיה זקוק לניתוח מח־העצמות. האנשים האלה חיים באורח צנוע. הם אינם זקוקים לחשמל, למים זורמים. אצלם חינוך הילדים זה דבר ראשון.

● חינוך לזרוק אבנים על שתי נשים זרות שביקרו בשכונתם; ילדים רדפו אחרי הצלמת ואחרי כאילו היינו מצורעות. ובאנו לבו־שות בלבוש צנוע.

את צודקת. זה פועל יוצא מהטרוריזם הדתי.

● יש עוד דבר המעסיק אותי מאוד בכל הנוגע לחברה הדתית. מעמד האשה. אתה ליברלי, ויחד עם זאת אתה רק בן 25 וכבר יש לך ארבעה ילדים. אשתך בת 24 וכבר עברה ארבע לידות, אחת אחרי השנייה, ועוד היד נטויה. כלום אין זה חוסר־התחשבות נו־ראי?

אחרי כל לידה של אשתי, אמא שלי אומרת לה: זה האחרון. אשתי משיבה לה: אחרון עד לפעם הבאה. אמא שלי אמרה לה: דחילק, מספיק. ואשתי אמרה לה: כמה ילדים יש לך? שנים. ומה היה קורה אילו היו לך 12 ילדים, שמונים נכדים ומאתיים נינים?

● אני לא הייתי זוכרת את ה־שמות של כולם.

כן, אבל זה אושר.

● קל לך לומר שזה אושר. אתה לא יולד את 12 הילדים. אשתך עושה את זה.

בלידה האחרונה של אשתי, אמר לה מנהל־המחלקה: איך את מרגישה? היא סבלה מכאבים איומים. השיבה לו אשתי: אענה לך אחרי הלידה. בא אליה הרופא אחרי הלידה ושאל: נו? אמרה לו אשתי: תסתכל על הבן. הוא לא שווה את זה?

● ובכל זאת, מדוע אין שוויון זכויות בהלכה? מדוע מעמד ה־אשה כל־כך נחות?

בהלכה יש שוויון־זכויות מלא לאשה. רק שכל מיני מטומטמים עיוותו את זה.

(המשך בעמוד 80)

אופרטה על הגג

פתיחה בנוסח אוסטרו־הונגרי הפכה קרנבל דרום־אמריקאי ✷ חום, צפיפות ומחנק ביריד האופנה הישראלי ✷ מתחכמים של הצמרת

„לבחור הזה יש מגע של מידאס. כל מה שהוא נוגע בו הופך לזהב." הבחור הזה הוא רפי שאולי, עשה את זה שוב. כאשר הצליח לקבץ את כל המי ומי בעבר, בהווה ואולי גם בעתיד, לפתיחת המיסעדה החדשה שלו, על גג בית־אמריקה בתל־אביב. לא חשובה גם העובדה שמידאס של המיתולוגיה היה מסכן גמור, כי גם האוכל שלו הפך לזהב ממגע ידו, וזהב כידוע אי־אפשר לאכול. אנחנו בפתיחת המיסעדה הזאת אכלנו גם אכלנו.

כל גינוני הטקס האפשריים חגגו כאן. בפתח קידם את פנינו הוסאר האוסטרו־הונגרי, שיצא כמו מתוך אופרטה וינאית, ובגדיו, עם ניחוח נפטלין, נלקחו ישר מתוך מחסן ביגדי־התיאטרון של לב, שאצלו ניתן למצוא כל תילבושת ותחפושת אפשרית.

בעל־הבית הסתובב בין הקהל כטווס, ענוד באות אבירי מיסדר־הגריל.

חתיך צעיר בשם שלומי, שהוא אחד השותפים, לחץ ידיים לכל החתיכות שעטו עליו והעניק תשומת־לב מרובה לחתיכות מן העבר, שאין להן במה להתבייש גם היום, כמו רינה יעקובסון־רויס, שהיתה מלכת־היופי של ישראל בשנות החמישים. היו שם גם אשת־החברה מלכה רוזנשטיין, וכמובן, הדוגמנית הוותיקה שפרשה מן המיקצוע והפכה מנחת תצוגות־אופנה, ליי־אורה לפידות. היו הרבה מאוד פיגורות ידועות, המפרנסות תדיר את טורי הרכילות.

יצחק לבני, מפקד גלי־צה"ל לשעבר ומנכ"ל רשות־השידור לשעבר, בחברת רעייתו, עורכת־הדין אתי, נאלץ אמנם לוותר על הכסא, אבל לא על המסיבות.

שייקה אופיר הגיע אחרי הופעה והשכיב את האנשים מצחוק גם כאן. אחרי ש־

פנטומימה של נישואין הפנטומימאי סמי מולכו מנשק את אשתו חיה. סמי עובד כפרופסור ומרצה בפנטומימה ובשפת־הגוף בווינה. הוא הגיע לביקור־מולדת, והפגין נוכחות

הממיקה של תוכניות הרדיו בקול־ישראל בתל־אביב, רחל הרמתי, נהנית מן הממולאים.

חנק הפנטומימאי ג'וקי ארקין חונק, בצחוק כמובן, את חברתו הרוקדת בלהקת הג'אז שלו.

בלגאן אופנתי מאוד

הצמאון הגדול דוגמנית־הצילום בעלת פני המאדונה, אורלה זוהר, נחה לרגע מהמאמץ והחום. (משמאל) הדוגמנית נטע רימון במיני.

המחסיסים

סאומי וסניה הם זוג מהלהקה הברזילאית המופיעה בארץ, במיסגרת הפסטיבל הישראלי. בעזרת תופים וכלים שונים ומשונים הם שרו, רקדו, והפכו את מסיבת־הפתיחה לקרנבל ברזילאי אמיתי ותוסס.

נתבקש לתת הופעה לקהל צמא־הבידור. גם הזמרת אילנית נקראה לשיר שיר בפורטוגלית, כשהגיעו למסיבה להקות מארגנטינה ומברזיל, המשתתפות בפסטיבל הישראלי. החברה האלה הפכו מייד את המסיבה לקרנבל, כשהם שרים בקולי־קולות שירים ברזילאים וארגנטיניים. השירים האלה נמהלו בשירי השמאלץ בנוסח פסטיבל סאן־רמו, עד השעות הקטנות של הלילה.

השפנפנה

גרבי־רשת שחורים, ובגד־גוף מוזהב וזנב על הישבן, היו תחפושת מושלמת של שפנפנה בנוסח פלייבוי. שולי לא שימשה הפעם כמלצרית, אלא הסתובבה בין הקהל שבא לתצוגה וחילקה תוכניות.

„באתי במיוחד מקיסריה בהפסקת הצילומים, כדי להיות נוכחת בתצוגת־האופנה הזאת," גילתה לי השחקנית חנה עדן, הישראלית המכסבת לצידו של קירק דאגלס, בסרט חדש המוסרט בארץ, זיכרונות אהבה.

היה לה כדאי לבוא במיוחד, כי החבר שלה, פייר דה־מרדיקס הצעיר, היה בין עשרות היצרנים שהציגו בתצוגת־אופנה זו, שהיתה שיאו של יריד־האופנה אשר נערך בבית אסיה. בעוד מארגני שבוע־האופנה, שנערך רק לפני שבוע, מבכים את אי־בואם של קניינים מחוץ־לארץ, החליטו יצרני האופנה לערוך יום בסיגנון הפרט־א־פורטה של פאריס, עבור קניינים ישראלים, אשר באמת לא הכזיבו.

התצוגה המרכזית היתה אמורה להתחיל בשעה 8, אך זמן רב לאחר מכן עוד המשיך קהל רב שהגיע מכל חלקי הארץ לזרום פנימה. בהיעדר מספיק מקומות ישיבה נאלצו מרבית האנשים לחזות בתצוגה בעמידה.

התצוגה התחילה לבסוף בפסוקים מטופשים בסיגנון: „בראשית ברא אלוהים את השמיים ואת הארץ ולאדם וחווה נתן את יצרני־האופנה, הרשומים בספר הטלפונים." הדוגמניות עלו לקולם הרם של המנחה, והזיעו בסוודרים, כובעי־צמר ומחממי רגליים מרהיבים של היצרן אלפי.

הקהל הרב התנפל אחרי התצוגה על הביתנים הרבים, שבהם ניתן היה לקנות את הדגמים. האנשים מישש וקנו מכל הבא ליד. בדוחק צפיפות ומחנק.

קשוחה

חליפת־עור לצעירות מדגמנת ניקול עמר בת ה־16. החליפה, בעיצובו של איב דה מרדיקס, תהיה אופנתית בחורף הקרוב.

גיים וחן

הדוגמנית שרי חן היפהפיה מתאפרת לפני החצוגה בביתן־המכירות, בגלל מחסור בחדרי־איפור. שרי, מלכת־המים ומלכת החן לשעבר, היתה מן הבולטות בין הדוגמניות שדיגמנו באותו ערב ביריד, שנערך בבית אסיה.

נירה גל

הישראליות חיקו בחצוגת האופנה את הסטריפטיזאיות - וכימעט גנבו להן את ההצגה כאשר עיכסו כמוהן

סחורת ייבוא בסנוטה הן מריה הר־פר בת ה־19 ולינזי דרו בת ה־21. האנגליות הבלונדיות עיכסו באכסטזה על הבימה, כשעל עכוזיהן חוטיני קטנטן ואת שדיהן מכסה מיני־חזיה שקופה, המשאירה מעט מקום לדמיון. הקהל שהגיע למקום עמד מוכה תדהמה ופעור־פה.

מינימליסטיות

ג'ף העולמי הוא היהודי הלונדוני השמן, בעל רשת סניפים של בגדים תחתונים. הוא החליט לשגע את המדינה כשמיקי אלבז הישראלית תומכת בדעתו. אם כל נשות העולם מתענגות על מוצריו, מדוע לקפח את האשה הישראלית.

ה אנגליות הבלונדיות עי־כסו באכסטזה על הבימה, כ־שעל עכוזיהן חוטיני קטנטן, ואת שדיהן מכסה מיני־חזיה שקופה, ה־משאירה מעט מקום לדמיון. ה־צופים הישראליים, נשים וגברים, עמדו פעורי־פה וחסרי־נשימה. מ־רוב התרגשות שכחו אפילו למחוא כפיים. כל זה התרחש בחצות הלילה במרכז האקשן התל־אביבי, קולו־סיאום.

דבי ג'ילברט, מארגן המופע, שדאג לייבוא האנגלי הצעיר של מריה הרפר בת ה־19 ושל לינזי דרו בת ה־21, הוא אוהד ישראל שרוף, ולכן החליט כי הופעה ש־כזאת, הנערכת בארצנו פעם בחיים, לא נאה לה שתיערך רק על טהרת הייבוא. לכן הוא מצא וגילה את שלוש הישראליות — מיקי אלבז בת ה־23 בעלת החזה השופע, ש־חברה הקצעיר ממנה נכח בקהל ו־כמעט התעלף מבושה, את ג'וליה אדידס, ילידת ברית־המועצות (7 שנים בארץ) המורה לריקוד, ואת יפית ברידס האקזוטית מנהלת ה־חשבונות. השלישיה הזאת, כולן ביחד וכל אחת לחוד עמלו ויחיקו בהצלחה מרובה, וכמעט גנבו את ההצגה מהמנוסות המינימליות (ש־עטו על גופן מינימום של בגדים). איזה גופות שהופגנו שם על ה־במה. איזה השתוללות חושנית וסק־סית שהוציאו משווי משקלם את הצופים. וכל זה הן עשו בלי בו־שה, בלי לעשות הצגות ובלי דא־ווינים. החמישיה הזאת ממש טימ־טמה את הקהל. לצעירות האלה אין מעצורים. הן חופשיות בנשמה, טוב להן בחיים, כך התלחששו מיספר נשים בקהל. למה ומדוע כל זה התרחש לקראת ראש השנה תשאלו?

רשת, משי ותחרה

פ שוט מאור, בשבועות האח־רונים החלו לצוץ מיספר בו־טיקים ללבני נשים מיוחדים, ארו־טים ונועזים, כשמטרתן היא לגרום לישראלית המיושנת לשנות את הרגליה ולזרוק את תחתוני הכות־נה הלבנים וסופגי הזיעה שלה ו־להמירן בתחתוני משי רשת ותח־רה ושאר חזיות מחוכים כותנות וביריות למיניהן.

המנצח הראשי על התופעה ה־ישראלית המתעוררת הוא ג'ף סיל־בר השמן, היהודי הלונדוני בעל רשת סניפים של בגדים תחתוניים חובקי עולם. הוא החליט לשגע את המדינה. הוא חשב ומצא שאם כל נשות העולם מתענגות על מו־צריו מדוע עליו לקפח את האשה הישראלית. שמאווייה התמידים הם ללכת עם הזרם ולהיות אופנתית. אמר ועשה. והג'ף הזה לא יודע אפילו איזה טובה הוא עשה לעם ישראל ואיך הגברים, הבעלים ה־ישראליים צריכים להודות לו. ולהלן נמנה את סיבותיהם.

מעתה ואילך יחסכו הבעלים כסף רב על הוצאות כרטיסי טיסה ו־שהייה בחו"ל עבור נשותיהן ה־מפונקות הטסות לבירות אירופה לקניות ושורפות את כספם בהנאה רבה. מעתה תוכל כל אשה להשיג את מבוקשה לא הרחק מביתה מבלי לכתת את רגליה, ולחזור הביתה רעננה. הבעל יכול להיות בטוח שבאותו ערב הוא לא ישמע את הקיטורים הרגילים עד כמה היא עייפה ואולי אפילו לא יכאב לה הראש.

נחשקת ומושכת

ס וף סוף גם לבעל יהיו שי־נויים רדיקלים בבית והוא ימצא את כל מבוקשו במיטתו ולא יצטרך לחפש בחוץ כהרגלו.

ביום ההולדת של אשתו, ביום ה־נישואין של שניהם, בחגים או סתם ביום חול כשירצה להפתיע את אש־תו לא תהיה לו שום בעיה או אמ־תלה מה לקנות לאשה שיש לה כבר הכל, כי זוג תחתונים נוסף אף פעם לא הזיק לאף אחת.

ג'ף הצליח לתרום גם לנשים ת־רומה נכבדת.

לכל הסובלות מבעלים חשדניים יש פתרון יש אליבי כשפתאום יגלה בעלך שיש לך מיני ביקיני או טנ־גה שחור או אדום מרושת הוא כבר לא יחשוד בך שיש לך מאהב, כי הרי הוא גבר נאור ופתוח בדעותיו ויודע שזאת המודה האחרונה.

כל אשה תרגיש חיוניות, צעי־רות, רעננות והתחדשות כשתווסף למלתחתה זוג תחתונים או חזיה אופנתיים ושקופים שכאלה. וזה כבר שווה. בימי החורף יהיה הרבה

חלוק ביתי מפגינה האנגליה הבלונדית בעלת הגוף המושלם והפנים היפות. זהו חלוק שקוף ו־מלטף, המשגע את הקורבן, המיועד ללבישה לשעות הערב המאוחרות.

אבירת הביריות

היא מיקי אלבז הישראלית בת ה־23 שכמעט גנבה את ההצגה מהאנ־גליות בתנועותיה ששיגעו את הקהל. חברה הצעיר היה נוכח בקהל.

האנגליה המרושתת

המבליטה בגאווה את חמוקיה היא סטריפטיזאית מעולה וחסרת־מעצורים, שהשאירה את הקהל הישראלי פעור פה וחסר נשימה. מרוב התרגשות שכחו אפילו למחוא לה כפיים.

מיקי הנועזת

אותה לא ישכחו הצופים והצופות עוד הרבה זמן. גוף שכזה לא מזדמן כל יום על הבימה, וכל שכן בחיים הפרטיים. היא השתוללה בחושניות וסכסיות.

יותר קל ונוח לך לייבש תחתוני משי מתחתוני כותנה, ומי מאיתנו לא אוהבת נוחיות.

והעיקר, תראי ותרגישי נחשקת ומושכת, נועזת וארוטית ברגעייך האינטימיים אפילו אחרי 20 שנות נישואים וזה כבר חיובי.

חלוק שקוף לבוקר

רמה באמת מציעים חידושי האופנה האירופית בנושאים אלה לנשים בעלות רצון וקצת ממון. נתחיל מהבגדים העליונים.

חלוקי סאטן תשוקתיים מבריקים מלטפים וצמודים כשהתחרה מהודרת מקשטת אותם, ושכל הרואה אותך עטייה בהם חושק בך מיד.

גלימת ערב פרובוקטיבית לקבלת המאהב (בערב השני כמובן) עשוייה כולה בד שקוף המשגע את הקורבן.

שמלת בית מנומרת חצופה ומתגרה בעלת מחשוף גב עמוק ושסע להבלטת הרגלים. שמלה זאת מתאימה בעיקר לשעות הבוקר לקבלת פני החלבן (של פעם), או לערב לקבלת הפנים ולהרמת המורל של הבעל החוזר עייף ותשוש מעבודתו.

במלתחה רצוי שיהיו גם תחתוני מיני ביקיני מרושת והזיה תוראמת. סט לורקס שזור זהב. ספארי סטייל מיני סליפ. חזיה מגביה מ־משי סאטן סקסית מאוד המעצבת שדיים נפולות במקצת ומפגינה אותם בכל הדרן. אם לא יועיל לא יזיק. ביריות־ עשויות משי ודנאלים. גרבים ארוכות ודקיקות למיניהן ועוד ועוד מודלים מטריפי חושים וכיס.

„העולם התחתון" קורא לך אשה. נצלי אותו עד תום אשה. הוא שלך ושלך בלבד.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 8. 9

● **סידרה עלילתית: אנו ניפגש שנית (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** עלילת הסידרה מתרחשת באנגליה בעת מלחמת העולם השנייה. כאשר אנשי טייסת אמריקאית חונים ליד עיירה ברי־טית. התושבים המקומיים מקבלים את הבחורים האמריקאים ברגשות מעורבים. צעירות רבות מתיידדות עימם, ונוצרים קישרי־אהבה ומעשי־בגי־דה. שעה שבעליהן של נשים אנגליות רבות משרתים הרחק מן הבית. בתפקידים הראשיים: סוזנה יורק קרול אוקונול, מייקל שנון ואחרים.

יום חמישי 9. 9

● **סידרה קומית: מה קורה (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה המגוללת פרקים מחייה של מישפחה אמריקאית שחורה נעניה, בפרברה של עיר גדולה. האם השתלטנית מחנכת את ילדיה כ־מיטב יכולתה, אך השפעתו של הרחוב מורגשת מאוד.

● **תיאטרון: המחזה השביעי (9.30 — ערוץ 3 — שידור בצבע, מדבר ערבית).** הצגת־תיאטרון מצרית. קומית לרוב. המצולמת לטלוויזיה בשעת הופעה חיה לפני קהל.

יום שישי 10. 9

● **מערכון: היי שבירה (6.25 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** סידרת מערבונים מעולה. בוקרים ואינ־דיאנים על רקע נופי המערב הפרוע.

● **סידרת מתח: שם המשחק (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה יוקרתית של חברת יוניברסל. במרכזה של כל אפיזודה, כתב של עי־תון או שבועון הנמנה עם רשת־עיתונים בעלי תפוצה רבה, החוקר מעשי שחיתות, סחיטה ו־איומים. בין כוכבי הסידרה, שחקנים בולטים כמו טוני פרנסיוזה, ג'ין באר, פיטר פאלק, סוזן סנט־ג'ון ואחרים.

יום שבת 11. 9

● **סידרה קומית: אנג'י (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** אנג'י, אמריקאית עליזה בשנות העש־רים המוקדמות, הנשואה לרופא צעיר ומצליח. היא אישה מושלמת לכל הדעות. אולם היא נתונה להשפעתה של אמה, המתערבת בכל ענייניה ומס־בכת אותה באי־הבנות עם בעלה.

● **בידור: המופע של מוצ"ש (9.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 30 דקות, מדבר ומזמר אנגלית).** תוכנית הבידור המרכזית של הטלוויזיה הירדנית.

יום ראשון 12. 9

● **סידרה עלילתית: נאני (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** סיפורה של אומנת אנגליה בראשית המאה, שעבדה בבתיהם של בני־אצולה ואילי־הון, וחינכה את ילדיהם. פרקי הסידרה מתארים את חיי־החברה הגבוהה בלונדון ומחוצה לה באותן שנים, וחושפים את צביעותה ושחיתותה.

יום שני 13. 9

● **אנימציה: שבעת הענקים (5.50 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 20 דקות, מדבר אנגלית).** סידרת הרפתקות דמיוניות. הסידרה מוכרת לילדי ישראל, משום שהיא מוקרנת במיס־גרת השידורים בערבית, בטלוויזיה הישראלית.

יום שלישי 14. 9

● **סידרה לילדים: חיזיון (6.15 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 20 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה בריטית שנועדה לילדים קשי־שמיעה ועל כן אין צורך בידיעת שפות כדי ל־הבינה. היא מפתחת את הדמיון ואת החוש האסתטי.

● **פולקלור: חג' מאזן מארח (7.30 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 30 דקות, מדבר ערבית).** סיפורים מחיי היום־יום בירדן, משוב־צים באגדות ובמעשיות בדוויות.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי 8. 9

● **סידרה: עליסה ב־ארץ הפלאות (6.00 — שידור בצבע, מדבר אנג־לית).** סרט על פי סיפורו של לואיס קארול. מתוך סידרה המבוססת על אגדות־עם ידו־עות.

● **סידרה: ועד ההו־**

ויין: קצור את הרוח
יום רביעי, שעה 10.05

ריים של הרפר ואלי (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סידרה המספרת על אלמנה צעירה ובתה, החיות בעיירה שמרנית.

● **סידרה: הדוכסית מרחוב דיזק (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנג־לית).** הפרק בלי עורכי־דין ובלי מיכתבים.

● **סרט קולנוע: קצור את הרוח (10.05 — שי־דור בצבע, מדבר אנג־לית).** הסיפור מתרחש ב־פלורידה בשנת 1840. הקשר בין צפון ארצות־הברית והדרום התנהל בעיקר באוניות, וב־איזור פלורידה היו סערות קשות. אנשי המקום יוצאים להציל את האוניות ואת צוותי־הם: ג'ון ויין, ריי מילנד, פולט גודארד, סוזאן הייוורד, וריימונד מאסי. את הסרט ביים ססיל ב' דה מיל.

יום חמישי 9. 9

● **מופע לילדים: פנ־טסיה בארץ הפלאות (5.30 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית).** מופע מוסיקאלי הכולל שירים מתוך סרטים מצויירים ומחזות מוסיקאליים כעליסה בארץ ה־פלאות, הקוסם מארץ עוץ ז־מרי פופינס.

● **תעודה: להתחיל מאלף (9.30 — שחור־לבן, מדבר עברית).** תנועת העברים הצעירים, המכונה ה־תנועה הכנענית, קמה ופעלה בארץ בסוף שנות ה־40 ובת־חילת שנות ה־50. התפיסה ה־רעיונית של התנועה הכנענית רואה את האומה הישראלית כאומה עברית חדשה, המנותקת ניתוק מוחלט מן היהדות. ה־משורר יונתן רטוש, שהיה מנהיג התנועה ואביה הרוחני, הוא הדמות המרכזית בסרט. ראיון אחרון איתו לפני מותו נכלל בסרט זה. כן מופיעים הסופרים עמוס קינן, יורם קנ־יוק, אהרון אמיר ואחרים. ה־עושים חשבון נוקב עם התנו־עה, שאיפותיה ומידת האחיזה שהיא קנתה לה בציבור.

● **בידור: יגאל בשן ואורחיו (10.10 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עב־רית).** שירים ישנים וחדשים מפי ספי ריבלין, גרי אקשטיין, יצחק קלפטר, להקת ברוש ועוד.

יום שישי 10. 9

● **סרטים מצויירים: מיקי דונאלד (3.00 — שידור בצבע, מדבר אנג־לית).** סירטונים עם הדמויות הידועות פרי מיכחולו של וולט דיסני.

● **סרט הודי: הנקמה הצודקת (5.32 — שידור בצבע, מדבר הודית).** בצעירותו גונב דרמא תכשי־טים ותוך כדי מעשה הוא רו־צח שני בני־זוג לעיני יל־

רטוש: להתחיל מאלף
יום חמישי, שעה 9.30

דיהם, וזאת בגלל שניסו להני־אי מכך. הילדים נודרים נדר לנקום את דם הוריהם. אמו של דרמא מאמצת אותם, ואף היא נוטרת טינה לבנה ולא סולחת לו. משתתפים: אמג'ר חאן, וינוד מהרה ואחרים.

● **בידור: ברנשים ו־חלומות (9.15 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עב־**

איב מונטאן
יום שישי, שעה 10.10

רית). חלק ראשון מתוך ה־מחזמר המצליח, שהועלה לפני כחצי שנה על בימת התיאט־רון. בתוכנית שירים מחוץ מחזות־זמר שהועלו בארץ ו־בעולם.

● **סרט קולנוע: ונסן, פרנסוא, פול וכל השאר (10.10 — שידור בצבע, מדבר צרפתית).** חבורה של ידידים מתלבטים בבעיות גיל המעבר המשפיעות הן על חיי הנישואין שלהם ועל קשרי הידידות שביניהם. מככבים: איב מונטאן, ג'ראר דפרדייה, מישל פיקולי, סרג' רז'אני.

שבת 11. 9

● **סידרה: ידיד לעת צרה (6.02 — שידור ב־צבע, מדבר אנגלית).** בפרק החשוד עוזר הכלב הובי לאדם החשוד בגניבת כסף ו־ברצח, ומגלה את הרוצח ה־אמיתי.

● **סידרה: בנסון (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בפרק שוק המניות עוד אחד מסיפורי המושל גט־לינג ומנהל התקציבים שלו, בנסון דובואה.

● **מותחן: הגן (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק: רעל קטלני.

יום ראשון 12. 9

● **ירון לונדון מגיש: ארגנטינה (8.03 — שי־דור בצבע, מדבר עב־רית).** הרביעית והאחרונה ב־תוכניות הקיץ של ירון לונדון.

● **סידרה חדשה: ג'סי־קה נוכק (9.45 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרת התחליף לדאלאס ול־גולדה, שגיבורתה היא כתבת־צמרת בתחנת טלוויזיה אמרי־קאית. מככבת: הלן שאבר.

● **בלט: מירקמים (10.20 — שידור בצבע, מוסיקה).**

● **מותחן: לא יאומן כי יסופר (11.15 — שי־דור בצבע, מדבר אנג־לית).** פרק נוסף בסידרת ה־סיפורים על פי סיפוריו של רואלד דאל.

יום שני 13. 9

● **סידרה: גבר במע־**

לונדון: ארגנטינה
יום ראשון, שעה 8.03

רכת (8.03 — שידור ב־צבע, מדבר אנגלית). פרק נוסף בסידרה על עולמו של כתב־זכר במערכת עיתון־נשים.

● **סידרה: רוחות ב־שמי צרפת (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנג־לית).** פרק שלישי בסידרה המספרת את סיפור אהבתו לצרפתיה של טייס בריטי, ש־נפל במהלך מלחמת העולם השנייה על אדמת צרפת.

● **תוכנית אולפן: זה הזמן (11.05 — שחור־לבן, מדבר עברית).** תוכ־נית האירוח של רם עברון.

יום שלישי 14. 9

● **סידרה: רודה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרה קומית ל־מישפחה. המספרת עלילותיהן של שתי אחיות יהודיות.

● **מדע: תצפית (8.30 — שידור בצבע, מדבר עברית).** סידרה שנושאה ה־פעם: תינוקות המבחנה.

● **צרכנות: כולבוטק (9.30 — שחור־לבן, מד־בר עברית).**

● **סידרה חדשה: כי־בושיו של נורמן (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסידרה דרמאתית בריטית.

כדי לקבל קוּרֶ'ג

צרפתי אמיתי, צ'ריך

לשים דגש על ה

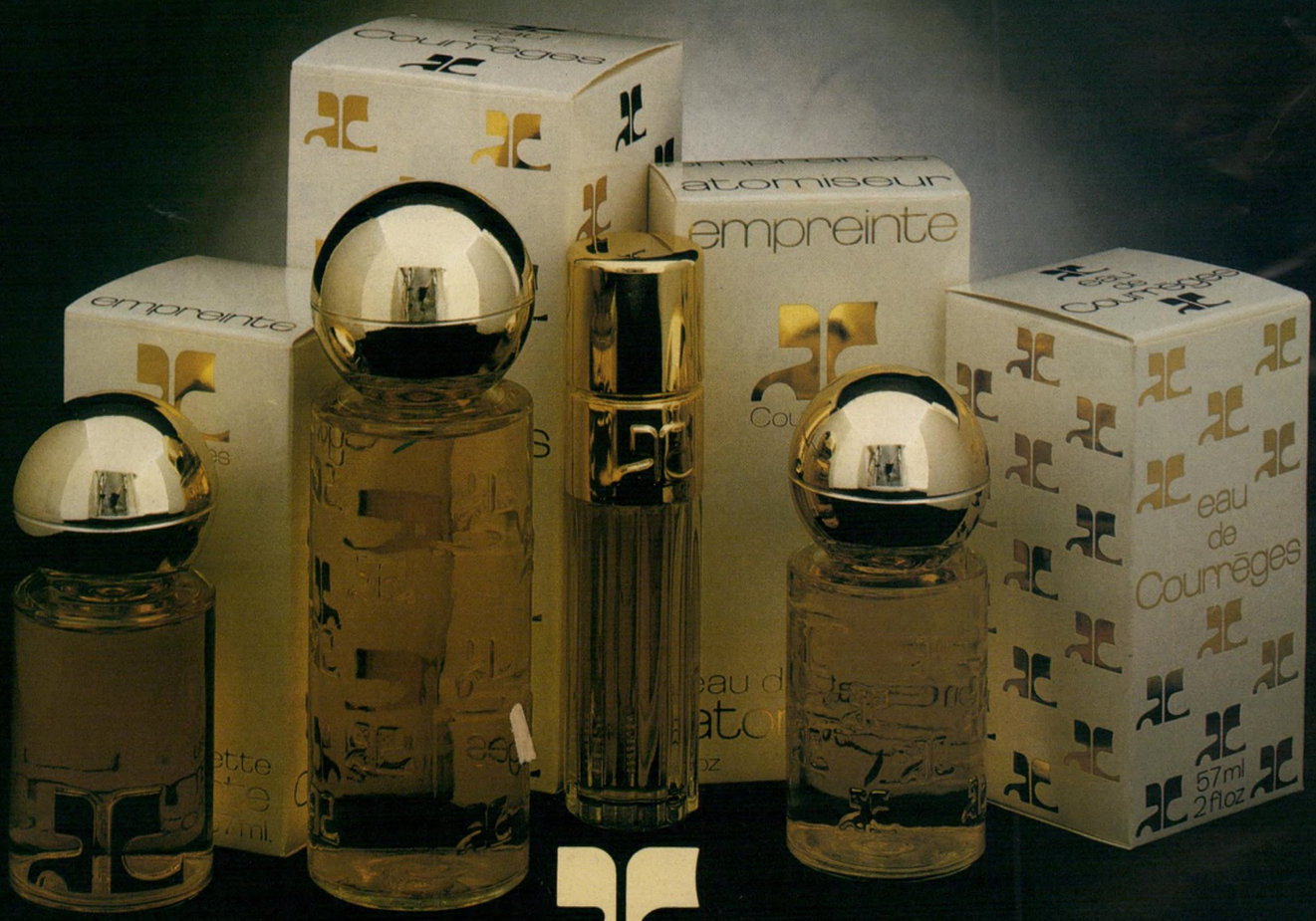

Courrèges

אופנת עילית בפריס

סדרת תמרוקי Courrèges לאשה ולגבר

או-דה-קוּרֶ'ג • או-דה-טואלט • אפטר-שייב

להשיג בפרפומריות המובחרות

יבואן בלעדי: אדי קוסמטיקס, ה' באייר 14 (ככר המדינה) ת"א, טל' 262402

הגיע אלוף העולם במשקל קל

קנקל

יותר משקה פחות משקל

2 ליטר

מארצות הברית לישראל - הבקבוק הפלסטי הענק, המכיל 2 ליטר משקה! ושוקל (עם המשקה) כמו בקבוק זכוכית של ליטר.

חברת "טמפו", נאמנה לדרכה, גאה להציג את המלה האחרונה בתחום המשקאות הקלים - קנקל.

מעכשיו אין צורך להסחב הלוך ושוב עם בקבוקים כבדים, השוקלים יותר מהמשקה שבתוכם.

אין צורך בפקדון.

קנקל בקבוק ענק חד פעמי - מלא כל טוב.

טמפו

ניתם מערכות תדמית

שידור

צל"ש

שירת הברבור

● **ירון לונדון**, על תוכניתו צלם אותי, תוכנית מעולה שהציגה את עולמם של הצלמים והמצלמה כהשקפת־עולם. תוכנית זו הזכירה, ולוא במעט, את ימיה הטובים של הטלוויזיה הישראלית, כאשר זו הציגה במסכיה דימיון יוצר. היתה זאת שירת־הברבור של מנחה זה על המסך, אחר שהנהלת הטלוויזיה פסלה אותו מלהופיע כמנחה אחת התוכניות הפופולריות של הטלוויזיה.

עלה תאנה

● **לארי ניסן**, יו"ר עיתונאי ישראל ועורך מבט שני בטלוויזיה הישראלית, על הופעתו במיסגרת התוכנית ערב חדש של הטלוויזיה הלימודית, שם אמר את כל שנבצר ממנו לומר, במיסגרות הטלוויזיה הישראלית, על משבר השליטה בגלי צה"ל ועל מעמדם של עיתונאים־מלשינים, נוסח אבשלום קור ועימנואל הראובני. הופעתו זו של ניסן בטלוויזיה הלימודית מעידה על כך, שבעתיד ייתכן כי תוכניות אחר־הצהריים של תחנה זו יהיו הצוהר האחרון של שפיות־דעת דיווחית ומחשבתית במסכי הטלוויזיה של ישראל.

מאחרי הקלעים

המחליף ושיטת העז

סימני־השאלה המנסרים בחלל בניין הטלוויזיה, לגבי המועמד בעל הסיכויים הגדולים ביותר לתפקיד מנהל חטיבת־החדשות, אינם מתבהרים. נוסף על סימני־השאלה בקרב העובדים, הולך ומתברר כי מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד** מתקשה להחליט על מועמד הולם מטעמו — הן בשל האחריות הפוליטית היומיומית המוטלת על כתפי מנהל חטיבת־חדשות, הן בשל הבעייה הפרסונלית הכרוכה במיגויו של זה.

מאחר שב־10 בחודש יוצא מנהל הטלוויזיה ומנהל (ביגתיים) חטיבת־החדשות, **טוביה סער**, לחו"ל (הפעם השלישית במהלך השנה), הרי שאת מקומו כמנהל־הטלוויזיה ומנהל חטיבת־החדשות יתפוס לפיד עצמו, שיחזיק בוזמנית בשלוש משרות.

לטענת עובדי טלוויזיה בכירים, יבחר לפיד בעת חופשתו של סער במועמד לתפקיד מנהל חטיבת־החדשות. בעבר,

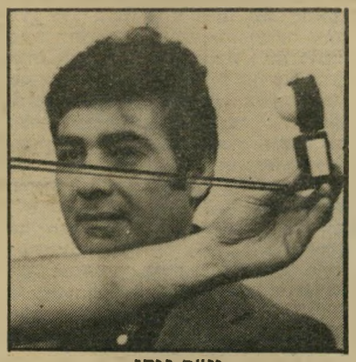

יו"ר ניסן
אצל המתחרה

כאשר מילא לפיד את תפקיד מנהל־הטלוויזיה, החליט על בחירתו של **יצחק שימעוני** לתפקיד זה (למרות הבטחה קודמת שמסר למישנה־למנכ"ל, **שלמה עבאדי**).

אותם עובדי־טלוויזיה בכירים טוענים, כי תהליך הבחירה והמינוי ייעשה בערמומיות. בחטיבת־החדשות יופץ שמו של מועמד מן החוץ (הכתב **דן מרגלית** או **נתן ברון**). התגובה בטלוויזיה תהיה זועמת, ואז יתפשר לפיד עם העובדים־העיתונאים על בחירתו האישית, מבלי שזו תעורר התנגדות כלשהי מצד עובדי מחלקת־החדשות.

על כל פנים, בחירת מנהל חטיבת־החדשות תיעשה שלא על־דעת מנהל הטלוויזיה, טוביה סער, אף כי זה עשוי לשבת בוועדת־המיכרזים, שם יצמיד את דעתו לדעת המנכ"ל.

הלשנה במישטרה

הקרב על מישרתו של הכתב הצבאי רון בן־ישי בטלוויזיה הגיע לאחד משיאי השיפלות, שנראו אי־פעם בין עובדי הטלוויזיה. ממישור מילחמות־ההשמצה המקובלות בין כתבי־הטלוויזיה, כאשר הם מתחרים על איוש תפקיד כלשהו — הגיע קרב זה לכדי הלשנה של אחד מכתבי־החדשות על רעהו־לעבודה, במטה מישטרת ירושלים.

אחד הכתבים שהם המועמדים למישרת הכתב הצבאי פנה למישטרת ירושלים, והאשים את עמיתו, **בני ליס**, בהחזקת רכוש צבאי גנוב בביתו.

למחרת, ביום השישי, הגיעו ארבעה משוטרי לת"ם (לישכה־לתפקידים־מיוחדים) לביתו של ליס, כשבידיהם צו־חיפוש חתום בידי שופט. במשך קרוב לשעתיים ערכו השוטרים חיפוש קפדני בביתו של הכתב. ליס מסר להם שתי חליפות ש"כ, שעליהם הוא חתום ביחידת דובר־צה"ל, ומפה של ביירות, שעליה הוא חתום ביחידת ביטחון־שדה. עם תום החיפוש ביקש ליס מחוקרי לת"ם קבלה, שתעיד על כך שלא מצאו דבר בביתו. הוא קיבל את האישור, אך יחד עם זאת נלקח לחקירה במטה המישטרה במיגרש־הרוסים. משם התקשרו החוקרים ליחידות דובר־צה"ל וביטחון־שדה, ואחרי בירור קצר התברר לשוטרים, כי ליס מחזיק בציוד כדין, וכי טרם שוחרר מחיולו.

מודשן ליס
זהות ידועה

אחרי החקירה כינס ליס כמה מידידיו הכתבים, וביחד איתם הצליח לזהות את המתלונן עליו, בצורה שלדבריו היא „ודאית". ליס מסרב לומר את שמו של המתלונן, אך יחד עם זאת הוא מוכן לקבוע: „אחרי יציאתו של רון בן־ישי מן הדסק הצבאי ייפתח מירוץ לאיוש תפקידו. האיש שהגיש את התלונה מעוניין לקבל את התפקיד, והוא האמין, כי על־ידי הגשת התלונה יצליח להכפיש את שמי בעיני שילטונות־צה"ל, החייבים להעניק את האמנה למישרת הכתב־הצבאי..."

ביום הראשון אחרי החיפוש בביתו של ליס, עם תום ישיבת־הבוקר של חטיבת החדשות, ביקש ליס למסור הודעה אישית. בהודעתו סיפר על החיפוש, החקירה והשתלשלות העניינים, מבלי לנקוב בשם של חשוד ספציפי.

מערכת־החדשות בטלוויזיה הוכתה בהלם. כאשר הציעו כמה מהכתבים לליס שיחבע לדעת את זהות המאשים, הבהיר ליס כי ניסה לקבל את שמו מהמישטרה, אך זו אינה נוטה למסור שמות של מודיעים.

אין ספק, כי האשמה זו שהוטחה בליס, היא פרק נוסף בתהליך הידרדרותה המוסרית של הטלוויזיה הישראלית, תהליך המחלחל מהניצבים בראשה ופושה עד לבסיסה.

„הפוליטיזציה" כבדיחה

נציגי הליכוד בוועד־המנהל של רשות־השידור, שהביאו את נגע הפוליטיזציה בוועד־המנהל (שנועד בהתאם לכוונת המחוקק לייצג ציבור, ולא מיפלגות) פנו לשר־החינוך והתרבות, **זבולון המר**, הממנה את חברי מליאת רשות־השידור והוועד המנהל. בפנייתם ביקשו נציגי הליכוד שהשר יעכב את מינויו של **ישראל פלג** (הדובר שאמר בליל־הבחירות על שימעון פרס: „גבירותי ורבותי, ראש־הממשלה הבא של ישראל!"), בטענה כי פלג הינו שמאלני, וכי יש במינויו משום פוליטיזציה של הוועד־המנהל.

כדי לנטרל לחצים מצד המערך בנושא זה, מפיצים חברי הוועד המנהל ומישרד־החינוך שמועה, כי השר הציע למערך לשלוח לוועד־המנהל של רשות־השידור את המשורר **נתן יונתן** (חבר מליאת רשות־השידור) או את המחנך והסופר **החיפאי א"ב יהושוע**.

הוועד־המנהל הנוכחי אינו מייצג את תוצאות הבחירות האחרונות, אלא את בחירות „המהפך" משנת 1977, כך שנציגי הליכוד והמפד"ל מהווים בו רוב מאסיבי.

ההיתממות

מזה כמה שנים מתנהל מאבק עקרוני בין הנהלת הטלוויזיה ובין טכנאי הטלוויזיה, על השימוש בציוד־הצילום האלקטרוני החדיש, המצוי בטלוויזיה, ציוד שהטכנאים מונעים את הפעלתו.

משבר זה הגיע לשיאו בשבת, כאשר שלח **אהוד יערי** מביירות חומר מצולם באותו מיכשור מודרני. היה זה חומר בן־איכות מעולה, מהסוג שטכנאי הטלוויזיה מנעו את שיבוצו במיסגרת מהדורת מוצאי־השבת.

כאשר התברר לעורך המהדורה, **יעקב אחימאיר**, כי אין סיכוי שהטכנאים יאפשרו את הקרנתו של חומר זה, הוא התקשר אל מנהל הטלוויזיה, **טוביה סער** (המבלה סופי שבוע ארוכים בשפלה), וציין כי הטכנאים מונעים את הקרנת החומר של אהוד יערי. סער היתמם, ואמר לאחימאיר: „למה אתה מצלצל אלי? אני אמרתי לך שלא לשדר את החומר הזה? תשדר אותו!" אחימאיר הה־מום הניח את השפופרת ונכנע לטכנאים.

סיפור זה מתהלך מזה כמה ימים בין כתבי הטלוויזיה. הם מכנים את שיטתו החדשה של סער בניהול הטלוויזיה „שיטת ההיתממות".

פסקול

ס(ער) ל"יידים

● החלטתו של היועץ המישפטי לממשלה, המאפשרת לטלוויזיה להקרין מישדרי חסות (ספונסורשיפ), עשויה להגדיל במעט את מיספר הסרטים התיעודיים שתפיק הטלוויזיה הישראלית ●● מאגר הסרטים המצריים, שהטלוויזיה משדרת אותם מדי יום שישי, התדלדל, ובימים אלה הוחל בהקרנת סרטים הודיים במקומם ●● מרבית עובדי חטיבת החדשות של הטלוויזיה טרם השתכנעו באפשרות, שאכן **רון בן־ישי** יעבור לפקד על גלי צה"ל. עובדים אלה משוכנעים כי בן־ישי יעדיף לקבל לידיו את ניהול חטיבת־החדשות של הטלוויזיה, ולראייה: הפגישות הרבות בארבע עיניים של בן־ישי **וטוביה סער** בשבועיים האחרונים ●● רשימה תחת הכותרת „התסרוקת של המדינה" שפירסם כתב־הארץ **עקיבא אלדר** במקומון הירושלמי כל העיר, עוררה שימחה־לאיד רבה בין עובדי הטלוויזיה. ברשימה זו נעשה חיסול אופי מוחלט למנהל הטלוויזיה, כישוריו, כישרונו, קשריו, השכלתו וקירבתו ל**פנינה רוזנבלום**. כאשר נשאל סער, אחרי פירסום הכתבה על־ידי כמה ממקורביו, השיב כי בכתבה מצויים לפחות חמישה סיפורים, שיש בהם עילה לתביעת לשון־הרע, אלא שאין בכוונתו לתבוע את אלדר ואת המקומון ●● בעוד הממשלה טרם החליטה סופית על הישארות כוחות צה"ל בלבנון בחורף, הרי שהנהלת רשות־השידור כבר החליטה. בישיבת פורום החדשות של השבוע שעבר, עסקו ראשי הטלוויזיה והרדיו בהתבססות צוותי הטלוויזיה והרדיו בביירות בחורף הקרוב ●● בין עובדי הטלוויזיה דבק שם חדש לסליידים, שהחליפו את קרייניי־הרצף. הכינוי הוא: „ס(ער)ליידים". אחד העובידים אף הוסיף ואמר: „בטלוויזיה הירדנית, שהיא מתקדמת יותר, הסערליידים לפחות נעים, בעוד שאצלנו הם סטאטיים".

הקשר האמריקאי

(המשך מעמוד 35)

דירוג, וכמעט פי עשרה יותר מארצות־הברית.

על פי נתוני המכון לילמודים אסטרטגיים בלונדון, הוציאה ישראל לביטחון בשנת הכספים 1981/2 7.3 מיליארד דולרים, עלייה של 40 אחוז לעומת השנה הקודמת. אך חשבון זה נערך עוד בטרם התחילה המילחמה בלבנון, שמחירה מגיע לשלושה וחצי מיליארד דולר.

חלק נכבד מסכום זה מגיע היישר לכיסי תעשייני הנשק האמריקאים — בעיקר לתעשיית המטוסים והאלקטרוניקה. כך, למשל, נחתמה בסוף חודש מאי השנה עיסקה שעל פיה תספק חברת־המטוסים פראט־אנד־ויטני לישראל 11 מטוסי הפצצה מדגם אף־15, תמורת סכום של 510 מיליון דולר.

תעשיית־הנשק האמריקאית מספקת לישראל גם מסוקים, פצצות ופגזים מסוגים שונים, רובי־סער מסוג אם־16, נגמ"שים, טנקים, סוגי תחמושת רבים, טילים נגד מטוסים ומכ"ם, ואין־ספור פריטים נוספים הקשורים לציוד צבאי.

מתנה מישראל לאמריקה

פרשה כפני עצמה הן החברות האמריקאיות הפועלות בישראל. במיפעל האלקטרוניקה אינטל שהוקם לא מזמן בירושלים, הושקעו 84 מיליון דולר. למיפעל, שייצר רכיבים אלקטרוניים המיועדים לתעשיית־הנשק, ניתנו הטבות חריגות שעוררו את זעמם של תעשיינים ישראליים. בעלת המיפעל, חברת אינטל מקליפורניה, שהיא אחת הגדולות בתחום שלה, קיבלה מממשלת ישראל הלוואה בדולרים, שהריבית עליה היא רק 6 אחוז לעומת 14 עד 16 אחוז כמקובל. ההלוואה מכסה 50 אחוז מן ההשקעה, ולמעשה מעניקה ממשלת־ישראל לחברה האמריקאית מתנה בשווי של עשרות מיליוני שקלים.

לחברת מוטורולה האמריקאית, גם היא יצרנית בתחום האלקטרוניקה, כבר יש מיפעל אחד בישראל, ועתה היא עומדת להקים מיפעל נוסף. מוטורולה מייצרת מכשירי־קשר, שרובם נמכרים למערכת־הביטחון. היא עומדת להקים מיפעל דומה לזה של אינטל. מחזור המכירות של חברת מוטורולה בישראל הגיע ב־1981 ל־60.4 מיליון דולר כ־40 אחוז מזה לייצוא למדינות שונות, בעיקר מהעולם השלישי. רוב הייצור המקומי הופנה לצה"ל.

חברת־משקיעים אמריקאית עומדת להקים בכרמיאל מיפעל נוסף על זה של למבדא של ויקו. המיפעל יקרא ניטרון. המשקיעים יקבלו הלוואה בגובה של 40 אחוז מההשקעה, בריבית דולרית של 6 אחוז, ו־35 אחוז מן ההשקעה יהיה מענק של ממשלת־ישראל. האמריקאים טוענים כי הם לא ייצרו לשוק הצבאי. בקיריית־המדע בחיפה שוכן המיפעל האמריקאי קולסן, המעסיק 180 עובדים. גם מיפעל זה מייצר רכיבים אלקטרוניים, שחלק גדול מהם מופנה למערכת־הביטחון.

האמריקאים שותפים ב־50 אחוז מקונצרן תדיראן הענק. הם שותפים בחברת־בת של תדיראן, אל־אופ. משקיעים אמריקאיים שותפים בחברת אי־אי־אל, מיפעל אלקטרוניקה בבני־ברק, שהמחזור שלו בשנת 1981 הגיעה ל־45 מיליון דולר — רובם באו ממערכת־הביטחון הישראלית. חברות־ענק ומשקיעים אמריקאים הם שותפים חשובים בקונצרן האלקטרוניקה הגדול של חברת דיסקונט השקעות, אלרון. חברות־נשק ואלקטרוניקה אמריקאיות שותפות בחברות רבות של כור ההסתדרותית. ובמיפעלים רבים של קונצרן כלל. אחד מהם הוא מיפעל ביטא שחברת גובר אלקטרוניקס האמריקאית שותפה בו בשיעור של 58 אחוז. ביטא מייצרת מערכות־התראה לגדרות־ביטחון.

יצרני הנשק האמריקאים — בין שמיפעליהם נמצאים בארצות־הברית, ובין שהם הקימו מיפעלים בארץ, או שיש להם מיפעלים בארץ בשותפות עם חברות ומשקיעים ישראלים — הם מגדולי המרוויחים ממילחמת־הלבנון. הם ספקים חשובים של מישרד־הביטחון וצה"ל, והם או נציגיהם בארץ הינם חסידים מובהקים של מדיניות היד החזקה נוסח אריאל שרון ומנחם בגין.

האמריקאים יודעים היטב שכשם שאין דבר מצליח כמו החברה עצמה, כך גם אין עסק ריווחי יותר מן המילחמה.

זאת יודעים גם שותפיהם הישראלים. על כמה מן הספקים הישראלים למערכת־הביטחון, בכתבה הבאה.

(המשך מעמוד 15)

גם לא כדי להגן על אחד מאנשיו, אף שנהג להתפאר בהישגים שהושגו על־ידי גולן בשמו.

העימות הגדול בין גולדמן וגולדה בא בכל זאת. עבד־אל־נאצר שלח שליחים לגולדמן כדי לבדוק את האפשרות להזמינו לביקור בקאהיר. במצב של אז היתה זאת מחווה מהפכנית. הזמנת המנהיג הציוני הנודע לבירת מצריים, בעיצומה של מלחמת־ההתשה, היתה הפגנה כבירה לימין השלום. היא העידה יותר מאלף הצהרות כי נשיא־מצריים, שלמד את לקח ששת־הימים, היה מוכן לעלות על הדרך להסדר מדיני.

תחת להשיב מייד בחיוב ולטוס לקאהיר, בא גולדמן לישראל. הוא גילה את העניין בסודי־סודות, לראש־הממשלה גולדה מאיר — אשה בעלת שיגאה תהומית לעריצים והתנגדות בסיפית לשלום, שהיה מחייב אותה להחזיר את השטחים הכבושים.

ואכן, גולדה טירפדה את השליחות. היא הביאה את העניין לממשלה (אף שגולדמן לא ביקש זאת ממנה) רוו דחתה, כמובן, את

גולדמן, 1954
במקום בן־גוריון

גולדמן, 1982
פגישה עם ערפאת

הרעיון. היא הביאה לפירסום העניין ברבים, וזה היה סופו.

ב־7 באפריל 1970 נערך על כך דיון בכנסת. אמרתי בו: „שילשום בוצע פשע — פשע כלפי השלום, פשע כלפי המדינה, פשע כלפי כל אדם בישראל." בתום הדיון הצעתי להביע על רקע זה אי־אימון בממשלה. ההצעה נדחתה ב־64 נגד 4. רק רק"ח הצביעה עימי. הד"ר משה סנה הצביע עם גולדה מאיר.

היו בארץ הפגנות, קמה תנועת־שלום ספונטנית. אחרי כמה שבועות נשכח הכל, והמדינה המשיכה במסע העליז אל מילחמת יום־הכיפורים.

בליבי האשמתי תמיד את גולדמן על כך שהתייעץ בכלל עם גולדה, תחת לפעול לבדו. מנהיג אמיתי צריך לקבל על עצמו לפעמים אחריות לפעולת־יחיד אמיצה. כחייל־קומנדו, עליו להיות מוכן לפעול לבדו מאחורי הקווים. או בפשטות: לעשות מעשה בלתי־פופולארי מתוך תיקוו שהמעשה עצמו ייצור עובדות חדשות, אשר ישכנעו את דעת־הקהל וישנו את הקווים.

(נזכרתי בפרשה זו בבחירות כאשר נפתחה לפני האפשרות להתקבל לראיון על־ידי יאסר ערפאת. ידידים טובים טענו בדיעבד שהייתי צריך להתייעץ עם מנחם בגין, ולקבל החלטה של מוסד זה או אחר. איזה צחוק!)

היום ידוע שעבד־אל־נאצר כבר הגה אז ברעיונות, שהוגשמו אחרי מותו על־ידי יורשו. אילו נסע גולדמן לקאהיר, יתכן שההיסטוריה היתה עולה על פסים חדשים. יתכן שמילחמת יום־הכיפורים היתה נמנעת, וכל חלליה היו חיים עתה עימנו. יתכן שהשלום הישראלי־מצרי היה קם שנים רבות לפני שקם ושמנחם בגין לא היה מגיע לשילטון. אילו נעשה הדבר על־ידי עבד־אל־נאצר, אליל הערבים, יתכן שדעתו היתה מתקבלת בכל העולם הערבי.

כל זה היה אפשרי, אילו היה גולדמן לא רק אדם גדול, אלא גם אדם קצת יותר אמיץ.

מידע סודי ביותר

פעם אחת הכניס אותי גולדמן לבוץ ממש, וגם זאת היתה פרשה אופייגית.

בשיא תנופתו של ויליאם רוג'רס, שר־החוץ של ריצ'ארד ניכסון, בא גולדמן לארץ. בשיחה ארוכה בארבע עיניים גילה לי מידע סודי ביותר. בשיחות עם ידידיו בוושינגטון — השגריר הסובייטי אנאטולי דוברינין, הנרי קיסינג'ר (שהיו לו יחסים אקדמיים הדוקים עם בנו של גולדמן) ו־אחרים — הסתבר לו שיש תוכנית אמריקאית־סובייטית מגובשת וסופית לכפיית שלום על ישראל. הכפייה תבוא באמצעות איומים צבאיים ועיצומים כלכליים.

גולדמן נכנס לפרטי־פרטים, והכל היה משכנע מאוד. היה גם לוח־זמנים. הוא דיבר בביטחון מוחלט, כמי שמדבר על עובדות מוגמרות.

כתוצאה מכך נהגתי שלא כמינהגי. נשאתי בכנסת נאום שבו קבעתי מסמרות לגבי העומד להתרחש, על סמך מידע שקיבלתי מכלי שני. ניבאתי לגולדה מאיר שתוך שלושה חודשים יוגש לישראל אולטימטום אמריקאי־סובייטי לשלום כפוי, ברוח תוכנית רוג'רס. (אגב, הייתי חבר־הכנסת היחידי שתמך בתוכנית רוג'רס, ועל כן אני ראוי לתואר, שבגין ציטט אותו השבוע מפי גולדה: „בוגד"). הצעתי לממשלה להקדים תרופה למכה ולפרסם מייד תוכנית־שלום ישראלית, שתתקבל על דעת העם הפלסטיני.

כעבור שלושה חודשים לא קרה כלום. לא אולטימטום, לא שלום כפוי, אפס. גולדה ניצלה פרשה זו עד תום, ומדי פעם הזכירה לי בנאומיה העוקצניים את הנבואה שהתבדתה.

היתה זאת אחת מחולשותיו של גולדמן. הוא היה איש ההגיון הצרוף, ולא היתה לו הסבלנות לחכות עד שההגיון יתרגם את עצמו לשפת המציאות. לא פעם דיווח על הדברים שהיו צריכים להתרחש, על פי ההגיון — ולא על הדברים שהתרחשו במציאות. על כל פנים, מאז שוב לא סמכתי על דיווחיו בעיניים עצומות.

הצרה היתה שגולדמן האמין במשך זמן רב שאכן יכפו האמריקאים את השלום על ישראל, או — לפי האימרה שהפכה עתה אופנתית — „יצילו את ישראל מפני עצמה". זוהי אשלייה, שמקורה בתיסכול. מכיוון שלא האמין כי ניתן לשנות את דעת־הקהל בישראל ולהבריא את ישראל מבפנים, תלה את תיקוותיו בהתערבות חיצונית, אמריקאית או אמריקאית־סובייטית, שתביא את השלום המיוחל על אפה ועל חמתה של ממשלת־ישראל.

משום כך ניבא פעמים רבות שהנהנה עומד השלום הכפוי לרדת עלינו, על כנפי מלאכים. ובכל פעם שהתבדתה הנבואה, בא במקומה עיתוי חדש.

נראה כי בסוף ימיו החל גם הוא מתייאש מן השלום הכפוי. מעיד על כך מיכתב פרטי ששיגר לי לפתע, שלא כתשובה על כל מיכתב קודם שלי, ושבו הגיב על דברים שכתבתי על נושא זה (ראה מיסגרת).

לביירות הנצורה

באותו מיכתב גם התייחס לרעיון שעלה בשנים האחרונות במקומות רבים: לערוך פגישת־פיסגה בין גולדמן וערפאת.

גולדמן גילה במיכתבו כי אנשי הצמרת האמריקאית הפצירו בו להיפגש עם ראש־אש"ף, כדי להכשיר את הקרקע למגעים בין האמריקאים עצמם והמנהיגות הפלסטינית. גם ידידיו האחרים של גולדמן — כמו ברונו קרייסקי, וכמדומני גם פיאר מנדס־פראנס — המריצו אותו לעשות כן.

איני יודע מדוע לא התקיימה פגישה זו מעולם. אחרי מות גולדמן כתב פירסם ערפאת הודעת־אבל נרגשת.

מדי פעם היו הדברים קרובים. ב־1979 נערכה ברומא ועידה, שבה השתתפה מישלחת רמת־דרג מטעם אש"ף וגם מישלחת ישראלית (ובה יעקוב ארנון ואני). היו שמועות שערפאת עשוי לבוא לאיטליה, וגולדמן שהה לצורכי ריפוי באחד האיים הסמוכים. דיברתי עימו כמה פעמים בטלפון, וקבענו שאזעיק אותו אם יבוא ערפאת. אך הדבר לא יצא לפועל. ערפאת לא בא.

כשפרצה מילחמת־הלבנון, שהיתה אסון בעיניו, הצטרף גולדמן ליזומה חשובה. יחד עם שני מנהיגים יהודיים גדולים — פיאר מנדס־פראנס ופיליפ קלוצניק — פירסם, תוך תיאום מוקדם עם עיצאם סרטאווי, איש־אש"ף, גילוי־דעת בזכות ההכרה הדדית בין ישראל ואש"ף ופיתרון של שלום ביניהם. במפתיע, פירסם יאסר ערפאת בביירות הנצורה הודעת־ברכה על מעשה זה.

אחרי פגישתי עם ערפאת, עלה הרעיון להזמין את שלושת היהודים הגדולים לביירות המערבית, בהפגנה גדולה למען השלום. מעשה דרמאתי כזה היה מעורר הדים בעולם כולו. אך כשבדקנו את האפשרות, שמענו כי גולדמן אינו במצב המאפשר לו לנסוע. הוא כבר נטה למות.

אוטי־שרון

לא יהיה גולדמן שני. לא רק מפני שגולדמן עצמו היה דמות יחידה־במינה, אלא גם מפני שהעולם, שאותו ביקש רייצג, שוב אינו קיים.

העם היהודי, שאותו ביקש גולדמן לעמיד לצידה של ישראל כבעל־ברית בעל דיעות עצמאיות, חדל מלהתקיים (אם בכלל היה קיים אי־פעם). יהודי העולם הם מושבה ישראלית, שעליה מוצבים נציבים עליונים ישראליים, בעלי גינונים קולוניאליים, בדמותם של שגרירים או „מנהיגים" יהודיים שכירים. ממשלת־ישראל שולטת במימסד היהודי בעולם כפי שסטאלין שלט, בשעתו, במיפלגות הקומוניסטיות בעולם.

מבחינה מדינית, נכשל גולדמן לאורך כל הקו. ביום מותו היתה ישראל רחוקה יותר מתפיסתו מכפי שהיתה אי־פעם. נבראותיו השחורות ביותר התאמתו — והמציאות אף עולה עליהן בחומרתה. הרוח ההומאניסטית היהודית גוססת במדינת־ישראל.

אמנם, דווקא ערב מותו, התפתחה היוזמה המדינית של הנשיא רונלד רגן, הנגוזאת בחובה איום (או הבטחה) של שלום כפוי. אך נדמה לי שגולדמן עצמו היה מפקפק ברציגותה של יוזמה זו, אחרי אכזבות כה רבות.

אך אני מעז להינבא שדמותו של גולדמן לא תקטן בדפי ההיסטוריה אלא תגדל. הוא ייזכר בדורות הבאים כמי שהעמיד לפני ישראל אלטרנטיבה שפוייה, לפי מיטב המסורת היהודית. הוא ייצג את המור סר ההומאניסטי, את התבונה הצרופה ואת הדמיון היוצר של מדינאי אמיתי.

מכל הכחיגות, הוא היה האנטיתיזה האישית והרוחנית לאריאל שרון.

מינכן

האשמה העיקרית רובצת על אש"ף. אך התנהגותם של שילטונות גרמניה וישראל מעוררת שאלות חמורות ביותר

מדוע

מעט אחרי חצות, מסר כתב של סוכנות הידיעות „רויטר", שתו ראש־הממשלה גולדה מאיר וכמה שרים „לחיים" בירושלים, כאשר נודע להם כי מיבצע החילוץ של הספורטאים הישראלים במינכן הצליח. ראש־הממשלה הלכה לישון בשעה 1 וחצי אחר חצות, כאשר עדיין לא ידעה מה אירע בנמל־התעופה הצבאי פירסטנפלדברוק.

עד היום אין איש יודע בדיוק מה אירע שם, במינכן, בשעות האלה. זוהי תוצאה של מערכת שלמה של העלמת מידע, כזבים מכוונים וטיוח האמת, שממשלות גרמניה וישראל היו שותפות לה.

מדוע?

אין שום ספק באשמתם של אנשי אש"ף מאירגון „ספטמבר השחור". ידוע מעל לכל ספק שהם רצחו את המאמן משה וייינברג בצרור יריות. ידעו שהם רצחו את מרים־המישקולות משה רומנו, שנמצא הרוג במעונות הספורטאים במינכן, כשסכין נעוצה במיפשעתו ושני קליעי רובה בגופו. אנשי „ספטמבר השחור" אשמים גם בטבח תישעה הספורטאים האחרים בפירסטנפלדברוק, גם אם הם לא ירו בפועל בכולם.

אך אם ניתן היה להציל את חייהם של חלק מן הספורטאים — בין אם במשא־ומתן ובין אם על־ידי מיבצע חילוץ רציני ומתוכנן היטב, והדבר לא נעשה — נוטלות גם ממשלות גרמניה וישראל חלק באשמה.

לפני עשר שנים, בספטמבר 1972, היו עיני כל גרמניה נשואות למינכן, שם נערכו המישחקים האולימפיים. בישראל היו גם עניינים אחרים על סדר־היום. שביתה ארוכה ומרירה בבית החרושת „עלית" היתה אז בעיצומה, ועיתוני־הערב תקפו בחריפות את מזכ"ל ההסתדרות דאז, יצחק בן־אהרון, על עמדתו בפרשה. הסנאטור האמריקאי ג'ורג' מק'גאוורן, שהיה מועמד לנשיאות, הרדיע שיבקר בחגיגות חצי־היובל למדינת־ישראל, אם ייבחר. שר־הביטחון משה דיין וסגן ראש־הממשלה יגאל אלון ניהלו קרב עיקש על ירושתה של גולדה מאיר, שהכל היו בטוחים שתפנה את מקומה. סערה זוטא עורר הפירסום שמשכורתם של חברי קואופרטיב התחבורה „אגד" מגיעה ל־2500 ל"י לחודש.

ואז, בשעות הבוקר המוקדמות של ה־5 בספטמבר 1972, הודיע „קול־ישראל" על החטיפה במינכן. שורת ארוכה של מחדלים, אי־הבנות וחוסר־תיאום, שנמשכו כמעט 24 שעות, הביאה את הפרשה לסיום מזוויע וטראגי.

היום, עשר שנים אחרי־מעשה, אפשר

זעקה על הקבר

אלפי ישראלים השתתפו בהלוויות החללים ובכאבן של המישפחות השכולות של הספורטאים שנרצחו. איש לא טרח לבצע נתיחה אחרי המוות, וסיבת המוות לא פורסמה מעולם.

שיקרו הגרמנים?

לנסות לשער מה אירע שם, בעזרת פירסומי העיתונים, ובעזרת מחקרו של ישראלי השוהה בגרמניה, אשר התגורר בסמוך למקום האירוע, וחקר גם הוא את מה שהתרחש. מחקר זה הגיע לידי „העולם הזה".

המחדל הראשון: החדירה

בשעה 4.35 לפנות בוקר לפי שעון מינכן, 5.35 לפי שעון ישראל, חדרו שמונה פלסטינים חמושים לתוך הבית מיספר 31 ברחוב קונולי, בעיר שנבנתה במיוחד למגורי הספורטאים. כמה עובדים גרמנים שהבחינו בהם, סברו שאלה ספורטאים השבים מבילוי ארוך בעיר מינכן. מכלל 52 אלפי השוטרים ואנשי־הביטחון שגוייסו לקראת האולימפיאדה, לא היה איש בסביבה. למעשה, יכול היה כל אחד לחדור למחנה האולימפי ללא שום הפרעה. ספורטאים רודפים, שחששו מפגיעה בהם שוכנו במחנה צבאי גרמני, וכאשר נוכחו לדעת כי השמירה בעת התחרויות גם היא אינה מספקת, שבו לארצם. לא היתה שום שמירה על מגורי הישראלים, למרות שעם בואם למינכן היו יהודים וישראלים, שגרו במינכן, אשר הזהירו מפני מה שעלול להתרחש.

המחדל השני: הדיאח

ככל הנראה הגיעו אנשי ספטמבר השחור לחדרם של המאמן משה ויינברג, השופט יוסף גוספרוינד והמאמן טוביה סוקולסקי, בסמוך לשעה שבה שבו השלושה לחדרם, אחרי שחזו בהצגת כנר על הגג במינכן. סוקולסקי הצליח להימלט מייד. הוא פגש בשוטר במדים שהובל אותו לחדר של המישלחת הקוריאנית, שחבריה היו שקועים במישחק קלפים לוהט. משם הם ניסו לטלפן למישטרת הכפר האולימפי, אך לא היתה שום תשובה לצילצולי הטלפון. רק 40 או 50 דקות אחרי שפרצו אנשי אש"ף לחדר, נודע הדבר למישטרה. דיווח מוקדם יותר, יכול היה למנוע את חטיפתם של רבים מהספורטאים, שכן השבויים הראשונים היו רק ויינברג וגוספרוינד.

המחדל השלישי: המשא־ומתן

השוטר שמצא את סוקולסקי חזר אל החוטפים, ונטל עימו את תביעותיהם. אנשי אש"ף תבעו את שיחרורם של 250 מחבריהם העצורים בישראל, ודרשו כי יועמד לרשותם מטוס בואינג 727, שיטיסם לקאהיר ביחד עם החטופים.

בשעה 8.10 בבוקר לפי שעון ישראל נוצר הקשר הטלפוני הראשון בין יריב אורן, מנהל רשות הספורט ששהה במינכן, ובין סגן ראש־הממשלה יגאל אלון. אלון הורה לאנשי המישלחת הישראלית „לסחוב את המשא־ומתן" ולברר כיצד אפשר לפעול „כדי לחלץ את בני הערובה." הוא החיש למינכן את השגריר הישראלי בבון, אליעזר בן־חורין. בישיבת ממשלת ישראל שנערכה שעתיים אחר־כך, הוחלט כי ישראל „לא תתערב", אך דיין התנגד לבקשתו של אלון לנסוע למינכן. מאוחר יותר ניסה דיין לנסוע בעצמו, אך נמנע מכך כאשר הבחינו בו העיתונאים בנמל־התעופה בלוד.

האינטרס של הפוליטיקאים הגרמנים, ובראשם מי שהיה אז שר־הפנים, הנס־דיטריך גנשר, היה לסלק את „הבעיה" מגרמניה. הם ביקשו לעשות הכל כדי שהחוטפים והחטופים יסולקו מהר ככל האפשר ממינכן ומגרמניה, ושהמישחקים האולימפיים ימשכו.

מפקד מישטרת מינכן, לעומת זאת, רצה לנסות את כוחו במיבצע־חילוץ. על מפקד זה, המיור מנפרד שרייבר, נמתחה ביקורת רבה שנה קודם לכן, ואף היו תביעות להעמידו לדין. הסיבה, באוגוסט 1971 תפס שודד בנק בת־ערובה, וצלפי מישטרת מינכן, בניסיון חילוץ כושל, ניקבו את גופם של השודד ובת הערובה ב־50 כדורי רובה.

המחדל הרביעי: תיכנון החילוץ

כל השגיאות האפשריות נעשו בתיכנון החילוץ, משום שהגרמנים לא החליטו, למעשה, על צעדיהם. הם הכינו מטוס בואינג 727 לפי דרישת החוטפים, ודאגו להעבירם באופן בטוח לגמרי, ובלי כל ניסיון לפגוע בהם, לנמל־התעופה הצבאי בפירסטנפלדברוק, תוך שימוש באוטובוס ואחר־כך במסוקים. ניסיון החילוץ תוכנן לשעות הלילה, שהן הקשות ביותר לפעולת צלפים, כאשר בידי ממרחק רב אי־אפשר להבחין בדיוק בין חוטפים לחטופים. במטוס הבואינג הסתתרו אמנם שוטרים גרמנים חמושים, אך ניסיון החילוץ נעשה לבסוף בידי ממרחק רב.

המחדל החמישי: ההסכמה הישראלית

העיתונות הגרמנית ידעה למסור כי ראש המוסד הישראלי למודיעין, האלוף יוסף זמיר, ואחד מעוזריו הגיעו למינכן, אחרי הצהריים, ובאו מייד במגע עם מפקדי המישטרה הגרמנית. שרייבר הצליח לשכנע את השליח הישראלי כי צלפי המישטרה עדיפים על צלפי הצבא. בדיעבד הסתבר כי כמה מהשוטרים שהשתתפו בפועל בידי היו בלתי־מנוסים, וגוייסו גם שוטרים מתנדבים.

הקשר בין כוחות־הביטחון השונים — מישטרת מינכן ומישמר הגבול — היה בגדר שערוריה. בין שני הכוחות לא היה קשר ישיר. התוכנית כמות־שהיא הובאה לפני ביצועה לאישורו של השליח מישראל, והוא לא רק אישר אותה, אלא אף הסכים לקחת חלק בפועל במיבצע החילוץ, כאשר הועמד לרשותו רסקול שבעזרתו הוא פנה לאנשי אש"ף במהלך החילוץ. אילו סירב להסכים לתוכנית — אין ספק שהיא לא היתה מתבצעת, שהרי היה מדובר באזרחים ישראליים.

המחדל השישי: הידי

הצלפים הגרמניים פתחו בידיות כאשר רק חמישה מתוך שמונה החוטפים היו מחוץ לשני המסוקים שניצבו על המסלול. הטווח הרחוק, התאורה הלקוייה וחוסר־המיומנות לא איפשרו להם פגיעה מדוייקת. רק שלושה מבין החוטפים נורו והומתו במטח הראשון, ונורה גם שוטר גרמני. באמצע הידי כובו משום־מה הזרקורים, ואחר־כך הודלקו מחדש. לא נעשה שום ניסיון לנצל את ההפתעה ולהסתער מייד על החוטפים מטווח קרוב, בשיריוניות שהיו מוכנות ליד המסלול.

המחדל השביעי: החילוץ

ברור שהישראלים שהיו כבולים בתוך המסוקים לא נהרגו מייד. היתה הפוגה שבמהלכה ניסה השליח הישראלי לפנות אל אנשי אש"ף ולקרוא להם להיכנע. התשובה מצידם היתה ירי אל הזרקורים ואל השוטרים. רק בשלב הזה השליך כנראה אחד החוטפים רימון־יד על אחד המסוקים. יריות נשמעו מכל עבר, המסוק בער, אך איש לא ידע מה מתרחש לידו.

לפתע נודע במיגדל־הפיקוח של שדה־התעופה כי החילוץ הצליח, והישראלים ניצלו. לא ברור מה היה הגורם להטעייה. מכל מקום, אחרי הודעה זאת לא הוחשו אל המסוקים כוחות נוספים של שוטרים או של רופאים וחובשים.

לוח הזמנים: היריות הראשונות נורו ב־11.45 בלילה שעון ישראל. בחצות הודיעו הגרמנים ששלושה עד חמישה ערבים נהרגו, ושאחד עד שלושה ברחו. חוסר־ההבירות ביחס למיספר המדוייק נבע מכך שעד לאחר המעשה לא ידעו הגרמנים כמה אנשים השתתפו בחטיפה. באותה שעה עלה מסוק אחד בלהבות. עד שגוועה האש במסוק — אחרי שעתיים, לא ניגש איש לשטח המסוקים. אחר־כך התברר שחלק מהישראלים מתו כנראה מחנק ומכוויות במסוק השרוף, ויתכן שאפשר היה להצילם.

המחדל השמיני: המסקנות

ממשלת גרמניה הודיעה שלא תקים שום ועדת־חקירה לבדיקת המאורעות בנמל־התעופה. גם ראש ממשלת ישראל, גולדה מאיר, התנגדה להקמת ועדת־חקירה, אך מאוחר יותר נכנעה והקימה ועדת־בדיקה בראשותו של מי שהיה מפקד"ל המישטרה, פינחס קופל. רוב מסקנות הוועדה הזאת לא פורסמו מעולם. לא היו האשמות ומסקנות כלפי הדרג הפוליטי או הדרג המודיעיני הבכיר.

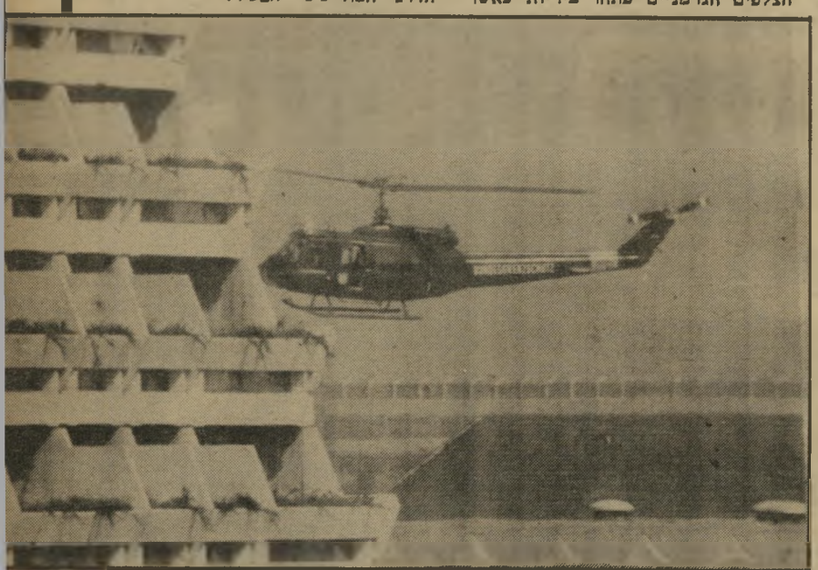

מישמר הגבול

מסוק של אחד מכוחות־הביטחון הגרמניים שהשתתפו בניסיון החילוץ, נראה כאן מאחרי מעונות הספורטאים בכפר האולימפי. בין הכוחות השונים שעמדו במגע עם החוטפים לא היה תיאום.

סיבות המוות האמיתיות של תישעת הישראלים שנהרגו בשדה־התעופה פירסטנפלדברוק לא פורסמו רישמית מעולם. רק בריאותיו של אחד מהם, טוען העיתון הגרמני בילד, נמצאה כדור רובה.

ברור מדוע ביקשו שילטונות גרמניה לטייח את הפרשה ולהשכיחה. ברור גם מדוע רצו בכך השילטונות הישראליים. לממשלה לא היתה שום מדיניות ברורה, והיא לא קיבלה שום החלטה חד־משמעית. שלוש שנים קודם־לכן, הסכימה אותה ממשלה לשחרר עשרות אנשי אש"ף שהיו עצורים בישראל, תמורת חטופי מטוס אל־על באלג'יריה. כמה שנים אחר־כך הסכימה ממשלת בגין לשחרר עשרות אנשי אש"ף תמורת השבוי אברהם עמרם.

בין הפרשות האלה היו הטבה במעלות, מלון סבוי, כביש החוף, אנטבה ופרשות אחרות. גורלם של הספורטאים הישראליים במינכן היה עשוי להיות אחר, אילו ידעה ממשלת ישראל מה היה רוצה.

רשימת מפיצי נייקי בישראל

אשדוד: **מרתון ספורט** - רונוזין 15 ★ אילת: **דגית** - מרכז רכטר ★ אזור הקריות: **ספורט סביניה** - ק. ביאליק, קרן יסוד 88, **ספורט און** - שד' הנשיא 6 ק. מלאכי ★ אשקלון: **נעורים מחתי** - מרכז מסחרי אפרידר נשיא; **ספורט וספר** - העבודה 5 ★ בת־ים: **ספורט גביע** - הרב עוזיאל 34, **ספורט אלפיים** - רוטשילד ★באר־שבע: **אולימפיה ספורט; טום וג'ים** - ההסתדרות 30; **ספורט ברדי** - תחנה מרכזית ★ גבעתיים: **גלגול** - סירקין 9; **ספורט צור** - ויצמן 24 ★ דימונה: **לה ולי** - מרכז ישן 10 ★ הרצליה: **אולימפיה** - סוקולוב 29, **מרכז הספורט שרעבי** - סוקולוב 61; **פריטיים** - שד' חן 9; **רקורד** - הרצליה ★ חיפה: **א.מ.ג.ם אופנה** - יפו 39; **זניוק את מיכלין** - דרך העצמאות 55, **ספורט ישראל** - הנביאים 9, **ספורט סנטר** - הרצליה 2 ★ חולון: **ספורט חולון** - חנקין 47, **ספורט איריס** - דב הוז 45, **ספורט גל; פרדי חולון** - סוקולוב 92; **רס ספורט** - סוקולוב 62 ★ חדרה: **מרכז ספורט ארצי** - הנשיא 66; **נעלי קרולה** - רוטשילד 10 ★ טבעון: **ספורט קדימה**, ככר החרות 1 ★ טבריה: **צמיון טבריה** - העצמאות קולנוע גיל, **קמפינג** - מרכז מסחרי ע"י מנפר ★ ירושלים: **אולימפיה ספורט** - פינס 5 הדודיקה; **אינטר ספורט** - דונואס 4; **אינטרנציונל** - מרכז, רח' יפו 40; **הגיינה ספורט** - שלומציון המלכה, **מרכז הספורט** - קרית יובל; **ספורט הביה** - המלך ג'ורג' 4; **ספורט התי מוצי** - שלמה - אבן גבירול 2; **ספורט חבצלת** - החבצלת 5, **ספורט רחביה** - קק"ל 29; **ספורטיבי** - בן יהודה 13, **סופר ג'ינס** - יפו 50, **קמפינג ספורט** - בן הלל 14 ★ כפר־סבא: **ספורט כפר־סבא** - ויצמן, מעפילים 2; **שום את שרף** - ויצמן 72 ★ מגדל העמק: **אולימפיה** - מרכז מסחרי 9 ★ נתניה: **היכל הספורט** - שד' בנימין 11; **ליגה נתניה** - הרצל 38; **סופר ספורט** - הרצל 28 ★ נהריה: **האופן** - שד' געתון 12; **מ. ספורט** - שד' געתון 17, **ספורט ונופש** - שד' געתון פינת ויצמן ★ נצרת: **ספורט שמשום** - בית הידידות, נצרת ★ עפולה: **כל־בו תחביב** - הנשיא 1, **מבט ספורט** - הנשיא 12 ★ פתח־תקוה: **מולטי ספורט** - ז'בוטינסקי 112, **מרכז הספורט בע"מ** - חיים עוזר 24/ד. שחר; **ספורט רצבי** - חיים עוזר 15 ★ צפת: **כספי צפת** - ירושלים 75 ★ קראון: **כליפא ספורט** - מדכז רימון; **נעלי אבנור**, טיינרטן, **סופר ספורט** - מרכז מסחרי ★ קרית־גת: **רן ספורט** - מרכז מסחרי 61 ★ רמת־גן: **כף לי** - קרית קרינצי, **מרכז לספורט חייג** - שד' ירושלים 30, **מוניק ספורט** - כנרת 3; **ספורט לתלמיד** - הרואה 25; **ספורט ניסיקר** - ביאליק 17, **ספורט גרונדמן** - הרב הרצוג 23 תל־גנים, **רקורד** - ביאליק 77 בפסגי ★ רמת־השרון: **ארואסטי את קגלקמן** - סוקולוב 63; **סופר ספורט** - סוקולוב 85 יונתן; **שרונית** - סוקולוב 41 ★ ראשל"צ: **מבט ספורט** - רוטשילד 70; **ספורט בני; ספורט גלית** - עמי הרצל 43; **ספורט ראשוניה; סופר ספורט** ע"י דגלית ★ רעננה: **ברונית** - אחוזה 168, **מאטש ספורט** - בורכוב 5 ★ רחובות: **ספרינט ספורט** - הרצליה 192,

רשימת מפיצי נייקי בישראל

אדי מור

הגדולה מכולן

הטובה מכולן בעולם-גם בישראל

נעלי ספורט נייקי בעשרות דגמים.

לאלה שלא ידעו! אפשר להשיג נעלי NIKE בישראל

בחנויות המובחרות לספורט והנעלה.

נייקי - נעל הספורט הטובה בעולם

שיווק והפצה: נייקי ישראל, רחי רש"י 12 רמת-גן, טל. 03-794433

★ רחובות:
תחביב - הרצליה 204
★ תל־אביב: **בזר אמריקאי** - סולומון 20, **ג'ורדאש'** - נוה שאנן 18, **ג'ים** - מרכז מסחרי נוה־אביבים; **דוגלה** - ה' באייר 4; **דוויס ספורט** - ככר מסריק 14, **הובי ספורט** - אבן גבירול 139, **כל־בו שלום** - אחד העם 9, **לונקה ספורט** - אבן גבירול 84, **מרתון ת"א** - אלנבי 84; **נעלי דקל** - שכון בבלי 27; **נעלי עופר** - בן יהודה 228, **ספורט סנטר** - דיזנגוף 68, **ספורט אלון** - יהודה המכבי 73; **סל ספורט** - דיזנגוף 126; **נאון טסה** - אצ"ל 64 שכונת התקוה; **קמפינג** - אלנבי 128.

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

10% = מיקלט מס!

קודם כל שלום. חזרתי מחופשת עבודה בבורסה של ניו־יורק. כן, הייתי שם כאשר התחילה הגאות שפרצה כל מיני „מחסומים" סטטיסטיים ופסיכולוגיים, וגר־מה להמפך בשוק־ההון האמריקאי. תארו לכם 140 מיליון מניות מחליפות ידיים ביום אחד, איזו מהומה וכמה קריאות־התפעלות!

חזרתי ואני כבר בעניינים. בסוף יולי כתבתי שחודש אוגוסט יהיה חודש טוב. הוא היה. כתבתי שהמחזורים יחזרו לגודלם הטבעי — 500, 600 מיליון שקל ליום. הם חזרו. כתבתי שהיטל הגליל ישכח, ולא יהיה „פונקציה" בשיקולי הקנייה והמכירה. כך קרה.

גם חודש זה יהיה מעניין וטוב. ההזרמה תעזור, ההנפקות יחגגו, והחגים יעזרו לנו להיפטר מחלק מן הרווחים. כולם חזרו לבורסה. מסתבר שזה עדיין אפיק ההשקעה הטוב ביותר בארץ. וב־אמריקה אמרו לי שאולי בעולם כולו, אחרי הנסיגה בבורסה של הונג־קונג.

נכון שבמטר רבוע של אולם העסקות בבורסת ניו־יורק עובר יותר כסף מאשר בכל הבורסה שלנו, אבל, וזה אבל גדול, יחסית לגודל האוכלוסיה, אנו הראשונים בעולם.

לא חשוב אם אומרים עלינו שאצלנו זה קאזינו, מועדון הימורים. מה שחשוב הוא שאצלנו מרוויחים הרבה יותר, ולפע־מים גם מפסידים. שם מרוויחים מעט אך גם מפסידים מעט. אם בכלל.

מניות א"־א'

מה משותף לאינקובה, אריה, אתא ב' ופי־בי? אין דרך יותר פשוטה מלבדוק את העניין. ראשית, כל השלוש מתחילות באלף. שנית, גם פי־בי הפכה לאחרונה ללהיט של הבורסה. ועכשיו אני חייב התנצלות לצדיק בינו, מנכ"ל הבנק הבינ־לאומי, שטען בלהט שפי־בי היא מניה נהדרת, שעוד יגלו אותה, וכך קרה. ההת־נצלות היא על כך שאני טענתי ששומר נפשו ירחק ממנה. מה שאני טענתי היה טוב לתקופה מוגבלת. נשתנו הזמנים וגם המניות.

בעקבות חוק המיסוי בתנאי אינפלציה אירעו בשוק ההון תו־פעות חדשות: מכיוון ש־10% ממניות השליטה בחברה מקנות הגנת מס, אחוזים אלה הופכים לנכס מוגן, החליטו אלה שבידם היכולת והאפשרות לרכוש חבילות גדולות של מניות בבורסה ומחוצה לה, כדי להינות מהיתרון שמעניק החוק החדש. עיסקות־ענק מחוץ לבורסה גרמו בין היתר לעליות שערים בלתי מוסברות בכמה מן המניות, שהיו ידועות במניות של קרנות או גופים אחרים.

מי שידע על עסקות אלה, או הריח אותן, לקח „טרמפ" עליהן, הרוויח הרבה כסף. הקרנות גם מכרו הרבה סחורה כדי להיכנס להנפקות חדשות שהיו יותר אטרקטיביות משערי רוב המניות. הבור־סה יצרה כסף חדש בממדים עצומים. אם למשל ההנפקה של פולק הפכה תוך כמה ימים 60 מיליון שקל ל־200 מיליון שקל, נוצרו 140 מיליון שקל חדשים שילחצו על השוק. וכאן אנו מגיעים לפר־שת ההנפקות.

מנפיקים מניות ועושים זהב

איך אפשר להרוויח בביטחון של מאה אחוז, אחוז אחד ליום על ההשקעה מבלי להתאמץ? התשובה היא — תשקיע בתנ־פקות. תשקיע יותר תרוויח יותר, הסיכון: אפס.

הבנקים מוכנים היום לתת אש־ראי של מינימום שקל מול שקל לצורך רכישת מניות בהנפקה. זו עיסקה טובה לשני הצדדים. הבנק גובה ריבית, אתה נהנה מעליית שער המניות המונפקות. כך למשל אם קיבלת 3.5% מהזמנתך, ושער המניה הכפיל עצמו, הרי תוך 4 ימים הרווחת 7%. מאלה צריך להוריד 2% ריבית על ההלוואה, 1% על עמלות והוצאות אחרות, ולך נשארים 4% ביד בארבעה ימים, בלי כל סיכון. וזו הסיכה שהופכת כל מניה בהנפקה לאט־רקציה, ואת בעלי החברה למיל־יונרים מחסדי הבורסה ובלי מס.

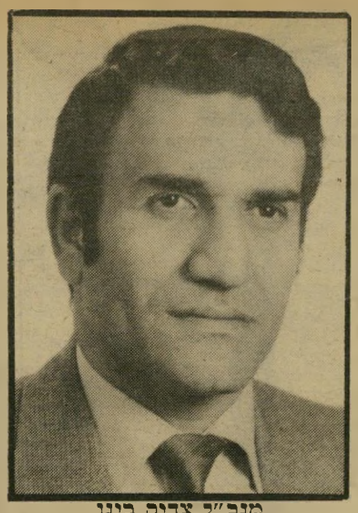

מנכ"ל צדיק בינו
פי־בי עולה

חקירה בניו־יורק?

את מי אתם חושבים ראיתי בניו־יורק בין היתר? ראיתי את דב נייגר, נציב מס־הכנסה, שבא עייף בטיסה מלונדון. ראיתי את ד"ר יצחק סווירי, סגן נציב מס־הכנסה, אדריכל החוק החדש למיסוי בתנאי אינפלציה, וראיתי את יוסף לווין, סגן־נציב מס־הכנסה לחקירות עד לאח־רונה, ועכשיו נציג האוצר בניו־יורק. מה עושים שלושה מראשי מס־הכנסה בניו־יורק בלתי אם נועדו? והם באמת נועדו. למה הם נועדו לא ברור. מה שכן ברור הוא, ששלושתם נסעו על חשבון האוצר, ואין להם בעיה של הוצאה מוכרת לצורכי־מס. מה שעוד ברור, שד"ר סווירי מרצה באוניברסיטת ניו־יורק על מיסוי בתנאי אינפלציה ומשיב על שאלות כמו: אם הכל אצלכם צמוד למדד־יוקר־המחיה, אז למה יש לכם אינפלציה של 130 אחוז? האם לשילטונות המס של ארצות־הברית יש מה ללמוד משיטות גביית המס בישראל? וכן, האם שכר ההרצאות חייב במס באר־צות־הברית, או ואולי גם בישראל?

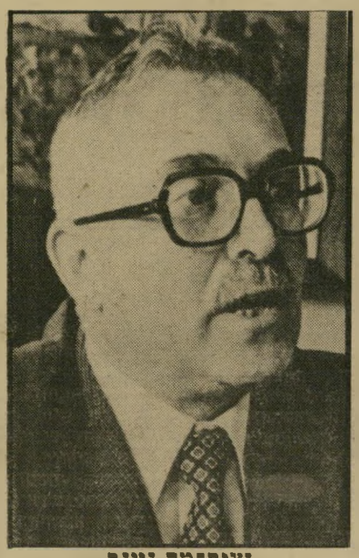

נציב־מס נייגר
— הברחות הון

יוסף לווין הגיע לאמריקה כאיש־האוצר. לא ברור אם יעסוק בעיסקי מס של ישר־אלים באמריקה. מה שבטוח הוא, שראו אותו בחברת תת־ניצב יגאל מרכוס, נציג המישטרה בניו־יורק. שניהם בטח ילמדו שיטות חדשות לתפיסת עבריינים בעלי צווארון לבן באמצעות שילטונות המס; אבל גם זה לא בטוח. נציב מס־הכנסה היה עייף; הוא בא להתרענן. אומרים שבקרוב יפנה את מקומו לאחר ויפרוש לפרקטיקה פרטית, כפרקליט ויועץ בענ־יני מיסים.

שאלתי פקיד בכיר באי־אר־אס, מס ההכנסה האמריקאי אם הוא מכיר מישהו מהשלושה. הוא אמר שעם אחד מהם נפגש כבר. אבל זה לא יעזור. שום מידע בתחום המס לא יימסר, אלא אם יש הוכחות לכאורה לרקע פלילי מובהק, לא סתם הברחת הון. חוץ מזה, הוא גילה שהוא עוסק במחקר כיצד תשפיע החלפת שיטרי מאה דולר ירוקים בכחולים על ההון השחור שבידי המאפיה בארצות־הברית.

ב„רובי" של מרון „קסינג־טון", ראיתי גם שניים מאנשי המכס המפורסמים של לוד, שבאו להתעדכן במחירים החדשים של טלפונים אלחוטיים, ועוד כמה מכ־שירי אלקטרוניקה, כן. ועכשיו לידיעתכם: מה שיקבע הוא ה־מחיר הקטלוגי, ולא הקבלה ש־הבאתם מהחנות של יאיר או של איציק.

תת־ניצב מרכוס
חקירות —

הלהיט של הכולבו

זוכרים את הסיפורים על הכולבו האמא־כר שלמד בניו־יורק? הלכתי לראות. ב־קומת־הקרקע מוצגים כל הפריטים המשו־געים שעליהם סיפרתי. אפשר לקנות במ־קום. בדרך כלל קונים באמצעות הדואר. אפשר להשתגע מהמוצגים המשוגעים. ה־מוצגים בשש הקומות של הכולבו. לא קניתי דבר. אני לא מיליונר ולא משוגע תורן.

בדיוק בימים שבהם ביקרתי בניו־יורק נפטר נשיא הכולבו, מהגר איטלקי שהגיע עם הוריו בגיל 5 שנים לאמריקה, ועבד בכולבו 45 שנה. הוא מת מהתקף־לב, לא משגעון.

הלהיט האחרון של הכולבו, שעון דיגי־טלי המראה את השעה כשמוחאים כפיים.

חוצפה

ב־21 דולר

מתברר, שקשה למצוא מאהב או מאה־בת בניו־יורק. אחרת לא היו טורחים מועדוני הלימוד בניו־יורק להכריז על קורס חד־חודשי: כיצד למצוא מאהב/ת.

את החוברות עם רשימת הקורסים, תמ־צית הקורס והמרצה מחלקים בכל פינת רחוב בעיר. וזה עובד. עובדה: יש לפחות שלושה מועדוני לימודים, המתחרים זה בזה על כיסו של התלמיד בכוח. למשל, בחוברת ספטמבר של אנקס מוצעים קור־סים בנושאים הבאים:

(לנשים וגברים) כיצד למצוא מאהב. המחיר: 21 דולר לקורס בן ארבע פגי־שות.

כיצד להינשא לבחור יציב, שוב 4 שי־עורים.

הצלחה — כמה זמן עוד תחכה לה? 45 דולר לקורס. המרצה בחור מצליח מאוד, בזמנו החופשי גרף הון.

או, למשל, איך לטוס בבלון מחומם באוויר חם. המחיר: 78 דולר.

מדור העסקים מציע: איך ללוות כסף. בדברי ההסבר נאמר, שהמרצה לווה אי־שית 750 אלף דולר בלי ביטחונות.

לטוס בהליקופטר? בבקשה. המחיר 135 דולר ובחמישה שיעורים אתה טס. קורס אחר מציע לך ללמוד „איך למכור את עצמך", בעיקר בשעת ראיון מועמדים למישרה. המרצה משמשת יועצת לענייני עבודה וכוח־אדם.

אחד הקורסים המעניינים ביו־תר נקרא חוצפה: כיצד להשיג כל דבר מכל אחד, בכל זמן, בכל פעם. המרצה: ריצ'ארד וקסלר. איזו חוצפה לקחת 21 דולר תמו־רת קורס כזה; יותר רציני הוא הקורס שכותרתו: איך להתקבל לבית־ספר לרפואה; גם כאן ה־מחיר הוא 21 דולר. ברשימת הקורסים להיפנוזה מוצעת דרך מהירה להורדה במישקל, הפסקת עישון וכיצד להיפטר מהמבטא הברוקליני שלך. ולבסוף: איך למ־צוא מציאות בניו־יורק; מחיר ה־קורס — 21 דולר. מציאה ממשית.

טוסטר

בלי חלקים

בכל חנות למכשירי חשמל ואלקטרו־ניקה בניו־יורק שבה ניגשים אליכם ואומ־רים, לא שואלים, „מה נשמע?" בעברית, תשיבו: אינעל אביך גם־כן בעברית. ותתפלאו, הוא בכלל לא יתרגז, כי „מה נשמע" הן המילים היחידות שהוא יודע בעברית. הוא מייד יחשוב שאמרתם שה־מחיר יקר וזה נכון, ויהיה מוכן להציע לכם הנחה של 10%. אל תקנו. אצל השכן אפשר לקבל אותו מוצר ב־30% פחות וגם זה לא הסוף.

אל תקנו בפוטואלקטריק ברחוב אסקס, בדאונטאון של ניו־יורק. יש שם שלושה חברה שמדברים עברית. הרגשה טובה. טובה מדי מכדי לשלם מחיר מנופח לעומת המחיר אצל השכן, המדבר אידיש וחובש מיגבעת שחורה. ועוד משהו חשוב: קניתם טוסטר־אובן 220 וולט? תבדקו בבקשה אם זה עובד. כשתגיעו ארצה ויתברר לכם שחסר חלק, יהיה מאוחר מדי.

זה קרה לישראלי שקנה אצל איציק ב„פוטואלקטריק". וכשהוא שלח אליו חבר וביקש שיספק את החלק, הבטיח להזמין בבית־החרושת ו„תוך יומיים זה יהיה." עד היום זה איננו. הא פשוט לא הזמין.

יש עוד כמה חנויות שכדאי אולי להי־כנס ולשאול מהו המחיר, אך לקנות רק אחרי השוואת מחירים.

(המשך מעמוד 67)

על פי ההלכה, האשה היא אשת־חיל. היא יכולה לפתח קאריירה.

● איך היא יכולה לפתח קאריירה עם 12 ילדים בבית?

לרבנית דרוקמן יש תישעה שלה ושניים מאומצים. איך היא פיתחה קאריירה? הסוד הוא בחינוך הילדים. הבת שלי, בת ארבע וחצי, יודעת לחמם בקבוק לתינוק. כשאשתי יוצאת לתת הרצאה, אני בבית. יש לנו חברים שנשותיהם עובדות בחורגים, והבעלים נשארים בבית. הילדים מרוצים. הם אומרים שאבא מפנק יותר.

● יכול להיות שבהלכה יש זכויות אך למעשה...

השאלה היא מי יושב ומי פוסק בנושאי הלכה. כשאני עושה ילדים — ואני לא מדבר על הגדלה דמוגרפית של אוכלוסיה, אני מדבר על האושר הפנימי שלי — הרי זה תענוג עילאי! למול את בנך, לשמוע את בנך קורא פסוקים בתורה, לשמוע את ילדתך ממלמלת את האמן הראשון לפני שהיא אומרת אבא אמא. איזה אושר, איזה תענוג עילאי. אדם חילוני לעולם לא יבין זאת.

● האחריות הזאת של הולדת 12 ילדים. מניין הביטחון שתוכל לפרנס אותם? איך תוכל להעניק לכל אחד מהם את מיטב החינוך? לי יש רק ילדה אחת, ואני יודעת כמה מאמצים וכמה כסף עולה לגדל ילד.

יש לנו ביטחון בקדוש ברוך הוא. כשהתחתנתי, לא היתה לנו פרוטה, והנה נפתח צינור השפע. תגידי נס אם את רוצה, אבל איזה דודה זקנה שלי נתנה לי מתנה 70 אלף לירות.

● מה קורה כשמחתנים כן? מניין יש כסף לקנות לו דירה. שלא לדבר על עשרה בנים.

כשמחתנים בן, הפנים מאושרות והלב שמח. והבן שילך לגור בעיירת־פיתוח, חסידי גור גרים באשדוד, בירוחם, בחצור. אני מוכן לחיות כל חיי מתוך ידיעה ברורה שילדיי יקבלו חינוך. חינוך זו המטרה הראשונה שלי. אני יושב עם ילדתי ומספר לה סיפורים. לא את אגדות האחים גרים, אלא את מעשי חכמינו, והיא שואלת שאלה של ילדה, ואני עונה לה תשובה שמשיבים לילדה, כי אסור לה שתאבד את ילדותה. לפעמים שאלות כמו איך באים ילדים לעולם.

● איך אתה משיב על שאלה כזאת?

אני סיפרתי לה שיש שני אברים, שאחד לא נמצא אצל השני.

● והיא הבינה את זה ככה?

לא. אז אמרתי לה שמה שיש למנחם אין לה, ואז היא הבינה. מה, שאני אספר לה את סיפור החסידה? זה טימטום! אמרתי לה שכששני האברים האלה מתחברים, נעשים ילדים. אחר־כך היא שאלה את אשתי מתי עוד פעם יהיה חיבור.

● מה דעתך על הנוהג שהבעל נמצא בחדר־הלידה לצד אשתו?

אני מאוד בעד. אני חושב שהלידה היא ממש יצירת מעשה בראשית. שהבעל יראה מה זה. לא יזיק לו שיהיה בפנים וירגיע את אשתו. לי לא נתנו להיות בחדר־הלידה של אשתי. עמדתי בחוץ ואמרתי תהילים. אצלנו, כשאשה יולדת, הבעל רץ לקנות יהלום. צריך לדאוג לצרכי האשה. רצתי ודאגתי לה לארוחת־צהריים. אני הרי מכיר את אשתי, ואין חכם כבעל נסיון. היא יולדת והיא מלכה. היא שותפה של הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, ואני לעומתה אפס, הבעל כלום. במעשה הבראשית הזה הוא רק נהנה. היא זו העוברת את התהליך המופלא הזה. היא המלכה.

את יודעת, מספרים על רבם של האסירים, הרב אריה לוין, שהלך לרופא עם אשתו ואמר: רגלה של אשתי כואבת לנו. אחרי שנפטרה שאלו אותו היכן ביתו, אמר: מיום שנפטרה אשתי, אין לי בית. אינני יכול להגיד לכם היכן אני גר.

אומרים שכל המגרש אשתו הראשונה, אפילו המזבח מוריד עליו דמעות. אני מעריך את האשה בכל רמ"ח אבריי ו־שס"ה גידיי. הגמרה אומרת: כל מיץ דעלמא לאישה. האישה היא הקובעת איך ייראה הבית, איך ייראה הבעל, וביחד מחליטים על עניינים רוחניים. הבעל מקבל פקודות מהאשה ומבצע.

בוס התרעלה

אמאל לקחה את האם התאבדה מפני או מפני שפגעה

ואחיו, מגלי, אף הוא קצין בצבא־הקבע, אמרה אמאל במפורש כי היא אוהבת את סמיר ואינה מוכנה לוותר על נישואיה עימו, חרף העובדה שהוא מרותק לכיסא־גלגלים.

במשך חודשים ארוכים התנהלו שיחות בין הצדדים באמצעות שליחים רבים. לפי־רקים היו נקודות אור בשיחות, ולפרקים היו שיחות שהובילו למבוי סתום והיכו את סמיר בתדהמה.

אחרי שרשרת של אירועים טראגיים התאבדה אמאל. הסיפורים על ההתאבדות והרומן שקדם לה שונים, והדיעות חלוקות באשר לאמיתות הדברים.

„שלא תשכב עם חולה"

סמיר מספר את סיפורו תוך שימוש בפרטים רבים. אביה של אמאל, לעומת זאת, אינו מוכן להרחיב את הדיבור על הפרשה. האב אף לא היה מוכן למסור לידי העולם הזה את תמונתה של בתו, בטענה שאסור לפרסם תמונות של נשים דרוזיות. הדרוזים יושבים אף הם שיבעה ימי אבל.

השבוע, ביום השלישי למות בתו, סיפר והאב הארב להעולם הזה:

„כשהיתה אמאל בת 14 ביקשו את ידה. לא הסכמתי כי היא היתה צעירה מדי, ולא רציתי להתחייב על מה שיקרה בעוד שנתיים. כואב לי בלב. כואב לי הרבה, אבל אני מסתפק בכך שאני יודע שיש גורל לכל אדם. כל איש בעל מצפון היה חייב להסכים שזה אסון שבת כזו, ממש פרח, תיכנס למיטה של חולה."

לדברי האב הכירה אמאל מאוחר יותר בצידקת דבריו, וכדי להוכיח את טענותיו, הוא הציג מיכתב בכתב ידה, שאותו שלחה לשופט בבית־הדין הדרוזי בחיפה:

כתבה אמאל:

אחרי שקיבלתי את מיכתבתם מתאריך ה־1 באוגוסט 1982 על תלונתו של סמיר והבה, אני משיבה על טענותיו. אני אמאל והאב חארב מתושבי כפר בית־ג'אן. אירוסי לסמיר היו ללא הסכמת אבי ובהיותי קטינה. שיכנעו אותי על־ידי מירמה, בדרכם שלא מתקבלות על דעת כל אדם בעל מצפון, להתארס לו.

בבית־המישפט הדרוזי בחיפה, ב־18 ב־אפריל 1982 הודעתי לשופט נור אל־דין אל־חלבי שאיני מוכנה להתחתן איתו ב־שום פנים ואופן. ב־3 במאי 1982 הודעתי לפני מפקד תחנת מישטרת כרמיאל על סירובי להתחתן עימו, והסברתי את כל הסיבות לכך. כפי שידוע לי — המישטרה הודיעה לו על החלטתי הסופית.

„הנישואין כישלון מוחלט"

לפי בקשתי היתה בכפר אסיפה לכל השייח'ים, הנכבדים וראש המועצה, הודעתי לפניהם על סירובי להתחתן איתו וביקשתי שיקח את כל הדברים שהביא איתו לאירוסין.

עד כאן מיכתבה של אמאל, כתוב וחתום בכתב ידה.

„אחרי סירובה של אמאל להתחתן איתו," סיפר אביה כשדמעות בעיניו וקולו חנוק, „לקחתי אותה לרופאת־נשים, שהסבירה לה שאין כל עתיד בנישואיה

המיכתב שנשלח לבית־הדין הדרוזי. לדברי האב כתבה אמאל את המיכתב מרצונה החופשי. סמיר טוען שהאב הכריח אותה לכתוב מיכתב זה תוך שימוש באלימות.

חופשי או מוכתב?

כאורה לא קרה דבר. החיים בכפר הדרוזי בית־ג'אן מתנהלים כסידרם. ילדים ממשיכים להתרוצץ ברחובות, והמבוגרים מנסים לנהל אורח־חיים תקין. צעירי הכפר, לעומת זאת, מלאי מרירות ומנהלים מהפכה שקטה.

עד היום ניסו הצעירים לשמור את תיסכוליהם לעצמם. הם ניסו לגבור על המרירות בצעדים איטיים ושקטים, אולם תקרית טראגית, שאירעה בשבוע שעבר בכפר, גרמה לזעם המצטבר לפרוץ החוצה.

שלוותו של הגבוה שבכפרי הדרוזים המשקיף על נופי הגליל המרהיבים, הופרה בשבוע שעבר. אמאל חארב, ילידת הכפר, בת 17, התאבדה בבית הוריה על־ידי שתיית חומר רעיל.

תאונה קטלנית

מעשה התאבדותה קדם רצף של אירועים שהתסיסו את הכפר כולו.

סמיר והבה, בן 25, נפצע בתאונת־דרכים, עת נהג בג'יפ צבאי. התאונה אירעה יומיים אחרי שיחרורו, בדרגת סגן משירות הקבע. את אמאל הכיר סמיר עוד בהיותו בצבא, שנים ספורות לפני התאונה ששיתקה את פלג גופו התחתון, וריתקה אותו לכיסא־גלגלים.

סמיר ביקש מאביה של אמאל, והאב חארב, את יד בתו, ולדבריו האב הסכים. לפני התאונה, ששינתה את חייו של הצעיר, סיכמו שתי המישפחות ביניהן, כי אחרי שסמיר יתארגן וירכוש דירה, הוא ישא לאשה את אמאל הצעירה.

„אבל אחרי התאונה," טוען בלהט סמיר, „התייחסו אלי בני מישפחתה כאל אדם אחר." היחסים הטובים ששררו בין שתי המישפחות נפגמו. אביה של אמאל התנכח לידידות ולקירבה שנוצרה בין הצעירים, והודיע לאמאל שעליה להפר את כל הבטחותיה לסמיר.

בני מישפחתו של סמיר המשיכו לשלוח אנשים לבית אמאל, ומנהיגים מהכפר ניהלו משא־ומתן עם הוריה. לדברי סמיר

חומר ההדברה שה'יה בבית ושתתה אותו -

שאביה אסר עליה להינשא לאהובה,

בכבודה של המישפחה?

לנכה. כל מי שדיבר איתה היה בדיעה שלי, שנישואין כאלה הם כישלון מוחלט. כשהבינה את המצב, היה הסירוב החלטה שלה.

„כל הזמן הרגשתי שהיא נפגעה. כאילו עשתה דבר הפוגע בכבוד המישפחה. אני, כאבא, הסברתי לה שזה דבר טיבעי. „את שמרת על כבודך." אמרתי לה. „זכותך לבחור במי שאת רוצה."

לדברי אביה, התאבדה אמאל מכיוון שלא יכלה לעמוד בפני אנשי הכפר.

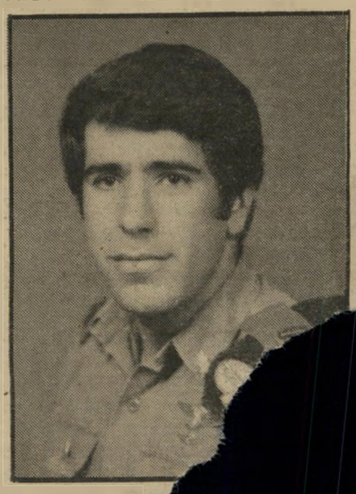

שה שפגעה בכבודה, לא יכלה להישאר בריגשות בושה.

„האב התנגד"

שונה לחלוטין. ור אמאל על אף נכותו, והתמידה ברצונה להינשא לו. אחרי התאונה שונה יחס החברה כולה אל סמיר. אמאל היתה היחידה שראתה בסמיר את האדם שאהבה, ולא התייחסה לשינוי המשמעותי שחל בחייו. לדברי סמיר איים עליה אביה שיהרוג אותה אם לא תודיע על סירובה להינשא לו. האב כלא את בתו בבית במשך שלושה חודשים, ולדברי סמיר, בפעמים הספורות שהצליח ליצור עימה קשר, התלוננה אמאל שהיא מתענה בבית אביה.

יומיים אחרי שהתאבדה, אמור היה להתקיים מישפט בבית־הדין הדרוזי, כדי לפסוק בפרשת הנישואין. השאלה התמוהה היא, מדוע התאבדה אמאל יומיים לפני המישפט, שכן אם רצתה באמת להינשא לסמיר, היה בית־המישפט מאשר זאת, ולו היתה מסרבת להינשא לו, היו מוחזרות לסמיר כל המתנות שרכש עבורה אחרי שהתארסו.

„הזקנים אשמים"

סמיר, עטור זקן בן יומיים, מספר את סיפורו בכאב. הוא מלא זעם על החברה הדרוזית המאלצת את צעיריה ללכת לפי מינהגי הזקנים. העובדה שזקני החברה הדרוזית מכתיבים קו מסויים ש־אינו מתאים להלך־הרוח הנוכחי, גרם לדברי סמיר להתאבדותה של אמאל:

סמיר טוען שבמשך שישה חודשים הגיש תלונות רבות במישטרה על הוריה של אמאל ועל העינויים שעינו אותה, אולם המישטרה לא נקטה בשום אמצעי לבדוק את נכונות דבריו. כל בני־הכפר מאשימים כיום את בני מישפחתה של אמאל, אולם הכעס, הזעם וההאשמות לא ישיבו אותה לחיים. „בחברה מפותחת יותר," טוען סמיר, „בחורה לא צריכה לפחד כשהיא אוהבת. אנחנו מאשימים את החברה שלנו על השמרנות המטופשת שלה, שמרנות שהובילה למעשה טראגי כל־כך."

בכל ההיסטוריה של הדרוזים עוד לא היתה בחורה כאמאל, יודעים לספר בני־מישפחתו של סמיר, בחורה שהקריבה את חייה למען אהוב ליבה. מישפחתו של סמיר היא מישפחה יוצאת־דופן בכפר הדרוזי בית־ג'אן. אביו של סמיר בא מסוריה, והיה בין הראשונים שהקימו את יחידת המיעוטים של צה"ל. האח הבכור נפל ב־1969. שלושה מבין ארבעת הבנים הנותרים הם קצינים בצה"ל, ושלוש הבנות נשואות ועוסקות בהוראה.

מיעוט בכפר

אחרי התאונה אושפז סמיר בבית־החולים רמב"ם, ומשם הועבר לבית־החולים תל־השומר, שם שהה במחלקת־השיקום במשך עשרה חודשים. הוא אינו מקים רעש רב סביב פציעתו, ומנסה לנהל את חייו בכוחות עצמו.

סמיר מודע לעובדה שבני מישפחתו מהווים מיעוט בכפר. „אילו היינו מישפחה בת 200 נפשות, היתה הבעיה נפתרת בצורה אחרת."

אמאל התאבדה בשתיית חומר־הדברה המשמש לריסוס עצי־פרי. ניתוח שלאחר המוות לא נעשה, כי הדת הדרוזית לא מאשרת זאת, אולם אמאל נלקחה לתחנת מגן־דוד־אדום הקרובה, שם שאבו מביטנה את החומר הרעיל שנבדק, ואושר כחומר הריסוס.

„אינני מתכוונים להתחיל במילחמת־נקם," אומרים סמיר ואחיו, „כל מה ש־אנחנו מקווים זה שמישהו ילמד לקח מכל הפרשה. לא נתכחש למוצאנו, אבל זה בהחלט לא כבוד גדול להשתייך לחברה שכזו."

טיבי זכרוני

ארוס נכה

סמיר והבה משותק, לאחר שנפגע קשה בתאונת־דרכים. אולם עובדה זו לא הרתיעה, לדבריו, את ארוסתו, שהיתה מקורבת אליו מגיל 14, והתאהבה בו לפני התאונה, שהביאה לסיומו הטראגי של הרומן.

„אביה אשם!"

טוען סמיר. „היא פחדה לברוח מהבית בשל מוסכמות החברה הדרוזית." לדבריו שתתה אמאל את הרעל משום שידעה שאביה לא יתיר לה להינשא לאהובה, גם אם יתיר זאת החוק.

ספורט

מדיניות

יוקבא הספורט התחרות'

הקולות הנשמעים בחוגי הפועל בנוגע לסכומים המשולמים לשחקני־הספורט. מב־טיחים דבר אחד: הפועל אינה עומדת להתחרות ביריבתה, מכבי, בשכר שהיא תשלם לשחקניה.

הד לכך ניתן בדיון סגור שערכו עס־קנים־תל־אביבים של הפועל. מחזיק תיק הפועל תל־אביב במועצת־הפועלים, שלמה שטיינקלפר, שהוא גם ממלא־מקום מזכיר מועצת־הפועלים, דב בן־מאיר, אמר דברים כדורבנות:

„במקום ספורט עממי אנו עדים לספורט תארים. המגמה הכללית היא שיש להכות את מכבי. אנו רוכשים שחקנים בחו"ל

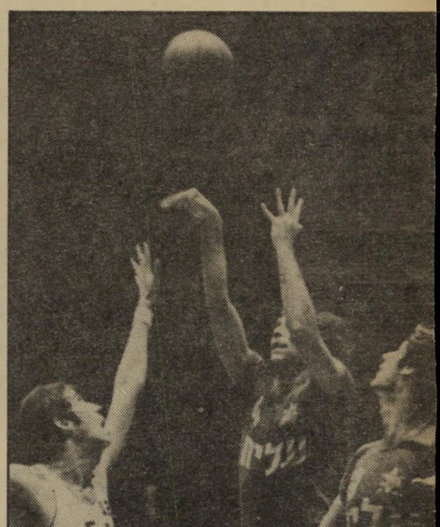

מכבי בגביע־אירופה
הפועל יוצאים מהמישחק

כמו מסוממים, וכל זה רק כדי לספק את ההצגה הגדולה — להתמודד עם מכבי ולנצח אותה. קיימת אשליה שאולי ניקח אליפות השנה או בשנה הבאה. אך למעשה אנו מספקים למכבי בכל פעם מחדש אפשרות להתאמן לקראת אליפות אירופה נגד יריב טוב. וכל זאת כאשר ברור ש־מכבי היא בלתי־מנוצחת.

„הכסף הרב המושקע בשחקנים ימוטט אותנו בהדרגה. אנו חיים בג'ונגל ואיש אינו מכה על חטא."

דברים אלה הפתיעו את הנוכחים, ש־החליטו להתכנס לדיון נוסף.

ספורט ההמונים. לדבריו של שטיינ־קלפר, יש לתופעה זו השפעות שמעבר למאבק עם מכבי תל־אביב בכדורסל. הוא מאמין שספורט צריך להיות עממי, ועליו לפתח יכולת ספורטיבית של ההמונים, ולא של נבחרים, אשר הופכים למקצוענים וגורפים לכיסיהם סכומי־עתק.

ספורט עממי מבטיח גם תמיכה רחבה יותר, ואת הפועל אי־אפשר לנתק מזיקתה למערך ולהסתדרות.

אם כך, נראה שבהפועל החליטו להת־חיל את הבחירות הבאות במיגרשי־הספורט השכונתיים.

כדורסל

חריש עמוק

לח"כ המערך מיכה חריש, היתה סיבה טובה להיעדר ממישחק פתיחת הליגה בכדורסל של הפועל רמת־גן.

איך יממן גניש את הפועל כפר־שלם

ממן גניש
מהפועל לבית"ר

גם זה קורה בכפר־שלם. פעילים של הליכוד בפרבר תל־אביבי פנו להנהלת קבוצת הפועל כפר־שלם, המשחקת בליגה ב', והציעו לה עיסקה שאי־אפשר לסרב לה. אם תוותר ההנהלה על הקשר עם הפועל תל־אביב ותשנה את שמה לבית"ר יסכים הקבלן שלום גניש, התומך בבית"ר תל־אביב, לתמוך גם בקבוצה מכפר־שלם.

ההנהלה הגיעה לבית־ברנר בתל־אביב, הודיעה על כך, ודרשה עזרה כדי שתוכל להיחלץ מהמשבר הכספי שאליו נקלעה. אך נראה שמועצת פועלי תל־אביב לא תיכנע לאיומים שלהם.

אם לא יימצא פיתרון לבעיותיה הכס־פיות של הפועל כפר־שלם, יתכן שהעס־קנים המקומיים יעדיפו לשנות את שמם והשתייכותם הפוליטית, אם הדבר יסייע להם להחזיק בקבוצה.

לחצים פוליטיים. אין זו הפעם הראשונה שהשילטון החדש מנסה להח־ליש את אירגוני־הספורט של מתנגדיו הפוליטיים. ועד־השכונה כבר פנה בעבר למארגני פרוייקט שיקום־השכונות, כדי לקבל תמיכה לקבוצה. כחלק משיקום השכונה. גם פנייה זו נתקלה בקושי דומה. אנשי מישרד־השיכון הסכימו לתמוך ב־קבוצה, אך בתנאי שיבוטל הקשר בינה ובין הפועל. אנשי פרוייקט שיקום־השכו־נות לא ביקשו שהקבוצה תעבור לבית"ר, אלא שתופיע „כסקציית הכדורגל כפר־שלם."

בבית־ברנר מבינים שאחיזתם בקבוצה נותנת להם גם אחיזה בשכונה הבעייתית. יתכן שמסיבה זו רוצה הליכוד להיכנס לשם. אם יהפוך גניש לתומך של הקבוצה, הוא יתחיל להקים לעצמו אימפריית כדורגל, בנוסף לאימפריית הבנייה שלו. ופוליטית זה שווה הרבה.

חריש עושה עתה בארצות־הברית, ב־שליחות הקבוצה. הח"כ הצעיר הוא יושב־ראש אגודת ידידי הקבוצה, שמטרתה ל־גייס אוהדים אמידים, החל מקבלני־בניין ועד לעסקני־ספורט, כדי להרים את הק־בוצה מבחינה פיננסית.

כך גם נוצר הקשר עם איש־העסקים מיקי אלבין, שנתן את חסותו לקבוצה ובעקיפין פירסם כמה מחברותיו.

הצלחותיה של הקבוצה, שהגיעה בשנה האחרונה להישגים נכבדים באירופה, גר־מו הן להצטרפות תומכים חדשים והן ל־

ספורטאי חריש
מעלה את רמת־גן על המפה

משא־ומתן נוקשה עם אלבין, כדי שיגדיל את תמיכתו.

חריש עצמו יצא, לא בפעם הראשונה, לגייס כספים בארצות־הברית. הוא עומד לשוב ארצה ב־16 בספטמבר, וברמת־גן מניחים שמסעו יפתור חלק מבעיות הק־בוצה, שמשאביה הידלדלו בעיקבות מסע־הרכש הגדול שהיא ערכה לקראת העונה הנוכחית.

הרזייה

הדיאטה הטובה ביותר

הפרופסור עזרה זוהר, העובד בבית־החולים שיבא בתל־השומר, מוכר גם כעומד בראש תנועה פוליטית ימנית זעירה. בין בחירות ובחירות, כשהוא חוזר לעסוק בתחום קצוע שבו יצאו לו מוניטין, הוא גם מפרסם לאור ספרים רציניים בענייני ברי־אות, הכתובים בצורה המובנת לכל.

באחד מספריו, האדם ומזונו (הוצאת שיקמונה 19.6), הוא עוסק בסוגי דיאטה שונים, לחולים ולבריאים. אחת מהן מפ־תיעה בפשטותה. ולדברי זוהר יש לה הישגים ממשיים. היא מתאימה לאנשים פעילים, לא רק לאוהדי ספורט, אלא גם לספורטאים.

הדיאטה מורכבת משתי ארוחות בלבד ליום, והיא לחלוטין. התפריט: 100 גרם בשר, או עוף, או דגים רזים; צלחת עמוקה של ירקות טריים; פרוסת לחם בעובי של סנטימטר אחד; חצי לימון; תפוח־עץ או תפוז; מלח ותבלינים ללא הגבלה. מים, סודה, קפה או תה — ללא סוכר וחלב — ניתן לשתות ללא הגבלה, גם בזמן הארוחה וגם ביניהן.

המיקצוענים

כמה הם מרוויחים?

אחד הסודות הכמוסים ביותר במדינה, שספק אם גם חוקרי מס־ההכנסה יודעים עליו פרטים מדוייקים, הוא כמה מרוויי־חים הספורטאים המצטיינים. הם דואגים להפיץ מספרי־עתק, ולו כדי להכין את הקרקע למצב שבו קבוצה אחרת, אשר תרצה אולי לרכוש אותם, תציע להם סכומים אסטרונומיים.

מדי פעם דולף החוצה פרט זה או אחר המעיד על המתרחש בספורט התחרות בארץ.

כאשר עלתה קבוצת הכדורגל של ה־פועל רמת־גן לליגה הלאומית, היא הח־ליטה לחזק את שורותיה בשחקנים מה־שורה הראשונה. כך עברו אליה, בין השי־אר, גמרוד דרייפוס וריפעת טורק מה־פועל תל־אביב. התפרסם שטורק מקבל לעונת־מישחקים עשרה מיליון לירות. רמת־גן שילמה לתל־אביבים מיליון לירות כדי שתשחרר את טורק.

ההסכמים עם השחקנים והמאמנים הם סודיים, וכך לא ידוע כמה מקבלים דריי־פוס והאחרים.

תקציב שנת 1982/83 של הפועל תל־אביב, על 15 ענפי הספורט שלו, הוא 400 מיליון לירות, שהם גידול של 300 אחוז מהשנה שעברה. סכום זה כולל גם הכנסה צפוייה ממכירת כרטיסים. מתוך זה [illegible] מיליון לירות גוזל ענף הכדורגל, [illegible] 70 מיליון לירות ישולמו השח[illegible] צבי רוזן ולשחקני הקבוצה. [illegible] לא כולל את מה שישולם [illegible] הכוכב של הקבוצה, סכ[illegible] כוללים תרומות ומענקי[illegible] של האגודה, הן של [illegible] מי שנותן את החסו[illegible] רב.

בליגה בכדורסל, [illegible] שחקים 40 כדרסלני [illegible] מ־220 מיליון לירות. ב[illegible] ירוויחו השנה הכדורסל[illegible] לאומית כ־300 מיל[illegible]

סכומי־ענק אלו[illegible] בבורסה, עושים [illegible] צריך להתאמץ [illegible]

השרירן מרמת־גן

מי שנתקל באריה כהן (22) בחוף־הים, אינו נוהג להתחיל עם חברתו. הצעיר שהוא בעל מכון לפיתוח גוף ברמת[illegible] זכה לפני כחודש בתואר מר[illegible] ולדבריו אין זה עדיין סוף הדרך.

כהן מקדיש שלוש שעות מדי [illegible] פיתוח גופו. הוא מרבה לאכול [illegible] וממעיט באכילת פחמימות, [illegible] מישקולות, עושה תרגילי־בטן [illegible] נים ותרגילים על מתח ומקבי[illegible]

הוא מתאמן כבר חמש [illegible] שעסק בעבודות שונות, ה[illegible] את כל כולו לספורט מיוח[illegible] למעוניינים להראות כמ[illegible] שיעברו שיעורים במכון [illegible] שלושה חודשים לפחות [illegible] נימלי אם רוצים להג[illegible] הם אימונים של ש[illegible] שבוע, כשכל אימון [illegible] לדעתו עדיף להתחי[illegible]

תה נמס על הקרח
משקה של 5 כוכבים

★ טבעי
נמס מיד במים קרים
★ טעים
★ מרווה ומרענן
★ תענוג לא יקר - 5 כוסות בשקית

דש בישראל
Iced Tea Mix

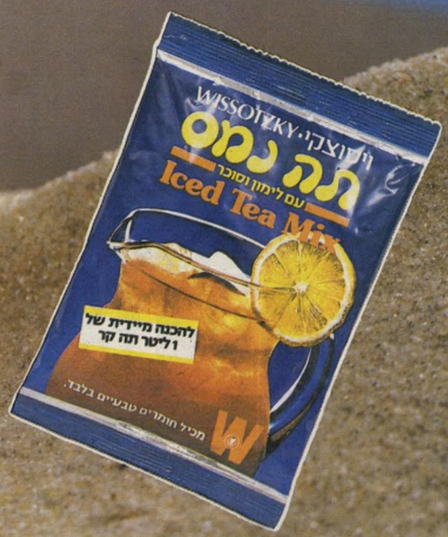

ויסוצקי
תה נמס

ניתם מערכות תדמית

כ' אלול תשמ"ב, 8.9.1982 מספר 2349 84 עמודים שנה 46 המחיר: 35 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

רומיאו ויוליה בגליל

בת 17 שתתה רעל מפני שאביה אסר עליה להינשא לאהובה, שהפך נכה